

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

[Liber XXXIII]

[urn:nbn:de:bsz:31-319543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319543)

est vidēdū in specie. sed q̄ circa legata ānua oc-
currūt multa dubia. ideo posita est hic rubrica
de annuis legatis.

Am in singulos.

Querit glo. vbi legatum debetur et
per consequens videamus vbi pos-
sit solui. Dicit glo. in tribus locis et
in eisdem potest solui quod examina. s. de iud.
.l. quod legatur. et per glo. et Ep. C. vbi de fidei
cō. agi oportet. l. i. et s. de le. l. cū res in tex.

A singulos.

Si mora par-
ticularis aufert
comodum totius tēporis obligatio sta-
tim ad totale interesse cōmittitur. hoc dicit.
Cōp. q̄ non cōmittatur statim stipulatio ad
totale interesse imo ad particulare: vt. l. stipula-
tiones non diuiduntur. §. plane. j. d. verbo. ob.
Sol. dic ideo q̄ mora particularis aufert q̄mo-
dum totius temporis. alias secus quod exami-
na: vt dixi plene in repetitione. l. stipulationes
non diuiduntur. j. de verbo. ob. in. q. v. et facit. l.
si in lege. §. colonus. s. lo.

Ex. l. sequenti.

Citatus licet nō cōparuerit tamē in secunda
dilatione debet habere tantam dilationē q̄tam
in p̄ma. Stante statuto q̄ reus personaliter ci-
tatus habeat dilationem. x. dierum et si nō cōpa-
ruerit etiā bis citetur licet d̄ dilatione nō loqua-
tur. Et si cōmittit alicui et quātitas distribuēda
equaliter vel inequaliter qualiter intelligatur. et
si p̄mitto tibi solucere in terminis quos titius d̄-
clarabit non pōt in vno d̄clarare et si p̄mitto da-
re. x. in tribus terminis intelligit in tribus annis.

I legatus.

Legatus annua
bima trima die d̄
prestari p̄ annuas p̄stationes eq̄les nisi
alia mēs testatoris appareat. h. d. et multū no-
tabilis. l. et singularis et per hāc. l. dicit glo. q̄ ex-
ponunt oēs. ll. q̄ dicunt ānua bima trima die. et
est no. hec. l. ad multa. dicit statutus q̄ reus in p̄-
sona citatus hēat dilationē. x. dierum et si nō cōpa-
ruerit tūc etiā bis citet et nō repetit de dilatione
Lerte per istuz tex. videt dicendū q̄ oēs dilatio-
nes sunt equales. Cōsco no. ar. q̄ si cōmittit
alicui q̄ certā q̄titate distribuatur inter plures eq̄-
liter vel inequaliter intelligitur arbitrio boni
iuri. C̄terio no. q̄ si p̄mitto tibi i illis termi-
nis quos titius d̄clarabit d̄ intelligi q̄ i uno
termino nō d̄claret. C̄quarto no. q̄ si p̄mit-
to tibi. x. dare in tribus terminis nec dico q̄bus.
Lerte isti tres termini debent intelligi in tribus
annis: ut hac. l. in fi. Ex. l. sequenti.

Si cui certa.

Usura etiā in ultri-
ma uolūtate nō pōt
legitimū modū excedere. h. d. de hoc dixi in. l. ii.
.j. de his q̄ pene noīe. et ibi allegauī istuz tex. ho-
die autē de iure cāonico putarē q̄ nullo modo
possit imponi usura in ultimis uolūtatibus: q̄a
quicqd̄ est ultra modū pbabile est usura sed in
pena. dic ut dixi in. l. ii. j. de his q̄ pene noīe.

Ex. l. sequenti

In singulos.

Legatum
annuuz pro
p̄mo anno ē purū. p̄ sequētibus est cōdi-
tionale. h. d. Cōp. de. l. post duos. C. de ad-
uo. diuer. iudi. Sol. illa concondat. Cōp. j. q̄n
di. le. ce. l. nec semel. circa p̄in. et l. si cum p̄finiti-
one. et l. firmio. §. fi. Glo. soluit tribus modis.

f C Intelligi
tur arbitrio
facit qd no.
bar. in. l. cuz
filius. §. pas
de le. ii.
g C Debet in
telligi. facit
qd no. bar. i
.l. eū q calē-
dis. de v. ob
li. in p̄riū fa-
cit. d. l. euz q
calēdis et p̄
bar. ibi tenz
ro. s. vt scri-
psi ibi p̄ euz
verior ē sen-
tentia bar.
h C Si cus.
certa. d̄ isto
tex. v̄d̄ bar.
in. l. cū sti. d̄
v̄b. ob. et v̄d̄
bal. in. l. cuz
allegas. C. d̄
v̄sur. in pen-
col. et in. l. i.
C. de his q̄
pe. no. in. x.
col. p̄ ro. i. l.
stipulatō ista
s. alteri. de
v̄bo. ob.

hic ista scriptura pōt esse abigua: et pōt p̄mo itel-
ligi q̄ totum sit vna pars et erit futurū. Alio mo-
do: vt sint due partes: vt dicamus conditum. s.
de presenti erit. i. existet et h̄ est intellectus hui-
.l. p̄pter verba que sunt hic translata sint et tran-
stulerint. alias inspicimus tempus futurum:
vt dixi. C̄ultimo no. istam. l. ad q̄onem vtrum
cedula manu testatoris scripta faciat fides dicit
enim mēb̄anis manu mea scriptis. de quo dice-
mus in. l. si ita. de condi. et de.

Idem quesit.

In legato gene-
rali veniunt ea q̄
in instrumentis continentur. h. d.

Pater.

Falsa demonstratio non vitiat
legatum. hoc dicit.

Alumno.

Si legatarius quod sibi d̄-
bet emi ab herede emat: ac-
tionem habet ad p̄cium. hoc dicit. simile ha-
buitis q̄ pōt agi ad p̄cium: vt. l. patronus. in
p̄in. et l. titia seio. in p̄in. s. ti. i.

Ides testator.

Si legat res em-
pta p̄cium rei
debet solui ab herede non a legatario. hoc dicit
Cōp. de. l. quero. j. ti. ii. vbi heres talia non p̄-
stat. Glo. soluit quandoq̄ soluitur aliquid p̄-
re habenda: et tūc re legata a legatario nō repe-
titur: vt h̄. quandoq̄ re habita soluitur aliquid
p̄pter aliud: vt collecta tributa et similia. et tunc
debet ea soluere possessor: vt. l. contraria. vide
glo. que incipit sed contra. j. ti. li. l. quero. et istā
glo. perpetuo tene menti. By. determinat istaz
q̄onem duobus modis p̄mo id quod hic eo
habito p̄stat legatarius est verum nisi impen-
se equiualerent fructibus: vt no. s. e. l. qui cōcu-
binam. §. qui hortos. secundo debetis hoc in-
telligere quando legatur res: vt puta lego talez
rem vel lego usufructum vel redditus talis fun-
di. sed si legaretur ipsum incertum: vt q̄ condu-
xit a cōi perusij certas possessiones et legauī tibi
ipsam conductionem tunc esset secus. vt intelli-
gatur legatum quicquid potest esse lucri seu q̄
quid per conducto: em solui debet. arg. eius q̄s
no. in. l. si p̄or. s. fo. ma. et s. ti. i. l. meuius. §. arec.
Non. ob. dicitur. §. qui hortos. in. l. qui concubi-
nam. s. eo. q̄ ibi illud p̄pter alia verba exp̄ressa
in legando: secus si simpliciter talem conductō-
nem legasset: vt. s. dixi. Facit q̄ si aliquis legat
alicui exp̄ensas studij q̄ ei d̄betur id quod sol-
uitur p̄ introitu matricule.

Pater.

Legata ab exhereda-
ti substituto nō valēt
etiam si ad eum bona defuncti perueni-
ant per mediam personam. hoc dicit. C̄no. q̄
dicit non principaliter: sed per successiones et c̄.
Cōp. q̄ substitutus exheredati possit grauari
vt. l. in rōne. §. fi. j. ad. l. fal. Solu. ibi potest gra-
uari si substitutus est heres defuncti: vt ibi alias
secus: vt hic. et plene no. in. l. pe. C. de lega. et di-
xi in. l. qui fundum. §. qui filios. j. ad. l. falci. dic
vt ibi dixi.

Si filius.

Quod operatur p̄positum
i p̄posito operatur opposi-
tum in opposito. hoc dicit. materiam huius. §.
habuistis in. l. filium in p̄n. de le. p̄stan.

De annuis legatis.

Rica.

Dicitur est supra de legatis in genere. nunc

s C Idem te
stator. solue-
re possessor.
possessor te-
nes soluere
collectas tri-
buta et simi-
lia. vide simi-
le in. l. i. d̄ an-
no. et trib. li.
.x. quā intel-
lige si omēs
fructus habz
possessor vt
ibi etiaz per
barro.
b C Qui hoz
tos. et gl. ibi
alleg. p̄ sin-
ro. no. c. vii.
ADDE q̄
idem cōsul-
uit consilio.
c. c. xxx.
c C Exp̄sas.
studij. si legā-
tur exp̄nsie
studij debet
id qd soluit
p̄ matricula
et an debeaf
p̄cū librorū
dic vt p̄ bar-
ro. in. l. q̄bus
dieb. §. i. de
cōdi. et de.
Alexander.
C De annu-
is legatis.
rubrica.
d I lega-
tu qd si
dixi le-
go tibi. x. q̄
volo p̄stari
p̄mo scdo et
tertio anno
an intelligat
annuū lega-
tū multipli-
catū. vid̄ pe.
et ang. in. l. q̄
hoc āno. ad
fi. de v̄b. ob.
et no. melius
q̄s alibi qua-
liter itelliga-
tur ānua bi-
ma die. et no-
ta. Imol. i. l.
fi q̄s legata-
d̄ cōdi. et de.
C No. arg.
facit ad not.
p̄ bal. in. l. i.
in. xviii. col.
de fac. s. ec.

¶ Tim. q officiu iudicis no est actio. et h not. bar. in. l. i. s. d. iuris. om. iud. in. xii. q. b. ¶ Fratris minoribus ad de bal. i. au. l. gressi in. xi. col. de fa. ff. ec. et qd not. in. l. ciuitati bus. de. le. i. et vide bar. i. l. ne qd. s. h. d. offi. p. c. Et similiter in qbusda relictis ad pi. as causas h. bal. in. l. p. sul. ta. in. fi. C. d. testa. p. istuz. ter. ¶ Qd de. beat. et bart. hic simpliciter refert p. de ancha. in. co. filio. c. c. lxx. ix. incip. d. iu. re. coi. p. cul. dubio dicen. du. et. circa. pen. col. vel. vti. col.

¶ pmo modo q ibi fuit vnus legatus sed pstatio fa it diuisa fauore heredis. vel h causa alimentorū vel ibi certū tēpus fuit adiectū. hic nō. ita dicit glo. p.ima so. est vera. tamē dic no. quādoqz sumus certi vtrū testator diuiserit pstationē cau sa multiplicandi legatū vel causa diuidēdi psta tiones et exonerandi heredes et stamus certo. s. in dubio aut fuit adiectū certū tēpus aut non.

¶ Pmo casu loquitur hic cū similibus. scdo ca su distingue: aut ex causa alimentorū aut ex alia vt pbat tex. in. l. fi. cū pstatio. C. p. d. l. stichuz. §. stipulatio. j. de p. ob. et l. senatus in. fi. j. de dona. cā. mor. So. aliud in pstatibus in qbus est vnum. aliud in legatis in quibus sunt plura qd dic vt. l. stichuz. §. stipulatio. et plenius dixi in. l. seruus cōis me. §. fi. j. de sti. ser. ¶ Ultimo gl. inducit hāc. l. ad qōnem quādo est pstatio an nua vtrū sufficiat vna pscriptio vel requirant plures: vt dicantur plures: et dic vt no. per glo. i. l. cuz notissimi. §. pe. C. de pscript. xxx. an. et di xi in. l. de pupillo. §. si pluribus. j. de oper. noui nun. et ibi glo. et Dy.

¶ **Aobis.** Sufficit vltimuz annuz esse ceptum: vt legatus annuz p illo anno transmittat. hoc. d. C. p. de. l. si operas. s. d. v. usufr. et l. sed et si qz. §. si operas. eo. ti. So. glo. duobus modis. tu dic b. e. uiter. h. loquitur i legato ānuo facto sim pliciter nō respectu alicuius facti explicādi a le gatario. ibi vero erat stipulatio annua respectu alterius facti explicādi a stipulatore. et iō p quo ta parte anni illud factū impleuit ex illa parte p mittitur stipulatio: vt ibi. et ibi dixi plene in. l. ser uus cōis meus. §. fi. j. de sti. ser. sed tenigi in. l. fi. ex toto. §. fi. s. de le. i. ¶ Item op. de. l. petitiōi. C. de aduo. diuer. iu. So. expone vt ibi glo. dicit q: nil ad heredem transit subaudi nisi salari um illius anni. et no. in. l. post duos. e. ti.

¶ **Anua.** Propter mortē execo ris legatus ānuuz nō exti gūitur. h. d. C. p. de. l. legatus. j. de ad mi. re. ad ciui. perti. So. glo. qz hic cum reliquit ad ludos honestos. ibi ad ihonestos. C. p. q. non i perpetū sed vsqz ad certos annos debeat vt. l. si usufructus. s. qui. mo. usufr. amit. Gl. sol uit ibi in usufructu. h. in legato annuo. In con trarium videt tenere glos. j. eo. l. pe. et j. ti. i. l. si usufructu. et ibi dicam.

¶ **Ex. l. sequenti.** Officiū iudicis nō est actio: et fratris minoribus nō est cōcessū: vt possint petere iure actōis. et an valeat dispositio testatoris q heredes mor rentur cōiter.

¶ **Vintus.** Dispositio respiciēs solā auctoritatē defū cti nō cōmoduz alterius nō iure actōis: sed p officium iudicis effectui demandat. h. d. vsqz ad finem. Nota notabilem tex. in. fi. ibi ne qz oīo seruāda neqz et. No. qz officiu iudicis nō est actio q plene solet dici in sti. de actionib. in pncipio. Scdo no. p fratris minoribus q nō possunt petere iure actionis id qd eis est reli ctum. Lerte cōpellunt heredes dare officio iu dicis: vt hic. ¶ Ultimo formo talē qōnez. testa to: iussit heredes vsqz ad decēz ānos dberē mo rari cōiter. quero an ista dispositio aliquid vale at. videtur q non: qz licet testator iubeat pupil luz apud aliqūe morari hoc oīno seruari non dy si sibi nō expedit: vt hic. et l. i. s. vbi pu. edu. de be. contrarius puto q valeat si alicuius eorum interest: vt hac. l. ibi aliter atqz et. Pro cuius d

claratione est videnduz quid importent ista s/ ha q debeant stare et morari cōiter. Videt q importet q oīa bona sunt cōia: vt l. lutiuz. et l. fi. §. lutiuz. s. de le. ii. et l. lutiuz. in. pn. j. ad treb. Sed ego cōsulendo dixi aliter: qz quādoqz istd verbū cōiter refertur ad res: et tunc importat q ipsum patrimonium sit cōe: vt in. l. s. allegatis quādoqz refert ad actum standi seu morandi cōiter: vt in themate pposito: et tunc quādoqz ista verba referunt ad aliquos qui habent patri moniuz distinctuz et separatuz: vt lego vni scho lari centuz si steterit et moratus fuerit cōiter cuz semp. onio. tunc debet intelligi cōiter. i. qz expē se victus fiant cōiter: et equaliter conferantur: vt l. i. circa prin. et l. iiii. in. fi. j. de colle. illici. quādo qz ista verba referunt ad hūtes patrimonii cōe vt quādo testator iubz plures fratres morari cōi ter: tunc debet intelligi q equaliter fructus col ligant et equaliter expendant. et licet vnus habe ret maiorem familiā q ali. nō ppter hoc tenea tur plus conferre. hoc pbatuz: qz verbuz cōiter debet intelligi. i. equaliter: vt. d. l. fi. §. lutiuz. s. de le. ii. hoc videtur dicere tex. x. col. de duo. fra. s. no. iue. c. duo fratres. p hoc facit. l. cuz duob. §. idem pap. alias incipit si fratres. s. p socio p hoc videtur quasi tex. j. de doli. excep. l. fi. §. fin. vbi ista verba parem rōnem fecerit exponunt. i. eo noie nil exegerit ita hic cōiter vixerunt debz intelligi id est equaliter id est q eo noie neuter ab altero aliquid exigit.

A sigulos annos.

¶ Legatum in annos singulos est simile legato usufructus nisi in tribus que hac l. ponū tur. hoc dicit tex. ibi fratres et c. que repetitio in legato annuo nil operatur cū capitis diminitō ne non finiatur et sic est hec secunda differentia. ¶ Ultimo glo. que est hic ponit casum in. l. ista dicitur hic q usufructus finitur capitis dimi nutione. Contra. C. de usufr. l. corruptionem. So. mima capitis diminitio nō perit: vt ibi secus in magna vel media: ut hic. ¶ Querit gl. quid si sit relictuz ciuitati eo modo quo dicit in p. sed in usufructu. l. per receptionem. Dicit q dam q tunc legatum est perpetuuz nisi ciuitas patiatur aratur: ut si homines inde discedant animo deserendi ciuitatem: ut. l. si usufruct. s. quibus modis usufr. amit.

¶ **Ex. l. sequenti.** Idem est dicere lego. x. super illo fūdo q ob ligo fundum p. x.

¶ **Undus quez.** ¶ Quero quid si re stator dixit lego centum annua super il lo fundo utruz ex hoc videatur illum fundū ex presse obligare. et idem dico in cōtractu societa tis dico q sic: qz tantum est dicere lego super il lo fundo qdum obligo illum fundum. hoc pro batur in rubri. s. de rebus eorum qui sub tuto. uel cura. sunt nō alie. uel supponēdis: et videtur tex. in. l. codicil. §. instituto. s. de le. ii.

¶ **Ex. l. sequenti.** Famulo qui tribus scholaribus seruiebat si duo recesserunt an debeat diminui salarium.

¶ **Lio.** Legatum relictum ob cām determinatur secundum cām sibi annexam. hoc dicit. Nota. tex. ibi cū tam labo: et c. C. ppo. C. de instit. et substi. l. i. et j. de cōdi. et demō. l. in testō. So. h legatū fuit factū in fauorez heredis: ut apparet ex p. bis.

testatoris: s; ibi in fauore legatarij. Alij dicunt di-
 stinguendū eē: an iste amicus ceperit morari cum
 hī dibus vel nō: que distinctio nō ē s; ut pbat
 .s. ti. i. l. q. cubinā. s. vxor. qre tene p̄mā so. z eo
 dē mō r̄nde ad. l. i. C. de le. C. Op. d. l. meua. j.
 e. So. ibi stetit p̄ eū cū quo morari d̄bebat. hic p
 casuz. C. Hic materiā dixi plene. j. de p̄di. z de.
 l. illis libertis. vbi teneo opinione glo. reprobata
 opinioe Pe. z By. C. Quero qd si illi q de
 cesserūt istituerūt hī dē istū supuiuerūt. Lerte cū la
 bor nō eēt minutus cū p̄mōniū eēt itegz apud
 eū nō minuet ista p̄statio ut hic p̄z. Itēz si testa
 tor iniunxit aliqd onus alicui q ita facilliter expe
 diaf p̄ tribus sicut p̄ vno: tūc q̄ on⁹ nō minui
 tur nō d̄z minui p̄statio ut hī: ibi cū tā labor zē.
 z hic ē argumētū p̄ famulo scholarij si famulus
 cepit stare cū duob⁹ vel tribus z duo reccesserunt
 vtz debeat hīc t̄m ab vno remanēte q̄rū ab oī
 bus. Lerte eatenus q̄tenus labor diminiuit d̄z
 diminiui p̄statio p̄sonis vt hic. vñ cū tā labor
 fit in seruiendo vni quantus est inseruiendo tri
 bus non deberet minui p̄statio seu pensio vñ
 de arbitrio boni viri hoc statuetur.

Ex. s. sequenti.

C Habens mādātū cū libera potest facere ea q̄
 d̄is ordinarie faciebat. z suscipiens casus fortui
 tos non tenetur ad insolitos.

Medico. Dicitur ḡniale ad eō ordinā
 ria nō referi. h. d. no. casum.

By. intelligit erogationis annue ex forma con
 uentionis: z p̄ hoc dicit si rusticus legat d̄no quā
 tuz p̄stabat d̄z intelligi p̄stabat ex forma obliga
 tionis: ego puto d̄riuz z intelligo erogationis an
 nue ex forma p̄stationis q̄ pluribus vicibus h⁹
 solitus fuit p̄stare. hoc pbat. j. e. l. s. fi. C. Op. j.
 d̄ ali. z ci. le. l. mella. s. i. vbi itelligi d̄z eo qd̄ pre
 stabat vltima uice hoc ē tpe mortis. So. ibi p̄sta
 tio semp̄ fiebat respectu vnius cause. f. p̄pter ali
 menta. vñ sēp̄ uidebat vna p̄statio q̄ rō h̄ cessat
 ut ibi notaf. C. Ultimo no. tex. istū ad multa. p
 curator ḡnilis pōt facere ea q̄ d̄is solit⁹ ē facere:
 vt. l. vel vniuersoz. de pigno. act. nā d̄z itelligi de
 his q̄ solitus ē facere ordinarie: sec⁹ i his q̄ solit⁹
 est facere extraordinarie. Itē tene mēti ad aliud
 aliqs renūciauit ḡnialiter casibus fortuitis. Dicit
 glo. q̄ tenet de casu fortuito: ut. l. s; z fi. q̄s. s. q̄
 situm. s. fi. q̄s cau. qd̄ itelligo de casu fortuito
 p̄tingēte cōiter: secus si eēt inusitat⁹ q̄ veniret d̄
 mille annis vna uice. ar. huius. l. z uidetur text. i
 l. fistulas. in fi. de contraben. emp.

Ex. s. sequenti.

De dictione preter.

Arori. Dicitio preter ponit̄ iclusiue q̄n
 cadit iter res separatas quarum
 vna nō cōprehēdit aliā. h. d. C. Op. j. de pe. le.
 l. nā qd̄ ligde. s. fi. R̄ideo hic dicitio p̄ter⁹ poni
 tur inter res separatas quarum vna aliā nō com
 prehendit vt hic. ibi uero ponitur inter res qua
 rum vna aliā comprehendit q̄ inter genus z
 sp̄m. ita no. doc. in. l. actione. C. de trasac. z ibi
 gl. z cōsuevit dici in. l. i. l. fi. s. de pig. act. C. Bl.
 op. cōtra hoc de. c. dudū. el. ij. extra de elec. vbi
 papa dixit sic. disp̄so tecū vt talia beneficia pre
 ter obtenta possis licite obtinere. Lerte super
 obtentis nō vñ dispensatū. Dicit Inno. ibi h̄ lo
 quitur i legato qd̄ est fauorabile. iō est facienda
 benigna interpretatio: vt. j. de re. iur. l. in testa
 mentis. sed ibi loquitur in dispensatiōe que est
 odiosa. ita dicit Inno. in. d. c. dudū. in vlti. glo.

Libertis. Si testator legat q̄ vnus
 p̄stabat ea sola debet q̄

legatarij causa p̄stabant. h. d. Notabilis casus
 est z menti penitus tenendus.

S **Aius.** Annua p̄statio fienda
 ex redditu certe rei finif
 morte legatarij. h. d. Et h. l. fm glo. legitur duo
 bus modis. Ano mō s; Jo. de qua op̄nionē sit
 mēti in glo. ij. Alia est op̄i. Ro. fm quam alio
 modo legitur iste tex. z eius opinio ponit̄ in gl.
 que incipit. f. anue. z ēt in gl. pe. Et ibi lec. Jo.
 reprobatur: ideo nō recito eā q̄ est cōtra tex. s;
 forte aliter hēbat iste tex. q̄ habemus cōiter.
 nā forte in fi. habebat nō videri vt quidaz h̄it.
 pone ergo casum fm Ro. C. Op. q̄ istud sit le
 gatū vsufructus: vt. l. si quis ita. s. de vsufr. Sol.
 ibi debebat p̄cipere oēs fructus a seipso. h̄ debe
 bat dari d̄ māu alteri⁹: vt p̄z ex h̄bis tex. C. Op.
 s. d̄ ser. rus. predio. l. itē. z. l. veluti. vbi d̄ q̄ ista
 sit seruitus realis. Glo. soluit q̄ nō est seruit⁹ qd̄
 apparet: q̄ in seruitutib⁹ d̄z quis pati: vt. l. quo
 tiens. s. de seruitut. s; h̄ d̄z dare vnus alijs. ergo
 nō est seruitus. Preterea hoc apparet q̄ seruitu
 tutes debēt cōstitui cū quadā p̄petuitate: vt. l.
 iij. s. d̄ seruitutib⁹. sed hic legauit annua. Tertio
 apparet: q̄ seruitus d̄z cōstitui fm necessitatem
 fundi: vt. l. attilicū. s. de seruitutibus rustico. p̄
 di. hic vero nō fuerit relicte h̄arūdines z salices
 fm necessitatē fundi: sed notatim ad pōdus uel
 mensurā. C. Itēz querit glo. an ista p̄statio sint
 obligata pro tali p̄statiōe. Glo. ut tenere q̄
 nō pro alimentis: ut. l. lucius. j. de ali. z ci. le. z
 ibi dixi. quod itellige ueruz q̄ nō sint obligata
 obligatione sp̄ali. s; bene sunt obligata obliga
 tione generali qua oīa bona defuncti sunt obli
 gata: ut. l. i. C. cōia de le. z. l. creditoribus. j. de
 separati. C. Ultimo no. q̄ sicut quando legatur
 seruo meo acquiritur mihi: ita quādo legat̄ rei
 mee uidetur mihi relinqui⁹ ut hic. qd̄ tene mēti.

Ex. l. sequenti.

**Affessor remotus ab officio sui culpa an d̄be
 at hīc salarium.**

Eua nepotem. Con
 ditio
 q̄ pendet ex p̄tate legatarij z alterius si
 ex facto alteri⁹ impediā sine legatarij culpa ha
 bet p̄ impleta. h. d. C. Op. z vñ q̄ etiam q̄ sine
 fraude remouet nō cōsequat̄ legatū p. l. scio. in
 prin. s. e. So. ibi fuit remotus p̄pter casum hic
 facto alterius in cuius p̄sona debebat ipleri p̄di
 ctio. Principiū hui⁹. l. facit ad q̄nē d̄ affessore
 q̄ p̄pter suū delictū vel baratariā remot⁹ est ab
 officio an d̄z habere salariū? Hic uidetur tex. q̄
 nō. Ja. de are. allegat etiam. l. ḡ aut. in prin. s. de
 excusa. tut. Bl. tagit in. l. diē functo. in fi. s. de of
 ficio affessor. Sed i vno circa hoc dubito. pone
 q̄ affessor sui culpa in medio officij sui remouet:
 an debeat habere aliquid de salario pro eo tpe
 quo nō cōmisit culpaz: uidetur q̄ nō. ar. l. etiaz
 si partē. s. d̄ le. i. In cōtrarium uidetur z hoc pu
 to uerum: q̄ ipse d̄z habere salariū pro illo tpe
 quo non cōmisit culpā: sed pro illo tpe futuro
 quo culpaz cōmisit tenebitur ei qui cōduxit euz
 ad interesse: ut. l. si fundum. s. similit̄. s. loca.
 z sic itelligo hanc. l. q̄ hic nō poterit petere fi
 deicōmissum. f. pro futuro tpe quo est propter
 culpaz remotus. Non ob. l. etiā si partem. s. de
 le. i. q̄ ibi excusabat se a parte respectu rerū. un
 de nullo tēpore z nullo modo fecerat quod de
 bebat. hic uero remouetur a tpe respectu t̄pis z
 sic i parte tēpis fecit totū qd̄ facere d̄bebat. fallit
 in casu. l. iudices. C. d̄ anno. z tribu. li. x. uel dic
 ut ibi dixi.

kk

ibi t̄z imol. in
 .d. s. quodā
 modo ad idē
 faciunt q̄ ha
 bentur in .l.
 quero. j. ti. i.
 quod no.
 C. Questitū.
 limitatio ad
 .l. sed z fi. q̄
 .s. questitum
 si q̄s cautio.
 d. Arori. di
 ctio preter. d̄
 dictione pre
 ter. vide bar
 to. in. l. acti.
 .C. de transf.
 act. z in. l. fi
 eū. s. qui i iu
 re. fi. q̄s cau
 tio.

ADDE ro.
 consilio. ccc
 xxv. z old.
 cons. xlviii.
 vbi de mul
 tis alijs di
 ctionibus.

Libertis

singu. est iste
 tex. valde s; z
 bal. in. l. i. C.
 de leg. l. vit.
 col.

Aius.
 s. op. s.
 vid bar
 to. in. l. mella
 .s. quidam.
 de ali. le.

Itēz que
 rit glo. vide
 tamen bart. i
 .l. fundū que
 .s. e.

Uidetur
 mihi relinq.
 q̄i legatū rei
 mee mihi ac
 quiritur. facē
 .l. fi. s. fi. s. d̄
 p̄ben. emp.

Eua.
 m habere
 salariū
 Affessor pri
 uatū officio
 propter suū
 delictum an
 debeat habe
 re salariū: z
 vide bal. i. l.
 edē. C. loca.
 z in. l. i. in fi.
 .C. de suffra.
 z bar. in. l. i.
 .s. diuus. in
 fin. de var. z
 extraor. cog.

Ex. cer
 te cate
 nus. Se
 quitur bal. i
 quē. habita. i
 fi. C. ne filius
 pro pa. item
 facit iste tex.
 ad alias. q. ta
 ctas per bal.
 in. l. i. C. d̄ le.
 in. ij. oppo. z
 istum text. al
 legat ad que
 stionem bal.
 in. l. in. circa
 medium. iij.
 col. C. de in
 dic. vidui.
 b. C. Medico.
 Itēz facit ad
 no. q. de pri
 cipe vel archi
 diacono qui
 vendidit vel
 locauit fru
 ct⁹ regni vel
 archidiacho
 natus: an in
 telligatur vñ
 didisse id qd̄
 sibi debetur
 vel expensas
 q̄ sibi a ciuita
 tibus trade
 bantur in et̄
 iocundo ad
 uentu seu in
 gressu. z fa
 cit iste tex. q̄
 non z ea que
 habentur in
 .l. his uerbis
 .s. alumno. e
 .s. fi. s. ti. l. e
 in. l. i. fi. s. s.
 item quicq̄
 .s. so. ma. s; i
 contrarium
 facit. l. diuoz
 tio. s. quid i
 anno. so. ma.
 vbi illud qd̄
 p̄statur su
 per extraor
 dinaria p̄s
 tatione dici
 tur esse i fru
 ctu. sed illo
 text. non ob
 bal. dicit ol
 dra. determi
 nasse q̄ non
 p̄supradicta
 lura: z hoc i
 confitio. old.
 cxxi. z idem

a **Uxor.** istum tex. allegat bar. in. l. si conuenerit. de iuris. om. iu. z vide qd p istu ter. dicit bal. in. l. accepta. in. xiiij. col. alias. q. C. de usur.

b **Debeat habere.** quid importet hoc legatum lego centum si cuz scio steterit. die ut per bar. in. l. gaio. s. i. de alim. leg.

c **Pro ipta.** sed qd si relinquatur mulieri si alibi no discesserit: z mulier extra domum nubat vtz si filij no sint ea sequi relictum de beator. tex. e no. in. l. cum tale. in. prin. j. de codi. z de. z ibi doc.

d **Format.** cy. uide bal. z ang. in. l. si cum dot. s. si maritus. so lu. ma. z bal. i. l. qui manu mittit. C. de ope. liber. z Cy. in. l. i. de re. mili. z vi de imol. i. d. s. si marit. z in rub. sol. mat. z adde glo. in. c. vna qd alia sub. c. eber. xij. q. ij. ga aut culpa viri hoc cotingit aut non. si culpa viri no tene tur: scilicet si culpa. ar. no. in. c. i. q. ma. accu. pos. z per bec dici possit. quid si maritus sit expulsus pp partialitate: an mulier teneatur sequi viz si vir hoc velit z offerat alimenta. an vero interis poterit remanere in ciuitate si velit z dotez petere. per ea que no. bar. in. l. si constante. so. ma. albe. z odof. tenuit qd no teneat sequi p ea q hic habet. s. in. d. s. si maritus distin. guit. Aut culpa viri aut si p predicta iura canonica. z adde bal. i. l. qui manu mittuntur. d. oper. libe. z no. glo. in. c. i. de coniu. gio lepro. z no. xliiij. ali. as. xliiij. q. i. alias. q. ii. s. si euitabili.

e **ADDE** ut p pau. de ca. co. filio. cccxcii. **NO** sufficit. no. p baronibus siculis ut no teneatur seq regē si fructus barōnie no suppetūt: z adde bar. i. l. i. perator e d. treb. z bal. i. l. q. manumittitur. C. de ope. libe.

Ex. s. sequenti.

Legatum factum sub conditione si cum aliquo moraretur si ille habeat uxores que no vult qd cum aliquo moretur an debeat habere legatum: ibi. Dec. l. Et an uxor teneatur sequi uiruz peregrinantem: ibi. Secundo. Et an aduocatus teneatur sequi forum si alibi causa mutata e: ibi. Tertio. Et an vasalli imperij teneantur seq imperatorem ultra qd patiant fructus feudi. z an ille qui debet morari cum aliquo an debeat operari in domo uide in fi.

Uxor. Qui tenetur cu alio morari no tenetur eu simpliciter alio seq sed hoc declarabit boni viri arbitrio. b. d. **In** tex. ibi dirimenda est. die eo mo quem in sequenti qone ponet. **In** tex. ibi z mo. i. vtruz qualitas legati ad expensas sufficiat vel non. Ita exponebat Ja. de ra. z De. Nota ergo casum istu vt dixi in sumario. **Dec.** l. facit ad multa. pmo alius quis dz cum aliquo morari z sub hac conditione fuit sibi relictu annuu legatu vxor sua no vult vt stet mecū s; secū an debeat habere illud legatu. Et primo videt q sic cu non stet per eum: vt. s. in prin. huius. l. z. l. labeo scriptis. s. de ztraben. emp. z. l. si tictus statuas. j. de codi. z de. que. ll. dicunt q si quis per tertiu iuste impedit coditio habet pro impleta. **Doc.** nri dicunt q i die moratur cu eo cu quo dz z de nocte cuz vxore sua z ei debitū reddat. ar. j. de ope. l. berto. l. medicus z. l. si cum patronus. in fi. z. l. pe. in fi. e. ti. Sed si eet casus in quo cu ea in die haberet morari: puta in casu infirmitatis z sic haberet necesse morari cum ea: vt. l. si cum dotē. s. si nauit in seuissimo. s. so. ma. tuc putare q deberet habere legatu: z q conditio habetur pro impleta: vt in. ll. s. al. legatis. **¶** Secundo quero an vxor teneatur sequi uiruz peregrinantē. **Hic** qonem format cy. **C.** de ope. li. l. libertus. z **G.** de cu. format. ff. d. offi. procōsul. l. obseruare. s. proficisci. z ipsi determinant q si vir incipiat peregrinari per mundum no teneat uirum sequi. ar. huius. l. z. l. q. nisi. s. i. j. de ope. lib. nisi tpe quo ipsa duxit eum in uiru conditionem suam sciebat. tunc eni uidetur i eum cum illis conditionibus cōsensisse cōsiderata qualitate persone: vt. l. plenus. s. equitij. s. d. e. vsu z ba. z. C. de spon. l. si. circa medium. z. l. pro mittendo. s. penult. de iure do. Sed si eet qdaz peregrinatio modica z honesta tunc teneat ipsa uirum sequi. ar. huius. l. z. gl. est extra de cōiug. lepro. c. i. **¶** Tertio inducitur i arg. an aduocatus teneatur sequi forū si alibi causa mutata est. De quo e glo. in. l. sed z be. s. no solu. s. d. pecu. **¶** Quarto inducit **B.** huc sine q fideles iperij no tenentur sequi imperatorem si fructus feudi ad impensas itineris non sufficiunt vt hic in fi. Et pro hoc quod not. x. coll. de pa. iu. fir. c. fi. **¶** Ultimo tex. iste facit ad aliud si aliquis debet morari cu aliquo quid debet facere in domo debet ne operari. De quo dixi. j. d. ali. z ciba. le. l. gaio. s. si. tene menti ista.

Ex. l. sequenti.

Legatum incertum quando ualeat z quādo promissio incerta in contractibus.

f **I** cui annuu op. d. l. cu post. **Uide** Cy. z bal. in. l. priuilegia. C. de fa. lan. ec. adde aliu casuz vbi legatu icertū ualeat si fiat cā studior: vt uoluit bal. i. l. i. s. de le. ii. lz intelligat de eo q studet i sacra theolo. gia. qd no puto vtz s; in oibus q student: qz cū sit hoc i dote: vt. d. s. ge. ner ergo idē erit in studētibz: qa cā studiorum z dotis epparatur vt p bar. z doc. in. l. i. in fi. solu. ma. z qd idē sit in cā studij facit. l. si ebum liber esto. s. de le. iii. z qd ibi no. dixi post bar. z no. gl. in. d. s. gener ad fi. glo. ma. gne. Et adde ad glo. hic. z bar. hic glo. similem i. c. vos quidem in glo. pe. z doc. de testa. z spe. in loco ibi allegato per doc. in r. de instr. edi. s. nunc no aliqua uerfi. quid si testa. tor. z gl. i. d. i. priuilegia z bal. in. l. i. co. ti. in. xliiij. col. bene fa. cit. l. id quod pauperibus. de epif. z ele. quā declarat bar. in. l. qui dā. de re. du. lz aliter uelit pe. Cy. z bal. in. d. l. priuilegia z adde bar. in. l. qui dam. j. de vi no tri. z oleo le. z bar. in. l. ticia. s. si. de aur. z ar. le. s. **U** m q. e vid bar. to. in. l. si ita. s. pegafus. de le. i. **¶** Bene au ditur. embi. theota an pos sit petere p futuro: uide bar. i. d. s. si chus. cuz se. gui. z bal. in. i. pteso. in fi. C. de fi. in stru. z quod habetur i. l. stipulatio. s. inter certam de uerbo. ob li. z bal. in. l. si quis argen tum in fi. iii. col. C. de do na. z bal. i. d. i. j. i. uil. col. C. b. iure em phi. z qd no. bar. in. l. si cū pprehensione quando dief. le. ce. p bald. in. l. huius. s. diuus. de leg. i. z spec. i. ti. de loca. **¶** An possit. quid autem si quis partem soluit no autem totum. utrum reco incidat i cōmissum. bal. uidetur dicere q sic per illum tex. in. l. pe. C. de his qui. vt

I cui annuum.

I cui annuum. **Fauo** re ali/ mentorum ualeat legatum incertum. b. d. **Op.** de. l. cum post. s. gener. de iur. do. So. speciale est fauore alimentoz. simile in cere ris pijs causis: ut dicam in. d. s. gener. **Uel** in le gato ad uiam reficiendam: ut. l. quidam. s. d. le. ij. **Alij** dicunt speciale est in legato annuo: secus in legato simplici. **Dec.** so. non habet rationem i se nisi poneres qd annuu legatum semper eet fa ctuz in causa alimentoz quod non e uer: vt no. j. e. l. codicil. imo dz distingui an relinquatur p/ sone pauperi aut diuiti ut no. in. l. cum bi. s. si in annos. s. de transf. quare teneas primam solutio nem q fuerit legatu in causa alimentorum quia expresse dixit uel ex persona legatarij tacite pre sumatur. **¶** Quero quid in contractibus: an ualeat promissio incerta. **Glo.** dicit z bene q non: ut. d. s. gener. z. l. triticum. z. l. si stipulatus. j. de uerbo. obli. quo intellige nisi ex aliquo declare tur: ut. d. l. triticum. uel nisi fiat ex causis fauora bilibus ut in dote z in uia reficienda z similibus ut. l. i. z ibi no. C. de dot. promif. z in. d. l. cu post. s. gener.

Ex. l. sequenti.

An emphyteota pro plurib' annis possit soluere pensionē z an possit particulariter et soluere.

Am qui.

Am qui. **Si** dilatio ponitur gratia legatarij non potest solui ante: secus si gratia heredis. b. d. ista. l. **Distinguitur** ergo cuius gratia tempus sit appositum. **Hic** dicitur quando soluitur perdituro. Sed quid si non perdidit. **Dicit** gl. qd solutione liberatur z bene: ut in gl. pz. **¶** Itē quero quid in dubio. **Dicit** glo. qd in dubio pre sumitur tempus appositum gratia debitoris: ut no. j. de uerbo. obli. l. qui rome. in fi. glo. mag. **¶** Ultimo **B.** y. inducit ad. q. an emphyteota pos sit soluere pensionem pro pluribus annis futu ris. **Uidetur** q sic per. l. statuliberis. s. stichus. de statulibe. sed ibi est speciale fauore libertatis ita dicit glo. s. si cer. pe. l. quidam estimauerunt. sed **Cy.** C. de iure emphi. l. ij. in fi. dicit qd domi nus pro futuro tempore non cogitur recipere. ratio est: quia particularis solutio affert domino plus de commodo: quia per particularem solu tionem ius dñi facilius probatur: vt. l. si certis annis. C. de pac. vbi no. per **Cy.** quia licet ex sol utione annua debitum presumatur no esset idē si fieret una solutio pro decez annis uel plurib'. **Et** istud uidetur esse uerius. tamē possumus di cere z determinare istaz questionem per ea que notantur in. l. qui rome. in prin. j. de uerbo. obli. nam cum hic tempus apponatur gratia credito ris id est domini vt facilius probet ius suum: z gratia rei ut habeat dilationem: tunc si uult soluere pro futuro tempore cum omni interesse cre ditoris id est domini bene auditur: ut. l. qui ro me. in prin. no. nam poterit soluere faciendo do mino instrumentum in quo ipsum in dominum recognoscat pro t. ito tempore. **¶** Quero quid ecōtra si emphyteota non uult soluere totā pen sionez simul sed particulariter an possit. **Uidet**

quid autem si quis partem soluit no autem totum. utrum reco incidat i cōmissum. bal. uidetur dicere q sic per illum tex. in. l. pe. C. de his qui. vt

viii

indig. melius in rub. C. de contraben. emp. in. x. q. 2 ad barth. hic adde qd nor. glo. pe. in. l. ii. 2 ibi bal. in vl. col. C. de iure emp. que al legat. d. l. placuit. videlicet quando debet fieri so. canoif 2 quo modo aliqd per ro. in. l. stipulatio ista. 2 inter certaz de verb. obliga.

a Legatu. l op. qd autz si beres fit grauar' q' vesti at uidaaz an factis fit unu vestimentuz pro toto tempore presta. vide bal. i. l. i. circa. ii. col. C. de fi. dco.

b Contra istuz tex. bar. 2 docto. in. l. eum qui ita. 2 alle. videntur indistin. etc. intelligere hanc. l. in omni legato 2 vide imol. no. i. l. q. hoc anno. ad fi. d. verbo. obli. 2 in. l. i. de co. di. 2 de. idem tenet bar. et in. l. q. cocu. binaz. s. vxo rem. s. tit. i. 2 hoc forte verius per istu text. indistin. etc. loquentē

c Cuiusdaz repetitionis. no. de dictione quoad 2 donec. de q. bus etiam p barr. in. l. i. j. de codi. 2 de mon. 2 idem in dictione. du. in. l. q. cocu. binam. s. vxorem. cuz glo. s. ti. i. ADDE d di etioe donec pau. de ca. co. fili. cxxxviii.

q non: ut. l. tutor. §. lucius. s. de vsuris. 2. l. plane. s. fami. heres. sed in contrarium est. l. placuit. C. de colla. fun. pa. li. xi. vbi potest soluere particulariter: dum tamen in tribus solutionibus compleat solutionem vnus anni. vel potes dicere q' ille casus est specialis vt no. per glo. s. si cer. per. l. quidam estimauerunt: 2 sic particulariter non potest soluere. Bar.

Eruius post decem

Legatum annuum relicto seruo a domo debetur tempore seruitutis 2 libertatis. h. d. C. dicitur hic q' interim cogitur prestare alimentata. Contra. C. de le. l. seruus. Glo. huius timore intelligit duobus modis. primo q' cogitur officio iudicis quod est speciale fauore alimentorū: ut. l. seruos. j. de ali. 2 ci. leg. 2. l. si in metallū. de his que pro nō scriptis. Et hec est verissima lec. Alio modo intelligitur. j. de verbo. obli. l. huius modi. 2. l. lecta. in fi. s. si cer. per. Vult dicere q' seruus existēs suus non aget cōtra dñm: vt in cōtrarijs. Sz postea factus liber agit etiā pro preterito tēpore: vt. l. huiusmodi. de p. ob. 2. l. lecta. si certū pē. Hec so. nō placet quia text. dicit interrim 2 sic agit dū ē seruus. quare teneo primā. so. Sed scōa lect. eēt vera in se ponendo legatū annuū esse factū in causa alimentorū quod i dubio presumitur cū seruus nil hz. Sed si poneremus legatū esse factum in aliam causam q' in causam alimentorū tunc cū legatū annuū quolibet āno cedat 2 tempore quo esset seruus reperiretur nō capax non valeret: vt. s. e. l. cuz in annos. nisi poneremus sic legatum esse factum q' voluerit testator differre in tempus libertatis: ut. d. l. huius modi. 2. l. lecta. in fi. s. si cer. pe. C. Quero an seruus possit constituere procuratorem ad petendum illud legatum. Dixi. j. de ali. 2 ci. le. l. seruos 2 est casus. s. de procu. l. seruum quoqz. in prin. 2 hanc qōnez vidi de facto in quodā monacho. Ex. l. sequenti.

C Bictio quoad uel donec an habeat vim repetitionis.

Legatum est ita.

donec nubat intelligitur annuum. h. d. ista. l. C. Op. q' debeat intelligi in dubio quod est minimum: ut. l. apud iul. §. scio. s. de le. i. 2. l. si ita. e. ti. 2 sic fit vnum legatum non plura. Huius timore dicunt quidam q' vnum legatum est 2 quod dicit q' debetur singulis annis exponit. s. aliquid q'ritatis. Ista opi. est contra istū tex. dicit enim id legatum 2 c. non dicit aliquid illius legati nec dicit solui sed oberi. Quare dic q' h' est speciale fauore dotis: 2 idem esset fauore alimentorum vel in aliam causam similem: ut dixi. s. e. l. si cui annuum: 2 per hoc habeat pinguio/ rem dotem 2 facilius nubet per. l. i. s. solu. matr. C. Quero quid in contractibus 2 in alijs dispositionibus. Videtur quod idēz. vnde nō fit hoc speciale: ut. l. si cum in annos. s. qui. mo. vsufu. amir. 2 videtur tex. in. l. pe. s. de excu. tu. 2. l. euz qui. §. qui ita. j. de verbo. obliga. Pe. videt dicere q' aliud fit in contractibus 2 ita pertransit. Ego dicerem sic quandoqz in obligatione venit aliquid quod habet causam successiuam vt vsufructus tutela 2 similia: 2 isto casu fateor q' dicitio quoad donec 2 similia habet vim cuiusdaz repetitionis: vt. l. si cui annuus. in prin. 2. l. pe. s. de exc. tuto. Si vero venit in obligatione illud quod habet causam momentaneam: tunc intelligo simpliciter q' nō videtur facta repetitio de

annua prestatione sed illius quantitatis quolibz anno aliquid soluetur vt hic fm vnam lec. 2 hoc per rationem: quia in dubio tempus debemus intelligere apposituz gratia debitoris: ut. l. eū qui. s. e. 2 quia in obligatione debemus inspicere qd est minimum: vt. s. dixi. Nō ob. l. eum qui ita. §. qui ita: quia debemus intelligere q' fuit expressuz in stipulatione aliquod annuū vel menstruū vt ibi no. alias secus vt ibi dixi.

Vini. Quod deficit in fructu vnus anni suppletur ex fructibus sequentiū annorum in annuo legato. h. d. hanc materiam plenissime examinaui in. l. inter stipulantem. §. sacra. j. de verbo. obliga. 2 Ly. ponit i. l. si qs argentū. C. de dona. tetigi. j. de ali. 2 ci. le. l. lucius.

Odicillis. Petitio legati diuisi per tempora exonerationis gratia transmittit ad heredem: 2 adiectio temporis in dubio non refertur ad tempus etatis. h. d. C. Op. annuum legatum finitur morte legatarij: ut. s. e. l. in singulos. Sol. ibi loqur de legato annuo relicto simpliciter. hic vero de legato relicto cuz prefinitio/ ne certi tēporis. vnde non sunt plura legata: sed vnum diuisum per tempora. C. Secundo op. legatum annuum in dubio videtur intelligi in causa alimentorum: vt. l. si cui annuum. s. e. ergo morte finitur: ut. l. si cum prefinitione. in prin. j. quā do. di. le. ce. 2. l. firmio. §. si. e. ti. 2. l. iij. j. de condi. 2 demon. 2. l. cum hi. §. modum. s. de transfa. Glo. sol. optime illud est verum quando relinqtur pauperi: sed hic relinquebatur a paupere diuiti. quo casu non presumitur i causa alimento: rum: vt no. in. l. cum hi. §. si in annos. s. d. trāfac. Ex. §. sequenti.

C Heres repudians hereditatem nō potest retinere officium executionis.

Sticho. Rudo ministro recusante legatum recipere legatarij potest petere ante diem. hoc. d. 2 est bonus casus. C. Op. 2 videtur q' non competit cū effectu ante diem: ut. j. de condi. 2 demon. l. i. So. hic diefuit apposita fauore legatarij. in contrarijs sec'. C. Oppo. de. l. firmio. §. fin. j. quando di. le. ce. So. intellige q' hic debebat tenere in deposito ita q' inde nullum commodum sentiret. C. Ultimo oppo. quo ad propositum licet ista sempro nia repudiet 2 hereditatem non adiit potest retinere pecuniaam tanquam minister. quoniam ille qui non est heres potest esse minister: ut. l. alimēta. in prin. j. de ali. 2 ci. le. cum fi. So. quandoqz heres institutus efficitur minister vel executor testamenti: si repudiat hereditatez nō potest retinere officium executionis. casus est hic 2. j. de fideicom. li. l. lucius. quod tene menti.

Scia herede. Legato incepto 2 per mortem legatarij finito onus sibi iniunctum extinguitur quoad omnes. h. d. 2 concordat. j. de ali. 2 ci. le. l. stichus. §. i. C. Oppo. imo videtur q' legatum deficiēs remaneat apud heredem cum suo onere: ut. C. de cadu. tol. §. p. secūdo. 2. §. i. nouissimo: 2. j. t. i. 2. l. si ab eo. So. hic legatum cepit in personam legatarij 2 finitū est fm legati naturam 2 voluntatez defuncti. sed in contrarijs nunquam legatum cepit vere 2 est finitum circa cogitationem 2 volūtatez defuncti.

Si marco. Legato generali p speciale nō derogatur quādo fit simpliciter nō ob eandem causā. h. d. tex. ibi ne quid his defijt. per hec uer

d Odicit lis. istū tex. alle gaui tibi pro fin. in. l. si cui legetur. §. i. post imo. de le. i.

e Causa alimentorum. vtrum legatum annuus i dubio videtur factū fauore alimentorum: 2 videtur in. l. si stichus. §. i. de verbo. obli.

kk ij

ba videtur legari quod prestabat in vita. ar. j. t. i. l. sempronio. §. si. C. de ali. le. l. alimeta. §. basilice. et l. stichus. in prin. So. illud appareret esse ex expressa voluntate defuncti. ita dicit glo. sed veritatem non continet: quia ibi voluntas defuncti non erat expressa. Quare dicit secundum D. q. ibi relinquebat ob eadem causam unde generi per speciem derogatur. hic vero relinquebatur simpliciter. Vel secundum P. de. B. loquitur in legato reiterabili. ibi loquitur in legato alimentorum quod non est reiterabile et satis in idem recidit cum dicto D. et placet dicta so. pro qua est. l. dominus. §. si. de usufr. C. de. l. doli clausula. et l. stipulatioes comodissimu. j. de verb. ob. vbi clausula generalis ad specificata non refertur. So. dicit pe. in. l. doli clausula. et l. y. refert in. l. cum questio. in. fi. C. de lega. quia ibi loquitur quando precessit dispositio generalis et sequitur specialis: secus e contra. si preceedit dispositio specialis et sequitur generalis. et per hoc soluit. q. illam. Si testator legat cappaz fratribus et priori bibliam. Contra hoc videtur tex. j. de pecu. le. l. seruo. Biam de hoc in. l. que situm. §. pe. de fun. instruc.

Lucio ticio. Si testator reliquit ad pondus quod pstat ad numex ad pondus tamē valet legatū. h. d. Ratio dubitandi colligitur ex sumario: ut. s. vidistis. facit ad hoc. l. que extrinsecus. in. fi. j. de uerbo. ob.

Anna. Si conditio deficiat per mortem eius in cuius personam confertur non extinguitur legatum. h. d. C. de. p. s. c. l. seio. So. ibi legatus fuit factum favore filiorum. hic vero non fuit factus propter matris utilitatem. et hoc uera. C. de. quando conditio mixta deficiat: deficit relictum: vt. l. i. C. de instr. et substi. et l. in testamento. j. de condi. et demon. So. hoc speciale favore alimentorum. ita dicit glo. et bene quicquid dicat P. de. et dic vt dixi in. l. illis libertis. j. de condi. et demō. Ex. §. sequenti.

Legatum filio vel seruo alieno an videat legatum contemplatione patris vel domini: et an cum instituitur custos ecclesie fratrum minorum videantur ipsi instituti.

Ticia. Relictum sacerdoti vel ministris ecclesie ipsi ecclesie videtur esse relictum. h. d. Biam h. q. legando sacerdoti vt legare ecclesie: an sit verum indistincte: dic vt dixi. j. de re. du. l. ciuibus. Quero quid si aliquis reliquit seruo vel filio alieno: an videtur relictum contemplatione patris vel domini. Dic videtur q. sic. qd dic vt dixi in. l. filio. j. de condi. et demon. et l. si filio. j. de do. cau. mor. et hoc no. in. l. fi. C. de usufr.

Quero cum decretalis dicat q. fratres minores hereditatis totaliter sint incapaces et ipsi faciunt institui guardianum seu custodem ecclesie vel altare an valeat. Bicitur hic q. ministerium est designatum templo sed templum istoz non est capax ergo et. In ptarium quia ista interpretatio q. videatur relictum templo est ideo quia est favorabilis. sed si ex ista interpretatione dispositio fieret nulla non est fienda immo videtur relictum ipsi no templo: ut. l. quotiens. j. de re. du. de hoc dixi in primo libro minoriarum. C. Alti mo iste tex. videtur esse contra ea que dixi in. l. legatum. s. e. vbi videtur q. non debeat intelligi annuum nisi in certis casibus. sed respōde q. h. dz intelligi annuum: qa est casus favorabilis: qa ad pias causas. Itz dicitur hic perpetuo an de

beat intelligi in secula seculorum vel vsqz ad centum annos. Glo. videtur velle q. perpetuo: et postea allegat. ll. que faciunt q. vsqz ad centum annos duret sicut in usufructu. dicam. j. c. l. pe. plenius. j. ti. i. l. si usufructus. terigi. s. c. l. annua.

Ibeto suo. Alienatio hereditatis non extinguit legatum prestandum ex re ditu certe rei. h. d.

A liberto. Legatarius onere extrinsecu grauat non defalcatur contra legatum lz sibi fuerit defalcatus. h. d. C. de. p. ergo et videtur q. legatari detrahatur falcidiam contra fideicommissarium: vt. l. penales in. fi. j. ad. l. fal. So. hic legatarius fuit grauatus dare aliquid extrinsecum: quia fundus cu fuit legatus fuit grauatus in. x. sed in cotariis fuit grauatus onere intrinsecu: quia dz dare partem ei quod sibi fuit relictum. de quo plene dic per gl. j. de condi. et de. l. plautius. et l. facta. §. ticius. j. ad treb. et in. l. cum pater. §. i. s. de le. ij. Ex. §. sequenti.

Fideico. vniuersale an veniat et restitudo. Et an si filius institutus rogatus sit si decesserit sine liberis medietates hereditatis restituere filie sue et alia medietate pauperibus: si filia agat ad supplementum legitime id qd cosecuta est debeat computari in parte que debet sibi restitui.

Filium ex dodrante. Ex voluntate defuncti portio que iure fideicommissi precipitur ex voluntate defuncti in fideicommissum deducitur: et fructus percepti iudicio testatoris. h. d. et notabilis casus. No. q. illud quod quis habet iure fideicommissi venit in restitutiones trebel. Secundo no. q. illud quod quis sibi deducit iure falcidie computatur in partem que sibi dz restitui. Tertio no. q. fructus percepti iudicio testatoris veniunt in restitutione quando dilatio fuit apposta favore fideicommissarij. C. de. et videtur q. fideicommissum vniuersale non veniat in restitutione: vt. s. ti. i. l. si ticius. So. ibi primo rogauit et postea fideicommissum reliquit: hic e conuerso: vt no. in. l. marcellus. §. quidam. j. ad tre. et l. cum viru. C. de fideico. C. Secundo op. hic fuit rogatus restituere portionem hereditatis. ergo id quod habet iure fideicommissi non venit in fideicommissum: vt. l. marcellus. §. quidaz. j. ad tre. Possemus dicere q. ibi loquitur in prelegatis particularibus que non veniunt in fideicommissi restitutione: vt. j. ad treb. l. postulante. hic vero loquitur in fideicommisso vniuersali qd habet vim hereditatis: vt. l. si filius. s. quod cu eo. et ideo venit in restitutione. Nec so. est contra casum. d. l. si ticius. in. fi. s. ti. i. ubi appellatione hereditatis non continetur fideicommissum vniuersale. dic q. hic est istud propter presumptam voluntatem defuncti qui rogabat noueram de restituendo filio suo. unde uerbum hereditatis simpliciter prolatum intelligitur s. tota hereditate. et sic de eo q. uxor cepit iure fideicommissi cu alias totam hereditatem non haberet. Alias aut appellatione hereditatis non continetur tale fideicommissum: ut. s. ti. i. l. si ticius. i. fi. Intellige ergo. l. nostram tantum hoc casu quando extraneus rogatur restituere partem hereditatis filio: quo casu intelligo partem hereditatis id quod capitur iure fideicommissi. sed si eent duo filij inuicem rogati tunc appellatione hereditatis non continetur fideicommissum: quia e par favor utriusqz: ut. s. ti. i. l. si ticius. Sed est recurrendu ad dis

a Uti mar
q co. qua
do pre
cessit. et vide
bar. omnino
in. l. si consul
s. de adop.
vbi pulchra
no. Et de. q.
de qua hic p
bar. vide per
ymo. in. d. l.
doli clausula
et ibi bar. et in
l. iii. altas. ii.
ii. j. de stip. f.
et in simili p
fo. an. in. ti.
de instr. edi.
s. nunc uero
aliqua. in an
tepe. ebar. in
v. sed an pau
peres.
b Anna.
a s. a ti
cia. fac
iste tex. an re
lictum perso
ne sub nomi
ne dignitatis
videatur reli
ctum digni/
tati vel perso
ne. de quo p
bal. in. l. hac
cōsul. C. qui
tes. fa. pos. in
l. col.
c Quero
euz. si fratret
incapaces fa
ciunt institui
guardianum
ecclesie an va
leat. sed con
tra bar. tenet
bal. et bene in
auc. ingressi
in asipe. col.
de la. fan. ec.
et adde bald.
per illu text.
in. l. ea. C. de
compensa.
d Cū est fi
enda. Adde
Bar. in. l. cu
senatus. i. pn
ci. j. de re. du.
e Iberto
l suo. §. a
liberto. not.
istum text. p
quem in que
si. ius deci
dit no. q.

inctionem. l. cum uirum. C. de fideicō. r. l. marcellus. §. quidā. j. ad tre. ubi plene dicā. C. Quero rogatus est filius q si decesserit sine liberis medietatem hereditatis restituat filie sue: aliam medietatem pauperibus ista filia egit ad supplementum: vtrum id quod aduocavit agendo ad supplementum contra voluntatem defuncti computetur in eam partem que sibi debet restitui. Dico q casus est hic q sic r est valde notanduz. Nec ob. si dicis q loquitur in falcidia: quia contra voluntatem defuncti aduocat: secus putarem si fm volū tatem defuncti aduocaret: quia cessat ratio huius. l.

Ex. §. sequenti.

Pecunia legata ad vnum vsum quando possit auctoritate superioris ad alium vsum deputari r qñ nō.

Lucius. Si legatarius non implet moduz a testatore adiectum legatum sibi solutum reuocatur. h. d. C. Op. r videtur q lz non fiant certamina i ciuitate q pecunia debeat conuerti i alios vsus ciuitatis: ut. l. i. r. l. iiii. j. d. adm. re. ad ciui. pri. r. j. r. i. l. legati. Ro. r. Du. fatesc. rriū. Dic. gl. dicit r ē opi. Et q ille. ll. loquit qñ testator simpliciter dixit. sed hic testator prouidit expresse q si hoc non fieret ad suos heredes reuenteretur: qd tene mēti. Ex qua solutione habes q oēs. ll. que dicunt q pecunia ad vnum vsum relicta possit conuerti in alium vsum ex auctoritate superioris sunt vere nisi testator prouideat q debeat fieri r quod illo non facto perueniat ad heredes: qa tūc non potest fieri transmutatio in alium vsum. C. Alimo inducitur ista. l. in ar. ad. q. si ciuitas exegit debito res alicuius expulsi de ciuitate an sint liberati. Dic. vñ tex. q sic quod dic ut no. per dy. in. l. creditor in prin. j. de so. r ibi plene dixi.

Ex. §. sequenti.

Procuratoris effecti pauperis an sit reuocatu m datum statim. r an electus ad distribuenduz si efficitur pauper debeat satisfacere.

Largius. P. minister electus ad distribuendum satisfacere nō debet nisi pauper fiat testatore ignorante. h. d. r est singularis casus no. tex. in fi. ibi nisi viuentē testatore. C. Primo no. q executor testamentarius nō debet satisfacere. quod dic plene: ut. l. diuus. j. si cui plura per. l. fal. C. Secūdo no. distinctiones que fit hic: que distinctio facit ad. q. de procuratore qui post mandatum est effectus paup q eo ipso est reuocatus vt no. per dy. j. de so. l. si cū cornelius. in fi. C. Querit glo. hic loquitur quando uiuente testatore est effectus non soluendo. sed quid si post mortem? Dicit glo. idem r multo magis.

Pater duos. Finita causa dilationis debet cessare dilatio. h. d. fm Dy. vel aliter. Dispositio collata i tempus quo tutela finitur pubertate sortitur effectum et si tutela finitur morte. h. d. r est subtilis casus. C. Op. extra gl. dicitur hic q videtur quasi cū tutore locutus. Cōtra i dubio nō presumitur persona extrinsecus: ut. l. si ita stipulatus. §. grifogonus. j. de h. ob. Itē in dubio id quod agitur videtur agi noie pprio: ut. l. r magis. j. d. so. sed hic dicitur rriū ergo male. dicit enim q in dubio quasi cū tutore vñ agi. Predicta sunt vera nisi ex qualitate rei super qua fit dispositio seu ex dispositiois qualitate aliud perpendatur. hoc probatur in. l. post mortem. §. qñ ex fac. tu. r de adm. ru. l. cum post. §. i. ita in proposito testator loquebatur super reb pupillaris etatis r loquebatur cum successore seu fratre q erat tutor fiduciarius. nā ex his pz q cū quasi tutore ē locutus. Dicitur hic q protinus d3 restitui. §. immo d3 expectari tñ tempus quo ad pubertatem perueniat: vt. l. ex his. C. qñ di. le. ce. r qd no. j. ad tre. l. seius satur nin. So. dñi contraria loquunt qñ tempus esset adiectu gratia grauari. hic vero tempus erat adiectum gra

ria honorati hoc est istius fratris minoris. hec so. nō ē vera quia etiam hic gratia fratris maioris quia interiz debebat percipere fructus ideo d3 expectari tēpus pubertatis: r pro hoc videtur tex. in. l. firmio. §. i. j. quando di. le. ce. So. hic testator videtur se retulisse ad tempus quo tutela finietur: ideo nō refert finiat morte vel temporis cursu. simile in. l. mulier. j. ad tre. r. l. iiii. i. pn. C. de insti. r substi. Vel aliter longa dñia est an primo legatū relinquatur alicui r postea alius assumat executor: tunc enim vere executor est: lz aliquod comodum eiusdē remunerationis sentire debeat. ideo ad heredē nō transit. casus est hic: r. l. a filia. §. fi. j. ad tre. Si nō legatum confertur in aliquē principaliter r ē rogatus de restituendo alteri in tempus certe etatis cui illud idem primo nō legauerat. tūc loquit. l. ex his. j. quando di. le. ce. r quod no. in. l. seius saturnin. r. d. l. firmio. §. i. j. quando di. le. ce. r ista so. est magis generalis q precedens. C. Op. dicit hic q frater maior interiz lucratur fructus. Cōtra de. l. si ita. §. pegasus. §. de le. ij. r. l. in fideicomisso. §. cū pollidius. §. d. usur. So. hoc ideo: qa testator expresse uoluit ipsuz lucrari red ditus. C. Querit glo. qd si frater iste non eēt tutor: an ista. l. haberet locū. Ro. p elegancia rba dicit q sic qd puto uey: r hoc modo. l. ista pōt itelligi r qd dicit i tex. quasi cū tutore. expone. i. quasi tutore seu defensore. n q eēt tutor: r hoc inuit littera quasi hic posita que est no. iproprietatis. C. Alimo no. istū tex. fm itellectuz q finita cā dilationis finit dilatio. facit ad id qd dixi in. l. a filia. §. fi. j. ad tre. r in. l. si qd ita. §. de acq. here.

Filie mee. Sufficit anni initiuz esse ceptum. h. d. Dabes sile. §. e. l. a nobis.

Ex. l. sequenti.

Cum testator iubet q in die mortis sue fiat una septima bandita vel in die sancti francisci q fiat una pctantia fratribus an hec annuatim fieri debeant.

Am quidam. Legatū relictuz in die reiterabilē intelligitur esse annuum non perpetuū. h. d. r est mirabilis. l. C. Quero de qua die intelligatur Glo. intelligit de die natali. i. natiuitatis. uel d die natali. i. die mortis: quia tūc nascuntur ad gloriā. Sed fm hoc quero de tali qōne quidā iussit q die mortis sue debeat fieri una septima bandita: debeat ne fieri quolibet anno. Dic uidetur casus q sic intelligendo d die mortis. Pe. tñ dicit rriū: qa intelligit hanc. l. qñ ē dies reiterabilis pprie. lz i qōne pposita nō ē pprie dies reiterabilis: qa dies mortis proprie est una tñ r illa dies que est reuoluto anno nō est illa proprie: sed est tota quora fuit die mortis: r in dubio debem sta re proprie significationi: ut. l. nō aliter. §. de le. iij. r hoc puto uey. C. Itē quero testator reliquit fratrib minoribus in festo sancti francisci unā pctantiā. Videt q oī anno debeat fieri ista pctantia p istū tex. lz nō dicitur quolibet anno: r Guil. de suz. tenebat istud. Ego nō salua nitate itelligerē q deberet prestari tñ semel casus ē in. l. eū q calē. j. e. de h. ob. r. l. boue. §. hoc sermone. j. de h. sig. facit. §. de le. ij. l. cū pater. §. pater circa fi. §. Ad. l. istā rñideo q iuriscōsultus istā interpretationē fecit ex qlitate psonē relinquētis r eius cui relinqbat. iussit. n. dari decurionibus r sic ex qlitate psonē psumit q uoluerit dari semel tñ. ar. l. lz r si suscepit. §. i. §. d. iudi. lz i qōne pposita qñ relinqt fratribus minoribus vt alijs religiosis pcpue medicantib: certe p satisfationē habebunt vnā pctantiā r ita itel ligemus hic. si decurionib esset relicta magna qntitas qa semel tñ debet qa cessat illud rñ simile ex quo impator ita rescripsit. ita itelligo hanc. l.

Am erat. Tantū ē dicere p qdriē niū qntum singulis quadriēnijs. eadē rōne tñ ē dicere p annū qntuz

a C. filius ex dōdrante ad supplementū si filia agat ad supplementuz contra volū tatem defuncti an supplementum debeat sibi cōputari in partem q sibi d3 restitui bñ facit qd no. bar. to. r qd ibi dixi in. l. qd de bonis. §. cuz fideicom. ad. l. fal.

b C. Lucius. nisi testor no. fin. limitatio nē ad. l. legatū. cū si. §. ti. pri. r hoc se qd bal. i. l. ab eo i fi. C. de fideicō. q de terminat. q. no. p. tex. istū.

c C. Larius. scdo no. idēz no. rai. hic. r bal. in. l. cōfirmatio iuncto tex. de cōfir. tu. r tex. r bar. r ibi bal. in. l. pater herede. §. fi. §. de test. tu. ad de bart. r ibi dixi post cuz in. l. si cū cornelius. j. de solu.

d C. qm q daz. itē qro. Et vide qd no. bal. in. auē. i. gressi in pe. col. de fa. fan. ec. r qd habetur i. l. si cuz pñiti. j. qñ di. le. ce. rap. i. d. l. eū q la lēdis tenebat p bar. r seqf opi. qui. d. iu. 3a. p. istū tex. qñ id qd uenit i obligatōne ē reiterabile p hāc. l. nō cauillādo eā: lz sec? sit i §. ctib? i. d. l. cū q kalendis.

e C. Semel tñ no. q si relinquit fratrib? i festo sancti francisci vna pctantia qd debetur tñ semel non oī anno. r adde qd p ista iura hic alle gata p bar. ipse dixit aliud no. i qōne de qua i. l. dotis promissio. d. iure do. r ibi bar. r ibi vide q dixi r lati? p bar. in. l. i. ad. l. iul. maie. kk iij

singulis annis. h. d. z e mirabilis. l. Dicit h q ppetua pfitatione. qro vtz final centu annis sicut usufruct. Quid d dicit q sic. Alij q no: vt i glo. p3. Quid sit no tu seu notorium dica. j. ti. i. l. si usufructus.

De usufr. legato.

De usufructu legato. h. x. Rubrica.

Dicitur e. s. ti. pxi. l. i. singulos. q legatu usufruct e simile legato annuo. ideo post precedentem titulu3 ponitur iste titulus. Querit glo. in quo differt iste titulus a ti. de usufructu. Rude vt in glo p3.

Ex. l. sequenti.

An seruitus dicatur i bonis nostris: ibi. Op. q. Et que sit ratio q seruitus seruitutis esse non potest: ibi. Djs premissis.

Excusus. Usufructus seruitutis realis no potest legari vt p pte psterur: s3 ptabitur. put pot. h. d. z diuiditur in tres partes. Primo pot vnū dictū.

Seco rñdet tacite obiectioni. Tertio ponit qdam p uisio circa pdicta. scda ibi: nec erit. tertia ibi: s3 incerti: z gl. nra z doc. q scribunt h legut. l. nram in eo q habz seruitutē realē in fundo alterius z legat usufructuz illi seruitutis. No. tex. ibi qd fuitus zc. Itē no. tex. ibi qd id neqz in bonis. C. Op. z vt q fuitus fuitutis possit cōstitui: vt. s. de ser. ru. pd. l. iij. z. l. p que locū. s. cōia pd. l. q p cert. i. So. ille qui hz seruitutē no pot constituitere usufructū vel aliā seruitutē: s3 q hz fundū seruientē pot cōcedere seruitutē tibi. no tñ q illa seruitus sit seruit' seruitutis: s3 ē alia fuitus habita a fundo no ab illa fuitute.

C. Op. dñ hic q fuitus no ē ex bonis nec ex bona. Cōtra: imo semp ē extra bona: qa debetur nobis seruitutes i pdio alieno: vt. l. vti frui. in fi. s. si usufruct. pe. So. ex pone no ē extra bona nostra hoc ē q ipsa seruit' sit p ptietas aliena: s3 i re aliena fundetur tñ no est p ptietas alterius. C. Op. q sit in bonis: quia id est i bonis cuius habemus actionē z exceptionē: ut. l. rē in bonis. j. de acqui. re. do. Dicit glo. no dñ eē in bonis dupli de cā. pmo qa no pot alienari p se sine fundo nec possit alienari ei q no haberet fundū: ut insti. de seruitu. s. iō aut z. l. si in aliena. s. i. j. de vsuca. Itē alia rōne no dñ eē in bonis: qa sicut manica q accedit vesti dñ ē eē quia effecta est accessio alterius. ita fuitus non dñ eē i bonis: qa dñ eē accessio alterius. accedit. n. pdio: vt. l. eū q. j. de vsuca. z. l. rex mixtura. e. ti. tñ largo mō sumē do. put sumitur in. l. rem i bonis. bñ dñ eē i bonis. Dicit hic q fuitus fuitutis eē no pot. mō qro quō pbeft istud. Dicit glo. q pbatur argumentādo a toto sic. qa fuitus p se intellecta in abstracto nil est nec hz aliquem fructū: ut. l. videam. s. de vsur. Itē p sīderādo eā put est in cōcreto. hoc ē in loco fuitenti no pot pstitui fuit' qa locus seruiens no ē in dñio eius q cōstituit seruitutē. ita dicit glo. Querit Dy. quid vult dicere gl. du3 dicit argumētādo a toto. Dicit Dy. argumētādo a toto. s. integrali. Pe. s. imo d3 dicere argumētādo a toto vli. pbo hic argumentat negatiue. sed cuz arguit a toto integrali no sequit argumētū negatiue s3 logicos ergo zc. exēplū si dico no ē domus no sequeret ergo nī ē paries s3 sequat affirmatiue: qa si dico domus est bñ seqt ergo paries est. Sed argumētū a toto vniuersali seqtur negatiue: s3 no affirmatiue. exēplū si dico no ē aial: sequit ergo no ē hō. s3 affirmatiue no seqt. aial ē. ergo hō ē. Videte dñi no ē vtz quod hic dicit Pe. q argumentat a toto vli qa nullum ē totū vte: imo ponimus quādā seruitutē indiuiduā quā si qz hz no potest legare eiusdē fuitutis fuitutē. sic loqmur in particulari accipiēdo fuitutē. put ē in abstracto vel put ē i cōcreto. Quare dic q glo. vult dicere argumentat a toto. i. a toto vel ab oibus partibus sufficienter enumeratis z sic a sufficienti diuisione. z hec ē vitas. Sumus expedi ti de lec. glo. z doc. Ista lec. salua reuerētia glo. z doct.

no pcedit in. l. ista. nā nos si legimus istā. l. q ille legat seruitutē cui seruitus debetur. tunc remediū positum per iuriscōsultū in fi. l. erit falsum: quia ille qui hz seruitutē non potest seruitutē ali3 cōcedere aliquo modo. casus est in. l. ex vico. de ser. ru. predi. nisi hoc faceret permittente dño fundi seruiētis: vt. l. cum eēt. in fi. z ibi no. gl. s. de ser. ru. pred. Unde. lec. ista non videtur procedere nisi sustinendo gl. dicamus z forte no male. q istud quod dicitur q heres debet dare facultatem agendi vel seruitutē cōstituire. faciat hoc redimendo hoc a dño fundi seruiētis. alias ista lec. non potest sustineri. Sed certe etiā istud dictū non est tutū. nā cum legauerit usufructū respē illius iuris quod habebat si de illo iure non potest dari heres non cogitur redimere: vt. l. quod in rerū. s. i. s. de le. i. z. l. si vxor. C. de leg. ideo ista lec. non placet. Legamus ergo alio mō ut tota ista. l. loquat in dño alicui' fundi qui legat usufructū iure eūdi per suū propriū fundū dicit iuriscōsultus q non potest fieri: quia seruitus seruitutis zc. z hoc dicit in prima pte. scda parte pone casuz sic. Contra cū seruitutes sint in bonis ergo zc. Rñdet iuriscōsultus q ista seruit' no ē in bonis nec ex bona imo no est in rerū natura: qa qui hz fundū propriū nullaz ibi seruitutē hz. Tertia pars est clara z sine scrupulo procedit z de necessitate sic d3 intelligi. C. Et pro de claratiōe. l. op. q ē ille cui debet seruit' possit eā legare. qa potest pignori dare: vt. l. si ānue. s. de pign. Glo. p ma illi. l. ponit duas lec. pmo potest pignori dari via a dño vel ab eo cui debet via in eo q dicit a dño bñ dicit. s3 i eo q dicit vel ab eo cui debet via male dicit: z hoc tenebat Ly. me audiete. Dñs pmissis qro q ē rō q seruitus fuitutis eē no pot. Rñdeo fm casuz que posui seruitus seruitutis no pot eē: qa seruitus no ē fir mata. Itē fm casum glo. no pot eē fuitus seruitutis z ē vtz p. l. cū eēt. in fi. s. de ser. ru. pd. z tunc sunt due rōnes. vna ē i gl. qa aut p sīderamus eā i abstracto aut i cōcreto: ut. s. dixi. aliā rōnez assignat Gl. usufructus fuitutis eē no pot qa sunt sub diuersis generibus seruitutū Dñis inspecta tā origine q effectu. Origine qa fuitus realis no pot pstitui no hñt p dñuz: ut. l. pdiū. s. cōia pdi. s3 usufructus sic. Itē effectu qa pdialis ē indiuidua: s3 psonat no ē indiuidua: ut. l. i. s. si usufruct. j. ad. l. sal. ergo ista talia Dña no pñt eē circa idē. ita dicit old. z bñ. tñ ista rō no pcludit nisi q usufructus fuitutis eē no possit. S3 non ē general ad id qd dñ fuit' seruitutis eē no pot. Quare dar aliā rōnem: qa seruit' est qdam qualitas no aut substātia: ut. l. qd aliud. j. s. sig. cū ergo qlitas non possit eē sine subiecto: ut. l. i. s. de usufru. De necessitate pcludit q seruitus fuitutis eē no pot sicut non potest esse qualitas qualitatē: qa reqrit substātiā aliquā i qua sit. de quo dixi plene i. l. me uius. s. de le. ij.

Omnis ope. Ista. l. ponit tres dñas iter legatū opaz z legatū usufruct'. C. Op. glo. insti. de de acqui. p arro. circa pn. So. ibi loqt de opis liberti. Bñ de opis sui. C. Op. s. hoc. s. de ope. ser. l. v. Gl. respōdet q ibi dñ legatus usufructus subaudi z plus: Querit glo. quot sunt dñe iter legatū opaz z usufructus. Nos habetis hic tres. atās dicit ut. l. ij. s. d. ope. ser. Quero q ē rō dictaz dñiarum. Vide unā rōnem i. l. locus. s. proprietarius. s. de usufru.

Omnis quoqz. C. Querit gl. utrū hō liber possit locare operas suas i perpetuū. Et remittit ad notata in. l. iij. s. ne tñ. s. de usufructu. z. l. antiquitas. C. de usufru. z ibi p Ly. z no. insti. de usufructu. s. ne tamen.

Usufructus. Non potest quis ab eo casu icipere quo debet extingui. h. d. concordat. l. ticia cū

moriatur. s. de usufru. Ex. l. seq. C Si cōe dat officiu alicui p menses sex incipi endo a kalendis futuris lz cōe nō pmiserit exer ceri nō pōt petere ut p alios sex menses officium conseratur sed potest petere interesse.

I mibi usufructus.

Hec est bona. l. in obligationib^o faciēdi qñ desijt posse fieri petif interesse. b. d. ista. l. s qua. l. facio magnū festuz. j. de h. ob. l. stipulatio nes nō diuiduntur. in. ix. q. no. tex. ibi peti qdem zc. C Op. de. l. questuz. s. de usufr. vbi dicit q petitur usufruct^o. So. expone usufruct^o. i. est ma tio eius vt ibi no. C Itz op. q usufru. possit peti quia possum petere fructū vt consequar in tereffe: vt no. in. l. i. i. prin. s. de act. emp. z. l. ij. s. item si in facto. j. de h. ob. Ego dico in l. stipula tiones nō diuidunt. cū tracto qualiter petatur i tereffe: qñ ex ipsa facti narratione nō ē notoriuz factum nō posse fieri de cetero: tunc pcedit illud qd dī: q possum petere factū vt psequar itereffe vt si ei q mibi debebat scribere librū ē amputata manus: si enī peto scribi librū ex serie libelli non apparet q sit amputata manus: lz qñ ex illa nar ratione ē notoriū nō posse fieri postea vt hic: ga dico q tali biennio debebat dare usufructū s ne cessitate petef itereffe vt hic: z si dicit q ista lex nō facit ad materiā illā. nā ille q tenef ad usufru ctū tenef ad dandū: ut. l. iij. s. dare. s. de usufru. ergo hic loqf in obligationibus dādi nō facien di. So. hic loqur i usufructu in quo anteq quis det seu pstituat tenef ad dandū. lz eo pstituto te nef ad patiendū: ut plene dixi in. l. ij. s. i. j. de h. ob. Sed i vltimis voluntatibus adita hereditate ē pstitutus usufructus. sola ergo remanet obliga tio ad patiendū: ut no. C. de usufru. l. corruptio nē. ergo zc. Ultimo no. b si aliqs ē electus pote stas pro. vi. mensibus incipiendis a proximis ka lendis: z sic p cōmune ster quominus ille exer ceat officium sex mēsbus: nō potest petere q ex erceat officium sex mēsbus. nā pōt petere iter esse ut h: quia aliud est officium istorum sex men sium aliud aliorum. dixi anno in. l. i. si ita stipula tus essez abs te. j. de verbo. ob. Ex. l. seq.

Famulus infirmus an debeat habere salariū

I ntere testamento. Ista. l. psequitur duos casus dī h q ope cedunt a die petitionis. s. j. de ope. li. l. si quis hac lege. s. iudicium. z. l. cū patronus. in pn. Bi cit glo. ibi de operis certis. hic de incertis. C Se cūdo op. q opere cedunt a die mortis testatoris sicut cetera legata exceptis qbus dā: vt. C. s. cad. tol. s. in nouissimo. So. opere interesse dicuntur cedere q̄tum ad hoc vt sint in obligatione a die petitionis ut h. z. l. interdū. j. de h. ob. ob. in pn. lz q̄tum ad trāsmiſsiōē cedunt a tpe mortis p bas in. l. ij. s. e. ibi opere transierunt ad heredē. lz regula ē. q̄ ēt legatū purz q̄ transmittit ad he redes cedit a die mortis: ut. d. s. in nouissimo. C Ultimo ista. l. fac ad. q. qñ famul^o infirmas an debeat habere salariū. Et dicit q sic qñ dño pe reat ope. de hoc est glo. in. l. de arboribus. s. de illo. s. de vusuf. veritas est in dñiuz: ut. l. si vno. s. item cū quidā. s. loca. z ibi not. Nō ob. hec. l. ga iste tractabat de lucro. merito pp infirmitatez p dit lucrū. nō autem dñz pati dñum. i. dare salariū tpe infirmitatis: ut dicit. s. item cum quidam.

Ex. l. sequenti.

C Annuū legatū factuz ciuitati an ita finial cen tum annis sicut usufructus.

I usufructus.

alijis mōis finial q̄ cursu tps centū an noz. Glo. q sic videlicet nō vrēdo vel si ciuitas aratrū patiat: ut. l. meuius. s. si. s. de le. ij. l. si vsu fructus. C Querit glo. an idē sit in ānuo relicto ciuitati qd in usufructu vt finial cētū annis. Ro. q nō: ut no. in. l. annuā. z. l. annua. in fi. z. l. ante pe. s. ti. i. Du. dicit idē q i usufructu. allegat. l. in singulos. s. ti. i. vbi sicut morte finif usufructus: ita z annuū relictu. D. ac. q. habes in. l. pe. s. ti. i. z. l. annua. e. ti. Sz puto opi. Du. verā. pbo iter usufructū z annuū relictu ē similitudo nisi i his in qbus expressa dissimilitudo apparet ergo zc. Nō ob. l. annuā. z. l. annua. in fi. z. l. antepe. z. l. pe. s. ti. i. q dicunt ppetuo deberi: ga itelligo de beri ppetuo. i. vsq; ad centū annos qd ē longissi mū vite tps: vt. l. h. C. de sac. san. ec. Sed an idē i ecclēsia. Rūdet gl. q sic. Idē no. in. l. an usufru ctus. s. de usufru. C Ultimo gl. op. de. l. heredi tatum. j. ad. l. fal. dic vt ibi.

I ab eo.

Legatū caducuz vel quasi remanet apud heredē cū onere suo. h. d. C Op. C. de cad. tol. s. in primo. So. ibi i pñōscripto. hic in caduco vel quasi. C Op. s. ti. i. l. ticia. in princ. z de ali. le. l. stichus. s. i. So. ibi legatū i cepit i pso na legatarij z finitū ē sm eius dispositionem z le gati naturam hic vero in persona legatarij nūq̄ incepit. dixi in. d. l. ticia.

Ex. l. sequenti.

Cum testator dicit q valeat iure testamenti z codicilloz copula resoluif in disunctam. Et cū testator dicit q substituit vulgariter pupillariter z per fideicō. electio est substituti ga directa z si fideicōmissaria eē nō pōt. itē cū dicitur i instrumē to pcuratorē factorē z nūcium resoluifur copu la in uel quia procurator z nūcius esse non pōt

I ticio.

Lōiunctio posita iter incompāssibilia resoluif tur in disunctiū. h. d. z est no. casus te ne bñ menti. Et p hāc. l. dicit doc. q si testator dicit valeat iure testi z codicilloz illa copula z: re soluiif in disunctā vt dicamus vel iure codicillo rū: vt. l. h. z ibi no. C. de codicil. sile si testator di cit substituo vulgariter z pupillariter z p fideicō missuz. nā nō pōt simul z semel eē directa z fidei missaria iō erit electio substituti quā velit eligere directā vel fideicōmissariā. ar. huius. l. z ē tex. j. ad trebel. l. recusare. s. ticius. z ibi dixi. Itē dicit infirm pcuratoris pstituit pcuratorē z factorē z nūcium spālem nō pōt eē nūcius z pcurator si mul: ga pcurator pcepit sba in psonā suā: nū cius in psonā dñi: z sic erit pcurator vel nūcius put sibi placebit vt h. Item facit ad. q. qñ testa tor reliquit vxorē dominā z usufructuariā ut de deat intelligi q habeat dominium plenum uel usufructum ut hic. sed de consuetudine aliud in vxore seruatur: vt. l. i. z ibi no. C. si secūdo nu. mulier. z plene dixi in. l. ticia. in fi. s. de le. ij.

I Abitatiois questio

Sed quō possibile est q habitatio de beatur in pncipio anni. nōne hz cāz p̄tinuā z suc cessiūā p totū annū. ergo in initio non pōt dari: ut. l. itē qñf. s. q iplero. s. loca. Nūius timore di cit glo. q ista. l. pōt loq quādo ipsa habitatio est relicta. alio modo qñ pecunia p habitazione re lingf sm primā lec. respondeo ad dñum q de bef in initio q̄tum ad hoc ut inspiciat si legata rius est capax: ut. l. i. singulos. z. l. cū i annos. s.

d I ticio. s Et vid no. per bart. z doc. i .l. i. in prin. b iust. z iur. e C p̄rocu rator simul. facit ad nor. per bar. in. l. multum. s. i. si quis al. vel fi. z ibi bal. i vj. col. f C Ad. q. z vide ad hoc bald. in auē. hoc locum. i fi. de secun. nup.

kk iiii

I mibi petitur interes. Sed quo modo succedit obligatio ad interesse qa q tenetur ad usufructū tenef ad dan dum z pōt p cise cogi. l. iij. s. dari. s. de usufru. z no. bar. in. l. si. fi. diui. i. iij. q. de verb. ob. z i obligatio nibus dandi etiam re per emptā vt hic non succedit obligatio ad interesse iō forte ē neces se responde re ad istū tex. z ad. l. quoti ens. s. h. de usufruc. put dixi bart. in .l. ii. s. z hax de verb. ob. q qui tenef ad usufru. te netur ad dā dum z etiam faciendus vt ibi per cum. b C Ultimo no. Nota. q. notabilez ad de no. bar. i .l. cotē. s. qui maximos. j. de public. z adde aliā. q. no. de qua di xi i. l. i. si ita sti pulatus. s. q. obliga. c I ntere testamē to ha bere salariū. famulus isf mus an me reatur salari uz: z vid bal. in. l. h. C. de condi. mser. z in. l. liberti libertez de ope. liber. z an teneatur facere expen sas huic sa mulo. dic vt ibi per bart. z in. l. h. cum dotem. s. sin autem solut. mat. z late p cano. in. c. p pter sterilita tam. de loca.

Legatum. v3 querti. an relicta ad vnu vsum possint querti i aliu vsu
1 in casu singularissimo. no. l. fi. qd ibi no. dixit bar. j. de ope. lib. 2
adde q no bar. l. l. pater. s. tusculanis. de leg. ij. 2 h facit ad. q. bal.
qd villa bebat ab ipatore imunitate pcessam ex certa sciencia q no tene
ref soluere collecta aliqua p ciuitate sua iponedā excepta ea q iponeref
ca aqduer?

q e pulegia
ta. j. de riuif
ad fi. acidit
q ciuitas ipo
fuit collectā
p' stipediari
is tandē sta
tuit illā colle
ctā querti in
aqduerū q.
rif an villa
teneat bald.
arguit p 2
i. c. i. s. querti
culā i vl. q. d.
pa. iura. fir.
finaliter de
cidit p' siderā
da sba. aut ē
nou' mod'
s non noua
obligatio: 2
imunitas pfe
uerat. aut est
noua obliga
tio 2 nouus
modus: 2 tē
secus. Et ad
materiā qua
liter fiat con
uersio in ali
quē piū vsū
vide bal. l. d.
. l. in pe. col.
. C. d. pdi. ob
cau. 2 in. l. fi
qs ad decli
nādā. C. de
epi. 2 cle. ple
nissime per
jmo. p' bar.
l. i. s. de cō
di. ist. 2 facit
qd no. bar. i
. l. legata. h al
leg. d. admi.
re. 2 ista ma
teria qualif
itelligat vid
no. bal. l. i. i.
i repe. de fa
s. i. xvij. col.
2 adde quod
bal. i. auē. in
gressi. vlti.
col. de fa. s.
ec. tenēdo s
bar. i tracta
tu minorica
zū die q ista
. l. fallit i reli
ctis factis
medicātib'.
Et adde qd
relictū factū
pauperibus.
pōt idistictē
expēdi i fa.
bricā paupe
ris ecclesie:
ga appella
tione paupe
rū venit ec
clesia. l. oēs:
2 ibi bal. i. i.
col. de epi. 2
cle. qd bñ no.
2 idē bal. i. i.
si qs ad deli
nā. i. ij. col. e.
ti. p. io. an. in
ti. d. istr. edi. s. nūc vō aliqua. i. addi. q icipit pone casuz. ADDE an lega
tū i vnu vsuz possit i aliu vsū querti bal. 2 h. lxx. iiii. vol. 2 s. h. lxxvii. iiii. l.
C. In aliū vsuz. 2 adde qd no. voluit bar. p istū tex. i. l. i. d. fa. s. ec. i. iij. q.
pñ. videlz q relictū factū diuiti p aia valz s quertif i aliu vsuz piū per
istū tex. ex q iserf q si cōmissarij ad eligēdos paupes elegerūt diuites in
ter quos fecerūt p aia distributionē q valeat clectio s bona sint ab eis

ti. i. nō aut vt possit p'stari i initio anni. S3 fm se
cundā lec. est claz. tamen v' q' debeatur q'ritas
eo tpe' q' soluit p'ctio nō i initio: vt. l. nec sel. s.
si i habitatiōe qñ di. le. ce. Quis timore qdā dī
cūt hāc lec. nō eē verā s3 ego dico eā eē verā: ga
inittū cuiuslibz āni īspiciat quo ad cessionē diei si
aut q'rtū ad solutiōē vt i s'rio. sile. j. e. l. sempro
ni'. C. Quero s3 primā lec. qd si legatari' dece
dat ifra annū: an trāsmittat habitatiōē illi' an
ni ad h'edes. Et q' sic: ga iā cessit dies. Cōtra
riū puto ga habitatiō morte extinguit sicut vsu
fruct': ut. l. cū antiqtas. C. de vsufu. s3 vsufruct'
relictus i singlos ānos morte extinguit: vt. l. si cū
i ānos. i. pñ. 2 i. h. s. q. mo. vsuf. amit. sicut ergo si
eēt habitatiō relicta p toto tpe morte extingue
ret: ita si sit relicta i singulos annos. Mō ob. qd
h d' q' cedidit dies legati: ga ē vey q'rtum ad hoc
q' capacitas 2 incapacitas inspicitur i initio: nō
quo ad transmissionem.

h **Eres.** Nō p't heres tollere edi
ficiū positum in re cuius
est alterius vsufructus eo inuito. h. d.

Am usufructus.

c **Quero** q' ē rō diuersitatis iter lega
tū vsufructus 2 vie. Rūdeo q' legatū vie d3 esse
ppetuū: ut. l. iij. s. de ser. iō nō recipit intermissio
nē: sec' i vsufructuario. C. Itē op. de. l. si sū. s.
de aq' plu. ar. So. ibi facta fuit pcessio separatim
s3 hic simul 2 semel fuit facta pcessio alternatiz.
iō ibi sunt plures seruitutes. hic nō est tm vna.

d **Vos separati.** Si h'rs
nō p'stat
duob' solidū fm defūcti volūtate cūli
bet tenef ad id quod sibi deficit. h. d.

d **Annas.** C. Op. s. ti. i. l. lega
tū. vbi sba quoad.
2 donec ānuū legatū iducūt. So. dicit
d3. ibi loquit i legato diuiduo s3 i legato idiu
duo: ut. s. e. l. cū vsufructus. 2 iō aliud eēt i vsu
fru. si lego vsufructū q' ad viues nā itelligit re
lictū singul' ānis: ut no. i. d. l. legatū. 2 iō si relin
q' vxori donec honeste vixerit v' relictū qd an
nuū: 2 hoc induxi ad. q. in. l. ticia. s. h. s. de le. ij.

Qui duos. Et cui legat' fruct' fun
dū testatoris ēt alteri legatū. h. d. tenef ergo he
res p'stituere viā legatario vsufructus p retētiō
nē. C. Op. s. hāc. l. de. l. suuz filij. s. h. s. de leg. i.
vbi h'rs cogit emere nō a legatario gratis exige
re. so. illa sba ē q' illā itelligam' s3 istā vt dicam'
redimere. s. per retētiōē vel incerti pditionem.
C. Quero si legatur pprietas an d3 prestari uia
De hoc in. l. iij. s. si loci. j. de adi. le. examinao
j. ti. i. l. i. ubi est sua materia.

Ex. l. sequenti.
C. Legatū factū p missis canēdis i aliu vsuz d3
querti si loc' ē iter dicit': ibi. Et p h'. Et p quos
debeat fieri quertio legati i aliu vsū: ibi. Quero

1 **Legatū ciuitati.** Reli
ctum
ad opus illicitū d3 querti' ad opus licitū de cō

ausere dā p epm 2 quertēda ad pias cās. qd no. 2 an possit semp relictum
querti i alia piū cām similit' vide bal. i. l. si qs ad decli. de epi. 2 cle. in. iiii.
col. 2 bec limita nisi i casu i quo fieri nō possit testator puidisset q apd
berede remaneat ut no. dicit bar. i. l. liberto. s. lucius. s. ri. i. qd si testor
iussit distribui cētū p male ablatio: 2 reperit q male ablata nō sunt cētū
vide bal. l. d.
l. si qs ad de
cli. v. s3 iurta
hoc qro te
stator māda
uit. in. v. col.
quez ad litte
rā seq' abb.
ficus in. c.
tua nobis. d
test. 2 ad ma
teris add no.
p bart. i tra
ctatu misori.
caz cui' di
cta seq' pe. d
anc. i cle. xii.
ui. de v. sig.
p'ter q' i bis
i qd' bal. in
auē. igressi t3
s bar. qd si
testator reli
gt mibi cētū
ut p'lituā ho
spitale auēta
te epi cōs si
vult p'sentire
die q' tm mi
hi nō debet
relictū ita di
cit bal. l. i. de
beri. C. de fi
deicō. h. vrb
bal. l. i. 2 in
xii. col. C. de
bis q' pe. no.
s3 nūqd exe
cutori possit
dari p'tā p'v
tēdi in alios
vsus vid no.
bal. l. lxxvii. col.
torē. i. ii. col.
d. exec. rei iu
di. add tū q'
relictū uel do
natū ad cōfisi
cādū domof
vel aliqd aliū
decus vrbū
cōcernēs nō
p't i aliu vsū
querti. l. pe.
2 ibi bal. C.
d. dona. Itē
no. q' s3 papa
possit dispo
nere q' quert
tas i aliu piū
usum. cle. ii.
d. religio. do
mi. tm hoc p
cedit ex ple
nitudine po
testatis tm.
adeo q' requi
ritur isertio
clausule non
obstare i lata
forma fm
bal. no. in. l.
si testm. C. d
te. 2 ibi ēt an
valeat statu
tum sup hoc
disponēo. 2
ibi ēt ponit
casus 2 cās
pp quas bec
mutatio lici
ta sit 2 an p.

sensu partiū: sec' si ad opus licitū fuerit relictuz
. h. d. cū. l. se. C. Op. 2 v' q' ciuitas deat h'ce libe
re nec debeat querti i aliu vsum: ut. s. de cō. isti.
l. i. z. l. p'ditio. 2 l. si fili'. Dicūt qdaz p'dicte. ll.
loquūt i p'ditioe ipossibili. h i mō ipossibili qui
modus uitaret legatū totaliter. s3 fauore reipu
blice ualet 2 i aliud opus quertif: 2 i hoc uertif
fauor reipu. 2 iō rephēdunt gl. istā q' dicit q' ref
publica nullo fauore utif. Videtis id qd dicūt
qñ mod' apposit' ab initio ē ipossibilis legatuz ē
ipo iur nullū. nē uex simplr: s3 requit magnā di
stinctionē quā pōit gl. i. l. codicill. i. pñ. s. d. le. ij.
Quid ergo dicem'. Rūdeo q' h' respública nul
lo utif p'ulegio ut dicit gl. Nec. ob. l. i. z. l. p'ditio
p. qs. ll. v' q' respública h' sit deterioris p'ditiois
q' ali'. nā qñqz testator adūcit modū uel p'ditio
nē ipossibile ob aliquē finē licitū 2 honestū 2 tē
si nō p't ipleri eo mō q' dixit quertif i aliu usum
licitū: ut h' d' i tex. Si nō ad nullū honestū finē
p'ditionē apposuit nullo mō d3 ipleri ut i. l. s'rij
2 sic respública nō utif aliquo p'ulegio. ita dixi i
l. i. s. i. s. d. pdi. isti. Et p hoc dixi q' si testator
reliqt cētū p missis canēdis q' misse nō pnt cātari
pp iter dicitū. illd relictū d3 querti i aliu vsuz: ut ē
casus h' 2 idē i filib'. testator reliqt unū podere
ut ibi unū mōasteriū p'struat: qd tm de iure ibi cō
strui nō lz: tū d3 conuertit i aliu vsuz piū: ut hic.
C. Quero p quos deat fieri quertio ista i aliu vsū
Et v' q' ad uolūtate eoz qb' relinq' 2 h' d' uza
qb' debet ut h. i. eo qd dicit: q' fiat a p'matib' cū
uitatis: hoc ē ab eis q' regūt ciuitatē cui ē relictū
adhibitis h' d' ib'. In s'rij v' q' deat fieri auēta
te pncipis: ut. l. legatū. j. d. admi. re. ad ciui. pti.
Rūdeo qñqz relinq' ciuitati ad usum illicitū q'
nō p't celebrari: 2 tūc ipse ptes pnt quertere i aliu
vsuz ut h. Qñqz relinq' ad aliquē vsuz q' p't cele
brari ibi: s3 illa pecūia nō sufficit 2 idē q' p't quert
ti i aliu vsū p eosdē: ut. d. l. legatū p' pñ. Qñqz
pecūia ē sufficiēs ad illū vsuz licitū: tē i aliu quert
ti nō p't sine auēitate pncipis: ut. d. l. legatū. i. pñ.
2 ex d' reli. do. c. i. circa pñ. i. de. p'dicta sba nisi te
stator exp'sse dixit q' illo nō facto reuertat ad he
redē: vt. j. l. pxi. 2. s. ti. i. l. liberto. s. lucius. 2 ibi
no. 2 bec tene bñ mēti: ga quotidiana sūt. nam
quotidie relinq' fratrib' aliqd p uno calice ul' ca
pella. Ex p'dictis habetis an possit cōuertere i a
liū vsū 2 si vsus eēt illicit' an possz querti d' p'sēsu
partiū. als requit licētia sūmi pōtēncis: ut. s. dixi
C. Quero qd si partes nō pnt eē cōcordes i hac
trāsmutatōe. Rūdeo iudex erit medi' cui' auēte
trāsmutabit: ut. C. d. nu. l. i. z. l. i. cōuentiōe. q ma
gis fauebit uolūtati ei' cui relinq': ut. l. legatū.
s. si nō ples de admi. re. ad ciui. pti. 2 ar. q. satif.
co. l. d. die. i. pñ. Itē. l. istā allego q' arbitrator tpe
arbitramēti d3 partes regrere. dixi in. l. si qs ar
bitratu. j. de s. ob. C. Quero an qñ executores
ultimaz uolūtati uēdūt bona sua ex dispositio
ne defūcti deat requiri heres. Dec. l. facit q' sic.
dicam in. l. alio. de ali. 2 ci. le.

q **Vidā predia rei:**
Danc. l. examinaui. s. l. prox.

mittat. 2 qñ possit episcopus in alium usum commutare uel augete. uide
pulchre bal. in. l. i. in vl. col. C. de bis que pe. no. 2 in pulchra. q. bal. l. i.
ab eo. in fi. C. de fideicō. Et an relictum pro uirginibus maritandis pos
sit distribui inter uirgines ingredientes monasterium bald. q. non in
auē. nisi. ad trebel. 2 hic etiam adde Jo. an. de instru. edi. s. nunc uero
aliqua. in antep. charta. in uer. quid si testator.

ADDE an cu legata sint male distri buta possit epi illa aduo care & pe. de anch. cōf. xl iij. & an cuz male ablata nō ascedunt sumā legatā possit in aliū usū conuerti pau. de ca. cō fi. lxxxv. & an cū testator mādat fieri ecclesiā & epi nō uult an d beat iahā cāz pueri. uide ro. p̄fil. ccc. x. § alij & s ad itel. lectum bur. l. vid ali qd p bal. i. l. uolūtatis. C. d̄ fidei. AD DE bal. p̄fil. cccvii. lib. iij. b Ego dixi vide no. bal. in. l. quoties in fi. in no. q. C. fam. her. c Fori u usufru et nō d̄z restitui. An fructuar. r̄ faciat fructus suos ante cautionez p̄stitā. & adde bar. 2 doc. i. l. hac edicta li. §. bis illud de k. nup. fa. ly. fortius t̄z in. l. i. C. d̄ usufru. q̄ idēz est si p̄prietarius ignorauit ut res p̄uenit ad usufructuariū p̄pter bonaz fidem. ar. l. si fūdū. & l. certuz. C. de rei uē. & l. si usufructus mesem. i. fi. qui. mo. usufru. amit. bal. i. l. i. §. d̄ usufr. & i. l. i. C. e. ti. & cū bar. trāsit et inno. alias imo. c. i. d̄ p̄. l̄z pe. d̄ anch. t̄z illam opi. quam refert Cy. in. l. iij. C. de usufr. v̄z an sciuerit le teneri latidare & si facit fructus suos. aut ignorauit & talis error iuris excusat & inducit bonaz fidē quo ad fructus. & uide Bar. in. l. iij. ad fin. de usufruc.

Si plures. Si nō apparet p̄sōa legatarij legatū reddid nulluz. h. d. uide tex. ibi nō exite & c. C. Op. d. l. cū p̄f. §. si. §. d̄ le. ij. & l. si testm. C. de insti. & subst. Dicit gl. so. ut ibi. breuiter ibi erat certa p̄sōa: l̄z fines erāt icerti. hic nō erat icerta p̄sōa. C. Op. d̄ h̄ac so. de. l. si q̄ticio. §. si. & l. cū qdā. §. de le. ij. ubi ē p̄sōa icerta & ualet legatū. So. ibi testator nō sēsit de ali qua certa p̄sōa qd̄ apparet: q̄a cōmisit electio nē heredi suo. iō herede nō eligēte debet oib̄: q̄a de oib̄ sensit equaliter nisi heres pretulerit aliquem. hic uero sensit de certa persona quod apparet: q̄a nominationē sibi referuauit. vñ si illa persona nō apparet si ualet legatū. fac̄ quod dixi. i. l. qdā relegat. j. de re. du.

Ex. l. sequenti. Si testator legat vni domum alij aliquā partem substantialez domus qua detracta domus non remaneret an in illa parte cōcurrant ambo.

§ Alii. In dubio d̄z stari scripture etiā si aliud actū sit dūmodo de illo nō cōstet. h. d. C. Op. C. plus ualere quod agi. l. i. vbi plus ualet qd̄ agitur q̄ quod simulate p̄cipitur. So. dicit Ro. hic actum dicebatur: sed de uoluntate non con stabat: secus si de uoluntate cōstaret. Hu. Azo. & Jo. dicunt cōtrarium etiā si de uoluntate con stet. Opi. Ro. tenet dy. hic & Pe. Ly. & omnes in. l. cū uirum. C. de fideicō. per tex. illius. l. & l. i. cōdi. j. de cōdi. & de. & l. quotiens in multis casibus. §. de here. insti. C. Op. de. l. & puto. §. iulia nus. §. fa. her. So. ut ibi. C. Op. fortissime extra gl. nōne generi per spēm derogatur: q̄a genus per spēm uidetur exemptū: vt. l. iuxta. §. codicil. & §. testō. §. ti. ij. Item per legatū partis eaten videtur recedere a legato totius: vt. l. cuz qd̄. C. de le. ergo cum primo legauit fundū & sic totuz postea usufructū: & sic partē uidetur recessum i eo a legato totius. So. quādoqz vni legatur totuz vniuersale: vt genus. alij legatur ps ut spēs: tunc generi per spēm derogatur. ratio q̄a illud legatum generis uerificatur in qualibet sui spē: q̄a istud genus aīal cōpetit cuilibet indiuiduo Quādoqz vni legatur totum integrale: alij legatur pars quota non substantial. & tunc idēz q̄a in parte uidetur recessum a legato totius: vt. l. cū qd̄. C. de le. ratio q̄a i partibus remanenti bus nomen fūdi potest remanere ex dispositōe defuncti vt ibi. Quādoqz legatur vni totuz in tegrale. alij pars substantial: vt in casu. l. nostre. nā usufructus est pars substantial fundi & tunc in illa parte cōcurrunt. ratio q̄a usufructu deduc to primū legatum non remaneret uerificatum q̄a non remaneret nomen fundi. probatur. j. de h. ob. l. qui usufr. & hanc rationez ponit gl. §. de usufr. accre. l. inde neratius. §. non solum. & ita dicit Ol. Ego dixi aliquantulū latius. §. ti. ij. l. re cōiuncti. in. iij. col. & per hoc forte eēt dicen dum si testator legat vni domū & alij legaret ali quam partem substantialez domus qua detracta nomen domus nō remaneret q̄ in illa parte am bo legatarij deberent cōcurrere.

§ Ticio. Ista. l. innuit hic q̄ in alternatiuis electio sit heredis. Contra in. l. lucius. §. de le. ij. So. intellige q̄ hic uerba executiua fuerunt ad heredem directa: vt ibi no.

§ Atrimonium. No. q̄ idēz est dicere lego omnibus annis: quod est dicere annis singul. Querit gl. an hic sit lega

tum usufructus. Dicit gl. q̄ non & bene per ea q̄ no. in. l. si quis ita. §. de usufru. dicam. j. e. l. fundi trebatiani. Ex. l. sequenti. C. usufructuarins an faciat fructus suos ante prestitam cautionem.

Fori usufructus. Hec. l. diuiditur principaliter in duas partes. Primo loquitur in pecunia fenerata p̄ defunctū. Secundo in fenerata per heredē. se cunda ibi non idem seruatur. Item prima diuiditur in duas. & secunda in alias duas vt pate bit in littera. & hec diuisio sufficit pro sumario. vt dicas. A sure pecunie fenerate per defunctū quādoqz currentes debent fructuario cauē ti: sed si per heredē fuit fenerata a tpe more de bentur. h. d. C. In §. non idem & c. Iste §. legi tur duob̄ modis. primo mō q̄ pōat vñū casū. alio mō q̄ ponat duos casus. & ista est uera lec. & ipsam prosequor. vos hētis hic glo. duas ma gnas que tendunt ad positioē casus. C. Que ro an fructuarins faciat fructus suos aī satisfada tionē prestat. Quidam vt Old. q̄ non per hūc tex. Alij q̄ sic. & ista fuit opi. Azo. Ly. tangit. C. de usufr. l. si fur. & j. de vsuca. l. si hō. & C. de secun. nup. l. hac edictali. §. bis illud. in gl. super hōbo satisfadatione. & C. de usufr. l. usufructus. & §. de usufr. l. si tica. in prima gl. & l. uti frui. §. si. als. l. fructuario. §. si. §. si usufr. pe. & §. de rei ven. l. ex diuerso. in prin. gl. mag. In contrarium per Azo. allego tex. i. d. l. hac edictali. §. sinaut vtra qz. So. quādoqz usufructuarins ipse non per cepit fructus: sed proprietarius uel alius & tūc fructuario non debet restitui: aī prestat cau tionē percepti vt hic. quādoqz percipiunt fru ctus ab ipso fructuario. & tunc aut heredib̄ seu proprietario sciente & patiente. & tunc facit fru ctus suos. ita intelligo opi. Azo. hic positam. & est casus in. d. §. sinautē vtraqz. si uero ipsi igno rant nec patiuntur tunc fructus suos non facit. ita intelligo hunc tex. & glo. in contrarium alle gat. & tene menti. & sic de facto cōsului pluries.

Si ortum. C. oppo. de. l. cum be res. §. sticus. j. de sta tuli. So. vt in glo.

Si fructus. Non ualet relictuz quo fructuarins de re cum fructibus resti tuenda proprietario post mortem suam graua tur. h. d. Ro. tex. ibi eteniz & c. C. Op. & uidetur q̄ fructus preteriti non ueniant in restitutionez quoquo modo: vt. l. fideicommissaria. j. ad tre. So. non ueniant in restitutionez: sed in quarta cōputant vt ibi: plene distingue: vt ibi. C. Op. & uidetur q̄ in dubio debat intelligi de fructi bus preteritis vt legatum ualeat. So. tex. hic so luit qui dicit impitia lapsus. & sic non credebat fundum redire cum fructibus ad heredem: & istam imperitiam p̄sumit hic iuriscōsultus dū dicit redditus futuri & c. uel aliter. ideo non in telligit de preteritis: quia si hoc esset legatū eēt nullum uel quasi modicuz cōmodum heberet. ur. l. si res. §. de le. i. & l. qui concubinā. §. q̄ ortos. §. de le. ij. Sed si assumeremus illam interpre tationē ut intelligamus de fructibus preteritis primū legatum esset quasi nullius effectus. si as sumimus secundam interpretationē & intelliga mus de futuris legatum secundū erit nullius ef fectus & ideo in dubio preualet primuz legatū: & illa uerba uidentur adiecta gratia dubitatis tollende. ar. l. qui mutuum. §. m. j.

§ mibi uidef q̄ absonū nō esset q̄ in fru ctu rerū que usu cōsumū tur: qz cautō ē d̄ substantia nō nisi ea p̄ sita dicatur usufruct' cō stitutus: ut no. Jac. bu. bar. bal. & fa. ly. i. d. l. i. C. d̄ usufr. q̄ in illis nullo ca su usufruc. lu erat fruct' sa tīda. nō p̄sti ta. & ita ē cāuf i hac. l. q̄ loq tur i pecūia i usufr. v̄o rez q̄ usu nō p̄su mūf p̄cedat dūctō bar. & doc. h: qd̄ no. qz nō re perio h̄ ab a liq̄ dicit nisi r̄ideam' q̄ heres patien do usufruc tuariū p̄cipe fruct' uidef remittere sa tīda. quā sic exp̄sse remit tere pōt: ut no. i. l. i. C. d̄ usufr. & i. l. i. §. e. ti. & i. e. fi. de pig. ita & tacite. ar. l. cū qd̄ si cer. pe. & que no. bar. i. l. q̄ do tis so. ma. itē ad itellectuz istoz. uidef sin. bal. i. l. ij. in fi. C. eōia de le. ubi dicit q̄ h̄ sūt v̄a q̄ ad traditōez v. usufruct'. & ut dicat eē in el sentia nō req̄ ris cautio vñ si heres nega ret usufruc tū tenet ad fruct'. Itē h̄ intelligit: ut no. p̄ bar. l. l. i. C. d̄ usufr. & fruc. leg. in. iij. colun. ADDE q̄ cū decisioe bar. trāsit bal. cō fit. clxxxvij. ii. li. & an de beat prestari cautio cū le gata sūt bōa mobilia uis f̄deri. cōfi. xlyi. & an si usufructuari' nec in morte nec i uita p̄sti tit cautioem & an heres ei' possit pe tere usufruc tuz t̄pis pre teriti. uide pau. de ca. cō fi. ccti.

Emprom. no. sing. q. legatu in di em non ce / dita die mor tis quo ad dominij ac- qstione: sed q ad trasmissi fione adde glo. r doc. in. l. si ita sit scriptu. s. i. de le. ij. r gl. bal. r doc. in. l. si seruusti cit. s. de leg. ij. bal. in. l. i. in. iij. col. C. coia d le. r in. l. si. s. i. e. ti. r est sin gu. casus s3 imo. in. l. i. d le. i. i. pe. col. ADDE qd p suluit bal. con sil. ccc. viii. l. iij. b. Cero. q on col lectaru pertinet ad fructuariu. adde bar. in. l. bis uerbis. s. ide testa tor. de le. iij. r faciunt ad q. de qua di xi. s. ti. i. l. se io. s. medico Ly. in. l. apd iul. s. herco. de le. i. aliter intelligit ut ibi dixi post imo. c. q. s. dixi q sic. uis bar. late i. l. si mibi et ti cio. de vbo. ob. per Ra. pha. in. l. si cui fundus de condi. r de. r aliquid l. d. l. si mibi.

Ex. l. sequenti.

Usufructus legatus heredi intelligitur de pri mo. r an capitis diminutioe finiat usufructus.

Empronius. Sicut

mor te fi- nif spes usufructu ia pstituti: ita finitur spes usufructu pstituenti. h. d. C. No. q. lega- tus in diez stati cedit a die mortis quo ad trans- missioem. s3 quo ad dñij acqstiones no cedit ni si adueniente die. C. No. illud qd in. l. antiqras. C. de usufru. of si reliqitur usufructus hfdi itel- ligif de pmo herede. Idē si simplr of deducto usufru. no facta mētionē hfdis: qa de pmo he- rede intelligif. casus est hic. r. l. q. usufructu. s. i. s. hoc ita. s. de usufruc. C. Quero ego dixi q usufructu perit morte: s3 an capitis diminutio ne spes usufructus pit. hic vñ q sic: qa cōiungit mortez r capitis dīminutionē. Cōtrariū puto si adueniente die sit capax fm distinctionem. l. in- tercidit. j. de p di. r de. r. l. s3 r in p ditione. s. solemus. s. de here. insti.

Si fundus. Ples p iuncti ad unā portionem uocantur cū alio dīsiunct o. h. d.

Ex. l. sequenti.

Legari illi nō pōt cū q ē matrimoniū illicitū.

Horimaritus. Qd po

stea appa- ret idebite solutu repetif. h. d. C. No. q illi cū qua qs habet matrimoniū illicitū non pōt legari: ut. l. ij. j. de bis q. ut indig. C. Op. de. l. pfect. s. de ri. nup. r. l. ij. j. de bis q. ut indig. So. huxor erat sciens ibi ignorans. C. Quero a quo repetef usufructus. Tex. hoc nō aperit h s3 puto q repetat a fisco: ut. l. ij. j. d. bis. q. ut idi.

Ex. l. sequenti.

Que onera pertineant ad fructuarium.

Uero. Usufructuari tenef ad

soluendū collectā r alia pstationes. h. d. simile in. l. hacten. s. de usufructu. C. Op. gl. de. l. qui cōcubinam. s. qui hortos. s. de le. iij. Dicit gl. So. vt ibi. Vel dic vt dicā. j. pximo p rario. Itē op. d. l. pe. s. fi. s. de le. iij. Dicit gl. So. vt ibi r bene. Dicit enī illa gl. quedā sunt onera que debent pro haben do ipō iure fructuū papiendorū. r istud onus nō p rinet ad fructuariū vt in cōtrarijs. Quedā sunt onera que habito illo iure imponunt pro fructib⁹ vel predio vel persone p predio r ista onera pertinent ad fructuariū vt hic r ista est ve rissima solutio. C. Ex. l. sequenti.

Usufructu recept⁹ pcuratorio noie an trasfe- ratur absqz cessione. Et an cum quis recepit em phiteosif pro se r noie fratris si frater decedat ante cessionem vel ratificationez finiat in cui⁹ personā perinde ac si ipse recepisset

Quis usufructus.

Usufructu legato r p fideicommissum reli- cto ispicitur potius psona fideicommissarij q le- gatarij. h. d. C. Op. de. l. si qs ticio in pñ. s. d le. ij. So. illud qd dicitur i fine r peride est rē. itel lige esse uerū si fideicommissario est facta restitu- tio sec⁹ si ante fideicommissum deficeret. r cōcor- datie sunt in glo. C. Item oppo. j. de noua. l. si usufructus. r sol. ma. l. usufructu. Sol. usufruct⁹ restituit alteri de uolūtate pmi defuncti qui con- stituit usufructū ut hic: in cōtrarijs uero nō resti- tuitur alteri ex uolūtate dñi. C. Quero aliquis recepit usufructum pcuratorio nomie ticij: ut r iste usufructus pstituat ex persona pcuratoris uel domini. Sol. in usufructu qui nō potest ce-

di: r in ceteris que non possūt cedi si aliqz stipu- letur pcuratorio nomie directo queritur domi- no non ex cessione. casus est in gl. in. l. qui ita. s. uir. ad tre. r ideo cū icipiat usufructus ex psona dñi cū psoa dñi finiret. Itē si diceret q iciperet a psona procuratoris r procurator teneat ce- dere domino: tamē ex psona domini finiretur p hanc. l. cum. fi. C. Quero aliqz recipit fundum in emphiteosim pro se r nomie fratris sui. mō ille frater decessit ante cessionē sibi factam d em phiteosif r ante ratificationem. qritur an ex p- sone illius fratris finiat si cuti si ipse proprie re- cepisset. Dixi q sic. casus est in simili in. l. fun- dum cū mibi uenderes. de ac. emp. r ita de scō per illā. l. determinauit. C. Ex. l. sequē.

Emens fundum a duobus cum pacto de re- uendēdo. an altero tātum uolente reemere par- tem empior teneatur reuendere. ibi. Ultio.

Usufructus. Con-

ditioe sub qua legatū diuiduū debet resolui i- pleta pro parte legatuz pro parte resolui. hoc dicit no. l. C. Op. hic dicitur donec satisfieret r istud uerbuz verificatur prestando satisfactionē siue satisfactionē. cōtra hoc uidetur q requirat perfectam solutionē: ut in aut. si quādo. C. d. cō- sti. pe. r. l. si rez. s. satisfactū. s. de pig. act. Ideo glo. exponit hic satisfieret. i. satisfaret: quia con- stabat de uoluntate defuncti. q de satisfactione intelligeret. Itē uidet q pro dote nō satisfief: vt. l. i. C. ne fideiū. do. dem. So. hic solu. ma. ibi eo cōstante de quo plene dixi in. l. si cōstante. s. quotiens. s. so. ma. Itē op. s. fa. her. l. iter coh- des. s. de usufru. Dicit gl. hic de equitate: ibi de rigore. uel solue ut ibi r melius. C. Ultimo op. q non sufficiat unuz soluere: ut. C. d. distra. pig. l. unus. s. d. pig. act. l. si necessarias. s. si unus.

Respondeo fm q dicunt doc. q ibi obligatio icipit a defuncto cui nō proderat solutio parti- cularis. hic uero satisfactio dotis erat in conditi- one qritum ad legatum usufructus iciperat ab ipis heredibus. r ideo potest diuidi sicut i alijs cōditioibus diuiduis que a pluribus admittan- tur: ut. l. pe. j. de condi. r de. in pmo secundo r tertio casu. Dicitis uos imo nō sufficit ipleri p parte: quia testator uoluit impleri totam: quia dic totius dotis satisfaceret. Rūdeo debet sic i- telligi q habeat usufructum totum donec ei sa- tisfiat totius dotis. r si satisfit pro parte nō ha- beat totum sed habeat partem. ita uidetur itel- ligere iuriscōsultus h quod tene mēti ad. q. Di- cit statutum q cui nō est solum precium equi debeat dari totum stipendium quolibet mense donec sibi satisfiat. Certe si p parte est solum precium equi pro parte habere debet de causal- chata. casus est hic. C. Ultimo facit ad. q. i qua consului in ciuitate spoleti. quidam emit fundū a duobus hoc acto q teneatur eis fundum re- uendere infra menses si reemere uoluerint: mo- do unus ex illis uult reemere partem suaz alius non. quero an teneatur reuendere. Determina- ui q non. cū enim emptio fuerit facta vno pre- cio nō tenetur reuendere nisi totū reuendat: vt. l. quod aut. s. fi. r. l. se. r. l. q. si vno. s. de in die adiec. non enim est uerisimile q ille vnam partē rei uellet si aliam non haberet: vt. l. si aliaz. j. de sol. Non ob. h. l. quia hec. l. loquitur quādo cō- ditio est diuidua r apponitur ad resolutionem alicuius indiuidui. sed in. q. proposita reuende- re non est quid diuiduū: sed indiuiduū. quod apparet quia vendi continet rem tradi quod ē qd indiuiduū: vt. j. de verb. ob. l. stipulationes

d. Tri v. usufr. etus fac ad q. idez no. Bar. in. d. l. si aliam. idē tenet Wal. i. l. ii. C. d. pac. inter emp. q uide Bar. i. consi. incipi. Ange. r ali. quid p pau. de ca. in con- filio. cccxii. i. cipiē. in ipi nomine amē in hoc passa duo sunt p- pter que rē. r uide rap. i. l. cui fund⁹. de condi. r de. r in. l. si mibi r ticio de v. ob. sub dit tamen q si vnus ex heredibus uellet totuz retinere sibi p mittitur.

Fragmentary text from the right margin, including references to 'C. de usufructu' and 'l. d. l. si mibi'.

vmm

a S qui i fundu istu tex allegat bal. r mo. no. in .l. serui ele. ctio. de le. i. in .s. fin. r uide plenius bar. in .l. qui rom. s. fi. i .r. q. d. verb. obli. b Generali s. li. s. v. rori fir met regul. vtrum exce ptio firmet regulam. r istud intelli gerit no. p bar. in .l. na quod liqui. de. s. item si quis. j. d. pe. nu. le. r uide bar. in .l. que firm. s. de. niq. j. de. fun. instr. r quod dixi in .d. l. nam qd. s. fi. r uide bar. in .l. i. in fi. de. re. iur. r idem ibi s. g. r bar. in .l. i. bis. s. de. legi. per. docto. in .c. qui ad agen dum. s. l. de. proc. i. vi. r uide bonuz. ter. in .c. pe. d. priui. r vi. de. hanc in .d. c. qui ad agendum. c. Item no. remediū est q. dicat siue sint venalia siue no. vtuo luit bar. in .l. na quod. d. pen. leg. c. Non ve nit si testator dicat relin. quo vxori oia bona q. i. domo ha. beo: an veni at frumentū quod erat in domo ca. v. dendi. r vid. qd. no. bar. i. l. diuus. de. bo. dāna. p. bal. i. rub. c. d. s. fig. r no. q. pecunia si cederet vn. quā in hoc legato : qz semper dici tur venalis. r parata alie nationi .l. v. forem .s. le. gauerat. de. le. iii. vbi est tex. no. r no. bal. i. l. fi. ad. fi. c. de. cō. pen. r no. bal. in .l. cer.

no diuiditur. Preterea res no affert tantā uti lratem in parte respectu partis quātum in toto respectu totius. Preterea si hoc eet ueruz inci deret inuitus i cōionē qd no est cōueniēs: ut no. in fi. s. de cōtrabē. emp. l. fundus: expone ut. l. fi. aliā. j. de sol. i. nō est qd diuiduū: s. i. diuiduuz. p hoc etiaz qd no. in .l. certi cōdi. s. si cer. pe. i. gl. mag. vbi dicat q. uendere est factū lz non meruz. r p hoc dico in .l. nra si satisfactio p tineret aliqd in diuiduū: ut qa dos cōtinet restitutionē p dii nō haberet locuz ista. l. s. h. locuz tm qn dos p tinet certā quātitatez pecunie. p hoc. l. pe. j. de cōdi. r de. c. Ultimo ista. l. facit contra gl. q. ē in .l. cōi diui. iudi. s. cōi diuidūdo. q. ponit de hēdibus unius em phitheote. de qua dixi in .l. fraudari. j. de publ.

Ex. s. sequenti. c. Detentatio habz locū traditiōis cuz testator legat fundū ei qui nullum detinebat.

Colono. Tene mēti q. qn legatur fū dus a testatore ei qui habet fundi detentatiōez nō agit ut sibi tradat: qa illa detentatio hz uiz traditiōis: ut. l. nō solū. s. i. j. de usuc. s. agit ut hēs eum liberet: ut hic.

S qui fundum. Bis facta cum ppetario nō p iudicat fructu ario. h. d. c. Op. d. l. iul. s. idē celsus. s. d. act. ep. ubi ius qd qz hz remanet tm in illa pre q. debito ri uenit in ptem. iō huic mulieri d. remanere in ea pre q. hēdi obuenit in ptez. Dicit Pe. ibi cre ditor hz ius psonale in fundo h uero ius reale. r sic respicit totum fundū p in diuisio iō factū be redit nō pōt p iudicare. Cōtra hoc dicit pe. op. de. l. cōi diuidūdo. s. si debitor. s. cōi diui. r. l. cū in fundo. s. si fundus. s. de iure do. Sol. ibi ille q. diuisit hz ius diuidēdi ab eo q. habebat ius in re: ut puta creditor cui videt dñs concedere: ut alienet alienatiōe necessaria: r etiā uolūtaria pro suo debito: ut. l. nō est nouuz. d. acq. re. do. r ita loqitur. s. si debitor: uel erat maritus cui mulier videt cōcessisse oēm administrationē. r ita loqitur. s. si fundus. r idē dicerē in .l. nostra: qa si di uisio fieret cū fructuario p iudicare dñs: qa fru ctuarius hz plenā administrationē in re in qua hz usufructū uidet pcurator in re suā: ut. l. i. i. fi. r. l. se. j. d. ope. no. nū. r. l. i. i. fi. r. l. se. s. usufruc. quē ad. ca. Predicta itelligo si sit actū noie suo. r dñi. als intelligo in dubio q. nomie suo: ut. l. r magis. j. de sol. Ex p dictis distingue utrū re di uisa remanet ius tertij in pre q. debitori obuenit vel in toto. aut ius erat psonale aut reale. r si rea le aut ille cuz quo ē facta diuisio habebat plenā administratiōez aut nō: ut dixi. s. r ē no. materia.

Generali. ad honoratuz dire cta nō inducūt dispositiōem. h. d. d. ma teria huius. l. glo. t. agit in .l. peto. in pn. s. d. le. ij. ego plenissime expediui. j. de dona. l. ex hac scri prura rē.

Filia. Verba a testatore plata debēt itel ligi: ut aliqd opentur: ut als dispo sitio reddatur inutilis. h. d.

Ex. s. sequenti. c. Exceptio lz firmet regulā in nō exceptuatis nō tamē illā dilatat ut faciat cōphendi ea que d sui natura nō cōprehēdunt. Et an legato oium q. testator hz in domo ueniāt venalia. r qualiter si gnum uniuersale recipiat restrictiōem.

Uxori. Legatū generaliter merces r ve nalia nō pprehēdit r p psequēs

per spāle generale restringit. h. d. c. Mo. ex isto .s. qd dixi in sūmario. r p hoc dicit Ja. de are. q. ille qui obligat oia bona sua nō uidet obligare que hz uenalia: ut hic. cū si. s. iste. s. nō facit: ut dicā. r facit. l. cū taberna. in pn. s. d. pig. c. Itēz no. lz exceptio firmet regulā in nō exceptuatis nō tm eā dilatat: ut faciat sub ea pprehēdi que d sui natura nō cōprehēdunt. ita vī h. legauit enī usufructū oium que sunt in domo excepto ar gento. Ista exceptio nō facit ut illud legatum cōprehēdat merces r uenalia. Itē no. si testa tor reliquit uxori oia q. hz in domo non uenit frumentū qd erat ibi cā uendēdi: ut hic. in .s. fi. idem quesit cū rē. qd tene menti. Sed cōtra p dicta op. q. in legato apponit signū uniuersale oē. tunc tale legatū nō recipit restrictiōem. l. pe diculis. s. labeo. de aur. r ar. le. r. l. iulian. i. pn. s. d. le. iij. Sol. fateor q. nō recipit limitationem nisi eā quā testator facit. unde si testator simplr reliqisset usufructuz oium reruz suarum fateor q. oia cederēt uenalia r nō uenalia: ut. d. ll. sed hic testator reliq. usufructuz rerū suaruz r adiecit q. domi erāt: que uerba limitāt primū legatū gene rale: ut. l. ea tm. s. d. le. iij. vnde hic qritur d signi ficatione istius limitatiōis que domi erāt. r nō det q. ea que sunt uenalia nō uidēt esse in do mo. ista enim limitatio fuit indefinita: nec habu it signū ut: secus si haberet. ut si dixisset que do mi quoquo modo erāt: qa tunc ista limitatiō nō restringeret. r sic patet q. iste. s. nō facit ad ea que dixit Ja. de are. ut. s. dixi.

Lucius. Ad expensas factas pro fru ctibus colligēdis fructuariuz tenetur pro rata. h. d.

Duas. Finita causa finali in legato exti guit legatuz: secus si aliud pstat d mente testatoris. hoc dicit. c. Oppo. s. ti. i. l. liberto. s. fi. r glo. oppo. de. s. filium. s. c. Dicit glo. pbabitur coipo q. nō probatur cōtrarium. Ista sol. videtur contra mentem huius tex. Res pondeo ergo ad cōtrariuz: quia ibi fuit nudus minister. hic uero fuit legatarius: ut expresse di cunt uerba legauit rē. s. in contrario erat dubi um: unde in dubio presumitur ut minister. Ta men in solutiōe huius cōtrarij multum dubito precipue in solutiōe illius. s. fi.

Heredis. Usufructus surrogatus i locuz ānui legati debet se qui naturam ipius. hoc dicit secūduz Dy. Op. q. immo ad heredem pertineat: ut. l. defuncti. i. prin. s. de usufru. r. l. usufructus. s. qui. mo. usu fru. amit. Sol. potes intelligere de reliquis an tecedentis temporis ante mortem legatarij. r tunc non est contra. sed si intelligis de reliqs temporis preteriti post mortem legatarij tunc est contra. Quare dicit Dy. hic usufructus erat surrogatus in locum legati ānui certe quanti tatis. sicuti ergo si ibi decessisset in princ. anni totum haberet: ita hic in usufructu totum ha bebūt.

Usufructum. Qui relinquitur usufructū partis bonorum potest heres soluere estimationem vl rem r onus tributorum pertinet ad legatariuz usufruc. hoc dicit usqz ad fi. c. Oppo. de. l. nō amplius. s. fi. r. l. se. s. de le. i. So. hec fm illam debet intelligi.

Ex. l. sequenti. c. Cum uni legatur usufructus rei alteri pro prietas non derogatur legato usufructus.

ti. in vi aliis vii. q. C. lo cati. s. bene uenit in obli gatiōe gene rali. l. cum ta bernā. s. fi. d. pig. r duz h dicitur q. in legato gene rali nō ueni unt uenalia nisi ad aliud referri non possint: ut in glo. s. itē cū quereretur. r bal. in .d. rubri. de v. sig. bene fa. cit. l. fundus qui locatus .s. de fun. i. stru. Itēz. cō tra no. hic p Bar. uidet tex. in .d. s. itē cum que reref. r bal. i dicta rub. in .iij. q. in. v. significat: s. aduerte qd bar. hic scēte loqitur. nam aut dico le go omne ar gentū: r nō ueniunt ue nalia argen tea. d. l. pēdi culis. aut di co lego oia bōa aut vsu fructuz oiu3 bonozū r cō pprehēdunt uenalia: ut .l. quotiens .s. fi. d. usuf. r in fi. no. imo. i. l. fi. in prin. j. d. do na. iter ut. r uxo.

Empronio ea que.

Ego habeo istud pncipium p notabili. Legato generali bitatiōis uel usufructus nō dōr gatur per legatū pprietatis. b. d. istud pncipiū notabile est meo iudicio. C. Op. extra gl. gene ri per spēm derogat. ut. l. uxor. §. codicillis. z. §. felicissimos. §. de le. iij. hic uero nō derogat qua re male. So. ibi est genus z spēs pprie: qa utrū qz legatū pprietatis. hic nō in uno erat legatus bitatiōis in alio legatū fundi simpliciter vñ uident quod amō spēs differētes. z hōc pcedit glo. cū dicit qa pinde erit aci habitatio z do mus essent spāliter legare: qa in legato habitati onis cōcurrēt ambo: ut. l. si alij. §. e. qd tene men ti: qa quotidie relinquunt p dia plumbus. z po stea dicit testator uxori lego usufructū bonoruz: qa in usufructu oēs cōcurrēt. qd tene menti.

Ex his uerbis. Quero qd poterat eē dubiū in. l. nostra. Rūdeo qa liberti habitabāt cū pō no iure familiaritatis tanq̄ clientes: ut. l. ij. §. de usu z ha. cū. l. se. quomō ergo debet eis habitatio cuz testator habitatiōē nō p̄stabat. Itāc du bitatiōez remouet iuriscōsultus: ut illa habitatiō que prestabat tanq̄ clienti z seruitori nūc p̄stet iure habitatiōis z seruitutis.

Codicillis. Si heres grauat aliqd pati: intelligit grauat? ut patiat eo modo quo patiebat defūctus. b. d. Ex. l. sequenti.

Si testator dicat si filius meus decesserit sine liberis uel liberi eorū sine liberis deueniat i sem proniū. an fideicommissū uideat datum a liberis. an a pmo institutis.

Codicillis. Fideicommissus relictū post mortē oīum ab ultimo decedēte. uideat esse relictū. b. d. z est notabilis casus. Itō. qd dixi i sū mario. Scōo no. q. uerbū accrescat iduat fidei cōmissus. de hoc dic ut in. d. l. centurio. §. d. vul. z pu. Tertio no. q. quādo relinqtur post mortē aliquoz simplr intelligit post mortem oīuz. qd qualiter itelligat dicaz infra. C. Itē opp. de. l. h. §. si filius. §. de le. ij. z. l. lici. §. gaio. j. ad treb. vbi dicit q. ex parte uni? decedētis statim fidei cōmissū inducā. Rūdet glo. q. hic inducā ex vi repetitiōis pcedentis legati ubi fuit dictū q. de ueniat de uno in aliū. Itē est uerbū hoc ampli us qd cessat in. l. contraria. Sed ista repetitio nō pōt intelligi repetita: qa in secūdo casu legata ē habitatio: vñ nō pōt itelligi q. uno decedēte de ueniat in aliū proprietat. Itē nō pōt intelligi q. ab vltio decedēte uideat relictū fideicommissū p petatis cū eis pprietat relictā nō esset. dico ergo q. in. ll. cōtrarijs illa uerba post mortē eorū respiciūt diuersos effectus: qa a quolibet ē relictū fideicommissū per se: ideo nō resoluif in singulari tates: sed hic respicit unū effectū: qa fideicommissū pprietatis est relictū post mortē eoruz ab he rede: z sic unū fideicommissus est. f. ab herede nō ab ipfis morietib. uel so. alr ibi loqtur qñ pces serat relictū pprietatis quo casu post emolumē tuz q̄sitū nō est locus iuri accre. merito uno de cedēte in eius psona est locus fideicommissio: qa alter heres uel legatarius nō pōt de hoc cōque ri: quia sua interest. z sic nō supest persona que ex p̄sumpta uoluntate defūcti substitutus excludat. hic nō loqtur in relicto habitatiōis in quo inter eos est locus iuri accrescēdi sic in usufructu ut. l. i. in fi. de usufru. accre. ideo regitur mors

utriusqz: qa supuiētis interest sicut quando testator exp̄sse reseruauit ius accrescēdi: ut in pri mo casu huius. l. z sicut in substitutiōe vulgari: ut. l. q̄uis. C. de spu. z ali. subst. z dērmiaui ple nissime i. l. heredes mei. §. cū ita. j. ad tre. Itē h. l. uideat facere cōtra me in eo q. dixi. §. de le. iij. l. si sic dicit testator si filius meus decesserit sine liberis uel eorū liberi sine liberis deueniat in sē proniū: an uideat fideicommissū datus a liberis: an uero ab heredib. pmo institutis: ut ibi deter minauit qd uideat relictū ab heredib. institutis. Ad hāc. l. respōdeo z dico q. ibi fideicommissum aliter ualere nō poterat: unde intelligit eo mo do quo ualere potest. hic nō pōt ualere fideicō missū siue sit relictū a pmo siue a secūdo. Itē cō tra. l. nostrā facit. l. si fuus. §. si margaritā. §. de le. i. ubi fideicommissū in dubio intelligit datū ab heredib. Sol. illud uerū ubi testator legat rē legatā: qa tūc legatū uideat a legatario ut hic. Ultimo hec. l. inducā per Dy. ad. q. si duobus est cōcessa emphiteosis: z unus moriat: an ac crescat alij uel redeat ad eccliam. dixi plene. j. §. uerb. ob. l. si mihi z ticio. z ibi p Dy. z per Ly. .C. quādo nō pe. par. l. i.

Ex. §. sequenti.

Qualiter intelligat decima hereditatis.

Qui sempronio. Fideicommissum relictus a curatore que quis putabat legitime datus ab herede scripto debet. b. d. Quero q̄tū habe bit meua z q̄tuz sempronio ex ista hereditate. z qualiter itelligat vbi decia. Videte qdā sunt nomia nūeralia: ut due partes tres ptes q̄tuor partes zc. z tūc in dubio itelligunt due ptes de .xij. z tres ptes de .xij. ut. l. interdū. §. i. §. de he re. insti. z. l. cū qd. C. de le. z insti. §. here. insti. §. hēditas: nisi aliter appareat de uolūtate dispo nētuz: ut ibi dixi. z pbat in. l. q. nō militabat. §. i. de here. insti. qdā sūt noia quote: ut scōa tertia q̄rta. z tūc d̄z itelligi decia. f. totū hereditatis fa ciēdo. x. ptes hereditatis. z tertia d̄z itelligi d̄ to ta hēditate faciēdo tres ptes totū hēditatis: ut .l. interdū. i. h. §. de here. insti. z ita h̄ glibet ha bebūt decimā totū hēditatis faciēdo. x. ptes toti us hēditatis. z ex hoc appareat uilitas fidecom missi: qa quilibet h̄z usufructū pro uirili cuz nō habeat nisi decimā totius hēditatis.

Xori usufructus.

Terit cōditio tñ expectāda est dies q̄ supest. b. d. C. Op. §. l. aliqui. §. ad uelle. z. l. sūdu. §. de usu fru. Pe. soluit ibi. est tñ cōditio. h̄ nō dies ē z cōditio. vñ d̄z expectari dies: ut. l. in illa. j. §. ob. uel dic q. hic opaf dictio tūc. que extrema tē tēporis significat: ut. l. iij. j. de cōdi. z de. Itē op. ut glo. z so. ubi erat qdā cōditio necessaria quo ad acquisitiōem. ideo quocūqz modo exi stat nō interest. plene dic ut dixi in. l. gallus. §. z quid si tñ. §. de li. z posth. sed hic fuit uolunta ria: quia statū potuit testator legare pure. C. Itē oppo. de. l. liberto. §. si. §. ti. i. Solu. ibi ad sien dum causam finalem pubertatis aduentus erat necessarius. ideo non interest quomodo existat.

Licho. Qui habet ius in re in dubio uidetur legare rem respectu iuris quod habet h̄z mor te finiatur. hoc dicit z est aliquantulus pulchra .l. C. oppo. z uidetur q. isti non poterunt pre scribere: quia sine possessione cuius prescriptio non procedit: ut. l. i. §. per seruum. de acqui.

a Empro. nio ea q per lega tum proprie tatis nō dōr gatur lega. to usufru. vi de bal. in. l. quotiens. in fi. C. fa. ber. z bar. in. l. si quis seruus. §. si. de leg. ii. z uide ad bar. b. aliqd per pau. de cast. i. confi. cccxxvij. in cip. i. xpi no mine amen. prefati fan tatus z frā. ciscus cū fue rint zc. z in confi. cccij. in cip. i. xpi noie amen. uiso dōs pū cto obfcure z male for mato zc. b Xori usu u fructus. no. istam .l. cōiuncta glo. in. v. sū dum. q. si le go fundum uideor lega re villaz ubi positam fm bal. in. l. i. C. e. de le. Et fa cit ista. l. ad .q. disputatā per Richa. malū q. si te stator. reliqt vxori sue vil lam toto tē pore uite sue donec hone ste uixerit si ne utro z p̄ uitā suam de ueniat ad ti. ciuz q. si p̄ ca dca uxor trāseat ad se cunda uota. z sic expira. uit legatus: dca villa re manet penes heredē. z ex pectatur di. es mortis an teqz deueni at in ticiū. cō trariū deter minat Ric. malū. in dca sua dispu. in cipien. q. in suo testō sic dixit per. l. si ita. qñ di. le. ce. z. l. muli. er. §. i. ad tre. z ita de z terminat ipe nō ob. hac. l. z. l. quib. dī ebuz. §. qui dam el. ij. de cō. z de. itez facit ad pul. ebrā. q. spec. positam i ti. de locato. §.

nunc aliquo v. c. v. z ibi 30. an. AD DE ad. q. ri ebar. Bal. confi. cccij. lib. iij.

... nunc aliquo v. c. v. z ibi 30. an. AD DE ad. q. ri ebar. Bal. confi. cccij. lib. iij. ...

Vmm

Ticho
 e die ro.
 magna
 limitatio ad
 .l. cu aliena.
 ad gl. bar.
 rimo. l. l. fi
 dom. s. i. d
 le. i. r. vid. j.
 b Fori mee
 u uide ad
 hac. l. bal.
 in. l. fi. in an.
 tepe. colu. in
 princ. C. de
 indi. uidui.
 c Nomina
 debitorum.
 contra istud
 facit id qd
 no. Bar. in
 .l. diuortio
 .s. fi uir. in
 fi. sol. ma. r
 quod idem
 no. in. l. n. bil
 .s. quedam.
 de ede. r. ibi
 uide qd dixi
 r. ad ista. ad
 de quod no.
 Bar. in. l. fi
 seruis seruū
 .s. fi. de leg.
 .ij. quid autē
 fit kalendari
 um. ter. babe
 mus melio.
 rem de iure
 in. l. qui fili
 um. de le. ij.
 ADDE an i
 legato omni
 um bonoru
 ueniat nomi
 na debitoru
 Bal. cōf. cc
 .ij. li. primo.
 d Tenent
 cōter be
 res debet
 habere legi
 timam in p
 prietate cuz
 usufru. r. vi.
 de qd dixi i
 .v. aut. nouif
 sima. r. q. b
 .l. conuigatur
 tenet etiam
 bar. in. l. qm
 in prioribus
 in prin. C. d
 inoffi. testa.
 per Jo. an. i
 addi. spec. in
 ti. de pig. s.
 .i. circa vit.
 col. ADDE
 an legitima
 possit consti
 tui in usufru
 ctu. De. de
 anch. confi.
 cxxvij.
 e Undi
 f treba
 tiani.
 iste tex. alle
 gat p sing. r
 unico in iu
 re per Bal.
 i. l. unica. s.
 libertatibus
 de ca. tol. q
 si testator le
 gat mibi fru
 ctus fundi
 q beres te.
 netur sacre

pos. r plenius dixi in. l. iij. §. ex contrario. e. ti. r ē
 casus in. l. acquiri in fi. de acq. re. do. r per Dy.
 in. c. sine possessione. de reg. iur. lib. vi. sed here
 des stichi non poterūt tradere possessionez ciui
 lez cū non habeant quia usufructū habent solū
 naturaliter. naz fructuarius solū naturaliter pos
 sideret: ut. l. naturalem. de acq. re. do. ergo rē.
 Preterea traditio facta per usufructuariū non
 priuat dominum possessione ciuili: ut no. j. d vi
 r vi ar. l. i. §. interdū. r. l. i. §. pe. s. usufruc. quē
 ad. ca. Respondeo debes intelligere hunc tex.
 quia ciuilis possessio vacat. ita q appprehenden
 tem naturalem sequit: ut. l. clam possidere. §. fi.
 r. l. se. j. de acq. poss. alias iste tex. non procede
 ret. Quero qd acquiri per prescriptionem.
 Bicit glo. quasi dominiū. simile no. in. l. cū po
 stularem. §. i. de dā. infec. r. l. si finita. §. fin autē
 .e. ti. r. s. de fun. do. l. i. r. C. si aduer. vsu. l. i. in
 princi. mag. glo. sed veritas est q acquiri vtile
 dominiū: ut no. in aut. vbi. C. de bo. ma. r pro
 bas in. l. i. in fi. j. de aqua. plu. ar. Bicitur hic in
 secūdo casu q legatarius non teneat si res cui
 ceretur. Contra ga legatum conuictis personis
 debet etiam si sit aliena: vt. l. cum alienam. C. d
 le. dicit Ro. q testator errauit credēs post mor
 tem legatarij proprietatem ad usufructuar: um
 pertinere. r sic alias legatarius non esset. secus
 si legatarius non esset mortuus: quia tunc non
 esset aliqua causa propter quam crederet pro
 prietatem ad se pertinere. Item opp. q etiā
 legatarius ille si nunq mortuus fuisset semp eēt
 idem: quia respectu illius iuris videretur legare
 vt. l. uxor. C. de le. r. l. quod in rerū. §. i. s. de le.
 .i. Respondeo quandoqz ille qui habet usufru
 ctum legat usufructum: r tūc videt indistincte
 legare respectu iuris qd habet quod credit di
 rare post mortem suam: ut. l. quod in rerū. §. i.
 .s. alle. quandoqz ille qui habet usufructum le
 gat simpliciter rem: r tūc idem: r ideo legatum
 non valet non admissa distinctione sit conuicta
 persona uel non: ut. l. uxor. C. de le. quandoqz
 ille qui habet usufructū legat proprietatem ex
 presse. r tūc est recurrendū an sit aliq cā propter
 quā debeat credere pprietatem ad se pertinere
 aut nō fm distinctionē hui. l.

Ex. l. sequenti.

Legitima debet in proprietate cū usufructu: ga hec. l. corrigif.

Fori mee.

Qui legat usu
 fructū oium bo
 norū suoru intelligit d mobilibus r im
 mobilib. hoc dicit. C. No. h casū q quando di
 co lego bona mea veniant nomina debitorum
 nam h dicit q debet usufructus kalendarij qd
 continet nomina debitorū. dixi in. l. quintus. §.
 argento. de au. r arg. leg. Item oppo. de. l.
 omnium. s. de usufru. Sol. omnium debet ha
 bere usufructuz deducta tamen falcidia. Item
 opp. C. de ioffi. testa. aut. nouissima. due sunt so
 glo. r vltima est q h. l. corrigaf: quia filius non
 debet habere legitimaz suam in proprietate tā
 tum: sed in proprietate cū usufru. hanc opi. te
 nent cōmuniter docto. omnes. r no. in. d. aut.
 nouissima. r. l. omnium. s. de usufru. r probatur
 expresse in aut. de triē. r se. §. prohibem. col. iij.

Ex. l. sequenti.

Qualiter cognoscat q non sit legatus usu fructus: s; tatū fructū perceptio hoc ē illa quā titas: ibi. Sed quero. Et an si testator legat ticio fruct? q percipient: r qui papi poterūt ex ta li fūdo videat legasse ius usufruct? ibi. Juxta

Et an si relict? ē fruct? fūdi q nō sit cōstitut? v
 usufruct? possit solui extiatio. r an relictis fructib?
 fūdi dbeat dtrahi portio coloni: ibi. Quero. Cū
 aut testator dicit si filius meus decesserit in pu
 pillari etate vel postea quodocūqz volo q bo
 na mea vendant per meos fideicomisarios r
 denf pauperibus. an illa verba faciant directam
 substitutiōem. vide in fi.

Undi trebatiani.

Hec est valde notabilis. l. r ponit mul
 tos casus ideo non sumo eam. r vltima questio
 posita in fi. claus est totius. l. C. Pro declarati
 one huius. l. oppo. r videt q usufructuari? po
 test habitare in fundo: vnde videt obfate. s. de
 usufruc. l. vi. r. l. sed r si quis. r. l. hactenus. cum
 multis similibus. Sol. ibi loquit in legato vsu
 fructus. hic vero non fuit legatus usufructus.
 Sed quero circa hoc ex quo colligitur q hic
 non fuit legatus usufruct? Rūdeo non intelli
 gatis q hoc sit propter verbū reddi? hic po
 situm: quia idem est legare redditum r legare
 fructum: sed est ideo: quia dixi dari volo: r sic
 innuit q uoluit eum capere de manu heredis:
 sed usufructuari? capit iure suo ergo rē. r hoc ē
 qd facit differentiaz. scilicet istud verbuz dari uo
 lo hic positum. Contra hoc oppo. de. l. cum
 ita. j. e. r. l. si qs ita. s. de usufruc. fo. glo. remittit
 ad no. in dicta. l. si quis ita. s. de usufru. Ego di
 cam latius alibi dixi latissime. Quandoqz uer
 ba? testatoris sunt lata r aperta: quia sermonez
 suū dirigit ad legatariū: quod de manu sua per
 ciperet. Quandoqz dirigit ad heredem q def
 de manu heredis: r isti sūt casus indubitabiles
 ga in primo est legatus usufructus hoc est illius
 iuris in secūdo non est legat? usufructus: sed ut
 detur legata illa quantitas que ex illo fundo
 rediget. ut hic. r. l. patrimonij mei. s. e. r. d. l. si
 quis ita. s. alle. r qd ibi no. quandoqz illa s; ba
 sūt ambigua: quia ad neminē dirigit: ut dicen
 do lego fructū fundi. hic aduerte tres casus qn
 qz legat fruct? fundi simpliciter. quandoqz le
 gat certaz partem fundi simpliciter. quandoqz
 legat partem fructuū. quandoqz certam quan
 titatem puta x. corbes. Primo casu uidet i du
 bio legatū ius usufruct? r sic uerba uident di
 recta ad legatariū: ut. l. cū ita. j. e. r. l. si quis ita
 .s. de usufru. Secūdo casu ius usufruct? non ui
 detur relictū: ut. l. defuncta. §. fi. s. de usufruc. r
 omnes isti casus no. in dicta. l. si qs ita. Tertio
 casu idem quia ius usufruct? non uidef relictū:
 ut. l. si debitor. §. uerisimile. s. de cōtrahē. emp.
 r. l. inter stipulantes. §. sacraz. j. de uerbo. obli.
 cum si. ista sūt necessaria ad multa ideo menti te
 nenda. r de his latissime dixi in. l. cotem. §. qui
 maximos. j. de pu. Juxta predicta quero qd
 si testator diceret sic. relinquo ticio fructus qui
 percipientur r percipi poterunt ex tali fundo an
 uidetur relinquere ius usufructus. Uidef q nō
 quia illa uerba magis uidētur referri ad ipsū cor
 pus fructuum q ad ius usufructus. quod appa
 ret ex eo q dixi qui papiuntur ergo rē. Et hoc
 est secundum propriā significationē uerboruz:
 sed secunduz mentē testatoris puto ius usufruc
 tus relictum: ut. l. cogi. §. i. j. ad tre. ubi idem est
 relinquere hereditatem r ipsum ius quod ex he
 reditate percipiet r sic idem erit relinquere usu
 fructum r id quod ex usufructu papiuntur. Que
 ro si alicui est relictus fructus fundi: ita q non
 est constitutus usufructus: an possit solui estimā
 tio fructuum pro ipis fructib?. Hic uidet tex.

r curare q
 iste fundus
 colatur r se
 mictur. r cō
 struatur.
 f Verbum
 reddit. hoc
 est falsum ut
 dixi p? bar.
 in. l. quedaz
 .s. nihil de
 eden.
 g Quando
 qz uerba. s;
 an isto casu
 quando le/
 ganur fru
 ctus uel red
 ditus fundi
 liberetur he
 res dādo fū
 dum ex quo
 legatari? pos
 sit colligere
 fructus. uid
 sing. Bal. p
 illum tex. in
 .l. si quis ar
 gentum. uer
 fi. uero. C. d
 dona. r. in. l.
 .i. s. libertati
 bus. super. v.
 excepto. C. d
 cad. tol. ubi
 dicit istū tex.
 esse singu. r
 ibi etiam tā
 git an r quā
 do legantur
 fructus fun
 di possit he
 res propria
 auctoritate
 colere fūda.

Quero qñ an q reli quid fruct fundi uideatur relinque re deducta portione coloni. Adde Bar. latius in. l. fructus solu. matri. Bal. in. l. co heredit. C. fami. her. Bal. r. doc. in. l. nihil. §. fi. de le. i.

An illa vba. si dixit uolo q bona mea uendatur per fidei commissarios r. detur pauperibus: an sit fideicommissaria substitutio uel directa. contrarium uidetur ipse dicitur i. q. sua incipien. filium aduultum idem consuluit Bal. l. l. precibus. C. de impu. r. imo. in. q. facti. ADDE que posui i. l. cetero. §. de uulga. r. pupil.

Utrum interest legata riu no. r. istud est uerum l. 3. h. al. quos ibi Barto. uideatur in contrarium dicere: h. ibi ipm intellige q onus sequitur euz ut soluat sumptum prope tatis: q post ea in restitutione deducet de hereditate quod soluit. alias sequitur q si multa essent onera nullu esset legatus usufructus i persona fructuarij h. be redi sic. **Quero** quid. utrum onus eris spectet ad usufructuariu oiuu bonoz uide. l. fi. §. sin autem es alie. de bo. q lib. r. qd ibi bal. r. in. l. id qd paupib de epi. r. cle. et mathas. in. v. no. r. ange. in. l. fili. a patre i pn. b

q sic. ut hic qu. titatem r. r. hoc sensit B glo. que dicit q aliud pro alio soluitur. tamen intelligo aliter q si fundus consuetat locari ad qritatem fructuum: tunc illa qu. titas est in petitione r. solutione quoniam illud est redditus fundi. sicut dicimus in. l. uinum. §. si cer. peta. Si no. consueuerat locari ad pecunia: tunc pecunia est in petitione r. solutione: ut hic. r. ita no. est uerum q aliud pro alio soluat nec soluit pecunia p fructibus: ut post consumptionem deueniatur ad estimatione: ut dixi in. l. cuz tacitu. j. de bis qui. ut indi. **Quero** quando relinquitur fructus fundi: an intelligat omnes uel deducta portioe coloni. Et h. est tex. q deducta portioe coloni. **Ultimo** ista. l. facit ad. q. dicit testator si filius meus decesserit in pupillari etate u. postea qua docuqz uolo q bona mea uendant per meos fideicommissarios. r. denf pauperibus: an illa uerba faciant directaz substitutionez an fideicommissariam. Hic uidet. tex. cum glo. r. cum eo quod no. §. de usufru. l. si quis ita q faciant fideicommissarias. Sed ego consului contrariuz quattuor uicibus: quia longa est differentia utru dixit testator uendatur r. dentur pauperibus simpliciter: quia est fideicommissaria. Aut dixit uendatur r. denf pauperibus per fideicommissarios meos: r. tunc est directa substitutio: quia illi fideicommissarij sustinet uice heredu. r. a seipsis accipere debent bona fideicommissarij r. dare pauperibus: no. aut accipere de manu alterius. dica lati us in. l. cetero. de uul. r. pu.

Ex. l. sequenti.
Legato fundo simpliciter intelligitur legata proprietas. r. si dico q proprietate reuertatur ad heredem intelligitur post mortem usufructuarij.

Illos heredes. Pro prietas reuertenda mortuo legatario ad heredem tanq ipi relicta sit declaratur. hoc dicit. No. quando lego funduz simpliciter nec exprimo quo ad proprietatez uel usufructum q uideatur legata proprietate. Idez dixi anno si promittis fundum simpliciter. ita dixi in. l. si fundu tra di. j. de uerbo. obli. **Secundo** no. q quando dico uolo q proprietate reuertatur ad heredes in dubio intelligitur post mortez legatarij. uide glo. que incipit post mortez. si eni intelligeretur incontinenti nullu comodum haberet.

Ali cum illo. De hoc plene i. l. tunc textores. §. i. §. de le. i.

Am ita. Legatum annuuz p pria manu percipi debet ad instar usufructus. si uerba congruunt. hoc dicit. De hoc dixi plene. §. e. l. fundi. r. plenissime in. l. cotem. in. §. qui maximos. j. de pub. Et aduerte si aliquis emit fructus fundi quid uidetur emere. si enim emit ipm corpus fructuum fructibus no. natis non ualet emptio: ut. l. nec emptio. §. de contrah. emp. Aut emit ius iporuz fructum: r. tunc statim ualet emptio ipo iure. r. ideo est recurrendu ad distinctionem qua dixi. §. e. l. fundus.

Ex. l. sequenti.
Quando ad legatarium spectet onus eris alieni. Et an onus legatoru sequatur usumfructu omnium bonoru.

Altum interest.
Hec est mulum magistralis. l. r. habet

duas lec. una dicit multum interest. alia nihil interest r. quelibet istarum lec. diuiditur in duas: quas uide in glo. r. secunda lec. glo. est no. Itz ultima lec. e. valde singularis r. nescio alibi. Summo istas lec. debes colligere tria uerba. **Qua** doqz legatur usufructus rerum certaruz: r. tunc sine dubio onus eris alieni non respicit legatarium quia non sequitur fundum: ut. l. i. §. heres. §. ad tre. r. hac. l. in. fi. **Quandoqz** legatur usufructus quote partis bonorum. r. tunc aduerte aut sub appellatione hereditatis r. ille tenetur ad prestanda onera pro rata ut hic secudu vna lec. r. l. si quis seruū. §. fi. cum. l. se. §. de le. ij. **Tamen** ut puto cu usufructus finiet illud quod est solum de hereditate deducetur prout dicim in bonifidei possessore hereditatis i. l. q. si pos. cum. fi. §. de peti. here. aut legatur sub nomine bonorum r. tunc onus eris alieni non sequitur legatarium: ut hic. r. §. e. ti. l. generali. §. fi. quia bona intelliguntur ere alieno deducto: aut relinquatur sub appellatione rerum: r. tunc idem qd dixi. l. quando sub appellatione bonorum. hic e. casus singularis r. hanc. l. allego no. in. l. amplius. §. fi. §. de le. ij. **Quero** quid si legatur tertia pars bonoz mobiliu r. immobiliu. Respondeo uidetur legatus usufructus tertie partis certaru rerum. quia iura r. actiones non continentur cu sit certa species: ut. l. mouentium de h. sig. et ibi dixi. **Quero** quid si alicui legatur usufructus omnium bonorum uel reruz non dico certe parit. utru onus eris alieni spectet ad usufructuarium. **Credo** q sic. primo uos uidistis hic q eadem distinctio adhibetur quando legatur usufructus quote bono: um que adhibetur quando legatur proprietate. sed si relinquere omnia bona uel omnes res sine dubio eum sequeretur onus eris alieni: ut. l. nam quod. §. fi. cum. l. se. j. ad tre. ergo r. pro hoc uidetur casus in. l. uxori mee. §. e. ubi dicitur q uenit usufructus kalendarij: quia kalendarium continet debita r. credita. l. qui filiu. de le. ij. r. uidef casus. C. de pac. l. 3. **Ultimo** quero quid de onere legatorum an sequatur usufructum omnium bonorum uel quote partis bonorum. Respondeo q non. quod apparet quia talis usufructuarius in usufructu concurrat cum legatario particulari: ut. §. e. l. sempronio. dixi in. l. si quis seruum. in. fi. §. de le. ij.

De seruitute legata. Rub.

Dictum est supra de seruitute personali legata. nuc sequitur de seruitute reali.

Ex. l. sequenti.
Seruitus an debeatur rei legatę uel uedite: ibi. **Quero.**

Ali duas. Si una sustineat actum seruitutis habentis causam continuam r. permanentem r. alienetur in dubio seruitus uidetur imposita. hoc dicit ista. l. **Opp.** dicit hic q seruitus uidetur imposita. contra: inmo debet imponi per heredem ut. §. ti. l. d. anas. r. l. seruum filij. §. fi. §. de leg. j. cum. fi. r. l. testatrix. in prin. §. fi. seru. ven. **Solu.** ibi loquitur in seruitute uie uel itineris que causam continuam

li. r. post. r. add oio bal. i. p. i. cipi. an usufructuari us oium bonoz r. contra bar. hic con suluit pau. b. ca. cu pluri. b. alio i. p. i. cipi. in xpi noie i ca que vit bononie alle. tex. in. l. usufru. leg. l. x. c. barta. j. ad. l. fal. r. p. l. fi. §. finat es alienu. r. ibi hoc idez ipe r. d. bo. q li. r. u. d. bar. §. e. l. r. qd no. bal. i. aut. ca. q fit cum mocho. C. de epi. r. cle. r. ita sequent opi. bal. con sului dono. r. uide bal. l. l. in. v. pone maritus. C. de fructi. r. lit. expen. r. i. l. mater. C. ad tertul. r. uide qd scri psi post bal. l. fi. §. ubi at de bo. q lib. r. bal. ibi sup. §. fi. ar. lego. ADDE an onus eris ali eni spectet ad usufructuariu bal. consi. c. c. vij. r. c. c. vij. ij. lib. r. pau. de ca. consi. c. c. lxxvii. **Respon** deo q no. in contrarium est. l. fi. §. sin aut es alienu de bo. q lib. nisi respode as q ibi ter. logtur i usu fructuario ex dispositio ne legati. h. ex dispositio ne testatoris r. cu opi. bar to. traui co sulen. bono. **De serui** tute legata Rubrica. **Uti du** q as. u. d. Bar. i. l. ii. ad fi. §. de iuri. om. iudic. r. ibi moder.

non habet. id non videtur imposita per testatorem
 sed potest agi ut imponatur. si vero loquitur de do-
 mo sustinente onus seruitutis habentis cum con-
 tinuam. unde testator videtur imponere quod habeat casus
 permanentem: et idem credendum in venditione do-
 mus ut videatur imposita seruitus ut sustineat
 onera permanentia que ipso actu sustinebat ma-
 xime si contraentes hoc sciebant: ut l. i. in fi. de
 ac. emp. et l. quod conclave. j. de d. a. infec. Non
 ob. l. in vendendo. s. de contrahen. emp. quia lo-
 quitur in seruitute que non habet cum continuam.
 Quero quando legatur fundus vel usufructus
 fundi utrum illi fundo debeat seruitus vie vel
 itineris vel alia seruitus sicut vendens et legans
 utebatur. Glo. que est in l. iij. s. si loci. j. de adi.
 le. determinat quod seruitus non debetur legata pro-
 prietate. Tu autem clarius dicam cum queritur an rei
 uendite uel legate debeatur seruitus illius actus:
 qui erat apud alienationem ex alia re alienationis sic
 distinguit. Aut ille erat actus seruitutis habentis
 causam continuam permanentem et seruitus videtur
 imposita. casus est hic. ita intelligo. l. q. concla-
 ue. j. de d. a. infec. ut. s. dixi. Aut habebat causam
 discontinuam et non permanentem. et tunc seruitus
 non videtur imposita: sed poterit agi: ut imponatur sicut disti-
 ctione infra scripta: ut. l. j. allegate probabunt.
 An autem possit agi: ut imponatur sic dic. aut
 fuit legatus usufructus aut proprietas. primo
 casu potest agi: ut imponatur illa seruitus si ali-
 as usufructus esset inutilis: ut. l. d. a. n. s. fi. s.
 ti. i. et l. binas. s. fi. s. de ser. vr. predi. et l. i. s. i. et
 .ij. s. si usus. pe. aut legat. p. etas. et tunc aut quis
 utrum a legatario deat prestari sicut h. d. i. et sine du-
 bio de prestari: ut. l. testatrix. in pn. s. si ser. ue. et l.
 si fundum sub conditione. s. q. s. d. l. i. et l. i. s. d. ser.
 ru. p. di. Si vero quis an de prestari ab herede ipsi
 legatario uel ab uno legatario alij legatario: tunc
 glo. disputat in l. iij. s. si loci. j. de ali. le. tunc quic-
 quid illa glo. dicat credo quod debet prestari: ut. l. bi-
 nas. s. de ser. ur. pre. ubi dicitur quod non potest he-
 res lumina obscurare in totum rei cuius proprietatem
 est legata. Eadem ratio debet iter prestare: quia
 minus male potest habitare luminibus offuscatis
 edibus quam ut sine itinere et ceteris. ut. l. i. s. si usufru.
 pe. et ira debet intelligi. d. l. binas que est clausi-
 huius materie. Predicta sunt uera quando pro-
 prietas legatur: secus si inter vivos constituitur
 quia hec seruitus que habet causam momentaneam
 non debet constitui nisi expresse hoc agatur: ut. l. i.
 vendendo. s. de contrahen. emp. Fallit in via ad
 sepulchrum. de qua dicitur: ut. l. q. sepulchrum. s. d. rel.
 et sump. fu.

§ fundum. Et valeat le-
 gatū vie requi-
 rit: ut legatarius tempore mortis testato-
 ris reperiat dominus predij diuisis in totum vere vel
 fide. alias legatum extinguit. hoc dicit tota ista. l.
 et est multum no. Et diuisis in quattuor partes
 principales. primo loquitur quando testator lega-
 uit fundum duobus et viam vni et uterque legatum
 agnouit. secundo quando vni tantum legauit fundum pu-
 re: et viam sub conditione. tertio quando vni lega-
 uit fundum sub conditione: et viam pure. quarto quan-
 do ex duobus dominis vni viam legauit pure alij
 sub conditione. secunda ibi: et si prius. tertia ibi:
 quod quarta ibi: l. i. ut respōdū. Ratione istius. l. po-
 nitur in prin. quoniam seruitus pro parte acquiri
 non potest. C. opp. extra glo. dicitur hic quod vni le-
 gat fundus pure. et via sub conditione vel e conuer-
 so. imo videtur quod semper conditio adiecta in fun-
 do videatur repetita in via tanquam in eius accesso

rio: ut. l. cum seruo. s. de condi. insti. et l. fi. s. fi. j. de
 ob. Ego intelligo quod hic fuit expressum quod re-
 linquebatur via pure. sed si simpliciter relinque-
 batur via fateor contrarium quod conditio videtur re-
 petita. C. Secundo op. et videtur quod inspicatur tem-
 pus mortis testatoris utrum quis sit dominus in so-
 lidum: ut ibi: decessisset et ceteris. Contra: imo debet in-
 spici tempus adite hereditatis: ut. C. de ca. tol.
 s. in nouissimo. So. quicquid glo. ibi dicat. et in
 l. ij. j. quando di. le. ce. que glo. male dicit. veri-
 tas est quod in seruitutibus realibus cedit dies a tem-
 pore mortis. casus est hic. Non ob. s. in nouissi-
 mo: quia loquitur in seruitute personali. et ita vide-
 tur uelle glo. hic et bene. C. Item oppo. quod in ser-
 uitutibus realibus inspicatur tempus adite here-
 ditatis: ut. l. fi. s. cōia predi. et l. si partes. s. fi. s.
 que ad. ser. amit. Istud contrarium glo. non soluit
 sed tu solue sic dicitur quidam ille. l. habuerunt
 respectum ad petitiones. hic uero respicit cessio-
 nem diei quantum ad transmissiones. Ista so. non ua-
 let aliquid: quia inspicatur tempus mortis. an lega-
 tum ualet uel non: sed in. l. contrariis tempus ad-
 ite hereditatis inspicatur. et sic remanet contrarium
 cum de ualore legati loquitur utraque. l. non de peti-
 tione. Quare dicitur ibi erat defectus ex parte le-
 gantis qui non erat dominus nisi pro parte fundi
 cui seruitus legatur. ideo non est defectus ex par-
 te legantis uel promittentis uiam: quia non est
 dominus nisi pro parte non impeditur contrahi
 obligatio personalis ad uiam licet ius reale non
 posset constitui: ut. l. per fundum. s. de ser. ru. pre-
 di. et ideo quando est defectus ex parte legantis
 non inspicatur tempus mortis: quia illo tempore
 subest habitas ad contrahendum obligationes
 personalem. et illo tunc ius reale non debet con-
 stitui: ut. l. si tibi homo. s. cum seruus. s. de le. i. et
 .j. e. l. fi. Inspicatur ergo tempus adite heredi-
 tatis cum illo tempore cedit dies quantum ad iuris
 realis constitutiones: ut seruitus constituta di-
 catur: sed quando est defectus ex parte legatarij
 uel eius qui stipulat uiam impeditur contrahi
 obligatio personalis et realis: ut. l. si sub una. s.
 fi. j. de s. bo. obli. et l. stipulationes non diuiduntur
 et ideo cum talis defectus impediatur obligatio-
 nem personale et realem: merito tempus mor-
 tis inspicatur: ut hic. Certe que dicta sunt in hac
 l. habent locum quando uerba legati referuntur
 ad personam legatarij. Sed si uerba legati refe-
 rantur ad rem non facta mentione persone: tunc
 ualet et ambobus dominis querere. ar. l. p. xi. et
 s. ti. i. l. gams. facit ad predicta quod dixi in l. i.
 j. de re. ca. C. Ultimo in hac l. habuimus casum
 q. glo. in. l. si pluribus. s. de le. ij. uidelicet quan-
 do fundus relinquitur duobus: et cuilibet totus.
 utrum ab initio sit quilibet dominus in totum uel
 pro parte. Hic est tex. quod ab initio est quilibet do-
 minus pro parte ex quo apparet quod legatum hic
 non ualet. C. Ultimo no. casu quod dies seruitutis
 realis cedit a tempore mortis.

Ex. l. sequenti.
 C. Paries communis inter duas domos an sit p
 diuiso uel indiuiso.

§ is qui duas. Hic est
 bonus
 casus. et ex ipso habes quod si ego uendo ti-
 bi domum que ab alia distinguitur pariete comuni
 tantum medietatem parietis uidetur uendere.
 C. Quero an paries communis inter duas domos
 sit communis pro indiuiso uel p diuiso. Hic tex.
 uidetur uelle pro indiuiso. tu autem dicitur latissime: ut
 dixi in. l. inter quos. in pn. j. de d. a. infec.

C. d. l. bi-
 nas ad tex.
 no. e. quod
 ibi bar. in. l.
 via. s. fi. s. d.
 ser. ru. pre-
 di. et sic bar.
 deo no. q. si
 uendo tibi
 vni fundum
 non uideor
 vendere ac-
 cessum ad il-
 lum. d. l. ven-
 dendo. nec
 cogor tibi p-
 cio vendere
 accessum: quod
 est spale in. l.
 si quis sepul-
 chrum et vi-
 de pau. de.
 cast. in. d. l.
 quod concla-
 ue et ibi bar.

Vm

Si marie. utrū bec. l. pcedat i ptractib. uib. l. p inde. s. h. d. sti. ser. Alter. quero utrū an in dubio concessio intelligat psonalis. Item adde sm Bal. Ang. r. ymo. in. l. q. tale. so. mat. q. ubi tractatur de cōmissioe officij in dubio intelligitur psonalis. l. cuius. C. de cura. furi. l. antepe. r. ubi no. s. de tutel. nisi cōmitteret sub noie dignitatis. c. quoniā.

Alba. de of. fi. dele. l. for didoti. C. d. ex. mu. li. x. facit qd no. in. l. mo. re. r. l. l. r. ga de iur. om. iudi. quid at in rescriptis r. iurisditio. nibus utruz cōueniri pos sint successo res. uide qd no. per doc. in. l. ii. C. qñ lib. prin. da. p. ca. no. i. c. significane runt. de re. scrip. r. adde bis bar. i. cō. si. icipi. p. io qritur utrū iurisdit. r. ipe riū. r. q. no. bal. i. rub. C. d. pui. do. i. ii. ii. col. r. oio bal. i. l. liber. ti libertez. i. r. col. d. ope. liber. r. l. si. si spāli. in. ij. col. C. de te. sta. dic. q. in dubio intelli gatur puile gium concef sum taz per sone qz loco r. q. cōcessio in dubio itel ligatur rea lis. tenet gl. xxv. q. ii. in fuma r. spec. in loco bic alle. r. uide Jo. an. in re gula puilegi um. in mer. r. qd no. gl. in. l. sordido rus. C. de ex. eu. mu. li. x. Bal. aut in. l. h. de cōsti. pn. r. contra Bar. hic in fi. Bal. in. l. h. s. sed r. si quis. l. xxiii. colū. C. cōia d. le. dicit q. officia sunt psonalia in dubio scrip si post imo. in. l. marituz so. ma. uide Bal. in. l. i. s. libertati bus. cū vñ. se. ad. h. d. ca. tol. ubi dicit q. si baro le. gat ius colli gendi passa gium est ius reale. r. uide glo. in. c. euz uenissent de insti. que est cōtraria illi que est in decre. alleg. s. r. tam seg. tur Jo. an. in diet a regula puilegium r. e. ADDE an in dubio cōcessio sit realis uel psonalis. De. de. aneba. consilio. cccxxviii. andre. ficu. consilio. xliii. li. ii. Bal. consilio. cccv. r. xcyi. li. iii. r. consilio. cci. lib. iiii.

Si maxime. ^{Mo. hic} ^{q. requirū} tur duo ut legauz factum seruo ualeat: ga requir q. dñs sit capax. Itē q. tale qd legetur q. eo facto libero possit legari: ut hic r. plene ha buistis. s. d. le. ij. l. debitor. s. seruo. ubi iuricon sultus hāc materiam examinauit.

Cōcessio in dubio an uideatur facta in perso nam uel rem. ubi. Quero utrum.

Ater. ^{Ex qualitate rei legatē r. p} ^{sone legatarij presumit le} gatum seruitutis magis factum cōtem platione persone q. rei. h. d. Et est materia bui. l. multuz pulchra r. subnlis. C. Op. r. uidef q. le gatariuz debeat habere uiam p aliū funduz te statoris: ut. l. dānas. s. i. s. ti. i. r. dixi plene. s. e. l. i. r. sic ad quēlibet successores trāsit. Dicit gl. hic loqtur quādo domus habebat iter per aliūz locū. ubi quādo p aliū locū iter si possit habere. **C**ōtra hoc op. q. quādo ma singulariter reli qtur sit seruitus realis. nec debemus distinguere sit iter per aliū locū uel nō: ut. s. e. l. si fundum. r. j. l. pri. So. fateor q. in dubio uidef relin qui seruitus realis put uerba sonāt: ut. l. si fundū. s. e. Fallit si ex qualitate psonē legatarij r. ex qua litate rei aliud presumatur: ut hic. hic enī relinq batur via filie sue r. p domos hereditarias: r. sic si erat inhonestū q. filia icederet p domos pñs sed q. extraneus iret p domos heredis r. uidere eius secreta nō esset cōueniēs: ut. l. ij. C. quādo r. qui. quar. pars de. r. sic uidetur hoc magis relin quere cōtēplatiōe psonē q. cōstituire ius reale. **Q**uero utrū cōcessio in dubio uideatur scā in rem uel in psonaz. Respō. quādoqz talis con cessio pñnet beneficiū pncipis: r. tūc i dubio d3 intelligi cōcessio realis qm beneficia pncipum r. ut. l. h. s. de pñ. pn. de hoc in spec. de instru. edic. s. nūc aut. h. si aut dubiū. quādoqz cōcessio pñnet priuilegiū. hoc est aliqd ptra ius scriptuz r. isto casu si qdez dat ciuitati uel alicui uniuersi tati in dubio uidetur cōcessio realis: ut. l. forma. s. q. q. d. cōstibus. qñqz datur psonē certe singu lari. r. isto casu glo. que in. s. q. q. uidetur dicere q. in dubio uideatur realis cōcessio nisi aliud ap pareat. do. Bl. rēphendit ibi illā glo. tu dic de b. plene ut dixi in. l. q. psonale. s. so. ma. quādoqz talis cōcessio nō pñnet beneficiū uel puilegiū pn cipis: sed est ista cōcessio puati uel alicui inferioris. r. tūc qñqz cōceditur mera facultas facti: ut si dico pcedo tibi facultatē eundi ut q. possis ire r. filia hba que referūtur ad factū magis q. ad ius. r. tūc cōcessio psumitur psonalis: ut. l. apud iul. s. si quis alicui. s. de le. i. facit insti. de sti. ser. s. sed cū factis. Si nō cōcessio referit ad ius: tūc aut sit in determinate respectu fundi dñantis r. psumitur cōcessio psonalis: ut. l. penu. s. d. ser. ru. pre. aut determinate: r. tūc in dubio psumitur cō cessio realis: ut. c. cum uenissent. extra. de insti. r. s. de ser. ru. pre. l. antepe. r. p totuz. r. s. e. l. si fū dum. nisi ex qualitate persone r. relictū aliud pre sumatur. Dic est casus in hac. l. r. per hoc si ipe rator cōcedit iurisditioez in quodā castro r. du

Federi. consilio. lxxviii. **C**uam ad ins. r. uide que dixi post Bar. in. l. i. s. de con. prin. ubi late r. uide no. per Bal. in. l. apud iul. s. si quis alicui. de le. i. r. ubi per Imol. r. uide Imo. i. l. si sic. de vbo. ob. r. no. in. l. iurisditum. s. pretor. s. d. pac. **S**i imperator cedit. adde glo. in. l. forma. j. de cenf. quod uidetur i

bitatur utrū cōcessio sit facta cōmuni illius castri uel sit facta territorio. Ego i dubio psumo esse factā cōcessionē territorio nisi ex verbis cōcessio nis aliū appareat ut. s. dixi. **Q**uero utrū illa facultas eundi sit seruitus realis uel psonalis **D**e hoc plene dixi. j. de ali. r. ci. le. l. mella. s. fi.

De dote prelegata. Rubrica.

Quero qd importat dictio pre. dic ut in glo.

Um dos. ^{Dotis lega} ^{tum continet} id qd actō de dote originaliter cōri neret: r. exceptio q. ex pacto oriref tollit etiā dilatiōē legalē exceptio nem nō peremptoriā que a lege inducā tale le gatuz nō perimit. h. d. r. nil aliud. Nota. tex. ibi nā q. admissum est r. c. Op. sm glo. r. uidetur q. plegatuz dotis cōtineat plus q. actio d. dote ut hac. l. h. verū est. So. cōtinet plus. si i tēpore: sed nō in quātitate. C. Opp. insti. de leg. s. sed si vxori. Sol. ibi legauit certā quātitatez p dote. hic uero dotē simpliciter legauit quātitate non expressa. **I**tē opp. r. uidetur q. tale pactuz q. vir lucraf dotē propter liberos debet ualere: ut. l. ij. s. de pac. do. r. l. inter socerū. per totaz. l. So. ille. ll. intelligunt sm istam: ga habent locū si predecesit mulier: secus si vir ut hic. r. ideo de bes scāre q. cōsuetudo que est posita in. l. dos a patre. q. dos retineatur propter liberos debet i telligi: quando precedit mulier. Sed si pce/ deret vir nulla retentio propter filios fieret: qd examiaui plene i. l. post dotē. s. so. ma. **Q**uar to op. r. uidetur q. illud pactuz quod dicitur de diuortio q. sit iniquū uel superuacū. nā iniquū est si mrimoniū solueref culpa viri. superuacū est si solueref culpa mulieris quoniā ipso iure debet perdere dotē: ut. l. ij. C. de rep. Glo. fatef cōtrarium r. dicit q. illud pactū habet locuz qñ sit diuortii casu uel ex culpa cōmuni. **Q**uito oppo. q. hodie pactū de lucrando dorem in ca su diuortij nō habet locū cum diuortium non possit fieri d. iure canonico. ut no. in. l. rerum. s. rerum amo. r. l. diuortio. s. de nego. gest. glo. fa tetur cōtrarium. Dicitur hic in h. impense. exce ptio peremptoria que a lege inducitur nō tollit per legatum dotis. **C**ontra. ga imo legatum do/ tis tollit exceptionē cōpensationis que est perē ptoria: ut. j. e. l. dote. Sol. r. aduerte' quedā est exceptio peremptoria que antequā in iudicium deducatur dorem minuit ipso iure: r. ista nō tol litur per legatū dotis. ita loquitur hic in h. im pense. quedā est exceptio pemptoria que dorez nō minuit ipso iure: licet actionē possit elidere. r. ista tollit per dotis legatū ut hac. l. s. i. r. l. dotē. j. eo. ratio apparet expressa ex ipsa verbū signi ficatione ga si testator legat dotē si dos est iam minuta solū id quod remanet est dos. sed quā do exceptio nō minuit dotē ipso iure: tunc totū est dos r. exceptio per legatū tollit r. hoc uult. di cere iuriscōsultus. **A**ltimo opp. r. uidetur q. etiā ista exceptio impēsarū necessariaz tollatur ut. j. e. l. iij. in prin. r. l. meuiō. s. i. j. de le. ij. Rū

quod ibi per glo. in. l. cum maritus. s. fi. s. de pac. do. tu uide bal. in. l. pro hereditate. in. v. col. de here. act. **C**ure canonico. uide bal. in. l. si qua. C. de secun. nup. **E**t aduerte. r. quando intelligatur relictum dotis deductis expēsis

dubio realis. r. no. bar. in. l. cōtinuus s. q. si ab eo. de uerbo. ob. lig. **Q**uero v. trum. uide Bar. in. l. in ter eos. s. de acqui. re. do mi. r. in con silio incipit. queritur an iurisditio. et Bal. in. l. si. s. de cōsti. princ. **D**e dote prelegata. Rubrica. **U**z dos c. debet ualere. r. an r. quā do ualeat pactum su per dote r. in preiudici um mulieris siue mariti. uis late imo. in. l. socer. s. lucr. so. ma. tri. **S**eg. tur in. l. pro hereditariis. C. de here. act. in. v. co. lun. ubi dicit quid si simul omnes peri rent. r. utrū istud pactuz locū habeat simpliciter an si debeat cū liberis ex pmo matri monio. r. qd in statuto ui de p. au. de ca. in. l. ii. in pnc. s. solu. matr. Et qd in donatiōe propter na ptias an pac tum. de ca lucranda eo dem modo intelligatur uide Bar. in. l. iij. s. i. de bo. que li ber. **D**ebet in telligi. sed quid si per pactum uel statutuz ma rituz dēt lu crari dotem uxore pcece dente. r. v. xor legauit dotem suam alteri an pos sit. dic. q. sic. ter. est no. r. **E**t si legatarius non sit ius hereditarius. **E**t si legatarius non sit ius hereditarius. **E**t si legatarius non sit ius hereditarius.

vide omnino bar. in l. mevio. de leg. ij.
a C. adeo. legaturum nō fuisse. et ita faciunt papa cōcessit rescripta ticio
de bononia et est de padua: an valeat de quo p. spec. in ti. de rescrip. p. ita
ta. §. cōe aut. ver. sed qd n̄ dubit. facit. l. is ver bis. §. si. de heredi. insti.
et latius. per bar. in l. demonstratio falsa. hic alle.

b C. placet
mibi. fac. l.
si servus. §.
eo. et hoc ibi
sequit pau.
de ca. in. §.
si. cum. l. se.
c C. si quis
vros. hunc
tex. ad vnuz
allegat bar.
in l. de etate
in. r. col. in
ver. nunc ad
propositum
de nimo.

deo hic loqitur qñ dos legat simpliciter : qz tñc
nō. pōt deberi nisi qtenus erat dos: sed in dñis
nō fuit legata dos simpliciter: sed qz qd occasio
ne dotis puenit: vñ inspicit id qd occasiōe dotis
puenit nō id qd erat in pñti. videbitis. j. e. l. do.
tē. r. l. iij. in prin.

Ex. §. sequenti.

C Si testator: legat centū q apud dicit esse depo
sita: an magis videat se referre ad q̄titatem q̄
ad corpus.

Adeo autem. C. Dotis legatum

extinguit si postea
dos mulieri recte soluatur vel res dotales inte
rerat vel si ab initio dos pfecte cōstituta nō: fuit
sicut cū legat corpus qd in rerū natura nō est. h.

d. C. Op. q dos nō possit solui cōstante matri
monio: vt. l. i. C. si cōstā. ma. dos sol. So. intelli
ge q hic fuit soluta in casibus pmissis in. l. mu
tus. §. manente. §. de iure dorum. r. l. q̄uis. §.
solu. ma. C. Itē op. q licet extinguat dos nō ex
tinguit legatū: vt. §. de leg. ij. l. cū filiū. §. heres.

El. nō soluit qre Br. dicit q ibi debitū nō erat
extinctū: sed erat in aliā speciē obligatōis trāsita
tū. hic nō erat oino extinctū. idē no. ibi. Dicitur
hic q ille q legat centū que in archa hz vel apud
se deposita hz si nō repiunt nō valet. Cōtra hoc

videf casus in. l. si non designata. C. de fal. ca. a
diec. r. l. cū tale. §. falsam. j. de cōdi. r. demō. In
glo. sunt due so. vna est q ibi legauit certā spēm

q̄titatis dotis in genere: vtputa centū q in do
tem habui. hic nō se retulit ad centū corpus: vt
decē q in archa habeo. ideo si n̄ repit legatū vi
tiatur: vt. l. si seruus. §. q gnqz. §. de leg. i. r. ē n̄ a
so. Alij vt Rog. dicunt q id qd dicit in fi. est ve
rū si pbeť testatorē errasse. secus si sciēter. h. d.

vt pbat in. l. h̄rys. Videamus an ista so. sit n̄ a.
Et videf dicere Rog. q eoipso q pbat error
falsa cā vitiat legatū. Cōtra imo d̄z pbare testa
torē aliter legaturū nō fuisse: vt. l. cum tale. §.
falsam. j. de cōdi. r. de. So. qñ cā legādi non est

obligatoria: tūc illa cā nō d̄r coherē legato: nec
legatū vitiat nisi pbaret testatorē aliter legatu
rū nō fuisse: vt. §. falsam. qñqz cā legādi erat ob
ligatoria: tūc talis cā legādi d̄r inherē legato: r
vitiat legatū eoipso q error pbat. ita loqitur dī
ctū Rog. hic. r. l. i. C. de fal. cā adiec. lega. Scōo

videf q rog. male dixerit in alio. dicit enī q qñ
lego centuz que in archa habeo in dubio videoz
magis designare certā q̄titatem nō corpus cer
tum. Cōtra hoc videf. l. si seruus. §. q gnqz. §. d
leg. i. Sed si bñ respicias verba Rog. nō retulit
se ad legatū centū que in archa habeo: sed ad le
gatum centum que apud me deposita habeo

vt ex h̄bis eius euidenter appet r pbat. C. Que
ro qñ testator: dicit lego centū q apud me depo
sita sunt vtrū in dubio videat se referre ad q̄ti
tatē vel ad corpus. Ro. dicit ad q̄titatē. Jac. de
are. dicit ad corpus: qz de natura depositi est: vt
certū corpus tradat: vt. l. lurtius. §. depoh. iō ad
corpus se referat. D̄dr. dicit hic in dubio videf
se referre ad q̄titatē: nisi designet locus vbi sūt
vt. d. l. lucius. §. quisqz. el. ij. §. de leg. ij. quod fa
tis placet mibi^b.

Ex. §. sequenti.

C Si ex tribus demonstrationibus vna sit falsa
alie due vere legatū nō vitiat.

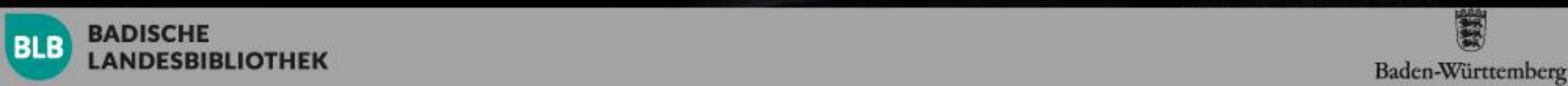
via sicut delegato tex. est sing. in. l. ij. §. de publ. Item in ea hz locum ius
accref. sicut in legato in. l. i. in fi. C. de cadu. tol. r ita tollitur q̄ria volun
tate sicut legatū. l. vbi ita donat. j. de dona. cau. mor. sed in hoc differūt
qz legatarius pōt repudiare legatum: sed qui semel agnouit donatione
cā mor. nō pōt postea repudiare: vt no. in. l. cū pater. §. ij. de leg. ij. r isti
adde glo. in
fi. de dona.
§. i. r dicit
bal. in. l. hac
cōsultissima
in. iij. col. C.
qui testa. fa.
pos. q statu
tum faciens
mētione. de
ultima volū
tate nō hz lo
cū in dona.
cau. mor. hz
bal. r jmo.
i. l. i. §. de te
sta. h̄rys vt
vete bal. l. l.
fi. C. d testa.
r bal. in. l. fi.
i vl. col. d fi
deic. dixi p
doc. i. l. ij. §.
de leg.
ADDE an
donatio ma
gis accedat
q̄tū q̄ vl
tume volūta
ti bal. p̄silio
-cj. r cōsilio
-ctij. r -ctj.
vj. vbi any
surari possit
cā mortis
donare.

Si quis uxori. C. Mo. tex. ibi:
nam qcquid de
monstrat. no. totū tex. de quo feci magnū festuz
in. l. demonstratio. in prin. j. de cōdi. r demon.
Done aliquis dicit lego dño bartolo^o petri de
saxoferrato legū doctori. mō est verum qz suz d
saxoferrato r legū doctor: nō tñ sum bar. petri
certe: si due demōstratiōes sunt vere illa falsa de
monstratio nō vitiat: vt hic plenissime dixi in. d.
l. demonstratio. §. i. de cōdi. r de. tene menti.

Ex. l. sequenti.

C An qs possit pati se puenire actione q nō est:
ibi. Pro declaratione.

I socer. C. Ita. l. ponit multos
casus. ideo eaz diuido
vobis. primo loqitur qñ testator: legat do
tem nurui. vsqz ad. §. p cōtrarium. scōo qñ legat
dotem viro vsqz ad. §. id querit. tertio qñ legat
dotem extraneo vsqz ad. §. iulianus. q̄rto ponit
casus cōes ad oīa pcedentia dicta vsqz ad fi. l.
Et q̄libet pticula diuidit in alias particulas iō
grā breuitatis omitto. Mo. tex. ibi qppe rē. ante
oīa expediamus glo. C. Op. de. l. mortis sue cā
in pn. §. de dona. inter vi. r vx. Glo. soluit aliud
in legato: vt hic. aliud in donatione cā mortis
vt ibi. Rōnem no. assignat glo. qz donatio causa
mortis accedit cōtractui: sed legatū est mere vl
tima voluntas: ideo ibi nō valet inter vi. r vxo.
Et vide gl. que incipit r ideo q̄tra maritū. ex hoc
reddit rō quare filiuffa. pōt donare cā mortis r
non testari: vt plene no. in. l. tam is. §. i. j. de do
na. cā mortis. C. Itē op. glo. de. l. sed r si nurus
j. de le. p̄stā. So. glo. Mō ob. vt pz ex sequētib^o
§. illius. l. Querit glo. qd si filius nō hz cohe
redes r hereditas patris nō est adita. Actiones
psonalē cōstat q nō pōt intētare: qz nō hz cōtra
quē intētare: sed an poterit intētare actionem
hypothecariā vel qualiter sibi subueniet. Dicit
glo. sibi subueniet ex equitate. l. si is. §. i. de iure
do. quā glo. signa. Et dicit regula q ponit in. l. si
is. §. i. est q ibi debeat esse dos vbi onera matri
monij sustinent: sed regula illa nō videf subue
nire mulieri. sed marito q sustinet onera m̄rimo
nij. r ita d̄z intelligi hic glo. subueniet ei. f. mari
to referendo se ad regulam. ita dicit Ja. de are.
An aut vxo: possit agere ex vigore. l. si cōstante
§. so. ma. dic vt ibi plene examinavi in materia
de repetētibz dotē r ibi in. viij. q. scōe ptis pñcī
palis allegavi hāc glo. r Pro declaratione idu
co in ar. hāc. l. qz primo hic videf casus qz nō
pōt pati se cōueniri actione q non cōpetebat: vt
hic in prin. nam video: testator nō pōt grauare
heredē: vt ipse cōueniat actione que non est. In
cōtrariū videf casus in. l. iulia. §. q̄tum vero. §.
ad exhi. So. quedam^o est actio que semel fuit na
ta licet sit extincta r ista actione bene potest pati
qs se cōueniri r pcedit iudiciū hz appareat actio
extincta. ita loqitur. §. q̄tum vero. Si vero actio
nunq̄ fuit nata: tunc qs nō pōt pati se cōueniri.
r si appareat non esse natam iudiciū nō pcedit
vt hic in prin. nisi actio pcedente iudicio debeat
oriri: vt. l. si ticius. j. de ver. ob. r ibi latius dixi.
Scōo scitis qz quedam glo. dicit qz actio de do
te oīf cōstāte matrimonio. Alij dicit tantū solu
to matrimonio: vt no. in. l. iuregētium. §. vtputa
post diuortium. §. de pac. r no. j. e. l. pater. Dic

in est casus q̄ nō oīz cōstante matrimonio .ibi quippe nupta est. dixi plene in .l. si constante .s. i. s. so. ma. **Quero** quid in dubio. Rūdeo in dubio verba testatoris sunt inspicienda: aut legavit dotem simpliciter: et videtur legare ius actionis de dote: vt. j. l. proxi. in fi. aut legavit q̄ quid peruenit d̄ dote: et videt legare q̄traem: .l. mevio. s. auic. s. de le. ij. z. j. l. proxi. in princi. **Quero** dicitur hic q̄ mulier debet cauere qd̄ si cautio ista fuisset omīssa. Respondeo potest mulier cōueniri actione incerti. vt caueat vel repetet qd̄ datum est: vt. l. q̄ si nulla. s. de le. i. z. l. qui exceptionem. s. si pars. s. de condi. inde. tene menti que supra dixi.

Per contrarium. **Quero** de rōe diuersitatis inter peculium legatū liberto z dotem legatam marito. Respondeo actio de dote procedit ex contractu: et ideo licet heredes sociari defierint habere obligatio ex contractu remanet. sed obligatio de peculio h̄z instar realis actionis: vt. l. que situm. in p̄nci. s. de pecul. Si ergo defuit h̄re peculium defuit teneri illa actio de peculio sicut in pupillo qui sine sui culpa defuit rem possidere: vt. l. si a bone fidei. s. s. rei v̄. Dicitur hic q̄ cōuenitur seruus nō heres. Contra imo heres: vt. l. ij. C. an seruus ex suo facto. Tres solu. sunt in glo. Una est q̄ libertus cōuenitur .s. in effectu sed heres principaliter. Ista sol. reprobatur in fi. glo. q̄ fm̄ hoc non effz differētia inter peculium z dotem. Soluit glo. secundo modo z nil valet. Ultimo soluit z bene: vt in ea pz: z in rōnem huius sol. glo. ponit in .l. cōtraria: qz quādo libertas directo datur: heredi culpa non potuit imputari: qz nullo tempore potuit retinere peculium: sed quando per fideicommissum potest imputari culpa: qz non potuit manumittere nec peculium dare donec creditoribus satisfieret. **Ultimo** dicitur hic q̄ licet dos sit soluta viro adhuc actio de dote superest. istud dicitur debes intelligere q̄ matrimonium fuit postea solum inter vxorem z virum eius. alias non peteret: vt in prin. huius. l. vel si ponis constante matrimonio debes exponere actio de dote idest spes actionis de dote alias nō procederet.

Ex. s. sequenti.

Si debitor soluat creditori creditoris sui: an extinguat obligatio.

Idem iulianus. **Op.** q̄ solutione facta alteri actio competens marito perimi non poterat: vt. l. stichum. s. fi. j. de noua. Breuiter ego dico q̄ hic soluitur alteri qui ab ipso marito dotem repetere posset sicut si creditori mariti solueret: vel dic q̄ hic fuit legata dos marito pro muliere: vnde merito potest mulieri solui.

Ultimo no. ex isto. s. q̄ si debito: soluat creditori sui creditoris extinguitur obligatio. **Primum** nota in .l. solutionem. s. solutam. j. de p̄gno. acti. pro hoc est glo. in .l. si cū militi. de compensa. z in .l. si opera de doli except. z insti. qui. mo. tol. obli. in prin.

Ex. s. sequenti.

Stante statuto q̄ massarij cōis nullam pecuniam possint soluere absqz deductione. vij. denarioz p̄ libra. Si conducti fuerint doctores p̄ certo salario absqz aliqua deductione qualiter illis sit consultū si massarij velint seruare statutū.

Idem querit. **Hec** est tertia pars. opp. j. ad .l. fal. l. cum dotem. vbi est tex. in contrarium. So.

falcidia non detrahatur respectu finalis effectus sed ab initio sic. vnde illa fm̄ istam d̄z intelligi. **Quero** dicitur hic cōmoda rep̄tationis in hoc legato sic obseruent. quero quid si nō sit dictuz an sit dos ip̄si mulieri prelegare defalcare cōmodū rep̄tationis. Quidam dicunt q̄ non: vt .l. si usufructus. s. i. j. ad .l. fal. z. d. l. cum dotem. **Contrarium** determinat glo. z bene per .l. i. s. si quis creditori. j. ad .l. fal. exemplum ponit glo. **Ultimo** ista. l. est bona ad vnam questionem que fuit de facto. doctores fuerunt cōducti ab isto cōi pro certo salario absqz deductione alicuius gabelle. demum erat aliud statutū q̄ massarij cōis nullam pecuniam possint soluere nisi detraherent. vij. denarios pro libra. querebatur an a doctoribus debeat detrahi. Determinatum fuit q̄ massarij debeant detrahere: sed doctores cōtra cōe in eo qd̄ eis detraheretur habent actiones z hoc probatur per hūc tex. licet non fuerit allegatus. z p̄ hunc. s. sed z marito. j. eo. l. vnde de uentum fuit. q̄ illud qd̄ pro gabella deducebat iterum solvebat cuz deductione gabelle donec gabella ad nihilum deueniebat.

Iulianus querit. **Istō** qd̄ in hoc. s. dicitur sicut mulier cui legata est dos nō patit falcidiaz intelligo qui soluto matrimonio fuit legata: qz erat sibi debita. secus si adhuc debita nō esset: vt. j. proxi. s.

Sed z marito. **Facit** ad id qd̄ dixi. s. p̄ri. s. z in .s. idem querit.

Mela scribit. **Hic** est nouus. s. z sibi nescirem daz concordantiaz aliquā: ideo tene menti. **Quero** hic vtrum fundus fuerit datus in dotem estimatus vel inestimatus. Quidam intelligunt de fundo dato in dotem inestimato: sed hoc non placet glo. qz fm̄ hoc nullum esset legatum: qz fundus inestimatus debet reddi incontinenti: vt .l. exactis. C. de rei vxor. act. z sic nullum cōmodum cōtineret licet aliter glo. in .l. diuortio. s. in terdum. s. so. ma. z ibi reprobaui. vnde glo. dicit q̄ fuit datus estimatus: an sit verū infra dicā.

Sed retenta ista lec. quero que est rō huius. s. Dicit glo. ne circa eandem rem concurrant due cause lucrativae: z ista rō colligitur ex .ll. allegatis in se. glo. f. in .l. meuius. in prin. s. s. de le. ij. z. l. plane. s. i. z. ij. s. de le. i. Sed hoc nō videtur aliqd̄ dictum. nam qn̄ fundus datur in dotem estimatus non est in dote fundus sed pecunia: vt .l. quotiens. z. s. de iure dotium. z. l. si inter virum. C. de iure do. Sed qn̄ vni z eidem legatur fundus: z estimatus fundi vtrunqz legatum potest concurrere: vt. l. fundus. j. de dona. no. p̄ D̄. i. c. bona fides. in fi. extra de reg. iur. lib. vij. z sic mulier haberet vtrunqz quod puto verissimum de hoc est glo. no. in .l. licinius locusta. in prin. s. de le. ij. z ibi dixi me dicitur hic. quō ergo respondemus ad hanc. l. Rūdeo duobus modis. primo q̄ dicamus hunc fundum datum in dotem inestimatum qn̄ fundus erat in dote nō quantitas: z hoc apparet ex tex. qui dicit nō bis sed semel deberi fundum nō dicit estimationes fundi. Si tu dicis fm̄ hoc legatum non valebat cum non haberet cōmodum. Respondeo ponetali mō q̄ valet: qz ex pacto fundus nō debebat incontinenti restitui. Scōo modo respondeo etiam sustinendo glo. q̄ hic fuit datus estimatus tertio est dicendum q̄ primum legatum fuit factuz expresse contemplatione dotis: z pro dote

a **Idem** q̄ rit doc. fuerunt conducti. adde. qz quā in simili ponit bar. in .l. nesci. s. fi. in p̄nci. j. ad .l. fal. b **Mela** scribit. s. pecunia. nota qn̄ reingit fundus dotalis: an debeat estimatio z fundus adde bar. in .l. plane. el. l. s. i. de le. i.

U3 qd dicitur hic. Et facit iste v. nam z si go ad q. comet edessit mili ti castellanu cum quarta oium obue ti. Queritur cu qda debe ant omittit re bona: qz offenderunt comitez. an castellanus d illis bonis debeat here quartaz per bal. m. c. i. d capi. qui cu. vedi. refert oldr. deter minasse qz si sed si pene d scederent ex delictis iter alios comis sio no in com ite bñ de beret here z ita legf bal. bi.

ADDE qz oldra. ita de terminavit pñ. clviii.

b Cuz ita vltra dotez. ADDE an ge. consilio .cccij.

c Ater. p suscipe iudiciu fide iusio: inde. matis cogi tur suscipe re iudiciu qz no reperies alibi. alibi di cit qz talio p mittit etiaz iure isto bz beneficiu ex cussiois fm bar. qz ibi diti in. l. qro .s. loca. qd no. vide th qd no. bart. .j. e. l. an au te promissio ista cotineat fructus vel interesse vid bald. in. l. ij. .C. de sen. qz sine cer. qz ta. naz paria sunt pmitte re indēnita. te z pmitte re defensio nem.

z postea dos fuit legata simpliciter. vnde cu ob eandem causam sit factus no debetur nisi semel vt. l. lucius. §. impuberem. §. de leg. ij. z. l. alimē ta. §. basilice. §. ali. z. cib. le. tene mēti qz vtilia ff.

Ibidem mela. C. Opp. z videt qz no tenet stare colono: vt. l. nihil. §. si. §. de le. i. cu si. Dicunt qz daz spale in dote. dic vt plene dixi in. l. si filio. §. si. §. solu. matri.

Am quis. C. Supra locutus est iurifconsultus de prelegato dotis. hic vero loquit de fideicomisso quo grauatul mulier cui dos est pre legata siue leges dos mulieri siue aliud pro ea. Eatenus potest onere fideicomissi grauari qua tenus relictum dotis quantitate excedit. hoc di cit fm By. Nota qz dixi in sumario. Scdo nota qz fideicomisso vniuersali no venit id qd quis ex iudicio defuncti no perceperit: vt hic in ver. nam z si quis dicit hic qz fuit prelegata dos. vnde videt legatum id in quo erat minuta dos pp impensas. Lōtra de. l. i. §. eo. vers. impense zc. Sol. ibi fuit legata dos simpliciter. hic vero fuit legata quantitas: vel fuit dictum qecquid ad me peruenerit: vt. l. meua. §. a te. de le. ij. Dicit hic si tamen hoc animo zc. quero quid in dubio: an videtur relictus aio compensandi cu vxore. La sus est qz no: nisi exprimatul in. l. i. §. sciendū. C. de rei vxo. ac. z. l. credito: em. §. de leg. ij. facit id qd dixi in. l. si cum dote. §. si pater. §. so. matri.

Mulier. C. Non summatur qz iste. §. comprehenditur sub precedē ti sumario. z ver. perinde. z est no. z ideo men ti tenendus. C. Op. ad istum finem de. l. qz his verbis. §. de leg. ij. Respondet glo. hic est spale ex coniecturata voluntate defuncti: qz reliquit p debito. vnde videtur voluisse qz qecquid habuit vltra debitum restituat cum fructibus. quod te ne menti. C. Op. contra hac. l. qz quis possit gra uari vltra qz est sibi relictum: vt. l. imperator. §. i. §. de le. ij. So. distingue aut legatur qtitas a le gataro quantitate: aut quantitas a legatario spe cie: aut species a legatario quantitate: vel spe cies a legatario specie: vt colligitur ex tex. in. d. l. imperator. §. i.

Ex. l. sequenti.

Legans centum siue dicat preter dotē vel su pra dotem vel vltra dotem. dotem legare videt.

Am ita. Op. qz vbu amplius nisi dicat hoc ampli vico ampli no iducat repetitione: vt. l. si seruus. §. si ita scriptum. §. de lega. i. Due sunt opi. in glo. vlti. est vera z examina vt dixi in con trario. C. Quero quid si testator dicat lego vxori centum preter dote: an videtur legata dos. Lerte sic: vt. l. seio. §. vxoris. §. de annu. lega. C. Sed. quid si dixit lego cetum supra dotez: an videat dos legata. Dicit Ja. de are. qz videt le gata dos: qz verbu supra includit dotē sicut ver bum amplius. alleg. §. solu. ma. l. diuortio. vers. item si locatio. z. l. si vnus. §. pe. §. loca. z est ca sus cum glo. j. e. ti. l. seia. C. Sed quid si dixit le go centum vltra dote: an videatur legare do tem. Dicit Ja. de are. qz sic: vt. l. si vltra. C. de fi deiul. hoc ponit Ja. de are. hic z. l. qui bona. §. si quis edes. j. de dam. infec.

Am vulgari. C. Op. §. §. leg. i. l. talis in prin. So. speciale est in legato dotis. z est ratio: qz legatum ad dote referf. als legatum efficeref inutile. ita dicit glo. z bene.

Ste prelegata. C. Op. po. §. §. le. i. l. meua. §. i. §. l. no soluit: sed ibi ap paret solu. qz debemus intelligere quando lega uit dotez simpliciter. secus si legauit quicqd ad eum pueniet: qz tunc no deduceret impensas necessarias: vt ibi dicit in tex. z vidistis. §. e. l. ij.

Am scriptum. C. Si le gatur ali quid p dote adiecta certa quantitate siue dos fuerit nulla siue minor tenet legatum. hoc dicit. C. Mo. tex. in fi. quado legat corpus quod non est in reru natura: z pecunia alternativē va let legatum in pecunia. C. Op. de. l. i. §. adeo. §. eo. Solu. ibi fuit relicta dos no adiecta certa q titate. hic vero fuit expressa certa quantitas.

Ater. C. Ista. l. videtur aliquantu lum intricata sed in veritate non est. primo ponit vnu dictum vulga re. secundo circa illud fo: mat septem. q. per or dinē. secunda ibi: sed si pñusq. tertia ibi: qz si ra tu. qzta ibi: qz si tota. quinta ibi: sed si pñusq. se xta ibi: si forte. septima ibi: quid ergo. C. Op. p ordinē ad quilibet prem. z primo ad primaz p tem. dicitur hic qz heres debet cauere de idēni tate. Contra imo debet cauere qz heredem de fendet non de idēnitate. vt. l. i. post princi. §. eo. Sol. fateor: qz ides est dicere de defendēdo z p mittere de idēnitate. immo qui idēnitate p mittit cogitur suscipere iudiciu: vt hac. l. in pn cipio. coniuncto ver. qz si ratum: z p iuncta. l. ij. post prin. §. eo. z hoc sentit Jac. de are. qz facit ad hoc. l. ij. C. de in lit. dan. tu. facit. l. si quis prior: in princi. §. de petitiō. heredi. z hoc tene menti qz non reperies alibi ita bene. C. Ad secundam partem op. dicitur hic qz mulier dote recuperat. Contra mulier constante matrimonio no potest dote recuperare: vt. l. in rez. §. ois de iu re do. Quare Rog. dicit qz hic matrimoniu est solutus: sed istud ē diuinare contra mentes. l. no stre. vel dicit Rog. dic qz vir vergebat ad inopiā Hanc sol. glo. reprobat in. l. si constante. in pn. §. sol. matri. Tamen istam sustinui. dic vt ibi di xi. Alij vt Ja. de are. dicunt qz hic matrimoniu videtur esse solutum respectu soceri defuncti: vt l. cum hic status. §. si socer. §. de dona. inter vi rum z vxo. Sed hoc est contra. l. ij. §. idem iuli. §. eo. ibi quippe nupta est. Alij vt Azo. dicunt qz hic mulier de facto dotez recuperat que si bi fuit per heredes soluta: quia de iure recupe rare non poterat. hanc solutionez Azo. puto ve ram z intelligo qz vxori fuit soluta in casibus in qbus potuit: vt. l. mutus. §. manente. §. de iure do. z. l. qzuis. §. solu. matri. Alij vt Jo. dicunt qz actio de dote comittitur matrimonio constante vt. l. si constate. §. i. §. solu. ma. Ad illum. §. glo. respondet dupliciter: z sic habes duas lectu. in illo. §. quas ibi examinaui. Durum est omnino contra stimulum calcitrare: qz actione de dote constante matrimonio non ager: vt. l. ij. post pn ci. §. eo. ibi quippe nupta. zc. quare tene lectu. Azo. z lectu. Rog. intelligendō qz vergat ad in opiam. quas lectu. examinaui plene in. l. si con stante. §. i. §. solu. matri. Item oppo. qz solu. fa cta mulieri non debet nocere viro: vt. l. stichum. §. si. j. de noua. z. l. si. §. si. in pñci. j. de ver. ob. So. hic no soluitur pro: sus alij persone: sed ma gis videtur solutum creditoi creditoris: vt di ctum fuit in. l. ij. §. idem iulia. querit. §. e. C. He nio ad ver. sed si lege fal. z oppo. qz non debeat detrahi filio: qz per fami. her. act. hoc consequit

d C. Ja. de a re. adde bal. in. l. cu tibi. C. de cuic. z de natura fi deiussiois ē qz fideiussor seruet indē nis. bald. in .l. cōsti. C. d vsur. z vide bal. in rub. .C. de v. si. in. vij. q. e C. Et no. qz sicut filius mortuo pa tre pōt acci pere dotez vxoris sue ca uendo here dibus de cō seruado cof indēns. vt hic. istud est verū ēt i pa tre neporis si viuo eo da ta fuit dos .C. d rei vx. act. l. vnica. §. cuqz si pulatu. z ibi bal. i. fi. z. l. si filia. §. hoc amplius. ff. fa. hercif. C. Rog. in telligēdo. z facit iste tex. ad. q. si mari tus egit ad rē dotalē cō stāte matri. z succubuit an so. ma. v. xori agēti ob stet exceptio rei iudi. de quo p bal. i. l. doce. i. fi. C. de rei vē.

a Sed si p
us. ad ista vi
de gl. 2. bar.
i. l. h. marit.
2. qd ibi di
xi fa. heres.
b Deo.
t pomp.
tae illa
.l. qd si vn.
testis est ap/
probatus et
datus p. p. si
dato ab vtra
q. pte: an p.
bet plene.
bal. in. l. i. bo
ne fidei ver.
sed dubitat
de ticio. C.
de re. ere. vi
cit aut ptes
cōsentit in
p. sona 2 i. vi
cto: aut in p.
sona tñ. 2 ad
de q. vbi p.
sona est ap/
probata ab
vtraq. pte
nō requiritur
iuramentum
fm bar. in. l.
lucius. in fi.
.j. d. fideiuf.
Quā dicit
ptes 2 cōue
niūt de stan
do dicto vni
us: an faciāt
plena fidem
vide gl. 2. qd
ibi bal. in. ij.
col. in. l. i. C.
de sen. que p.
eo qd inter
est. 2 vbi qd
tenet glo. in
.c. venies. 2
in. c. l. 3. de te
sti.
c C. tñ. te
stis. no. q. di
cto vnus te
stis stat i ca
su isto. 2 idē
tenet gl. i. c.
venies. 2 in
.c. l. 3. 2 in .c.
cum nobis.
de testi.
d C. unita
vt p. bal. i. l.
iurcur. C. d.
test. si id q.
i scriptis de
ponit legat
aliter nō va
let talis de
positio.
e C. ad. q. ad
de tñ qd bal.
in p. hemo
froz. in pnc.
in. vij. col. i.
v. item no. h.
dicit q. suffi
cit si rep. i. f.
actis talis iu
ratus 2. q. 2.
tūc p. sumet
iuramentū in
tercessisse in
solēni forma
qua dēbat
ille iurare. al
le. no. h. qd
bñ no. 2. fac
qd not. In.
no. in. c. ino

vt dicitur: vt. l. ij. §. si filia. §. fa. her. Rog. dicit q
h mrimoniū erat solutū. solue verius. Idem si
stante mrimonio: tñ hic agebat actioe ex testō
vt. l. ij. §. idem iulia. §. e. C. Op. ad ver. sed si ra
tum. 2 videt q nō debebat defendere imo suffi
cit q p. stet in dēnitatem ex forma stipulationis
vt. §. e. l. in prin. So. iste stipulationes idem im
portant vt dixi. An autē possit precise cogi age
re ad defendendum. Dic vt. l. sed 2. he. §. p. ror.
. §. de pecu. veritas tñ est q licet ad defendendū
teneat: 2 ad suscipiendū iudiciū in se tñ nō pre
cise cogat. dic vt ibi. C. Venio ad ver. q si totuz
dicit hic q actio iudicati dat p. tra heredē in eo
qd retinuit iure fal. p. tra imo dat in solidū: vt. l. si
actor. 2. l. si pcur. §. de procu. Dicit glo. 2 bene
hic respicit finē: q si solueret in solidū heres re
uerteret p. tra maritū in ea pte que fuit sibi solu
ta. C. Querit glo. qd si fuit cautum. Bñ gl. tūc
maritus posset cōueniri in solidū. vel aliter si eēt
cautū si fuit presens tpe stipulationis. sed hoc
nō placet glo. p. l. si pcur. in fi. §. de pcura. Sed
By. ibi negat dari actionē in dñm ex stipulatiōe
interposita p. pcuratorē: sed ex stipulatione iter
posita p. seipm nō negat qn actio detur. Alij vt
Ja. de ra. rident ad. q. q si esset cautū aio nouā
di nō posset postea cōueniri: vt. l. delegare. j. de
nona C. Venio ad ver. sed si p. ror. hic dicit q
qn ipse vellet agere fa. her. nō posset in cōtinenti
dote cōsequi p. tra. §. fa. her. l. si filia. §. i. d. dicit
intellige q hic mrimoniū erat solutū: vel si cō
staret. ita q vt sustineret onera mrimonii: tūc
in cōtinenti dote recuperabit. C. Quero qd ad
p. positum: nōne soluto mrimonio vir vxorem
deberet alere infra annū: vt no. in. §. exactio. C.
de rei vx. ac. Dicit doc. intellige q hic erat cāus
in quo nō debebat alere: 2 ideo si aliqd lucrum
erat medij tps d. 2 ē heredis sicut qd lucrat ex
pacto: vt. l. i. C. fa. her. Videte credo q iste leges
hodie sint correcte: q omne lucrum qd venit ex
dote vel ex eius occasione est aduenticiū: 2 d. 2
reddi filie: nō aut d. 2 esse heredum patris: vt. l. i.
. C. de bo. que li. Sed de iure antiquo esset disti
guēdus: aut maritus ab heredibus patris petit
actione ex testō: 2 in cōtinenti pōt: vt hic. aut acti
one fa. her. 2 idem si mrimonium cōstabat: vt
. §. e. l. ij. §. idem querit. 2. l. si filia. §. i. §. fa. her.
aut mrimoniū erat solutū: 2 tūc aut vir alimē
tabat vxorem fm q no. in. §. exactio: 2 idem: vt
hic. 2. l. ij. §. idem iulia. §. e. aut eam nō alimenta
bat: 2 tūc nō pōt in cōtinenti agere: vt hic. in fi. §.
hodie secus: vt dixi. C. Venio ad ver. si forte dī
hic qd d. 2 subueniri heredi. quero qua actioe cō
ueniet. Rñdeo p. ditione incerti: vt in gl. C. Ve
nio ad ver. sic. quid ergo. dicitur hic q si heres
soceri nō erat solutū dō pōt agere cōtra maritū. q
ro qua actione. Tex. hic dicit vtili actione: 2 sa
tis hoc placet mihi: 2 h. 2 multa remedia. Prio
habēdo ratū in subsidiū: 2 ageret actione man
dati vel neg. ges. arg. eius qd no. §. e. l. ij. §. idem
iul. q. r. Item cū mulier habeat obligata oia bo
na soceri: 2 socer habeat cōditionē incerti p. tra
heredes soceri illā cōditionem incerti vtilē pos
set intentā vxor: vt. l. nomē. C. q. res pi. ob. pos.
Tamen posset dubitari: q glo. videt dubitare:
an veniant noia intentata hypotheca: vt. l. here
dem. C. de here. act. tñ veritas est q veniūt pos
set etiā habere actionem de dote ex equitate hu
ius. l. 2. l. i. §. de eo per quem factum erit.

u **Tr uxori.** C. Licet m. c. p. mo
riatnr estimatio eoz
certa legata debet. b. d. C. Opp. imo v

del q mortuis mancipijs estimatio nō debeaf:
vt. l. quidā. §. si tibi. §. de leg. i. ad. idē. l. t. cie. §. si
na. e. ti. So. hic loquit qñ legat certa quantitas
p. precio serui. secus si serui precium legaret q.
titate non expressa: vt ibi: 2 hoc forte voluit dice
cere Ro. qui dicit certā. C. Item op. 2 videt q
teneant heredes in quantitate non expressa: vt
. l. pleriq. 2. l. res. §. de iure dotium. So. intelli
ge q decesserunt sine culpa heredis seu mariti.

u **Xori mee.** C. Quero que rō
fuit dubitādi. Rñ
deo rō poterat eē: q illud adiectiuū esti
mata referat ad oia precedentia qd iurisconsultus
remouit: q p. hoc legatum fundi corneliani
esset inuile. C. Quero de vtilitate huius. l.
Rñde vt in glo.

s **I seie.** C. No. ex hac. l. si vni legat
fūdus simplr. alij vero ani
mo compēsandī cū debito nihilominus
faciūt sibi ptes per concursum. C. Scō no. q i
eo qd detrahatur p. falcidiam non faciūt sibi p.
tes p. cōcursum: tene menti.

s **Eia.** C. Adhibitus ad stipulandū
totam dotem in dubio nō vi
detur adhibitus aio donandi. Item ad
hibitus animo donandi intelligit causa mortis
si mortis causa est mentio facta. b. d. C. No. ex
hac. l. tria p. imo q dicit. f. dotem: q per hoc vi
det legare dotē. dixi. §. e. l. q. ita. C. Secūdo no.
q adhibitus ad stipulandum in dubio nō vide
tur adhibitus causa donandi. C. Tertio no. q
adhibitus ad stipulandum aio donādi intelli
gitur causa mortis si fiat mentio mortis. istos duos
passus examinaui in. l. que dotis. §. solu. mari.
C. Ultimo signa glo. vltimam que est hic.

q **Si dotem.** C. Si conditio
pro pte est pos
sibilis sufficit si ei pareatur in eo q possi
bile est. b. d. 2 est no. casus: 2 hunc passus exami
naui in. l. i. §. de condi. insti.

Ex. l. sequenti.
C. Si reperit scriptum testis iuratus 2. an p. su
mas iuramentum intercessisse: ibi. Scō. Et si re
stator dicat volo solui oibus debētibus a me ali
quā accipere: 2 de hoc stetur simplici verbo ti
cij fratris mei: an valeat: ibi. Quero. Et an cum
testator vult q stes dicto alicui ille debeat iura
re: ibi. Quero cum. Et an partes debeant eē pre
sentes cū aliquis cuius dicto statur declarat di
ctum suuz: ibi. Item. Et an in relatione agrimes
sois vel nunciij pars debeat esse presens: ibi. Et
per hoc. Et an testis possit dictum suum ferre i
scriptis: 2 an valeat pactum de stando simplici
verbo alicuius de damnis 2 expensis vide in fi.

u **Theopompus.** C. Ista
l. ponit
vnum notabile casum 2 multi credunt
scire: 2 eā ignorāt: 2 breuiter. b. d. Dico vnus
testis statur ex voluntate 2 dispositione defun
cti cuius solius dispositioni staretur. b. d. com
muniter. C. Glo. nostra colligit duo notabilia.
primo q statur dicto vnus testis: 2 hoc ideo q
testator sic voluit: 2 sic non ob. l. iuris iurādi. C.
de testi. quod an sit verum infra dicam. C. Scō
no. q vnus testis facit semiplenam p. banionem.
Nec ob. l. maritus. j. de questionibus quare dic
vt ibi no. Doc. vt Old. inducunt hanc. l. ad que
stionem reperitur in actis testis iuratus 2. an
ex hoc presumitur iuramentum intercessisse. Vi
detur q sic vt hac. l. cum sua glo. Tamen dicit
ipse tutius est q fiat scriptura per seipm de iura

tut. de co g
sur. ordi. fu.
sce. 2 qd die
bal. in. l. ij. i
pn. §. de iu
re. qd suf
ficat si appa
reat de villa
p. illū tex. §.
do. an. in. c.
fraternitatis
d. testi. ad fi.
videt no. te
nere §. bart.
2 ro. i. l. frē
dū. de v. ob.
2 abb. in. c.
tuio. d. testi.
2 vide bar. i.
l. p. hac. C.
de ero. mi.
ano. li. xi. 2
bal. in. l. si q
i aliquo. C.
de edē. 2 idē
t. 3. bal. in. c.
i. §. i. qd sit
iuesti. 2 bal.
i. l. gesta. C.
de rei iudi. 2
bal. i. l. iuris
iurandi. C.
d. testi. 2 bar
to. l. i. admo
nendi. de iu
re. 2 vide
do. Anto. 2
Imo. i. c. fra
ternitatis. d.
testi.
ADDE. an
si reperitur
in scriptis
testes iteret
se fm morez
presumatur
p. ista iudicis
oldra. p. hio
-ccccxij.

¶ Est capta tota. ad hoc facit qd no. bar. i. l. si ita scripsero. de cōdi. r. de. r. h. leg. imo. in. l. captatozias. s. de here. insti. r. m. e. cū tibi de testi. b. C. Stef. dicto alicuius qd importet ista vba stef dicto suo. vt de bal. in. l. i. C. de his q. pe. no. r. inci pit cōsiliū bar. quidam hīs bona cōmunia vbi vide. r. bal. i. l. captatozias. s. de here. insti. c. T. Tibi videt. add. qd no. bar. in p. hemio. ff. in. si. prin. d. C. Debeat iurare. qd videt tenere bal. in. l. i. iur. qd ex cōuentione de iureiu. r. do. an. in. c. sine i. pe. colum. d. dolo. r. cōtuma. c. R. fideo. adde bal. in. l. in. minor. C. in. q. cau. in. ij. col. r. i. l. Mentaneū in. vi. col. C. qd r. qd iudex. r. vide bal. in. l. hac edictali. s. hie. illud. C. de secū. nu. r. bar. in. l. q. bona. s. h. j. de dā. infec. r. bal. in. l. iur. r. C. de testi. r. ang. i. l. i. s. i. h. cui plusq. per. l. falci. ADDE an cū nūctus refert debeat pō esse pns Roma. cō. silio. r. c. Puto qd sic. h. an. pos sit p. cura. toz. vel nun ciū depone. re. vide bar. i. l. q. bona. s. q. alieno d. dam. infec. vbi videt te nere qd nō. r. idem tenuit bal. i. rubri. s. d. iureiu. r. do. an. per illū tex. l. c.

mento testis. Examinemus an sit verum: r dico qd ista scriptura probat iuramentum quādo cū qz enim in instrumento sit mentio de aliquo qd est possibile expediri illo tunc cum instrumentū conficiebatur instrumentū probat hoc interces sisse: vt no. in. l. i. C. de fide instrumē. r iur. haste. h. l. x. r. l. optimam. C. de contrahē. r commit. shipu. sed non probat partis presentiam. ideo cō sulo qd facias scripturam de iuramento: r qd par te presente. sed si scriptura diceret testis iuratus parte presente rē. sufficeret. ¶ Quero dixit testa tor: sic volo solui oibus debentibus a me aliqd recipere: r de hoc stetur simplici verbo ticij fra tris mei: an valeat istud relictu. Et hic videtur tex. qd sic qd valeat. Videte in hac questione con sului r dixi sic. prius ē vidēdū quid importet ste tur dicto eius. Respondeo hoc est assertioni ei vt. l. sciendum. s. dictuz. s. de edi. edic. r ideo di co qd ista voluntas est captatoria: quia i secretū alterius volūntatis confertur tota ista dispositio r ideo inualida: vt. l. captatorie. s. de lega. i. r. l. captatozias. de here. insti. r ideo eius dictuz nō valet nisi aliquibus legitimis presumptionibus hoc presumeretur esse verum: vt. l. quod heredi. j. de reb. dub. Non ob. hec. l. quia loquitur de dote cuius fauore legatum valet licet incertum: vt. l. cum post. s. gener. s. de iure do. Preterea hic constat eum verum dixisse legitimis presum ptionibus: quia testator dixit legitimis portioni bus quibus alia rē. r ipse declarauit postea qd se haberet tantum quantum alia. Fallunt pre dicta in relictis ad pias causas: r statur volunta ti captatozic: vt in. c. cū tibi. extra d. testa. ¶ Que ro cuz testator dixit qd stetur dicto alicuius vt rū ille qui dicit debeat iurare vel non. Et hic vide tur tex. qd sic. dixit eni iuratus scripsit. vnde ego dico sic. quando qz testator dicit standum esse di cto alicuius de eo qd ipse testator sibi dixit: r tūc quia dictum illius est quodammodo testimoniū veritatis defuncti magis qd iudicium depo nentis: tūc dō deponere p iuramentuz: vt testis: vt hic. l. i. iurisurandi. C. de testi. qnqz testator di cit stādūz ē dicto alic' hoc ē volūntati alic' de eo quod sibi deponenti videbitur tunc in isto casu non est testis iste: sed magis quidam arbitrator ideo non debet iurare. argumetum auē. decerni mus. C. de arbitris. r. l. non ex omnibus. s. de ar bi. hoc est verum quando aliqs est assumptus a testatore vt a pte simpliciter: sed si assumere a iudice dicte vade ibi r referas mibi qd tibi vif de tali re: vt medici cum assumūt ad videndū tale vulnus: tunc debet iurare: vt. l. comparatio nes. C. de fide instrumentorum. licet contrariū no. in. l. iurisurandi. C. de testi. r. l. i. post princ. s. de ven. inspi. Contra predicta facit. l. hac edictali. s. is illud. C. de secundis nuptijs. vbi videtur dici qd quando a partibus assumitur de beat iurare. Solu. intellige qd assumitur a parti bus de mandato iudicis vel assumitur a parti bus hoc agentibus vt iuret: alias secus vt hic. ¶ Item quero quando aliquis cuius dicto sta tur declarat dictum suum: an partes debeant eē presentes. Hic videtur tex. qd non. Videte quā do ille cuius dicto statur debet solum ferre testi monium de voluntate defuncti: tunc istius vo luntate declarata non requiritur presentia par tis: vt hic. Nec ob. qd pars dō esse presens quan do testis iurat: vt. l. i. si quando. C. de testi. quia il lud verum quando persona testis non est ap probata: quia de facto contra personam testis posset opponere: sed hic persona testis est ap

probata vnde non potest opponere nec contra dictum nec contra iuramentum. nam non pos set eius presentia trahere in contrariam sententi am. nil enim de proprio sensu iudicat: sed solū voluntatem testatoris declarat. quandoqz sta tur eius declarationi: r de proprio sensu iudicat r tunc requiritur presentia partis: vt. l. si quis ar bitratu. j. de verborum obligatio. r ibi dixi ple nissime. l. multa. j. de conditio. r demonstra. r. l. qd si nolit. s. si quis ita. s. de edi. edic. ideo qd ei presentia posset trahere in contrariam sententi am: vt. s. de arbi. l. sicuti. Et per hoc habes de cisionem ad multa: an quando nuncius refert debeat esse pars presens. Erte non: cuz solum referat quod factum fuit: r eius persona appro bata est. Ad idem iudex committit alicui vt vadat r mensurat illum agrum r referat. debet ne esse pars presens. Respondeo in commissione debet esse presens: quia posset opponere contra personam: qd esset suspecta: r debet dari termi nus vt vadat tali die r tali hora ad agrum: vt. l. .ij. finium regun. r. l. generaliter. s. penulti. C. de reb. cre. sed relationi non debet esse presens. facit quod dicitur qd dispositioni pars non debz esse presens: sed iuramento sic: vt. C. de testi. l. si quando. ¶ Quero an testis possit deponere di ctum suum in scriptis. Puro qd sic' si tamen iudex vellet eum videre r audire loqui bene possz hoc facere: quia videbit qua trepidatione dice ret: vt. l. de minore. s. tormenta. j. de questio ni. sed si dictum suum vellet redigere in scriptis posset: vt hic. facit. l. discretis. C. qui testa. facere possunt. ¶ Ultimo ista. l. facit ad questionē de eo quod quotidie fit: vt promitto ticio restituere damna r expensas que fient in tali lite de qui bus stetur eius simplici dicto nunquid valet. De. qd non: vt refert Ly. C. de pactis. l. si quis in conscribēdo. By. qd sic: vt. l. fina. j. de preto. shipu. dic vt ibidem.

Licet placeat. C. de leg. i. l. si res s. de leg. i.

Uti dotem. C. non est ve r simile testato rem velle grauare heredez duplici pre statione.

Fori. C. nota ex princ. qd si pro mitto tibi reddere quicqd mibi dedisti qd venit id quod dedisti ob causam si tamen sum obligatus ad reddendum. sed secus si nō sum obligatus ad reddendum: vt si dedisti ex causa emptionis vel alia.

De optione legata. Rubrica.

Ius. C. dec. l. legitur in glo. duobus modis r quelibet lectu. est nota. quod dic vt in glo. C. oppo. qd vnus tantū possit eligi vt omnibus legibus hu ius titu. Respondeo ibi loquitur quando relinquitur optio serui in singulari. hic vero loqitur qn legat optio i plurali. r sic no. qd si testator iubet sua bona distribu inter paupe res eligendos per talem qd ille non potest vnus eligere r dare ei omnia. argu. s. de annu. lega. l. iij. argu. huius. l. Secundo modo legitur vt in glo.

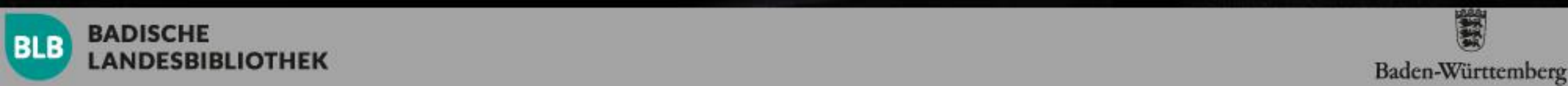
Uotiens. C. in hac. l. ponitur qualiter relin quitur optio vel electio. Item quis eli

licet. de test. sed do. Jo. no. l. c. vt cir ca. de elec. i. vj. in nouel la tenet Priū r ita etiā su it decisum p do. de rota r alias vidi cōsiliū do. lu do. p ista p. te. r cū bar. hic concor dat bal. in. l. iureiur. C. b testi. r bal. in. l. bonefidei C. de rebus credi. in ver si. sequit vi dere. r imo. no. in. c. d. te sti. extra d. te stibus. C. Diceret sed an procu rator specia lis possit fer re testimoni um veritatis p vno die qd nō vt voluit Ant. in. c. l. ex quadā. de testi. hec fa cit dictū do. bar. in. l. qui bona. s. si a licno. de dā no infec. C. De optio ne legata. Rubrica. b. Ius. d. S. an legatū optionis di cas gen' vel species vide bal. i. l. si. s. h. i. vij. col. cōia de leg. r ibi etiā di cit qd si in elect. fuit er roz. an pos sit tacito cō sensu confir mari. i. C. Unū eli gere si aliqs est grauatuf distribuere inter paupe res non pōt vnū eligere r oia ei da re. Adde bar to. in repeti. l. i. de sacro san. eccle. in .xix. col. ADDE pau lus de ca. cō silio. c. l. vj.

De optio ne legata. Rubrica.

Ius. d. S. an legatū optionis di cas gen' vel species vide bal. i. l. si. s. h. i. vij. col. cōia de leg. r ibi etiā di cit qd si in elect. fuit er roz. an pos sit tacito cō sensu confir mari.

Unū eli gere si aliqs est grauatuf distribuere inter paupe res non pōt vnū eligere r oia ei da re. Adde bar to. in repeti. l. i. de sacro san. eccle. in .xix. col. ADDE pau lus de ca. cō silio. c. l. vj.

¶ Toties nō valeat. Electio nulla ius electionis nō tollit. z facit ad id quod no. Inno. in. c. in litteris. de offi. deleg. vt refert bal. in. l. si vt propon. C. quomodo z quando iud. qui vult qd si data est potestas vni eligendi officialem qd si elegit aliquem qui non poterat eligi qd potest iterum eligere. z ponunt cano. in. c. si super gratia. de rescrip. z in .c. si copro/missarius. d. elec. z vide bal. in. l. post aditam. C. d. impub.

ADDE an cū pma electio ē nulla iterum possit fieri. Ro. cō. filio. cccxcij. z an cū electio in pte fuit nulla in rotum vitetur vide eūdem cōfilio. lxxj.

¶ Contra rium z glo. Et adde qd contra bar. etiam z glo. in. d. l. si. i. C. d. le. z ibi sequitur eaz lxx. z hētur per Inno. in. l. legato. s. lega. i. z per bal. etiā i. d. l. si. i. i. vj. col.

¶ Data igitur an est cōsumpta. vid. Inno. i. l. serui electi. s. i. in pn. de le. i. ad fi.

¶ Iterū eligere. an electio semel facta si nō valet iterū fieri possit habet per bal. in. l. qui per salutē. s. de iurciur.

git quid eligatur quid si electio non valeat: z q̄ liter debeat electio fieri z hoc vsqz ad. l. mancipi oruz: z hoc fit pro sumario. ¶ Ad prima duo dicta quero vtrum hodie in genere legato sit legatarij electio. In hoc fuerunt opi. inter gl. que recitatur hic: z l. heres. s. si incerto. s. fami. ber. cil. z. s. de lega. i. l. legato generaliter. dic vt ibi: quia veritas est qd electio est legatarij: si testator de certo non sensit. ¶ Secundo quero vtrum legatarius possit eligere optimum. Respondet Rog. qd sic quando expresse est relicta optio. secus si seruus est relictus generaliter: z sic optio est relicta tacite. vt. l. legato generaliter. s. de lega. i. z hoc tenet glo. j. qui z a qui. l. iij. Contra rium tenet glo. hic z bene per hanc. l. que equi parat ista legata scilicet legatuz optionis z legatum serui generaliter: z allega. l. si. in. s. i. C. communia de leg.

¶ Ex. s. sequenti. ¶ Si testator reliquit bona distribuenda in pauperes per suos fideicommissarios: an si eligant incapaces possint iterum eligere: ibi. Quero. Et an cum aliquibus est data potestas eligendi si electio non valuit: an possint iterum eligere: ibi. Al timo. Et quid sit dicere habere ius eligendi iure suo vel alieno: ibi. Sed. Et qualiter cognoscatur qd quis habeat ius eligendi iure suo: ibi. Quero.

Data igitur. ¶ Nota qd debet eligi de rebus hereditarijs. Item oportet qd sit de eo genere de quo data est electio: z si electio non valet potest iterum eligere: z hoc si fecit ignoranter. secus si scienter. ¶ Oppo. de. l. ticia. s. primo. j. de aur. z argen. lega. vbi etiam res hereditarie nō possunt eligi. Solu. illud verum quando in hereditate de illo genere non reperitur. hic vero loquitur quando sub illo genere in hereditate reperitur z sufficeret reperire vnum vel duo de illo genere: vt. j. eo. l. si tibi. s. i. z. l. si optio. ¶ Secundo pro declaratione. l. dicatur hic si non valuit electio potest iterum eligere si ignoranter eligi. secus si scienter: z sic loquitur quādo electio non valuit ratione rei electe. ¶ Quero quid si electio non valuit ratione electionis non congrue facte Respondeo idem qd electio non consumitur: vt. j. e. l. si tibi. s. vnus. fm lectu. glo. ¶ Quero qd in electione personarum iussit testator: bona distribuui inter pauperes eligendos per suos fideicommissarios: z fideicommissarij eligant pauperes incapaces: an est consumpta electio. Respō deo aut elegerunt scienter aut ignoranter: vt h dicitur. pro hoc extra de elect. c. cum in cunctis: z in auē. de san. epif. s. si quis autem contra pre fatam. colla. ix. in. i. charta. ¶ Possit queri quādo est peccatum in electionis forma: vt dixi. s. p xi. l. quotiens. vtrum debeat distingui scienter vt ignoranter male elegerit. Videtur qd sic: vt in .c. quia propter extra de elect. Sed contrarium crederem: quia quando ē peccatū in forma electionis peride est ac si electio non esset facta: vt in. l. quid tamen. s. de arb. Non obstat. c. quia propter. quia habet locum in sua materia non ista. ¶ Ultimo docto. inducunt ad questionem concessa est quibusdam potestas eligendi modo illi elegerunt: z non valuit electio: an pote

¶ In. l. serui electione. Et istam. q. vide ibi per Ray. bal. z Inno. z ibi etiam habetur per eos. quid si electus renunciauit electioni: an iterū possit eligi z videtur idem dicere quod hic dicit. z vide Joā. an. in. c. si cō. promissarius. de elec. in nouella. in. vj. z de. q. bar. hic habetur per Joā. an. in. c. grande. de rescrip. in. vj. sed pone qd ultra elec. requirebatur con

firmitas z i electione ni bil fuit oppo situm: an in cōfirmatioe poterit op. poni. dic. fz Inno. qd nō in. c. cū dile ctus. de ele. z in. c. id cā pos. z ppie. ¶ Perinde ac si nō. z ad hoc vide que no. bar. in. l. absenti. s. dona. z ca no. in. c. acce dens de pre ben. ¶ Iterū in dicare p bal. no. in. l. si vt pponis. la. i. in. ij. col. C. quō z qñ iudex.

runt iterum eligere. ¶ By. z Jac. de are. ponunt istam questionem in. l. serui electione. s. de leg. primo. z lxx. C. de contrahen. empti. l. si. in. vij. questione. Quil. ponit in. l. qui per salutem. s. d iureiur. z in hac. q. placet opi. Pe. qui concor. cum Jac. de are. in. d. l. serui electione: vt distin guamus. aut electio tenet: z tunc sunt functi of ficio suo: z iterum non poterunt eligere: vt. l. iudex. de re iudi. aut electio non tenet: z tunc aut habent electionem iure suo: z iterum poterunt eligere vt hic. aut habent electionem iure alieno z tunc aut fuit peccatum in forma electionis: z iterum poterunt eligere perinde ac si non ele gissent: vt. l. quid tamen. s. de arbitris. aut fuit peccatum aliter: z tunc licet electio non valeat iterum eligere non possunt: vt. l. preses. z. l. si vt pponis. C. quomodo z quando iudex. vbi iudex delegatus si fert sententiam nullam non poterit iterum iudicare. ¶ Predicta verba debēt intelligi in eo qui habuit electionem iure suo z electio non valuit sine sui culpa: quia ignoran ter elegit non capacem: vt dixi. Itēz predicta ve ra sunt si est data potestas eligendi potestatem secus si dixit prouidendi: quia tunc videtur nō prouisum donec potestatem habeamus: z ita dixit Inno. extra de offi. delega. c. in litteris. ¶ Sz iuxta predicta quero dixi aut habebat electionē iure suo aut alieno. quero quid est hoc dictum. Dic ista verba debent intelligi sic suo iure quan do ius eligendi in eorum persona resideat. iure alieno quando faciunt ex vigore iurisd. alterius tanq̄ ministri vel alterius tanq̄ delegati. Vel vt verius loquar alij eligunt per eos: vt. l. i. s. qui mandatum. s. de offi. eius cui mandata est iuris dicio. ¶ Quero qualiter cognoscatur: an qs ha buit ius eligendi iure suo: an sit minister alteri us. Respondeo aduertenda sunt verba statuti vel reformationis dantis potestatem. quādoqz sunt verba expressa que dicunt concedimus tali bus ius eligendi nec ulterius limitant: z tūc trā sferuntur in eum ius eligendi: z habz iure proprio sed si dicunt eligimus illum quem nominauerit talis tunc illi sunt nudi ministri: vt. l. vtrum. s. i. j. de re. dub. z ponit Inno. extra de elec. c. ne p defectu. in. ij. glo. Itēz debetis aduertere verba si quidem reformatio diceret z illud quod fece rit valeat z teneat auctoritate presentis cōcilij: z tunc apparet qd illi non habent auctoritatem a se sed concilium facit per eos vt in probemio in sti. circa medium ibi auctoritate nostra leges cō ponerent pro hoc magis expressum. extra de de ricis egro. c. i. lib. vj. z de supplen. negli. prela. c. i. in de. Si vero essent verba dubia z ambigua vtputa dicit qd tales eligant potestatem hic est aduertenduz si quidem cōmittitur illis personis vnus actus tantus: vt puta electio presentis po testatis in dubio debet intelligi qd faciāt aucto ritate communis: sed ipsi sunt tanq̄ ministri. sz si committeretur vniuersaliter: vtputa qd prio res semper possint eligere potestatem tunc i du bio videtur eis concedi ius eligendi iure pprio ratio quia iurisdicio propria z ordinaria non cō suctiuit concedi in vna re particulari: sed in qua dam vniuersali administratione: vt probatur in. l. si. C. vbi z apud quem. z de offi. prefecti vt. l. i. in pn. z. l. i. C. ne filius pro pa. z in pma cō

C Iudices ordinarij. doctos est iudex ordinarius in scholares. & adde bal. in auc. babita in vltima col. C. ne fili. pro pa. & Bar. in. l. fi. ad fi. C. ordi. faci. & bal. in. l. imperium. in. i. col. s. de iuris. om. iudi.

C Rñdeo. pro prioribus terrarum vel ciuitatum. adde qd no. bar. in. l. si bolem. s.

māda. an ut
prioses pos-
sint facere s
statuta per a
dunantiam.
vide no. bar.
to. in. l. iij.
. C. de nau-
cula. li. ij. et
ad bar. ad-
de id qd ha-
bet p. gult. d
fuz. de no.
codi. cōpo.
sup. ver. ra-
tas. & in. l. p
uilegia. e. ti-
bar. in. q. in
cipi. adunan-
tia gñalio.

C Ultimo
vide glo. Et
adde qd nor.
bal. in. l. di-
gna. vor. C.
de legi. vbi
ponit an suc-
cessor possit
infringere fa-
cta pcedef-
foris: & etiā
est videndū
qd no. bar.
in. l. oēs po-
puli. in. v. q.
prim. in ver.
quero vsqz
ad qd tēpus
s. de iusti. &
iur. & in. l. st.
alic. in. fi. p
cip. de ver.
ob. & hic ad
de nota. per
Imol. post
bal. & ange. l.
l. ex facto. i
ij. col. d. vul
ga. & pupil.
ADDE an
successor de
beat seruare
pacta pced-
cessoris bal.
pñlio. cccij.
lib. iij.

C Ancipiorum
m piosuz
vltio
illa. l. fac. da-
tus est termi-
nus ad pbā
diu: an eo ela-
pso amplius
audiat: & sic
an testes et
illa possint
produci. ad
qd no. in. c.
corā felicio.
de resti. in in
leg. & in cle.
sepe. de ver.
fig. & ad istd
dñi facit: an
& quo possit
mora purga-
ri. & vide qd scripsi in. l. si insulam. de ver. ob. & qñ dicat factū ius deterius est bonus ter. l. i. si ex nox. cau. aga. & in. l. ij. s. defendi. ex qui. cau. i. pos. ta. p. Immo. in. c. cum in tua. q. ma. accu. pos. & vide in sequenti appostilla.

C Contrariū videtur tenere bar. in. l. fi. s. de ser. in. fi. i. col. & adde qd Jo. fab. in. l. de excu. tu. s. qui aut. dicit qd siue sit tps statutu a lege siue ab homie si de nouo pueniant pbationes ad notitiā volētis opponere qd ē post tempus potest opponere licz Specu. in. ti. de except. s. nūc vidēdū tenentū qrium in tpe pñfixo ab hoie & pñdicta vera pterqz in cā tute-

stitutōe digestorū. §. penulti. vbi facit doctores iudices in scholaribus: & intelliguntur iudices ordinarij: quia vniuersaliter eis conceditur. se- cus si particulariter vt dixi & per hoc videtur ca- sus in. c. cum aliquibus. extra de rescript. in. vj. Et pñdicta sunt multum notabilia non solum ad ea que dicta sunt: sed etiam ad alia. pone po- res habentes arbitrium fecerunt vnum statutū an sequentes possint illud reuocare. Rñdeo^b si quidem priores fecerunt ex eorum officio tanq̄ priores: qz erat eis cōcessuz: tunc sequentes po- res possunt reuocare. si vero fecerunt ex auctori- tate adunantie: & sic non fecerunt tanq̄ priores immo adunantia dicitur fecisse magis per prio- res: & tunc sequentes non possunt reuocare sine auctoritate adunantie. **C** Ultimo vide gl. que incipit que non tenuit ipso iure ibi ar. j. de re iud. glo. respondet ibi tenuit sententia ipso iure alias esset idēz quod hic: vt. l. si vt proponis. C. quomodo & quando iudex. By. no. tex. ibi si an- te: quia est notandus.

Ex. l. sequenti.
Qualiter quis dicatur scire verba testamenti.
Liphi. Ante exhibitionem re- ruz electio non tenet ni si legatarius fuerit sciens. hoc dicit.

Mo. qd oēs debēt exhiberi alias eligēti non pñiudicatur. **Querit gl.** qua actione po- test conueniri heres vt exhibeat. **Dicit glo.** acti- one ad exhibendum vel actione ex testamento: vt. j. eo. l. si tibi. §. fi. **C** Quero quot requirunt vt electio valeat. **Hic vt no. in. l. serui electione.** s. de leg. i. **C** Quero vtum heres debeat esse pñsens vel saltem monitus: cogitabitur. **C** Ulti- mo ista lex facit in argu. ad. q. dicitur in. l. de his s. de transactio. & l. i. §. i. s. quemad. testa. apr. qd de his controuersijs que ex testamento depē- dent non potest transigi nisi inspectis & cogni- tis verbis testamenti. quero quid si non inspexit adhuc tamen bene sciebat quod in testamento continebantur. **Hic videtur tex.** qd sufficit: vt l. in fi. ibi cum sciret. ad hoc facit. l. scire. de legi. vbi scire est tenere vim & mentem: non verba te- nere. dixi. in. l. que rome. §. duo fratres. j. de ver- bo. ob. tene menti.

Ex. l. sequenti.
AN officium iudicis de quo in. l. imploretur iure ordinario: ibi. Quero. Et an si iudex statuit terminum ad producendū testes: an possit post terminum producere: ibi. **Ultimo.** Et an termi- nus datus a iudice videatur peremptorij vide in fine.

Ancipiorum. **C** Lega- rario opti- onis terminus ad eligenduz statuitur quo elapso eligere nō potest: si res nō est integra. hoc dicit & est bona lex & menti tenē- da. **C** Aduertendum est ad banc. l. & circa eam

lari. nam post terminū nō admittit excusatio ē de nouo pueniat ad noti- tiā: vt no. in. d. §. q. aut & ibi Jo. fab. & istis adde bar. in. l. admonēdi. in. ij. col. s. de iurcur. an aut testis admissio post terminū saltem faciat indicijū vide bar. in. l. ij. in fi. j. de appel. reci. & hic adde moder. in. l. i. §. si mi- nus. per Imo. post bal. in. l. si insulā. in. v. fallē. regule affirmatiue. de v-

ob. vbi t̄z
bar. hic & s.
scripsi post
Imo. in. d. l.
si insulam. &
ang. & Imo.
plene i. l. q̄
diu. lultima.
d acq. here-
& vide casū
in quo etiā
p̄ terminuz
pñt examina-
ri testes etiā
q nō iuraue-
rūt in termi-
no. vt p bal.
in addi. spe.
in ti. de sen-
in. xv. col. &
adde ad ma-
teriā bar. in
. l. i. C. d. sen-
aduer. si. la.
li. x. & bal. in
. l. fi. s. d. ser.
in ver. ij. pñ
cipalit. qro
vbi refert
Ly. hic i ad
di. & vide ra-
pha. ibi. l. in
. d. l. fi. q. die
fuisse dictuz
originale Ja-
co. de are. in
. l. in crimie
. j. de adult.
vide rapha.
in. d. l. fi. in
pe. col. q. p.
batio sine di-
latiōe facta
valet vt etiā
ibi tenet bar.
to. bal. & an-
ge. & qd pba-
bal p iura-
mētū cōclu-
dit hic bar.
& bal. in. l. ij.
s. si qs cau.
& ibi late per
ang. & p euz
in. l. fi. s. de
ser. & p spe.
in ti. de vila
tione ad fi. &
est casus sin-
gularis. i. l.
fin. j. de vo.
auc. iij. pos.
& ibi habes
post textū. l.
scire oportz
. s. sufficit. d.
excusa. tut.
Imno. in. c. d.
causis. de te-
si. cū simi. &
vide ad hāc
materiā. bar.
to. & post cū
ibi saly. Ro.
& rapha. i. d.
l. admonēdi
in. ij. col.

ADDE. an si est datus terminus ad probandum eo elapso pbari possit Salp. inter consilia bal. cōsilio. cccxvij. ij. lib. & ibi quid de termino cōuē- tionalit: an eo elapso possit pbari & vide oino. d. car. cōsilio. xxxij. **C** Ultimo no. Adde que no. bar. in. l. fi. s. de ser. & in. l. si finita. §. iul. de dā. infec. adde qd dixit glo. in. c. i. in ver. absentia. de elec. in. vj. q. termi- nus pñfixus hz vim pemptorij. & dicit bal. i. d. l. fi. de ser. q. valet pbatio- nes admisse post terminum si nō sunt appositum. & dicit Imno. q. post ter- minum legis vel statuti pars nō potest moraz purgare. scus post terminū

iudicis : vt ipse not. in .c. fi. q. ma. nu. accusa. pol. r. bal. in auē. ad bec. de vsur. i. pe. nulti. col. r. idē bal. in. l. diffamari. C. de inge. ma. nu. vide tex. in cle. i. de p. ba. dicit tū bal. in. l. tres in fi. q. so. et q. iudex. q. si datus est terminus ad articuladuz cū prestatōe saluo iure d. clarādī q. p. terminū pōt declarari. et de hac mate. ria vide per moder. i. s. si minus. l. si. de ac. r. dicit no. bal. in. l. pemptorias in. iij. col. in ver. querosi iudex. C. ten. rescem. si. pol. q. si iudex pte pte vel citata ad misit. pbatō nes. post ter. minū q. va. lent tales p. batione. et b. adde bal. in auē. ei in fi. de tēp. ap. ADDE vi. dendū d. l. d. consilio. iij. vbi dicit q. hic fuit sim. plex termi. nus nō pem. ptorius.
 I tibi
 s adde q. no. bar. to. in. l. si in. sulam. in. iij. q. de verb. ob. r. melius in. iij. q.

exerceri istud officiu iudicis. Respon deo ad pe. titionē heredis: vt hic. Item ad petitionē alteri us legatarij: vt. l. si tibi. j. eo. Item ad petitiones emptoris hereditatis vt alterius cuius interest: vt. j. eo. l. si optio. s. fi.

I tibi
 s **Quero** vtz elapso ter. mino possit legatarius eli gere. Lerte non : q. statiz alij serui termi no elapso sunt effecti legatarij: r. sicres nō est in tegra r. appellatōe ceterorum omnes cōtinen tur: vt. j. e. l. cum optio.

Si ex quattuor
 s **in** hereditate nō reperiūtur nisi tot quot debent eligi legatuz habetur vt purū. simile. j. e. l. si optio. Et hoc in ducit Ja. de are. ad. q. q. extrahuntur basali de sacculo: r. in fine sacculi repit vna tm cedula scri pta. Item repitur tm vnus capax in concilio ad eligēduz: q. alij capaces suas cedulas habuerūt Lerte ad cū spectabit electō pure: nec erit neces se q. de sacculo extrahatur cū vnus tm cōsiliari capax repiatur p. hanc. l. r. l. si operis. j. eo. te. ne menti.

Vnius
 s **af** hic si nō mutasset volūatez quero ex qua causa pōt mutare. Gl. assignat plu res causas quas vide r. glo. signa r. nota. in. l. ser ui electione. s. de le. i. Item est alia. s. fi. electio fie ret sub conditōe: vt. l. actus legitimi. j. de re. iu. Et ex ista glo. no. q. q. electio peccauit in for ma pōt mutare voluntatem. dixi. s. e. l. ij. s. i. Ja. co. de are. r. Oldra. intelligunt q. hic pōt muta re voluntatē: q. cum electio fuerit pcessa duob^o debuerunt eligere vnum: r. eligendo separatim non valet: sed p electionem factam postea ab al tero cōfirmatur: vt. l. p. fundum. s. de ser. ru. pre. r. ar. j. e. l. seruo generaliter. r. p hoc habes si est cōmissum duobus fideicōmissarijs q. eligāt pau peres debent simul eligere. als primus pōt mu tare volūtatē donec secundus eligat: r. p hoc j. e. l. seruo generaliter. **Ultimo** vide gl. que incipit: vt. l. ij. s. fi. r. c. So. vt ibi. r. j. de reg. iu. l. in negocijs. vel hic nō recitat de nouo consensu adhibendo: sed de veteri cōseruando fm Old. r. de hoc dixi vobis. s. e. l. scyphi.

Am ita.

Quesitum
 s **C**ui est lega. ta optio nō po test eligere seruu pure vel sub cōditiōe manu missum: nisi cōditio defecerit. h. d. **C**op. de. l. si dño. s. de leg. i. r. j. eo. l. si heres. Sol. aliud est seruum alterius esse legatū: vt in p. trarijs. aliud libertatem seruo legatam: vt hic. rō est fauor li bertatis. plenius dixi in. l. si dño. s. de leg. i.

I pamphilo
 s **I**us ele. ctionis reli ctum seruo cōpetit eius dño post manu missionem si vult. si nolet: tunc ipsi seruo manu misso licet petere. h. d. **C**op. extra glo. dicit h q. seruo manumisso elegit dñs. p. tra imo ista ele ctio adheret seruo. ita q. non transit ad dñm: vt j. de ver. ob. l. si stipulatus^o fuerim illud. So. il lud verū seruo existere seruo. secus eo manumif so: vt hic rōnem ibi dixi. **I**tez op. insti. de he re. insti. s. alienus. So. ibi in hereditate in q. tps aditiōis inspicif. hic vero in legato optionis in quo inspicitur tps quo dies legati cedit. **I**te op. fortiter aut tu dñs legatuz optionis esse pu rus: r. tūc indistincte querif dño. ita q. nullo mo do seruo q. in persona dñi cedit dies legati: aut

dñs esse conditionaliter: r. tunc indistincte que ritur seruo. ita q. nō dño: vt. l. que legata. j. de re gu. iu. r. l. si post. s. fi. j. q. di. le. ce. Dicit glo. le gatum optionis vt in genere est pditionale quo ad optionē: sed purum quo ad seruum: vt. j. qui r. a qui. l. ij. **I**sta glo. errauit: q. voluit dicere to tum e contra: q. legatum optionis q. r. tum ad ius eligendi est purum: ideo cedit a die mortis: sed quantum ad rem ipsam est pditionale: vt. l. ij. q. r. a qui. r. ideo q. nō est omnino purum nec om nino conditionale eligitur media via : vt electio cōpetat dño si vult. als cōpetat seruo manumif so. ita dicit glo. r. **D**y. r. bene.

I heres
 s **De** legato facto seruo alij legato ad legatarium optionis nil pertinet. h. d.

Quero de rōne huius. l. quare nō querif fun dus duobus. Rūdeo ex illa rōne que est dicta i .l. precedenti colligitur esse hic: q. legatum op tionis est puruz: ideo meuo incōtinenti est que situm ius eligendi: sed ex vigore illius iuris eli gendi non pōt incipere habere dñum: sed quo ad seruum est cōditiōnale r. non incipit habere dñum nisi cum optauit nec retrorahitur: vt. l. i. s. i. s. ad syl. r. ideo cum tempore quo cessit di es legati facti seruo non reperiatur dñs vere vel fite: ideo sibi queri nō potuit. **C**op. de. l. cum ita. s. i. s. e. **G**lo. soluit pluribus: sed vera sol. est illa q. hoc est speciale fauore libertatis. **I**tem op. r. videtur q. generi p. speciem deroget: vt. l. iuxta. s. felicissimo. s. de le. iij. So. hoc legatum optionis non est legatum generis. s. totius: sed est legatum vnus in diuidui generis: r. sic illa re gula generi p. speciem r. c. non habet locuz. dixi plene in. l. si dño. s. de leg. i. **C**op. glo. de. l. per seruum. de acqui. re. do. Solu. vt plene dixi i. l. proinde. s. i. j. de stip. ser.

I optio serui

s **I**ta est satis subti lis r. diuidif in duas ptes. pma loquitur in instituto herede voluntario. secunda in insti tuto herede necessario. secunda ibi: q. si necessa rius. Item prima subdividitur in duas. pmo po nit dictum. secundo respondet tacite obiectioni secunda ibi: nec aduersatur. **N**ota q. q. fami lia redit in vnum: legatum optionis dicitur pu rum. r. simile. s. e. l. si tibi. s. i. r. facit ad id quod ibi dixi. **C**scō nota quādo nō est dare mediū inter mortē: r. aditiōne: r. tūc regula cato. h. locū q. habet locū in legatis quorum dies cedit ab a dita hereditate: vt dixi in. l. i. de re. cato. **C**op. de. l. i. s. seruus. So. ibi testator legauit seruo al teri legato. **C**op. contra hoc de. l. seruo. j. eo. So. ibi remanserunt plures in familia. vñ ille ser uus pure legatus nō videbatur. hic vero vnus solus remansit in familia. **I**tem op. q. iuriscō sultus non respondeat ad regulam cato. q. post mortem nō potest cōfirmari impediēte regula cato. vt. l. i. j. de re. ca. qd. hic iuriscōsultus negat So. ibi loquitur in legatis quorum dies cedit a die mortis testatoris. hic vero loquitur in lega tis quorum dies cedit a die adite hereditatis: vt .s. in nouissimo. C. de cadu. tol. quo casu regula non habet locū fm Rog. **C**ontra hoc op. de .l. nostre. q. si istud legatum cedit ab adita here ditate. ergo male dicit finis q. illud legatum p regulam cato. infirmatur. Sol. ibi loquitur quā do inter mortem r. aditiōnem nō est mediū quo casu regula habz locum in legatis quorum dies cedit ab adita hereditate: ideo q. dies mortis r. aditiōnis hereditatis idem est. **I**tem opp. q.

I pam
 s **p**hilo.
 s **i** si i.
 pulatus. **A**li
 as est. l. si ita
 si fueri illd
 vel ultra
 bart. possit
 forte dici q.
 cū hoc reli
 ctuz sit hoc
 modo factū
 videlz relin
 quo electio.
 ne serui pā.
 philo seruo
 ricij vñ vide
 tur relictu
 factum ticio
 dño r. ei^o cō
 tēplati. l. euz
 alige d. iure
 deli. r. l. aci
 tio. r. ibi bar
 to. d. acq. r.
 here. vñ m
 mirū si i. do
 minū trāsit
 licet de ista
 verba videā
 tur hic fuisse
 legio nō te
 statoris. r. a
 dicta demō
 stratiōis cā.
 I optio
 s **s**erui. s.
 e alibi
 fm bal. in. l.
 i. in fi. prin.
 de ca. tol.

regula cato. non habebat locum hic: q: legatum optio nis est con ditionale: vt. l. iij. j. qui z aq. i. l. si pampbi lo. s. eo. z. l. boiem. j. eo. sed ad legata cōditionalia nō p̄tinet regula cato. vt. l. i. j. de re. ca. z. l. cetera. §. i. s. d. e leg. i. So. hic loquit in conditione tacita q̄ nō impedit transmissionē: z diem legati cedere. sed cōtraria loquū tur in cōditione expressa: vt no. in. l. i. j. de regu. cato.

Somponius. Cides ergo q̄ officium iudicis de quo loq̄t l. mancipiorum transit ad emptorem.

I cum optio. Cfacit q̄s habui tis plene in. l. que dam. s. de rebus dubijs.

Eruo siue. Copp. s. e. l. si optio. So. hic remanserūt plu res in. l. nostra ultra tres. cū enī relicta fuit optio seruo rum in plurali numero si vsqz ad tres tñ essent in here ditate posset dici q̄ essent legati pure. arg. s. e. l. i. z. l. si tibi. §. primo.

Stione. Cides hic q̄ ante heredi tatē nō p̄t fieri optio: z plu ra alia regrantur que habuistis. s. e. l. si tibi. §. vnus. z. l. serui electione. s. de leg. i. Querit glo. q̄ cedit dies optionis. Dicit glo. olim ab adita hereditate: vt hic. hodie vero a die mortis: vt insti. de le. §. optio nis. vel dic q̄ ibi loquebas de iure antiquo ante tem pora digestorum.

Am optio. Cfacit. l. ceteruz. j. de ver. si. z facit q̄s dixi. s. e. l. si tibi optio. in prin.

Omne. Cpp. q̄ repudiatio pampbi li valeat ita q̄ pampbilus eli gi nō possit: vt. s. de pac. l. si vnus. §. si generali ter. Quidam dicūt q̄ hic erat electio heredis. vñ lega tarius heredi p̄iudicare nō p̄t. Alii dicūt q̄ ab initio est electio heredis. scōo legatarij: sed hec electio nō erat translata in legatariuz. Iste opi. rep̄obant: q̄ sine du bio est electio legatarij: vt. l. ij. s. e. z plene no. in legato generaliter. s. de le. i. quare dic q̄. l. p̄traria. loqtur i pa cio: sed hec. l. loqtur in repudiatione. q̄ repudiatio nil operat in pampbilo q̄ erat sub conditione in legato si eligeret: vt. l. si p̄p̄bilo. s. e. z. l. iij. q̄ z a qui. ideo repu diari nō p̄t: vt. l. si ita. §. i. s. de leg. ij. ideo inter pactū z repudiationē est d̄fina: q̄ repudiatio fit cōsensu vnus sed pactum p̄sensu duoz. ita not. hic. z. l. i. s. de pact.

Cōtra istā so. op. q̄ imo repudiatio valet enī p̄p̄bi lus debeat sub p̄ditione tñ est p̄ditio p̄tatiua si voluit legatarius. sed ista p̄ditio repudiationē nō impedit: vt. l. si. s. de p̄di. insti. z. l. verba. j. e. z no. i. l. is qui heres. post prin. de acq. here. Sol. sustinēdo p̄ modo dico sic q̄ ista cōditio in mera volūtate nō p̄stitit: q̄ debuerūt sibi p̄ius oēs serui exhiberi: vt. s. e. l. sc̄p̄bi. z sic itelli go q̄ si fuit facta repudiatio ante exhibitionē. si enī p̄ exhibitionem repudiaret p̄p̄bilum tūc videret eligē p̄p̄bilum z ipsuz repudiare. ar. p̄dictoz iurium. z ar. l. illud. de acq. here. salua meliori deliberatione sic itel ligo. CAlterius p̄cedo p̄dicta q̄ dixi q̄ repudiatio iu ris futuri non p̄t nisi p̄ pactū nō p̄ repudiationē sunt vera extra iudicium. secus in iudicio. l. i. j. de cu. bo. dā. vel nisi repudiet p̄ite parte ita q̄ habeat vim pacti: vt no. in. d. l. i. j. de cur. bo. dā. dicaz in. l. antistius. de acq. here. COp. p̄tra hāc. l. j. de adi. le. l. q̄ boiem. Sol. ibi adēptio fuit facta p̄ quā videt p̄p̄bilus adimi. h̄ vero fuit repudiatio legatarij. COp. j. de accep. l. z p̄ iusu randū. §. si boiem. Rūdeo ibi loquit in acceptilatione que h̄ vim solonis. ideo totā obligationēz p̄mit. z sic habes q̄ttuo: casus. P̄tio q̄s repudiat vnū. tūc i nullo p̄tū dicat: vt h̄. Scōus est acceptilatio: z ista in to tuz p̄iudicat: vt. d. l. z p̄ iusurandū. §. si boiem. Terti us est pactum. Quartus testatoris adēptio: z tūc illi p̄

iudicat in eo hoie de quo est facta ademptio vel pactū vt hic no. z. l. qui boiem. j. de adi. leg. P̄dicta q̄ dixi intelligunt q̄ repudiaret p̄p̄bilus tñ: sed si repudia tur legatuz optionis simpliciter sine dubio valet: rō q̄ ius eligendi est pure legatū: vt. l. si pampbilo. s. e. z iō p̄t iure repudiari: sed pampbilus est in cōditione: iō repudiari nō p̄t. hoc sentit Dy. z etiā Guil. i. l. si vn' §. si generaliter. s. de pac.

Ex. l. sequenti.

Eligendi ius: an ad heredem transeat z qd sit dice re h̄z ius eligendi iure suo aut alieno.

Ilud aut illud. Cfacultas eli gendi q̄ cōpe tit alicui iure suo transmittit ad heredes. h. d.

COp. q̄ legatum optionis sm hec tpa ad heredē nō transeat: vt insti. e. §. optimū. Dicit glo. q̄ hoc fuit adi tum a cōpositoribus noui iuris. Scōo modo soluit: vt in glo. Vel dic q̄ primo loquit sm iura antiq̄ ante iura digestoz: z sic idem erit sm ius digestoz q̄ est hodie. Itē vñ q̄ istō ius eligēdi ad heredē nō trāseat: q̄ a p̄so na nō recedit: vt. l. si quis arbitratur. de ver. ob. Dicunt doc. aut ius eligendi cōpetit iure suo: z tunc transit: vt hic. aut cōpetit iure alieno z nō transit: vt in p̄trarijs. hec sunt verba. He. recitata p̄ Guil. in. l. si. C. de p̄tra ben. empt. certe h̄ distinctio nō p̄cedit in iure eligendi seu arbitrādi q̄ cōpetit alicui qd iuris est: q̄ tūc nō re cedit a persona: vel si receditur ad iudicem etiā si iure suo: z p̄ se arbitratur: vt. l. hec venditio. de p̄ben. emp. z. l. cū stipulatus sim. j. de ver. ob. sed in facultate eligē di q̄ facti est p̄cedit distinctio: q̄ si iure suo cōpetit trā sit ad heredes: vt hic cū silibus. als secus: vt. C. cōia de le. l. si. §. s. z si q̄s dixi. j. de ver. ob. l. si stipulatus fueri.

Csed q̄ro qd vult dicere: aut h̄z electionem iure suo: aut alieno. Rūdeo iure suo h̄z q̄s electionez q̄s ele git ad sui cōmodum: vt hic. Rō q̄ si cuti obligatio ip̄a trāsit ad heredem: eadē rōne facultas eligendi que est ei accessoria. Sed q̄s ad electionē ad vtilitatē alteri us nō dicit habere iure suo. An si testator reliquit cen tū pauperibus eligēdis p̄ suos heredes illis heredib' nō eligētib' nō trāsmittit ad heredes suos: sed pau peres simpliciter veniēt: vt. l. si q̄s ticio. §. si. s. de leg. ij. z. l. cū qdam. e. ri. C. cōia de le. l. si. §. sed z si quis. p̄bas etiā in. l. vnū ex familia. §. rogo. s. de le. ij. ita debetis in telligere.

Sud aufiduz. CAn electio trahit secū exe cutionē nō admittit variatio. h. d. ista. l. no. ibi qm̄ res. Ista rō est subtilis: sed nō est ḡnalis. CQuid enīz si de rebus alienis eēt legata optio. Lerte nō tra hit secū executionē: z tñ idem erit ibi. ideo dic q̄ tūc ra tio erit fauor: vltime volūtatis ne sit in p̄dēti: vt no. in. l. h̄mōi. §. stichum. s. de le. i. z ibi dixi. z. l. si ita stipula tus. j. de ver. ob. z ibi no. z ibi dixi. COp. hanc. l. d̄f hic si is dixisset q̄ vellet vt q̄ verbū volo nō facit electi onem: vt no. in. l. serui electione. s. de le. i. Rūdeo ver bū volo vis vult: nihil importat nisi rōne adiucti verbi si enim dico volo eligere certe nō eligo. tūc sed si dico volo rez istā tūc eligo. dixi plenissime in repetitiōe. l. cū ctos populos. C. de sum. tri. z si. ca. z in. d. l. serui electi one. s. de leg. i.

Ilum. Cfructus p̄dente p̄ditioe ex re legata p̄cepti legatario nō de bētur nec nudo ministro. h. d. Quidā in si. l. ha bent l̄ram cur nō ad m̄sem. z sic innuit q̄ mater hēbat fructus insolidū q̄ nō placet: q̄ cūz sit heres instituta p̄ parte non video q̄ mater habebat fructus insolidū cū in alia parte in qua non est instituta sit vt nuda mini stra. Alij h̄nt cur ad matrē: z ista est bona. q̄n̄ dicat pro ea parte p̄ qua est heres habebat fructus p̄ alia non: sed h̄z coheres. COp. de. l. si ita relictu. §. pe. s. de le. ij. z in. l. in fideicommissis. §. cū pollidius. s. d̄ vsuris.

Sud aufiduz. An q̄ nō lice at mutare volūtate. dic q̄ primo pp obligatiōis vinculu. l. si cut. C. d̄ ac. z ob. Scōo pp ius alteri q̄ntū. ar. l. si. s. de pac. z no. glo. in. l. si cū dotē. §. eo at. fo. ma. z istā fac ad no. q. d̄ qua dixi p̄ bar. in. l. duo ex tribus. d̄ re iudi. Tertio si res nō sit i tegra. §. re. cte isti. man da. q̄ tñ dicit tur eē itegra i iudicijō an lit. p̄te. s. de pecu. l. ij. no. i. l. mādatur. C. mādā. itē quarto nō lz mutare vo lūtate si p̄tia volūtaz tra hit secū exe cutionez: vt hic. cū si. ita dicit bal. in. d. §. eo aut tpe: s̄ Imo. ibi addit qn̄ tuz casum si qualitas di spositiōis est talis d̄ cui' natura est q̄ nō d̄beat eē in p̄dēti: vt est videre i vltima volū tate. l. si. ad si. cōia p̄dio. z fac q̄s no. p̄ doct. in. l. h̄mōi. §. si si chus. de le. i. z p̄ bar. in. l. d̄ reb'. re. amota. adde bar. in. l. i. §. si de posterō. s. de posi. z vid̄ Dy. i re gula quod se mel. de reg. iur. i. vj. ADDE an liceat muta re volūtatez abb. cōsilio. xi.

De vino tri. z ole. legato. R. ca.

I cui. vinum. s. i. j.

Ad. l. si do. mu. in prin. z ibi de. de. leg. i. i. c. in actu iter vi. uos i. l. si q. arg. t. post. pn. z ibi bal. i. j. col. C. d. dona.

Uscer. tu. dica. latius.

Et de mate. ria h. l. vid. plene p. bar. i. l. inter. sti. s. sacra. de. ver. ob.

Aliqua. q. itate. Ita. distinctione. segtur ang. in. l. si ser. pluriu. s. h. d. le. i. l. bal. ibi transeat. cu. dy. z pau. de ca. remit. tit se ad vi. stinc. istam.

Udad. q. fitreno. uabile. Hoc segtur. etiā bal. i. ru. brica. d. ver. fig.

Rūdeo hec dilatio fuit adiecta tm fauore filij. C. Alti. mo no. istam. l. p. legatis que filiabus fuit vt nubant: qz no pnt petere fructus medio tpe perceptos.

Aritus. C. Op. glo. de. l. nomē. s. i. s. de. le. iij. Dicit glo. z bñ. sol. vt ibi. Alterius op. de. l. si ita. de. au. z ar. le. So. h.

testator est vsus verbo futuri tps: nec appositū aliqd p qd tps significet presens. dixit eniz laces quas elegerit. nō dixit lances meas. sed certe forte cōtrarium est d. l. nomē. s. i. s. de. le. iij. sed ibi videbitis. tene menti.

De vino tritico z oleo legato. Rubrica.

Continuatio rubrice per se patet.

Ino. C. Op. de. l. iij. in prin. j. eo. So. lu. vt ibi. Scdo oppo. z videt qz vsus testatoris non inspiciatur. vt. l. cū certum. j. eo. So. vt ibi statim dicam.

Am alii. C. Generi p. spm derogaf. h. d. C. Op. de. l. nā qd. s. fi. j. de. pecu. le. So. ibi alia verba restrictiua fuerūt qz h. De materia huius pncipij videbitis in. l. que situm. s. pe. j. ti. i.

Si centum. C. Mo. hic qz pōt agere ex te. namēto z ad exhibēdum.

Quero qz sit effectus actōis ex testō: z actionis ad exhibendū dic qz est effectus actōis ex testō put qz pte cise cogat ad pariedum deuastari: vt. l. fideicomissa. s. fi. s. de. leg. iij. sed effectus actionis ad exhibendū est: qz est arbitraria vt feratur due snie. vna sup exhibitiōe alia sup interesse si nō exhibeat: vt. l. si cū exceptiōe. s. qd me. ca. z in. l. i. actiōibus. s. de. in litē iurā. qd not. in. s. in arbitrarijs. insti. de. act. Ex. l. sequenti.

Si legat vinuz debz de eo qz est in patrimonio alias debet emi.

I cui uinum. C. Op. s. e. l. i. So. ibi loquit qñ vinuz erat in patrimonio defuncti. sed hic nō erat sed emebatur. ideo nō pōt colligi ex volūtate defuncti qz illud detur. Ex p̄dictis no. qz qñ relingitur vinum debz dari de eo qd est in p̄monio. als debet emi: vt hic. simi. le. in. l. ticia. s. i. j. de. au. z ar. le.

Si uinum. C. Aino legato nō cedunt va. sa magna nec parua in qbus vi. nū portat de loco ad locū: sed vasa pua i qbus vinū cō seruaf: z cū vino vedūtur cedūt. h. d. Et ad euidentiā scias qz qdam vasa sunt apta ad vna cōferuāda: vt ve. getes magne. qdam sunt apte ad portādū nō ad p̄ser. uādū: z cū vino vedūt: z sic fit i portub' maris. C. Op. j. e. l. vinū. So. intellige istā fm illā: qz intellige de vasis qz p̄sueuerūt vedē cū vino ex cōsuetudine regionis. Ex. l. sequenti.

An p̄suetudo testatoris inspiciat. z an quātitate le. gata heres debeat mediocre prestare.

Am certum. C. Quātitate lega. ra simpli electō ē be. redis qle soluat: nec p̄suetudo testatoris inspiciat. h. d. ista lex de cuius materia dicā latius: z melius qz sit dictū p aliquē. duo habetis hic. primo qz p̄suetudo testatoris nō inspiciat. scdo qz ē in arbitrio heredis qd sol uat. C. Op. ad p̄mū z videt qz p̄suetudo testatoris in spiciat: vt. l. minimis. s. de. le. iij. z. l. si seruus pluriū. s. fi. s. de. le. i. So. ibi in minimis pp magnā eoz varieta tē q est in forma materia: z in pondere inspiciamus p̄sue tudinē defuncti: z regionis vt ibi. secus in alijs quanti tatibus legatis: vt hic in glo. z bñ. C. Itē opp. de. l. cuz alimēta. j. de. ali. z ab. le. vbi inspiciat p̄suetudo patris. qd dicemus. Hic in glo. daf vna so. p̄suetudo vtendi nō inspiciat: vt hic. sed p̄suetudo loquēdi sic vt ibi. hec sol. est p̄dictā. l. cū alimēta. z p̄. l. ex vsu. j. e. Quare Dy. dic

i. l. cū alimēta: erat icerta q̄ritat. h. nō erat icerta q̄ritat. C. Lōtra istā so. op. j. e. l. ex vsu. So. Dy. ibi erat icertū gen' rei legat e: z ē q̄ritas. hic nō q̄ritas tm. Ita dicā nullū sapore h. it. C. Aduertatis q̄qz testato: legādo facit tm mētio nē de substantia nō de qualitate: z tūc si dubiū emanat circa substantiā p̄sumet ex vsu defuncti vtēdi z loquēdi. nā nō facio d̄sam inter vsū loquēdi z vtēdi: vt. l. i. s. e. legauit eni vinū: z dubitat qd sit vinū z videt qz acetū sit vinū: z sic d̄ substantiā: z ideo recur rit ad vsū defuncti. Si nō dubitat nō de substantiā quā noiauit: sed de aliqua q̄ritate: z tūc qdam est qualitas intrinseca rei: vt bonitas dulcedo aspitās z sitia: z i istis nō inspiciamus defuncti p̄suetudinē: qz ab ipsa rei natu ra inest nō ex defuncti p̄suetudine. casus est hic. qdam est q̄ritas extrinseca que a rei natura nō inest: vtputa q̄ litas alimēto: um: z in ista inspiciamus cōsuetudinē de functi: vt. l. cū alimēta. j. de. ali. z ci. le. z. l. si dñs stichuz. s. pe. j. de. pec. le. z. l. si cui annuū in pn. s. de. an. le. Ex p̄dicta vera qñ testato: nullā q̄ritatem exp̄ssit. sed si testator exp̄ssisset q̄ritatem: tūc si qd dubiū emanat cir ca illā qualitatē exp̄ssam recurrimus ad vsuz testatoris vt. l. si qs vinū. s. fi. z. l. seq. z hoc vult dicere iuriscōsul tus hic dū dicit non adiecta q̄ritate: qz tunc esset secus. Pone qz testato: relinqt centū libras olei dulcis intel ligit de oleo qz appellatiōe dulcis testato: hz: z si lega uit centū libras olei ad cōburēdū intelligit de oleo qd testato: hz ad p̄burēdū: vt. l. si quis vinū. s. fi. z. l. se. j. e. C. Alti mo ad si. op. s. de. le. i. l. legato generaliter. vbi dicit dari mediocre. So. gl. dicit qdam hoc verū dum tū det mediocre. hec so. est p̄tra casuz. l. fideiussores. s. man. z. l. minimis. s. de. le. iij. ideo glo. remittit ad no. i. l. legato. s. de. le. i. z insti. de. leg. s. si generaliter. Sed hic loquit qñ in tali genere legato nullū est reperire ita viliūmū qz nō sit alicuius vtilitatis: sed si esset legatus tale genus i quo reperiret aliqd qz nō ēt alicuius vtili tatis: vt in hoie vel aialibus: tūc d̄z dari mediocre. ita i telligit Dy. in. c. in obscuris. extra de reg. iur. li. vi. z est glo. no. z mēti tenēda in. l. legato. in prin. magne gl. s. de. le. i. C. Itē op. qz nō sit electio heredis sed legatarij vt. s. n. i. l. ij. Rūdeo qe qd glo. dicat. dic fm Dy. hic lo quit in q̄ritatibus legatis. ibi in alijs generibus: vt tpe no. in. d. l. legato generaliter. z in. d. c. in obscuris.

Am certus. C. Tantuz est dicere qd natū esset. qñ di cere qd natū erit. h. d. qd tene mēti. C. Op. de. l. ex eo. j. e. so. ibi erat relictū annuū. hic nō. d̄ materia huius. l. plene dixi in. l. inter stipulātem. s. sacra. de. ver bo. ob. Ex. in. l. si qs argētum. C. de. dona.

Am uinum. C. Aides hic si testa tor legat vinū simpli citer qz valet. Lōtra de. l. cū post. s. gener. ff. de iur do. vbi legatū idetermiatū nō vj. So. vt dicā. j. l. p̄. Ex. l. sequenti.

Legato frumēto vxori intelligit de eo qz est i domo tpe mortis: z an appellatiōe. frumēti veniāt legumina.

Vidam beredes. C. Aides hic qz ver bū indefinitū refert ad oia. C. Op. qz nō valet legatū ita factū: vt. j. de. ver. ob. l. tritici. So. aliud i sti pulatione cōcepta hoc modo. aliud in legato. C. Lon tra istā so. op. de. l. cū post. s. gener. de iure do. So. hic loquitur qñ legat aliqd p̄tēs ad alimenta. vñ fauore alimēto: z inter p̄ramur oia videri legata: vt sic indefini ta eq̄pollent vsi. secus in his que ad alimēta p̄ncipalit nō p̄tēt: vt ibi. facit. l. si cui annuū: z qd ibi dixi. s. de annu. le. C. Alti no. h. casū qz si testator legat frumē tū vxori intelligit de eo qd est tpe mortis cū frumentū sit renouabile: qz p̄sumit z corruptionē recipit: vt. l. q situm. circa pn. de. fun. instru. dixi plenius. j. de. au. z ar. le. l. si ita. z ibi h. ac. l. nō allegaui. C. Quero vtrum legu mina p̄tincant appellatiōe frumēti. Ex. videt qz nō

In l. iij. §. siue aut. j. de penu. le. z. l. frugē de ver. sig.

I damnatus sit.

Mo. h. casuz i quo heres n̄ p̄t vinū legatū effūdere p̄ corbes. C. Op. s. de pi. z. como. rei. v̄. l. i. §. i. So. aliud in rebus v̄ditis aliud in rebus legatis. rō qz qñ v̄do tibi vinū videor cōuenire vt portes: q̄ cōuētio nō est in legatario: quam glo. tene mēti. Videte lz ista cōuētio nō fit cū legatario vt portet. Lerte nec etiā vt heres portet legatario. vñ remanet in dispōne iuris cōis: vt legatari⁹ sibi portet: vt hic.

I quis uinum.

Dis liquor ex vinea pcedēs ē v̄ nū. secus si aliū de. nisi p̄suetudo vtētium aliter se habeat. h. d. cū. l. ex vsu. z. l. nō aliter.

X eo.

C. Op. de. l. cum certus. s. eo. So. vt ibi: z. plene dixi. j. de ver. ob. l. in ter stipulantem. §. sacram.

Ino.

De hac. l. vidistis. s. e. l. si cui.

Inum.

Danc. l. vidistis. s. e. l. cuz vinum. Ex. §. sequenti.

Appellatione vasoz q̄ vasa veniant: z an legato vino veniant vasa.

Illud.

Vide glo. q̄ incipit iōqz est cū eis: q̄a ponit intellectū huius. §. ego puro q̄ in nostris eloquijs fm tpa hodierna seu moderna vasoz appellatione p̄ineant oīa vasa apta ad portādū: vt. l. z. si nō sint. §. ij. j. de au. z. arg. le. ideo veniūt dolia q̄ tūcūqz magna. Nō ob. bec. l. qz p̄suetudo loquēdi: tūc repugnabit. iō p̄sule q̄ de hoc facias positiones q̄ sic se bz cōis vsus loquēdi. an at qñ legat vinū simp̄r nō dicēdo aliqd de vasis: an p̄tineatur vasa. dic vt. l. si cui. §. si. s. eo.

Ex. l. sequenti.

Legato vini in vrnalibus vel amphoris qd veniat.

Uinum.

Ista ē bona. l. i. sui p̄n. cū d̄ hic q̄ legauit vinū oē in vrnalib⁹: z venit vinū qd est in amphoris. Cōtra de. l. si seru⁹. §. cuiusqz. s. de le. i. z. l. sed z si certis. s. e. z. l. i. §. pe. s. de dote p̄le. vbi si lego aliqd qd est in aliquo loco: z nō repiat qd nō valet legatū. q̄si legatū corpus qd nō est in rerū natura. h̄ vero d̄ p̄nū. So. dicit glo. valde nō. q̄ lōga d̄ria est qñ dico lego vinū in vrnalibus: an dico lego uinum quod est in vrnalibus. nam isto secundo casu loquūtur cōtraria. nā video: legare corpus qd nō est in rerū natura: z nō valet legatū si nō repiat: z qdā in p̄n. gl. h̄it q̄ ē in amphoris z male: qz nō d̄z eē qd est: vt p̄z in soluto: z p̄ri. C. s. q̄ro qñ lego vinū in vrnalib⁹ oē vel i amphoris oē: z nil repit i amphoris vel i vrnalib⁹ q̄s erit effectus h̄ legatū. Rū. si repit vinū i amphoris v̄l in vrnalib⁹: vt testator dixit effectus est vt amphore cum vino veniant: z hoc sentit gl. in princ. vt patz ex legibus allegatis in eo. Sz si n̄ repit in amphoris vt dixit testator: tūc effectus ē: ut heres mittat vinū i āphoriz: ita q̄ legatū aliqd opes: vt l. si qñ. s. de le. i. z. l. generaliter. in p̄n. s. de vsufu. le. z hoc approbat cōsuetudo: qz si emi vinū a te in vegete tua intelligit q̄ debes ponere in vegete mea. Vel aliter dic q̄ qñ testator legat vinū in amphoris v̄l in vrnalib⁹ z nō repit: intelligit q̄ heres debeat dare vinū z vrnalia z amphoras: z hoc videt esse de mente glo.

Cui dulcia.

Adiectiua indefinita generaliter neutraliter posita referunt ad oēs res ad q̄s p̄nt adaptari rōne adiūcti cui⁹ significatio restringit. h. d. z est male dict⁹. §. Dicat h̄ q̄ enumeratio sp̄ci hic posita restringit significationes generis. Cōtra de. l. quesitū. §. pe. j. ti. i. Glo. nō soluit. D̄. et de reg. iur. li. vi. c. generi dicit qd hoc est pp̄ natura istius copule. z que q̄litate p̄cedentis legatū in se

quē legatū v̄l repetere arg. j. ti. i. l. seie. §. gaio. nescio qd hoc sit dictū. z qd sit verū dictū D̄. v̄l sentire gl. h̄. Videte d̄ni. ista so. D̄. nō placet mihi. nō enī soluit r̄ rium de. d. l. q̄situm. §. pe. j. ti. i. Si enī hic est dicitio z ibi ē dicitio cū q̄ magis p̄iūgit: z repetitōez iducit: vt. j. de p̄di. z de. l. iur. Pau. z ibi dixi. Nō ob. l. seie. §. gaio. qz r̄nde vt ibi videbitis. Qualiter ergo soluem⁹. Dico sic. l. nostra loq̄ qñ gen⁹ p̄feri p̄ aliqd adiectiū neutraliter positū: tūc qz tale adiectiū regit substantiūm d̄z intelligi de substantiūo q̄litate eius quā testator exp̄s ferat in alia pte ipsius testi illi p̄iūcta: vt p̄z h̄. Si igit ex prima⁹ gen⁹ p̄ noīa substantiua sili modo: tūc enumeratio sp̄ez nō restringit significationē generis fm distictionē quā videbitis in. l. quesitū. §. pe. j. ti. i. C. Quo circa istū. §. d̄ hic q̄ oīa dulcia veniunt cā portionis parata: an veniat aliud vinū q̄ gen⁹ a testatore exp̄sum. R̄nde nō nullū aliud vinū venit nisi illud singulariter qd a testatore est exp̄sum: vt. l. heres meus. §. i. s. de le. iij. z. l. cū delationis. §. cui fundus. j. ti. i. qd ergo hic dicit q̄ veniūt oīa dulcia cā potōis parata. intellige ex cepto vino: qz nō venit nisi vinū qd est noiatur: z bec s̄t utilia pp̄ statuta q̄ post sp̄ales clausulas ponūt ḡnales an ille clausule ḡnales intelligant de eodē genere cum sp̄alibus dicā in. l. b̄ quesitum. §. pe. j. ti. i.

De fundo instructo z instrō legato. R̄ica.

Iue cum instrumento.

C. Op. de. l. si cui. j. e. So. sunt duo legata. Sz in p̄mo cāu unū ē p̄ncipale aliō accessoriū. in scdo uterqz ē p̄ncipale: ut ibi videbitis: z an sit uerum videbitis. j. p̄oxi. §.

Fundo.

Vides ergo q̄ instrū nō uēdicat gere hic q̄ fundus fuit uolūtarie alienatus: z sic est reuocātū legatū fundi. iō nō p̄t stare legatū instrū cuz d̄t fundus cū instrō: qz instrū est accessoriū. secus si d̄t fundum z instrū uel fundū instructū: ut videbitis in. l. si cui. j. eo.

Ex. l. sequenti.

Legata pp̄riate nō v̄l instrū esse legatus. secus si legatus sit vsufructus.

Um pater.

Dotes.

Iste s̄. h̄z duplicē lec. vnā af firmatiua. aliā negatiua: z ista negatiua est magis notabilis. iō fm eā pono casuz. Ex qua h̄es q̄ legata pp̄riate instrū nō v̄l eē legatū C. Op. s̄ istū tex. de. l. sed z ades. §. illud. s̄. loca. Sol. aliud in fundo locato: qz tūc venit instrū. aliud in fundo cōcesso inter viuos vel legato: ut hic. z. s̄. de ac. ēpr. l. fundus. s̄. gl. videat dicere p̄trariū in. l. ij. C. de s̄. si. Sed p̄t illa intelligi q̄ habeat aliū iurēctū. als male diceret. C. Op. de. l. locū. §. pp̄riarius. s̄. de vsufr. So. aliud qñ legat vsufruct⁹: qz cedūt instrū. aliud qñ legatur pp̄rietas: vt hic. z q̄ sit rō gl. no. ibi multū late z intellige qz cedūt instrū: ut habeat vsufructū instrū vt. l. itē si fundi. §. si nuda. s̄. s̄. vsufr. q̄ tene mēti: qz s̄t quotidiana. C. Altio gl. op. ad h̄ac. l. de. l. seie. §. tyrāne. sed ibi apparet so. qz ibi p̄ratū erat ps̄ fūdi. Alia l̄ra ē affirmatiua: z ista est clara: ut p̄z in glo.

Undum.

Talia sunt subiecta q̄lia p̄dicata d̄mōstrāt z eō. hoc dicit. Vel aliter in substōne cū qualitate illa res uenit tanq̄ primitus fuit relicta. h. d. C. Ad s̄. s̄. z me dij t̄pis op. glo. j. ad treb. l. in fideicōmissō. ubi fructus mediū t̄pis nō ueniūt in restōne. Glo. so. pluribus modis: sed tene mēti unā de duabus. nā hic legatū instrū est legatū uniuersale sub quodā noīe collectiūo. sicut grex z peculiū unde recipit augmētuz. uel dic q̄ ista ta

a I dam
o natus.
sit di
spostioe iu
ris cōis v̄d
no. p̄ bar. in
. l. i. j. de ali.
lega. z oino
bar. in. l. itez
illa in fi. p̄n.
d̄ p̄si. pecu.
b Cū vi
q nuū. §.
cui t̄ul
cia. dicā i. l.
Ad nō. ma
time p̄ doc.
in. c. sedes. d̄
rescrip.
C De fūdo
instructo z i
strumēto le
gato. R̄ica.
c Cū pa
c ter aliū
intelle
ctū. vide i. l.
ij. C. de v̄b.
fig. p̄ glo. z
docto.

Utm q
c das. s.
.i. i. ibi
vide bar. q
priu vult ei
qd hic et vid
l. i. pe. s. pre
tor ait. d. d.
insec.
b I cui
s fundu
nulla e
differentia.
Que sit dif.
feretia iter et
cu. et adde
bar. i. l. tice
tex. s. i. d. le.
.i. et i. l. fudu
.C. de v. s. et
adde qd hcl
in. l. si ancil
la. cu. l. se. de
le. i. et dicta
p bart. in. l.
gallus. s. q.
da recte. de
lib. et post. et
adde doct. i.
d. l. tice. s.
nihil. et l. y. i.
l. h. C. d. nu
pt. do. ant. i.
.c. in litteris
in pn. d. rest.
spo. et bar. et
doc. in. l. iul.
pau. d. co.
di. et demo.
et in. l. i. j. de
pecu. le. bar.
et ibi post eu
de istis dicti
onibus in. l.
si ita. s. i. de
manu. testa.
et de dictioe
cu. vide no.
in. l. si is qui
circa pn. de
reb. dub.
ADDE de
dictioe cum
bal. p. ccc.
vij. et cccc. l.
iij. lib.

lia no cedut legato tanq fructus: sed tanq infra simul in istis fructibus renouata: et ista so. plus placet.

Minor. C Manumissio hz inualida extinguit serui legatu. b. d. Sile. j. de adi. le. l. et io. et l. si legatu. et s. de le. i. l. legatu in pn. C Op. s. de le. i. l. seruū filij. s. si idē. et l. si seruus legatus. s. si seru. So. dic gl. ibi loqf in seruo que expsse legauit h sub q/ da vniuersitate. ista sol. no vī bona. imo vī totū e: qz legatu generis n vī qz reuocef p sequēte actū iurilē: vt l. si. in si. j. de au. et ar. le. io glo. dicit h manumisit inter viuos. ibi in eodē testō. ideo no videt habuisse aiūm reuocandi nisi manumissio valeret. p hoc optime tex. in l. cum ita. s. si. s. de op. le.

Am quidam. C Magis ispicat fūdus in quo quis opaf q fūdus i quo moraf. b. d. C Op. de. l. i. s. i. d. li. agno. vbi dz fieri citatio ad locū vbi moraf cū familia: no ad locū vbi opaf. hoc est ad stationē. Sol. alia materia est ibi et diuersam hz rōnem ab ista: vt patz cuilibet sane intuēti. Aduerte qz valeat citatio facta ad stationē videt hoc pbari: et in l. ex facto. s. oēs serui. s. de here. isti. et i. l. ite apud labeonē. s. puitiū. ff. d. iniur. Ex. l. sequenti.

An sit dfa dicere lego fundū cū instrō: vel lego fundū et instrm: ibi. Quero. Et an si dicat lego fundum instructū tantū importet quantū pdicta: ibi. Scōo

I cui fundum. C Ista est diffici lis. l. et anteq. itre glo. oppono ptra. no est dubiū q alienato fundo no cedit instrm: vt. l. ij. s. i. s. e. si instrm no cedit. er go appet qz illius fūdi defijt eē instrm: et sic vī qz instrm legato no cedat quocūqz vbo sit vsus. qsi p testatores fuerit trāslatū in aliū: et sic alienato fūdo no remanet i strumētū fūdi: vt. j. de au. et ar. le. l. iij. s. seio. Rūdeo de bes sic intelligere hāc. l. qz testato: legauit fundū: et iō instrm no aduocat a fundo: et sic remanet instrm fundi et cedit legato: et hoc vult dicere tex. hic q ponit instrm esse legatū: no qz hoc sit semp sed pōt. f. in casibus esse legatū. secus si esset trāslatum in alium vsū: vt. s. dixi. Quero que sit dfa qn dico lego fundū cū instrō: vī lego fundū et instrm. Rū. dfa est in duobus. primo est in plenitudine legati: qz si lego fundū et instrm cedit istfz fundi et instrm patrisfa. vt. j. e. l. qsitū. s. sed si fundus. Sed si lego fundū cū instrō: tūc no cedit nisi instrm fū di: vt ibi pz. Scōa dfa est in modo extinguendi legatū. nā si lego fundū et instrm extincto legato fundi no exti guif legatū instrm. Rō qz vtrūqz videt pncipaliter lega ri: vt hic. et l. i. in pn. et. s. i. s. e. Sed qn legaf fundus cū instrō alienato fundo extinguit legatū instrm. rō est: qz est accessoriū vt hic. et. s. e. l. i. et facit. j. de pec. le. l. i. et ij. et hm hoc est dfa iter cū et: qd ē. l. illi cū illo. s. de vsu fruc. le. et l. tice textores. s. i. s. de le. ij. Sed glo. tangit istud ptrariū tū no bñ declarat. iō dic sic. inter et et cum nulla est dfa qtu ad pūctionē: qz qlibet istaz dictio nū pūngit: vt legibus ptrarijs: et l. si qz ticio. de vsufr. accre. et l. triplici. de ver. sig. Sed qtu ad modū pūn gēdi aduerte. nā aut cadit inter res inter qz pū nō ē: vt vna alij no accedat vt est inter hoies: quoz vnus al teri accrescere no solet: vt. l. iustissime de edi. edic. vt in ter res distinctas potius: et tūc eodē modo cōiungunt vt instrm. de le. s. si qz ancillas: et l. si ancilla cū liberis. s. de le. i. aut cadit inter res quaz vna solet accedere alte ri: vt instrm fundo. peculū seruo: et tūc est dfa: qz cū cō iungit accessorie: vt hic. et. l. ij. de pec. le. et hoc pbat in l. ij. C. de ver. sig. et ibi p glo. Scōo qro si aliqs legat fundū instructū: an egparabil pdictis. Rūdeo qrum ad legari plenitudinē egparabil illi legato lego fundū et instrm: vt. j. e. l. qsitum. s. si fundus. Itē qrum ad ex tinguendi modū egparaf etiā illi legato lego fundum et instrm: vt hic dicit Pau. iuriscōsultus. tū vī esse ptra tex. instrm. e. s. si qz ancillas. in si. dicit qdam qz ibi impa

to: locutus est sic ppter rudes. Alij dicunt qz illa corri git Paulū. Tertij dicit vt Azo. qz qrum ad extingue di modū istud legatū fundi instructi hz naturā separa tā p se. nā alienato fundo extinguit legatū instrm fundi ita loqur ptrariū istud: sed no extinguit legatū in sifi patrisfa. vt hic. et ista est opi. Azo. et bona. Ex qua no. qz istud adiectiuū instructum et filia videt adijcere acces sozie illa que psuenerūt accedere legato fundi. illa ve ro que no consueuerūt accedere videtur pncipaliter adijcere. Sed ptra. s. depo. l. i. s. q. depo. vbi si depo no seruū vestitū: venit vestis accessorie. So. vt ibi in gl. qz ibi de veste nihil fuit dictū. secus si esset dictū de ve stimēto: qz tūc recurremus ad distinctionē huius. l. qz aut dixit depono seruū vestitū: et tunc vestis venit acces sozie. secus si dixit depono seruū sic ornatū qz tunc ille merces no iunt accessorie: sed vtrūqz erit depositū pncipaliter. Et aduerte si lego fundū instructū alienato fundo no extinguit legatū instrm. Sed quō potero pe tere istud instrm cū sit qdaz qualitas q no pōt esse sine subiecto: vt. l. i. s. de vsufr. le. Rūdeo istud adiectiuū in structū no est nomē reruz: sed magis est nomē cuiusdā relationis: sicut vbi gfa. pater et filius sunt noia cuiusdā relationis: no qz sint ppria noia. modo cū ista re latio sit accidēs no petam instrm: sed petā rem ex qua fiebat relatio ad aliā rē: vtrūqz ad fundū: qz petā istfz et hoc videt hic dicere iuriscōsultus: et ideo si est qdam qualitas relata ad ipsāmet rē no ad aliā rē: vtrūqz si le go seruū totuz extincto legato serui no possum petere ipsā qualitatē totā et p hoc ista. l. videt facere p materi am q determinat in. l. diuus. j. de re iudi. in qua dico lō gam dfram esse: an dicā testes corrupti falsum dixerunt et q fuerūt corrupti. Primo casu dz pbari vtrūqz. als nil pbat. Scōo casu sufficit si pbetur vnuz qz videtur cōtra hanc. l. qz no est differentia inter fundū instructū et fundū et instrm. So. patet ex pdictis: qz petā respectu rei ad quā sit relatio no sit differentia: sed respectu rei ad seipsam bene sit dfa: vt ex predictis satis plene patet.

Epoti. C Per solā sniam no fit reuo uatio vt legatū extingua. b. d. Dicit hic qz legatum nois cōtinet appellatiōe legati generalis. Cōtra in. l. gaus. in pn. s. de le. ij. So. hoc ideo qz calendarium legauit: vt. s. de leg. iij. l. qui filii. Item videt qz p sniam extinguit: vt. l. si deicōmis/ sa. s. si rem. s. de le. iij. Rūdeo ibi plus fuit: qz ibi exigit testato: hic no. C Item op. qz legatū sit extinctū: qz p sniam fit nouatio: vt. l. si. C. de except. rei iudi. ergo et. Dicit glo. certe p sniam no fit nouatio. l. talis qz piorē actum tollat: sed adijcitur noua forma: vt no. in. l. i. C. de iudi. et sic innuit ista glo. qz si nouatio esset facta vere extinguit istud legatum. C Quero an hoc sit verum. Et hic videt tex. qz sic. j. e. l. seie. s. pdia. In cōtrarium videt casus in. l. cum filius. s. heres. s. de le. ij. et. j. de li be. l. i. si. s. si. So. aut est legatum liberationis et p no uationē no extinguitur: vt. d. l. si. s. i. de lib. le. aut est le gatum ipsius nois: et tunc aut legaf spāliter: et p noua tionem no extinguit: vt. d. s. heres. aut legatur sub q/ dam vniuersitate: et tunc nouatione extinguit: vt hic. et. j. e. l. seie. s. predia.

Abernā. C In eo in quo appet esse mutata voluntas te statoris videt esse reuocatū legatum no in alio hoc dicit. C Quero que sunt ista in gbus apparet mu tata volūtas. Glo. respondet multuz bene. C Sed cō tra hoc op. hic fuit legata taberna cū merabus et bor reuz cū vino. ergo extincto legato principali. f. de taber na merces no debent: vt. l. si cui fundum. s. eo. Sol. ibi dictio cum cadit inter res quaz vna alteri cōsuevit acce dere hic vero cadit inter res quaz vtrāqz est pncipa lis: qz vinū no est cā horrei: nec vinū alteri vī pcedere.

Vesitum. C Dec. l. diuiditur in ptes tres. Primo ponit qd sit

VIII

instrumētum fundi vsqz ad. §. si domus. Secūdo quid sit instrūm domus vsqz ad. §. sed si fundus. Tertio que sit differētia inter legatum fundi simul instructi: & simul cuz instrū: & circa hoc multa dicta interserit vsqz ad h. l. **C** Nota tex. ibi quippe rē. dicitur hic qd frumentum cōtinetur appellatione instrū. nōne hoc est contra diffinitōnē instrū hic positam. Rūdeo vt patet ex sequēti tex. qd instrūm diutius manet p renouationem qz consumitur & renouatur: vt in tex. sequenti.

C In versic. vxores. No. tex. neqz est dura rē.

C In ver. ea vero que solo rē. No. tex. ibi: qz sū dus fundi rē. **C** In. §. si qz rē. No. istuz casum

C In ver. itē sere & clauēs rē. No. qz sere & clauēs sunt portio domus.

Papinianus quoqz.

C Dic & in sequēti. §. sunt duo boni casus. No. in scōo casu qz quis videtur esse in fundo si habet animum redeundi.

Deniqz neratius.

C Nota istum tex. & habes hic qd exceptio cōfirmat regulaz. Sed an facit comprehendī ea que als nō cōprehēde renf. Dic videtur esse tex. qd sic. habuistis casuz in p̄trarium in. l. generaliter. §. vxori. s. de vsufr. le. Ad hāc. l. rūde qz hic dixit maxime.

Sed & ipse papinianus

C Facilis est tene menti istum tex. ad ea que dicitur. j. de dona. l. antepe.

Ex. §. sequenti.

C Heres an teneatur dare legatario instrū emptionis fundi legati.

Papinianus quoqz.

C No. tex. ibi nisi inquit ex alia parte rē. hic videt casus qd si tastator legat mibi fundum qd he res mibi teneat dare instrū emptionis fundi. Lōtra hoc videt tex. in. l. instrū. C. de fideicō. Dicit Pla. qd ibi fuerunt legatē res p parte: hic infolidum: & hoc tenet Specu. in ti. de instrū. edi. §. nunc vero. ver. sed queritur. Hoc. determinat cōtrarium qd nō teneatur p̄stare instrū sicut nec venditor: sed d3 cauere de p̄stando qm opus fuerit: vt. l. ticius de ac. emp. & l. instrū. ne si hereditas euinceref teneat: qz alij tradidit instrū hec ratio nō placet: qz si bona fide tradidit nō teneatur bonefidei possessor: vt. l. qz si possessor. s. de peti. here. & l. hoc aut. j. ad. l. fal. sed interest heredis retinere. ppter aliud: qz possit teneri de euictione si legatum fuisset cōiuncte persone: vlsociens alienuz legasset: vel in alijs casibus qbus de euictione teneat: vt. l. si domus. §. de euictio ne. s. de le. i. No ob. hec. l. qz qd dicit qd debent p̄stari emptiones debet exponi. i. cōmoduz qd ex emptione pcedit. nō aut instrū emptionis. ita intelligunt doc. in. l. instrumenta. C. de fideicō.

Ex. §. sequenti.

C Quid sit genus: qd species: quid indiuiduū ibi. Dis expeditis. Et an cum genus & species ponunt inter psonas grauatas generi p species an deroget. ibi. Prima igif. Et qm genus & species ponit inter psonas honoratas: ibi. Venio. Et qm genus & species cadunt inter res legatas seu de quibus fit dispositio generi per specie de rogetur: ibi. Tertia. Et qm genus & species cadunt inter casus in quibus dispositio confertur an generi per speciem deroget vide in fi.

Si quis fundum.

C Iste. §. habet ma

teriam profundissimam & multam inuolutam & tractatam a glo. & doc. mei iudicio multum impfecte & per oēs. Sed ego tractabo magis late: & breuiter hoc dicit. Enumeratio specierum respiciens actum legandi non restringit genus prece dens. hoc primo. Item quādo vni legatur gen^o alteri species a legato generis species videt exēpta. h. d. cum. §. seq. **C** Op. j. de supel. le. l. legata supellectili. ij. rūslo. vbi per enumerationē specierum minuitur generis legatum. Glo. sol. hic nō minuitur person e legatum. ibi legatum agri minuitur. Ista sol. nō est bona: qz lex p̄traria loquitur tam de legato qd respicit agruz: qz fuit legatus fundus instructus qd de legato quod respicit personam: qz loquitur de legato supellectilium. Alij dicunt qd hic legauit aliquas species contētas sub genere. in cōtrarijs numerauit aliquod indiuiduum qd continebat in aliqua specie nō expressa: sed que continebatur sub genere. Ista sol. lz in se sit vera tamen ad. l. contrariaz nō est bona: qz tex. ibi dicit species: & sic nō loquitur de indiuiduo: quare gl. indistincte soluit qz in. l. cōtraria in. ij. responso fuit facta enumeratio specierum causa limitationis: & vt gen^o limitaret. hic vero fuit facta ex abūdanti gratia dubitationis tollende. **C** Aduertatis domini op. ad hanc. l. de. l. cum delanionis. §. cui fundū j. eo. Glo. soluit duobus modis. primo modo qd indistincte ibi fuit facta enumeratio per moduz limitationis & determinationis: sed quis reuelauit hoc glo. certe tex. ibi nō aperit. qualiter ergo soluemus. dic qz sol. qd glo. ponit supra est vera: qz ibi fuerunt enumerate res quedam indiuidue que continebantur sub quadaz specie nō nominata: sed sub genere contenta. Dec so. probatur in. d. §. si cui fundum. & l. heres. §. i. s. de leg. ij. & l. i. §. item si duo. j. de au. & argen. lega. tunc enim videtur voluisse qd de illa specie non comprehendatur: nisi indiuidua nominata. ratio qz ipse speciem non expressit. secus si speciem expressisset: vt. l. verba. j. de ali. & ab. le. sed quādo legat genus & nominat speciem contentam sub genere species venit: qz nominatur: vt hic.

C Item op. de. l. cum delanionis. §. quidam. j. eo. Solu. dicit glo. ibi fuit nominata species causa determinationis. ita dicit glo. hic indistincte. ita etiam dicit By. in. c. generi. de reg. iur. li. vi. & Ja. de are. inter alias suas so. Sed quis reuelauit glo. qd hoc fuit adiectum causa determinatiōis. Ideo forsan Ja. de are. de hoc dubitans dedit aliam solutionem dicens qz in. §. quidam nō fuit legatum genus: & numerata postea species sicut hic. sed fuit adiecta legato quedam q̄litas seu modificatio. dico enim vti ego possedi: & ideo illa talis modificatio declaratur per species postea enumeratas. hec solu. non placet: qz tantum est dicere lego fundum vti possedi: quātum est dicere lego fundum instructum: vel fundum & instrumentum: & ita genus. casus est. j. e. l. p̄edia. §. ita legatuz. hec solu. non placet. qd dicemus. breuiter dico qz taz iste. §. q̄. §. contra ruz loquitur in casu dubij. sed hic presumitur facta enumeratio ex causa determinationis. rōnem dicam incontinenti. **C** Sed circa hoc quero vnam. q. nam glo. ponit duos casus pro constanti. aut adiectio fuit facta ex abūdanti: aut ex causa determinationis: quid in dubio. glo. non dicit. sed Ja. de are. & By. dicunt qz in dubio stemus huic. §. qz ex abūdanti videatur facta. ar. l. quotiens. j. de re. du. & l. euz qui. s. de pba. ita dicit By. in. c. generi. de re. iur. li. vi. Sed hoc vi

Uestitū q portio dom^o.
Nota q clauēs & sere st portio dom^o & an veniat vendita domo. vid bal. in. l. iij. C. de ver. signi.
Deniqz cōfirmat regulā. Quali ter exceptio firmet regulā vide qd dicitur in. l. i. nā qd. de pecu. le. & l. genera li. §. vxori. b vsufr. le.

C Si quis fundū. vide tur q̄ deroget. de hac materia v̄d no. p. bal. in .l. quotiens .C. fa. her. z ibi vide no. q. z aliā no. q. p. cū. in. l. si filio. in .l. col. C. fami. ber. Et not. q̄ generalis p̄dētia ho minis nō de rogat sp̄ali p̄ uisōi. l. si q̄s poris. §. cer tū. cum auē. nūc aut̄ ubi posita. z ibi bal. C. de se. ch. nup. z an vna p̄uisionis magis sp̄alis deroget alte ri p̄uisioni min⁹ sp̄ali z quō cognos catur. vide bal. in .l. hac cōsultissima .C. q. testa. fa. pos. in .l. col. z bar. in .l. l. §. i. j. de ope. no. nū. **B** Ad. q. d. facto. Item posset induci ad aliā. q. de qua vide qd̄ dixi post bar. in .l. ij. i. p̄n. de v. ob. z qd̄ late no ta. p. bar. i. l. sanctio. j. de pe. z bal. z jmo. in no. q. in .l. cohe redi. §. q. pa trē de vulg. z pup. **C** Rūdeo q̄ nō. Et ista faciūt ad. q. d. qua p. bal. p̄ istū ter. in .l. si ab hosti bus. fo. ma. q̄ si vnū est statutū q̄ oc cidēs bāni tū hēat p̄mi um. alio sta tuto cauef q̄ occidēs ceteros ban nitos mērea tur dimidiā penā sed ei dē iponatur minor pena pro dimidia eius q̄ alte ri iponeref q̄ occidēs talē exbānitū de quo caue tur q̄ dimi diā penā me reaf nō hēat p̄mīū. p. quo facit gl. i. d. .l. si ab hosti bus. §. i. i. v̄.

detur p̄tra dictū. §. quidam. z. l. seie. in prin. j. e. vbi in dubio videt facta adiectio cā determinati onis. Quare dic q̄nqz adiectio sp̄erum refertur ad verbū seu p̄cipiū significatiū generis. tūc in dubio videt facta enumeratio cā determinati onis. ita loq̄tur. §. quidā. z. d. l. seie. in p̄nc. q̄nqz enumeratio sp̄erum respicit verbū qd̄ significat actū legādi: z tūc qz actus legādi nō pōt intelli gi restrictus. genus nō pōt intelligi restrictū per enumerationē sp̄erū: qz ad genus nō refert. iō ex abūdanti p̄sumif adiectū: vt hic. nā hoc verbuz cū mācipijs respicit verbū legauerit. Sed si eēt dubiū ad qd̄ refert. vtrū ad actuz legandi vt ad verbū significatiū sp̄i: isto casu intelligo ad p̄ p̄ma fieri relationē. sed q̄ nō apperet q̄ ad p̄ p̄ma haberet fieri relatio: tūc staret dicto doctoz qz ex abūdanti videt apposita: z ita pōt log h. §. **C** S3 p̄tra hoc op. de. l. q̄sitū. §. i. s. d. le. ij. Rñ. ibi enumeratio sp̄eruz p̄cedit genus: z ēt segtur post genus: z sic genus ponif in medio: iō i du bio v̄f apposita grā restringēdi nō distincto ad qd̄ verbū vt ad quē actū referat enumeratio spe cierū. hic nō loq̄tur q̄n tū p̄cedit vel tū segtur. Ex p̄dictis appet so. z intellectus duaz. l. p̄bi mo appet so. l. sed si adijciat. §. p. socio. vbi dicif lucrū z q̄stuz. lucrū est genus: z q̄stus est sp̄es: z restringif significatio lucri: vt intelligif q̄stus: z est rō ibi: qz statim post genus apponif sp̄es ip̄si generi: z ideo ponif expositiue vel determinati ue. Vel dic q̄ ibi intellectus ille assumif: qz sic cōi ter fieri solet: vt p̄z in .l. coheredi. z. l. seie. eo. ti. Itē apparet so. ad. l. q̄ fundū. j. de ver. si. vbi d̄f p̄mitto fundū v̄t optimus maximusqz est: z ius diminitū p̄ d̄m nō esse. Ista verba z ius dimi nutū zē. restringūt significatiōē p̄cedētiuz ver boz: z sic sit expositio seu determinatio p̄ceden tiū. Rō q̄ illud ḡniale dictū respicit. secus si dice ret. p̄mitto fundū v̄t optimus maximusqz est: z p̄mitto ius p̄ d̄m diminitū nō esse: z sic respi ceret actū p̄mittēdi: qz tūc poneref ex abūdanti: vt hic. **C** Op. ad scōaz prem. j. de pecu. leg. l. ser uo manumisso. vbi d̄f qz argētuz muliebre qd̄ est in instrō debet ei cui est legatū instrū. So. vt ibi dicā. **F** His expeditis venio ad materiā. l. nostre z p̄ declaranda ista materia vidēdū est primo q̄ liter hic assumaf genus z species z indiuiduz. Rūdeo q̄tum est in p̄posito assumimus hic ge nus q̄q̄d p̄dicat de pluribus differētibz sp̄es: vel q̄q̄d p̄tinet in se plura que specie differant si ue hoc sit p̄ dictū vniuersale: vt peculium instrū z filia. siue sit p̄ adiectionē alicuius signi vniuer salis: vt oēs res meas vel seruos meos z filia: vt p̄bat in hac. l. z. l. seruis vrbanis. §. si. s. de lega. .ij. z qd̄ ibi no. facit qd̄ no. l. legato ḡnialiter. §. de le. i. z. l. cū post. §. gener. §. de iure do. z quod no. in. l. ij. §. si cer. pe. Sp̄es vero assumif id qd̄ p̄ dicat de pluribus differētibz numero seu illud qd̄ cōtinet in se plura d̄ra numero: vt hic. z hoc apparet. j. e. l. cū delanionis. §. cū fundus. Licet q̄nqz istā sp̄em vocemus genus in ista materia: qz ea abutimur. Indiuiduū vero est qd̄ d̄ se solo p̄dicat: z vt declarē istā māz hēo tractaf q̄tuoz qōnes. Primo q̄n genus z sp̄es cadūt inter p̄ sonas grauatas. Scōo q̄n genus z sp̄es cadūt in ter p̄sonas honoratas. Tertio q̄n genus z sp̄es cadūt inter res legatas seu d̄ qbus sit dispositio Quarto q̄n gen⁹ z sp̄es cadūt iter casus in qd̄ d̄spō cōferf. **F** Prima igit qd̄ ē q̄n gen⁹ z sp̄es cadūt inter p̄sonas grauatas: qz aliqs heres gra uatur sp̄aliter: z postea oēs ḡnialiter: an deroget generi p̄ sp̄em. Elides qz deroget. vt. l. legatoz

. §. i. s. de le. ij. In p̄trariū qz nō in. l. si tibi hō. §. i. s. de leg. i. z. l. meuius. §. cū qui. §. de lega. ij. Breuiter dico sic. aut p̄cedit d̄spō sp̄alis: z seq̄ ḡnialis: aut ecōtra. p̄m o casu aut d̄spō sp̄alis re fert ad plures: z tūc generi p̄ sp̄em derogaf: qz generalis d̄spō sequens tm̄ ad illos noiarios re stringif: vt. l. legatoz. §. i. s. de le. ij. §. intellectū gl. no. in. l. meuius. §. cū. §. de le. ij. z ibi dixi. aut illa dispositio sp̄alis refert tm̄ ad vnū: z tūc ge neri p̄ sp̄em nō derogaf imo sequens dispositio valet z tenet in oibus: vt. d. l. si tibi hō. §. i. z. l. meuius. §. cum qz p̄dicta vera q̄n eadē res est illa in qua oēs grauatur. secus si eēt q̄ritas vel res diuerse: vt no. in. d. §. cū qui. Scōo casu p̄m cipi generi p̄ sp̄em derogaf in totū: vt videaf a generali d̄spōne recessum. hic est casus in .l. ti cia cū testō. §. lucius. z. l. ij. circa prin. §. de le. ij. z ex narratione facta in tex. z glo. colligitur hic. Hoc induco ad. q. de facto. duo sunt statuta in ciuitate ista. dicit vnū qz oēs comitatēses de qua liber porta teneatur appotare cōi frumētuz qd̄ cōe bz in illa porta. aliud erat statutū sp̄ale qz co mitatēses de castro fossati teneatur portare fru mentū qd̄ cōe bz in castro fossati seu in porta so lis: q̄ritur an de illa porta teneatur adiuuare ad portandū vigore p̄mi statuti. Rūdeo qz nō qz siue illud statutū sp̄ale sequat: z videf a genera li recessuz: vt dictū est. siue p̄cedat sp̄ale statutuz z generale sequēs refert ad p̄sonas expressas in sp̄ali q̄n illa sp̄es ad plures refert: vt. l. legatoz. §. i. s. de le. ij. z. §. dixi. **F** Tenio ad scōam. q. q̄n genus z sp̄es cadūt inter p̄sonas honoratas seu inter p̄sonas qbus aliqd̄ p̄cedif vel relinquitur. exēplū ponas in legibus infra allegat. **C** Que ro ergo vtrū generi p̄ sp̄em deroget. Hanc ma teriam habuistis q̄n expeditā in. l. liberis quos in p̄n. §. de ali. z. ci. le. Sed repeto grā euidentio ris intellectus: z dico sic. aut p̄cessio seu legatuz respicit certā seu limitatā cām: aut sit simpliciter z indeterminate. primo casu: aut illi q̄ enumerā tur z noiantur in d̄spōne nō oēs debent admit ti pariter: sed ordine successiuo. aut debent oēs pariter admitti. p̄mo casu enumeratio sp̄erum derogat generi in hoc qz noiati debent p̄ius ad mitti: vt. l. cum ita. §. si. s. de le. ij. scōo casu distin gue vt segtur. aut dispositio sp̄alis p̄cedit z seg tur generalis in eadē voluntate: aut in diuersis voluntatibus. si in eadē voluntate generi p̄ spe ciem derogaf: vt. l. alimēta. §. basilice. j. de ali. z. cib. le. z hoc verū si relinq̄tur ab eadem p̄sona. si vero a diuersis: tūc p̄ vltimam scripturā videf recessum a p̄ma nec est cōcurfus generis z sp̄i vt. l. stichus nutritis. .ij. r̄iso. j. de ali. z. ci. le. si ve ro in diuersis voluntatibus: tūc idē qz p̄ sequen tem dispositionē a p̄ma videf in totuz recessū vt. l. libertis. in prin. j. de ali. z. cib. le. ideo nō est cōcurfus generis z speciei. Scōo casu q̄n sit con cessio simpliciter z indeterminate. aut p̄cedit di spositio sp̄alis z segtur generalis: z tunc generi p̄ sp̄em derogaf: vt generalis p̄uisio nō referat ad p̄sonas qbus est sp̄aliter p̄uisionis. ar. l. co heredi. §. qui patri. de vul. z. pupil. z. l. doli clau sula. j. de ver. ob. aut p̄cedit generalis: z segtur sp̄alis: z tunc generi p̄ sp̄em nō derogaf. imo ge neralis p̄uisio refert ad cū cui est sp̄aliter p̄uisū vt. l. ticia. §. q. marco. als est. l. qui marco. de an nu. leg. z. j. de stip. ser. l. ij. facit ad hoc qd̄ not. p. **L** y. in. l. cum qd̄. C. de le. in vltima qōne. Et per hoc pōt determinari illa qd̄ eo qui p̄iori lega uit bibliam z cuiibet fratri cappam. dixi in. §. q. marco. **P**redicta nā nisi fieret enumeratio sp̄e

tot vel die q no. **C** Materi az habuistis. Et vide pul cherrimā. q. posita p̄ bar to. in. l. sed z posteriores. de leg. z qd̄ pulchre no. bar. in. l. si so cer. §. idē q̄. rit. de vote ple. z no. q. posita p̄ Jo. an. in regula generi. d. re. in. i. mercur. Item faciūt ad. q. Dy. in .l. talis scri ptura. ad si. de le. i. qz si p̄mo est sta tutū q̄ bāni tus p̄ dero gatione fra tarū vel sal. sarij nō pos. sint rebāniri etiā si p̄cez habuerit ab offēsis z po. stea sit aliud statutū q̄ bā niti p̄ male ficijs rebāni an̄ solucōdo cētū si habu erint pacem ab offēsis cū istud statutū sit generale nō cōpēbē. dit bānitos p̄ derobatio ne strataruz vel salarios fm̄ Dy. sed bal. z ange. ibi tenet p̄i uz p̄. l. ij. §. vtrū ver. bi quoz. §. ad file. z. p. l. q. marco. d. an nu. le. ad p̄i mā r̄ide vt ibi maxie p. bar. Scōus ter. nō p̄bat §. jmo. ibi vide aliā. q. p. de. de an. cha. i. c. statu tū. §. cū ab̄. de recript. in. vi. **C** Si cap pam. Lego p̄ozi bibliaz z cuiibz fra tri cappā. z omnio vide bar. in. l. h. p. sul. §. d. ado pti. Et vide bar. in. l. cuz qd̄. §. sed qz. C. de le. z. i. .l. voli clau sula. ff. d. v. ob. z bar. in .l. ij. §. si. de stipu. seruo. **C** Itē faci unt ad qōnē

quam for-
mat bald.
l. l. si tibi hō
§. i. de le. i.
q̄ si p̄ certo
debito credi
tori ecclesie
soluendo pa
pa mandat i
pōi posse col
lectā clericis
alicui? ciuit
tatis q̄ si p̄
ea mādāt im
pōi posse cle
ricis tuci? p̄
uincie in cle
ctōe credito
ris sit graua
ri facere cle
ricos ciuita
tis: an alios
de puincia
e ita ibi vi
det cōclude
re Barto. &
Jmo. p̄ illuz
ter. cū ibi no
ta. h̄ videat
Juz ibi no
tatū p̄ bar. l.
i. men. §.
euz. de le. ij.
dic vt ibi p̄
Jmol.
C Tracta
tus diuidit.
ad d̄ quod
dixit bald. &
Jmo. in. l. si
dño h̄cibus
§. de le. i. p̄
gl. ibi q̄ vbi
spēs dero
gat generi il
lud ē ex qua
dā interpreta
tione p̄tia v̄
bonū & ex eg
tate q̄ no.
ad statuta.
C Itē facit
ad q̄ statuto
cauet q̄ oēs
causē debeat
cōpromitti.
alio statuto
cauet q̄ fili?
sine cōsensu
patris n̄ pos
sit obligari:
an poterit
cōpromitte
re sine cōsen
su patris dal.
in. l. si. §. h. i.
.vj. col. C. d̄
bo. q̄ lib. vic
q̄ sic q̄ sta
tutū de cō
promissis ē
magis spāle
& ad materi
am vide. q̄.
quam ponit
dal. l. l. edē.
C. loca.

ciurum cā determinationis & limitationis gene
ris precedentis vel sequētis. ar. eoruz que infra
dicā facit. l. verba. & q̄ ibi dixi. j. de ali. & ci. leg.
Tertia q̄ est q̄n̄. puissio generalis & spālis ca
dit inter res de quibus sit dispō: & ista est mate
ria nostri. §. ad quā materiā declarādā debes
scire q̄ q̄n̄qz dispō ḡn̄alis & specialis vel genus
& spēs ponūtur alternatiue. q̄n̄qz copulatiue. p̄
mo casu dic vt dixi in. l. i. in fi. j. de re. du. Si co
pulative tūc iste tractatus diuidit̄ in duas ptes
q̄n̄qz vni & eidē legat̄ gen̄ & spēs. q̄n̄qz legat̄ vni
genus & alteri spēs. P̄rio casu q̄n̄ vni & eidēz le
gatur genus & spēs. Ja. de are. dicit sic & Ol. se
quēdo euz: aut p̄cessit positio spēs: & sequitur posi
tio generis: aut ecōuerso. p̄mo casu adiectio ge
neris ampliat & dilatat primū legatū: vt. l. h. §.
cui dulcia. §. de vi. tri. & ole. le. & l. hoc legatū. §.
fi. cū. l. se. §. de leg. iij. Si aut ecōuerso tūc subdi
stingue nō curo. iste modus distinguēdi nō plz
q̄ lz inter psonas adhibeat illa distinctio aut p̄
cedit spēs & c. tū inter res ista distinctio reproba
tur p̄ tex. i. l. seruo manumisso. j. ti. i. & By. videt
hoc velle in. c. generi. de reg. iij. lib. vi. Qualiter
ergo dicemus sustinēdo Ja. de are. Dico r̄idē
do ad. l. seruo manumisso q̄ q̄n̄ vni legat̄ spēs
& alteri genus q̄ illa distinctio q̄ p̄cedat nō hz
locū. sed q̄n̄ vni & eidē legatur genus & spēs ista
distinctio b̄n̄ hz locū: vt p̄z ex. ll. q̄s. j. allegabo.
Quare p̄ declaratione intro istā materiā aliter
q̄ Ja. & q̄ By. q̄n̄qz vni legatur gen̄. alteri spe
cies: & tūc aut legat̄ genus hoc est vnū de gene
re: vt q̄n̄ legat̄ hō simpliciter: & tunc regulariter
p̄ spēm nō derogat̄ generi. imo p̄nt cōcurrere i
vno hoīe legatū generis & legatū spēs: vt. l. si be
res. §. d̄ op. le. & l. si dño. §. de le. i. Fallit si dispō
spālis p̄tinet libertatē: vt. l. cū ita. §. i. §. de op.
le. Si nō legat̄ genus hoc ē totū gen̄: & postea
enumerat species: tūc aduerte & intro glo. Q̄n̄
qz spēs enumerat ab errāte & hoc p̄stat: & tūc n̄
minuit significatio generis: vt. l. legata. in. p̄n. j.
de supel. le. Q̄n̄qz a sciēte & tūc distinguit vt sta
tim dicam. Q̄n̄qz dubitat̄ vtruz fuerit errans vt
sciens: & tūc s̄m q̄litate psonaz p̄sumitur habita
distinctio vtrū sit mulier vel minor vt rustice:
vt. l. cū de indebito de. p̄ba. & l. si adulteriū cum
incestu. j. de adul. Si vero p̄ferat a sciēte. h̄ ad
uerte aut enumeratio spēs fuit facta ex abū dā
ti grā dubitationis tollēde: & hoc p̄stat: & nō est
dubiū: q̄ significatio generis nō minuit. Aut fa
it facta enumeratio spērū cā taxationis seu li
mitationis: & hoc p̄stat: & tunc sine dubio minui
tur significatio generis: vt. l. legata. ij. r̄n̄so. j. de
supel. le. hoc aut p̄stat q̄n̄ apposuit verbus. i. vel
p̄bū scilz. vt verbū videt̄. hoc modo lego supel
lectilē scilz lectuz & filia. ita d̄z intelligi. l. legata.
sc̄do r̄n̄. l. glo. aliter sentiat & male in. l. cū ita. §.
fi. §. de le. ij. Si vero dubitat̄ vtrū cā determina
tionis vt grā dubitationis tollēde fuerit facta
enumeratio spēs: tūc aduerte aut p̄cedit legatū
spēs: & sequitur legatum generis: aut ecōtra. p̄mo
casu si q̄dem illud genus apponitur p̄ aliquod
adiectiuū neutraliter positū: tunc generi p̄ spēs
derogat̄ in aliquo. videt̄ d̄z restringi illud gen̄
ad res que sunt eiusdē q̄litate cuius sunt spēs
exp̄sse: vt. l. si. §. h. §. ti. i. Rōnez dixi tibi: q̄ i bis
rebus que sunt eiusdē q̄litate adiectio generis
ampliat legatū: vt ibi. Si vero p̄cederet legatur
generis p̄ tale adiectiuū: & sequeret enumeratio
specierum: tūc generi p̄ spēm derogat̄ in totum
& poneret & p̄ idē. & sic cā limitationis totalis
vt. l. sed & si adijciatur. §. p̄ so. & arg. eoz q̄ infra

dicam. Si vero adijciatur genus p̄ aliq̄ nomen
substantiuū determinatur: tunc aduerte. aut enu
meratio spērū p̄cedit legatum & sequitur: & tunc
in dubio grā determinationis videt̄ apponi: vt
. l. q̄situm. §. i. §. de leg. iij. Aut p̄cedit t̄m̄ vel seg
tur t̄m̄: & tunc aut enumeratio spēs respicit & de
terminat verbū vel p̄ncipiū significatiuū gene
ris: & in dubio vt adiectū cā determinationis: vt
. j. e. l. cū delationis. §. q̄dam. & d. l. seie. in prin.
idem in. l. q̄ fundū. j. de ver. sig. facit. d. l. sed & si
adijciat̄. §. p̄ so. Aut respicit verbū significatiuū
actus legandi: & tunc in dubio ex abundantia cā
tollēde dubitationis vt adiectuz: vt hoc. §. aut
p̄t esse dubiū ad q̄d referet̄: & tūc in dubio refer
tur ad verbū significatiuū actus legandi: vt hic
& j. e. l. si mancipia. in prin. nisi rō p̄ximitatis ali
ud induceret. P̄dicta vera q̄n̄ sequitur enume
ratio spērū post positionē generis. Si vero se
quitur enumeratio indiuiduoz p̄tentoruz sub ali
qua spēs nō exp̄ssa q̄ t̄m̄ cōtinet̄ sub illo genere
tūc significatum generis restringitur: vt illā spe
ciem nō cōp̄rehendat: sed solū indiuidua nume
rata: vt. l. cū delationis. §. cui fundū. j. e. & l. me
uius. §. i. §. de le. ij. & l. i. §. itē si due statue. j. §. au.
& ar. le. Sed si enumeratur indiuidua eiusdem
spēs: tūc enumeratio indiuiduoz nō restringet
significationē illius generis vel spēs in dubio: vt
. l. verba. j. de ali. & ci. leg. Sed ibi loquitur in p̄so
nis. t̄m̄ in rebus est eadē rō q̄rum ad hoc. Item
p̄dicta vera q̄n̄ genus & spēs ponit̄ vtrūqz dispo
sitiue. Si vero poneretur dispositiue aliud enū
ciatiue: tunc statim ei q̄ dispositiue ponitur: &
illud enunciatiue positum ad illud refertur: &
s̄m intelligitur: vt. l. ticia. §. lutiuz. in rōne quam
ibi facit iuriscōsultus. §. de le. ij. C̄ Alterius ha
beo videre q̄n̄ vni legatur genus & alteri spēs: &
hic dicit̄ By. & Ja. de are. & gl. q̄ semp̄ generi p̄
spēm derogat̄: & idē no. p̄ By. in. c. generi. c̄ d̄
reg. iur. li. vj. P̄hibi videt̄ aliter dicenduz: & ple
nius. nā q̄n̄ vni legat̄ genus alteri spēs: aut vni
legatur genus hoc est vnū de genere: aut vni le
gatur genus totū: & alteri spēs. primo casu gene
ri p̄ spēm nō derogat̄: sed in eodē p̄nt cōcurrere
vt. l. si heres de optio. le. & l. si dño. §. de le. i. Fal
lit q̄n̄ spālis dispō p̄tinet libertatē: vt. l. cū ita. §.
. i. de op. le. Si vero legatur totum genus: & hic
aduerte: aut legatur diuersis respectib̄: vt vni
genus respectu vsufructus. alteri spēs respectu
p̄prietatis: & tunc generi p̄ spēm nō derogatur
sed cōcurrūt: vt. l. sempronius i. p̄n. & ar. l. si alijs
. §. de vsufr. le. Si vero legatur eodem respectu:
aut vtraqz dispositio est vtilis: aut altera inutilis.
p̄mo casu generi p̄ species derogatur. ita loquitur
hoc mēbrum positum in glo. vt. l. vxor. §. felicis
simos. & l. seruis vrbānis. in fi. §. de le. iij. & l. ij.
in prin. §. ti. i. & j. de au. & ar. le. l. i. & in multis ca
sibus. Si vero altera dispositio est inutilis: & tūc
aut est inutilis dispositio generis: & tunc generi
per speciem nō derogatur: q̄ dispositio est nul
la. ergo amplius annullari nō p̄t: vt. l. nā & si. de
iniusto testa. Si vero est nulla dispositio speciei
& tunc aut illa dispositio fuit facta in vltima vo
luntate: aut inter viuos. primo casu generi p̄ di
spositionem specialem inutilez nō derogatur: vt
. l. si. §. h. de au. & ar. le. Secundo casu generi per
dispositionem specialem inutilem derogatur: vt
. l. legatum. §. i. de adi. leg. & §. e. l. ij. §. minor. &
ibi est glo. q̄ videtur ponere istam distinctionē
ita debetis intelligere istam questionē. P̄ Quar
ta & vltima questio ē q̄n̄ genus & species cadūt i
ter casus in q̄bus dispositio cōfertur: vtputa fit

ADDE q̄n̄
generi p̄ spe
ciem dero
gat̄ pau. de
ca. consilio
clxxxvij. bal.
cōsilio. ccl.
xxx. iij. li.
& cōs. cl. iij.
. iij. lib. & cō
silio. ccl. iij.
. ij. lib. & cō
silio. lxx. i. li.

Cui fundum. Enumeratio quo- ruda in diuiduoru a legato generis eximit spes sub qua in diuidua enumerata comprehenduntur. h. d. fm oes con- cor. l. heres meus. §. i. §. de leg. iij. z. l. i. ver. item si duo. j. de aur. z ar. lega. Contra hoc videt. §. .e. l. que situm. §. pe. So. vt ibi.

Ex. §. sequenti.

Habitare dicit q maiore parte anni habitat q facit ad statuta q habitantes per tot annos sint ciues.

Sabinus. In dubio ea vident ee in fundo que maiori pte anni ibi sunt. h. d. C. No. tex. ibi queqz maioris ptis anni zc. C. No. istu. §. dicit statutu huius ciuitatis. qcuqz habitauerit per tot annos sit ciuis. q vt hitare qui maiori pte ani ibi hitat z ca manedi ibi habitat. ita videtis h. qd tene menti.

Quida cum ita. Si enumera- tio spes venit ad determinatione vbi per qd genus significat videt facta causa determinationis. h. d. fm opi. qua teneo Bar. C. Op. de. l. que situm. §. pe. §. e. Dicit glo. z doc. q hic fuit adiecta enumeratio spes causa limitationis. z hoc est certu. Sed qs reuelauit glo. hoc. Quare dico q h erat dubiu. sed qa enumeratio speciez venit ad determina- tionem verbi per quod genus significatur. non enim ad verbu lego. sed ad verbum possedi re- fertur hic. ideo causa limitationis non determi- nationis videt facta. z hec est veritas.

Mancia. Legatus instrum. est vniuersale: ideo recipit augmentu vsqz ad mortez testatoris. Itē enumeratio specieru in dubio fit causa augedi legatu. h. d. C. No. tex. ibi sed au- gedi zc. vide glo. que incipit testator. fm casum glo. videtur q si testator dicit. lego mancia que ibi erat q istud verbu non significat futurum si cur alia vba opratiui z subiuctiui modi. z sic est ptra. ar. l. cu certus. §. de vi. tri. z ole. lega. z. j. de au. z ar. le. l. cu quida. §. pe. j. e. vbi est vbu erat. z trahit ad futuru. Rū. debes intelligere q h di- xit que ibi erat. f. testamēti facti tpe: qa dicit hoc ter. als traheretur ad futuruz: vt. ll. §. allegatis. C. Op. dicit hic q adiectio mancipioz videtur facta causa augendi. Contra. §. l. pxi. §. cui fun- dus. So. hic enumerat mancipia simpliciter. z sic species ibi no noiatim z singulariter. z sic qdaz in diuidua. Rōnem vidistis. §. e. l. qsitum. §. pe. Itē videt q ista. l. fm lec. glo. fit ptra opi. meā: qa enumeratio speciez respicit vbum per quod genus significat. ergo dz intelligi: vt. §. l. pxi. §. quida. Rūdeo: imo respicit verbu significatiuū actus legandi fm lec. glo. que dicit sic. lego fun- dum cum instru z cum mancipijs. z sic de necessi- tate regis a vbo legauit pp prepositione cu. cu- ius natura est vt actu vbi significet non autē ve- niat ad determinatione nominis. Cōtra hoc qd dico videt: qa etiā si detrahif dicitio cuz. vt lego fundū cu instru z mancipijs videt q fit idē q ca- augmētationis fit facta adiectio mancipioz: vt. §. e. l. cu delanionis. §. cui fundū. si respicias so- lutione qua dedit in. l. que situm. §. pe. §. e. Ego di- xi quqz enumeratio speciez venit ad determina- tionē vbi seu participij per qd genus significat. nā enumeratio speciez nō pōt venire ad deter- minationē vnus nominis seu vbi vel participij. ita loquit. §. quida. §. l. pxi. z. j. l. pxi. in pn. Cō- tra hanc so. facit. l. §. z si adijciat. §. pro so. Ego solui q ibi ideo: qa sic fieri solet. Et illaz opi. te-

nendo non ob. Bedi etiam aliam so. vt ibi dixi. **Saulus.** Dicitur h q supellex cedit legato. C. Op. de. l. ville in prin. §. e. Glo. sol. pluribus modis. sed tene me- ti vlti. so. que est vera.

Eie. Quādo enumeratio specie- rum venit ad determinatio- nem participij per qd genus significat videt facta causa limitationis z determinationis .h. d. vel aliter. Per enumerationē specieru fa- ctam in codicillis restringit legatum generis fa- ctum in testamento. h. d. z nihil aliud.

Liberto suo. Legato fundi instru- cti nō cedit seruus qui colit data mercede. h. d.

Ex. §. sequenti.

An per copulatiuā inducatur repetitio: ibi. Pro euidētia.

Gaio. Virtus copulatiue qlitate pcedē- tis legati repetit in sequenti. h. d. z est no. casus z menti tenēdus. C. Op. z videtur q qualitas adiecta in vno legato non intelligit repetita in legato alteri rei nisi ibi fit dicitio am- plius. vel alia repetitiua: vt. l. in repetēdis. z ibi no. §. de le. iij. So. hic loquit quādo due res co- pulatur in eadez oratiōe. z tūc qualitas adiecta vni videtur in alia repetita. secus in diuersis ora- tionibus: vt. d. l. in repetēdis. z probat in. l. qui fundū. §. de ptra. emp. Sed ptra istam so. for- titer facit. §. de le. ij. l. si. §. scio. vbi etiaz in eadez oratione copula z. nō inducit repetitionē cōdi- tionis. So. ibi quādo copula cadit iter psonas. hic no inter res legatas. Preterea ibi ex repeti- tione pdicebat diminutio legati hic augebat. z de hoc qd dicit in vna psona in alia videant re- petita. dic vt dixi in. l. mulieri z ticio. j. de cōdi. z demō. z. l. publius. z. l. iulius paul. e. ti. Pro euidētia z maiori declaratione an per copulati- uam inducatur repetitio dicas sic. quqz copula inter res cadit que ponunt in vna oratiōe. quqz inter plures orationes. primo casu aut qualitas que psona rei adijciat potest pgruere alteri rei. z in sequenti intelligit repetita siue tēdat ad aug- mentū legati: vt hoc. §. siue ad tēdatione: vt. l. si. §. cui dulcia. de vi. tri. z ole. le. Et aduerte: qa ista qlitas que hic intelligit repetita nō est ea dem numero cū ea que est in precedenti re. nam aliud est instrū fundi: aliud est instrū domus. sed est idē in genere: qa quodlibet est instrū. Sz si esset aliq qlitas que vniformiter respicere pos- set vtrūqz rez multomagis intelligeret repetita. exēplū in pditione dic. lego ticio fundū si nauis ex asia venerit z domū. Lerte illa cōditio vna z eadē numero potest vtrūqz legatū respicere. ar. pro hoc. §. de le. iij. z. l. in repetēdis. z quod ibi dixi. nā idē est in dictione et. z in dictione itez: vt. j. dicā. Si no illa qlitas sequenti rei nō pgruat. exēplū lego ticio fundū instructū z cētū. Lerte nō possumus repetere instructos: vt. §. de le. ij. l. cū pater. §. cū impfecta. facit qd dicā. j. qū ponit- tur inter psonas. Scōo casu qū ponit iter diuer- sas ofones. tunc nō inducā repetitio ex virtute smonis: vt. d. l. qui fundū. de cōtrahē. emp. §. ex psumpta volūtate disponentis inducent qū als sequēs dispositio ē inutilis: vt. j. de pdi. z demō. l. iulius paulus. z. l. cū seruus. z. l. iulius noster. que. ll. pbant vtrūqz put dicit pditionē adiectā libertati intelligi in legato sibi copulatiue an- nexo ne pereat legatū. z sic als nō intelligeret. sed hoc veruz qū per dictionē et: adijceret ofo pfe- cta. nā si esset impfecta: tūc supplef ex pcedenti

vba pntis tps z scie- bat. z tūc se- cus: qz itavi- detur fuisse mēs sua cuz aliter nō ex- pferit. ita tenet pau. d. ca. in. d. §. le- ga. um. Et hz ista dicitio videat equa- tū obstant p- vltimā ptez aliqua ex di- ctis iuribus maxime. d. l. qsitū. §. si. §. vide vt col- ligif ex sum- mario. bar. ibi.

b Sic. §. s gaio. i ducal repe- titio. An et qualiter per copulam in ducal repe- titio. Adde bar. i. l. si ita stipu. §. gri- fognus. de ver. ob. z vi de plene qd no. scripsit bar. i. l. si ita legatari. §. si. de leg. iij.

Redia
p. s. lib.
to. vide bal.
in. l. iij. C. de
leg.

Liberto. Generali legato eorum qui in fundo erat cedunt omnia nisi aliud de mente testatoris appareat. h. d. eos habetis h. glo. Ro. magna facta per elegatia h. ba. C. op. dicit h. q. vinu vendituz cedit. Contra in l. rem legata. j. de adi. le. Rudeo hic p. ba. p. tra ria voluntas eoislo q. volutarie vedif. C. Que ro qd vult dicere tex. vt. s. r. sum. Rudeo referf ad oia supradicta nisi aliud p. bef. In p. trarium p. ba. ex his que no. hic in glo. qua vide. que in cipit que lane liquet. z expone angustiaz. i. tenor h. boru stricte sup. tus: vt p. in isto. s. Itē, ei^o qualitas: vtputa qa legatarius no est capax hu ius rei in re p. senti. i. in p. senti. s. no habetis alia. Ex. s. sequenti.

Agger qd sit. Et an legato fundo fossata me surari debeat. Et an colonus qui simpliciter co duxit fundu teneat facere fossata z ea purgare.

Ita legatu. Legare fundu sicut est vel sicut erit equiparat legatu fudi instructi. h. d. C. Quero qd sit ager. Dic vt in glo. que incipit. i. instrumeta. Ex qua bes q. legato fudo fossata cedut z dz mensurari cu fudo. secus in via. Sed qro an colonus qui simpliciter co duxit fundu debeat facere fossata z ea purgare. Vide quod dixi in l. impensis. s. de impen. in re. do. fac. z ibi dixi. si quidem sunt fossata ad perpetua rei memoria non tenet face re. si vero sunt tm ad utilitatez presentis anni in quo conduxit z illa tenetur facere.

Fundos. Quid vult dicere tex. in fi. ibi quod verbis coprehen disse. Dic vt in glo. z bene.

Ucius. In legato fudi instru cti inspicit tps mortis .h. d. C. op. de. l. si ita. j. de au. z ar. le. So. hic loquit in legato vniuersali. ibi i indefini to vel singulari. facit ad hac. l. s. e. l. mancipia.

In nauē. Disponens z disposi tum non copatiunt se sub eode genere. h. d. Et dic vt no. per Dy. in. c. mora. de regu. iu. li. vi. Itē que differut fm plus z minus no differunt genere sed specie .h. d. z est lex multu philosophica. C. op. de. l. cu delationis. s. i. z. l. q. fitu. s. sed si fudus. s. e. vbi dicit. est instruo hois. Dicit glo. spale in hoie vel ibi loquit de instruo instrui. hic de instruo princi pali. no placet. qre dic ibi accipiunt hoies tanq res diuerse z separate. z ideo no vident esse sub eode genere vel specie: qa tanq res no tanq ho mines assumunt. C. Item op. none testm dispo nit de testio: vt. l. posthumus in fi. de iniust. test. Itē none snia disponit de snia cofirmando eaz: vt. l. eos. C. de ap. z sic dispones z dispositu sub eode genere copatiunt. Respondeo hic loquit quando disponens z dispositum durat. ibi qua do vnuz alteratur: qa definit esse testm vel snia.

De peculio legato. Rubrica.

Ex. l. sequenti.
An legato seruo cum peculio mortuo seruo legatum peculii extingatur.

Eruo legato. Ex tin cto pn cipali extinguit accessoriu hoc pmo z dictio cu: p iungit accessorie in his quoru natura est vt vna res alteri accedat: i alijs coiungit pncipaliter. h. d. cu trib^o se. C. No. tex. in. l. nanqz zc. Bicit h. q. extincto suo extinguit legatu peculij. Contra. j. e. l. tuc inutile. cum. l. se.

So. ibi bu^o e extinct^o post morte dñi. z sic postq legari dies cessit. h. aut eoviuo. C. Itē op. s. ti. i. l. fud^o. s. fi. So. ibi peculiu no erat accessio sui: s; instrui: qd instrum no e extinctu. C. Itē op. q. ex tincto pncipali no extinguit accessoriu: vt. l. itel ligere. C. de lui. pig. So. ibi plenissime tractauit Pe. ista materia. dic vt ibi. z canoniste in. c. iter dilectos. de fi. instru. C. Itē op. de. l. qd tm i pn. s. qui. mo. vsuf. amit. vbi dī q. extincto pncipali no extinguit accessoriu. Dicit gl. hoc vey qñ pncipa le e pncip^o accessorio. sec^o si ecotra vt ibi est. Ita so. e multu no. si eēt h. a. s; mibi vt q. sit ptra tex. .l. z si no sint. s. pueniam^o que gl. allegat. vbi no ispicit pncipalitas qñ e certu q. sit accessoriu. iō e alr rñdēdu ad. l. qd tm. Sz anq rñdēā qro. pōe q. testator legauit suu z peculiu. an extincto suo legatu peculij extinguit. Pe. q. no. l. si cui. s. ti. .i. z l. y. refert i. l. itelligere. C. de lui. pig. Rō qa tuc peculiu e legatu pncipalr n accessorie. Per hoc rñdē ad. l. qd tm. q. ibi no fuit legat^o fud^o ac cessorie p p iunctioem cu. s; pncipalr pncipiūt. z iō extincto legato velle no extinguit legatu fundi. C. op. ad. l. z si ancilla. de testa. s. l. pxi. So. ibi dictio cu cadit iter res quaz vna alteri cosueuit accedere. iō p iungit accessorie. h. no cadit iter p sonas quaz vna no accedit alteri: vt. l. iustissime .s. de edil. edic. iō p iungit pncipalr. z sic legato vni^o rei extincto no extinguit alteru. C. Quero qñ testator legauit suu cu peculio z in peculio erat vicarij. an alienato suo extinguit legatu vicarij. Jo. q. sic: vt h. no. in. l. i. Sz ista gl. vt h. l. iij. hu ius tituli. Sz sustinedo Jo. dic q. ibi legauit vica rios noiatis fm gl. Jo. loqf qñ no fuerut noiati vicarij: s; erat cu peculio. de h. vtru extincto pnci pali extinguit accessoriu. dixi. s. ti. i. l. si cui.

Peculiu. Quides h. q. si i peculiu: vt no. i. l. qd dī. s. de ipē. in re. do. fac. tm singule res debēt vēdicari vt hic hēs. Cōtra imo sufficit agi vniuersalr. sicut qñ petif hēditas vniuersalr petif: vt no. i. l. i. s. de edē. i. p ma gl. mag. So. si petif actioe pfoali pōt vniuer salr peti: vt i hris si petif rei vēdicatioe singule res dūt peti: vt h. hoc dclarau. s. so. ma. sup. ru.

Si uero sic. C. op. j. e. l. si ficho. So. h. loqf de corpo rib^o q debēt remanere i peculio. sec^o si alia corpo ra eēt legata. C. Itē op. j. e. l. si dñs seruo. So. ibi loqf qñ legatari^o soluit hēdi. C. Itē op. dī h q singla corpa minuunt. Cōtra imo i vna re dz fieri solutio: vt. l. no apli^o i. s. de le. i. z. C. qñ z qui. q. ps debet. l. ij. So. ipso iure fit p rata diu minutio p quolz corpe s; si pueniret ad diuisio nē q e fci: vt qlibet p diuiso possideret debēt assi gnari i vna re vt plib^o. ita q p rimoniu p pncu larē assignatioez no deuaftaret: vt. ll. hris. z isti. de offi. iudi. s. comode. ita e i. l. fal. nā lz falcidia dimiuuat oia legata ipso iure: vt. l. plauti^o. z. l. li nea. j. ad. l. fal. z ibi glo. z dixi plenissime. j. ad. l. fal. l. i. q. rta. s. z si fuerit. C. No. tex. ibi: nec enim pōt crescere vēdicatio zc. C. op. q. p hāc adie ctione vitiel legatu: vt. l. per suu. s. i. s. de vsu z ha. Rudeo ibi illa adiectio erat ad diminuēdu. iō legatu vitiat. h. no erat ad augendū. iō no vi tiat. Itē dī h q ex istis hōis no pōt hē actionē s; exceptioez. Cōtra ex istis ablatiuis absolutis: deducto ere alieno zc. vt q. cu actio petitiōis s; deicōmissi respicit personā quā testator pōt gra tuare: vt. l. fideicōmissa. s. cu eēt. s. de le. iij. z no. in. l. i. rōe. s. tā z fi. j. ad. l. fal. s; hē dē respiciūt. ergo vt q. hēs possit pueniri fm testm: h. dī. cō.

De pecu lio legato. Rubrica.

Eruo legat^o di ctio cum ca dit. No. dif ferētiā iter et: z cuz. ad de bar. in. l. i. j. si pē. ap pel. mors in teruc. p. bar. i. l. t. t. t. s. de le. i. z de dictioe cū. vide no. per bar. i. l. si ita. s. quer stio. s. d. ma. te. z. s. in. l. si cū fundū. de sū. istruc. z ibi scripti concoz.

mm ij

Ita lega tu mēsurar cū fudo. An fossata debe ant mēsurari adde bar. in. l. lito. de hē. ept. Quid aut si vendo. r. pe des terreni hic z ibi fir murus lon. gus an ille murus de beat cōputa ri intra lati tudinē hoz .s. pedū. ter. no. in. l. vel le q. no in. l. i. z qd ibi bar. de via publi. z ad Bart. adde Pau. d. ca. in. l. fi i lege .s. colomus .s. locati. **Ita na s ue. vi de bar. in. l. imperiu. de iurif. om. iu di. in quinto gradu meri imperii.**

trariū. Huiusmodi timore forte dicitur Ro. q. tex. loq. tur de rigore. s. de egrate sec. Doc. cōiter tenēt huius: ga h. nō h. locū actio s. exceptio. Breuiter puto vtriusq. opi. eē verā. Pro cuius euidētia de bes scire q. qnq. liberatio legal. ex neo. z tūc nō refert vtrū testator ipm liberet v. iubeat h. dē li berare: vt. l. iij. §. nūc de effectu. de li. le. z. l. nibi lomin. e. ti. S. qn relinq. liberatio suo ē dria: ga aut dñs liberat nuda volūrate. z hu. statiz est liberat. a debito: vt h. in §. si dñs zc. s. in libero hoie nō eēt sic: ga l. testator remitteret debitū nō eēt liberat. icōtinēti: s. pōt ager vt liberet: vt. d. §. nūc de effectu. z. l. nihilomin. S. qn testator nō remittit ipm suo. s. iubeat h. dē remittere. tūc hu. nō ē liberat. icōtinēti. s. pōt agere vt liberet. Hūc ad ppositū qn testator dicit ista vba pecu lio nō deducto v. grauāt h. s. vt liberet. iō huus nō pōt agere h. h. dē actōe psonali vt eū liberet. ita loq. opi. Ro. s. si vellet peculū statiz vēdica re nō pōt icōtinēti: ga nō ē icōtinēti liberat. a de bito z ita loq. tex. h. eniz nō pōt crescere vēdica tio peculū. z sic loq. h. s. rei vēdicatione. s. h. pōt agere actōe psonali vt liberet vt dixi. Et de gl. q. i apit corpoz in h. §. volūrate. So. vt ibi: ga non hēbat volūtatē defūcti nec h. d. h. sic. C. Item op. ad h. §. de l. peculū suo. j. e. ti. So. ibi lega uit res singulares. h. h. peculū sub noie vli. Et hoc iducit gl. ad qōnē. Et de gl. q. i apit nō expe ctata ibi. z h. hoc fac. ad qōz z no. ipaz z adde q. alr dicit gl. i. auē. igressi. z ibi vide L. y. i. pe. q.

Vicario. Duobus modis legitur in glo. dare.

Sicut aut. Hic ergo q. id quod dñs d. s. suo non pōt peti nisi dñs exp. se dixerit. Rō ē q. legal. peculū v. legari q. qd ē i. peculio z actōes peculiares h. d. bitores. s. h. dñm nō erit actio. iō nō pōt peti ni si h. d. debitorē peculiarē. Itē actōe ex testō nō p. peti: ga dñs nō exp. sit aliqua q. n. ritate quā tanq. debita legaret s. cōp. s. pōt: ga ius cōp. s. andi bñ ē q. sitū ad id q. dñs d. s. i. peculio z hoc voluit dicere Ro. q. tū ad p. p. s. t. o. z sufficit dñs nolle.

An z quādo dominus

Ro. h. q. l. p. scribar filio suo se debere seu dñs suo. nō pp. hoc efficit debitor. p. cordat. l. nō so lum. §. si. s. de pecul. le. pro hoc facit quod dicit nuda ratio non constituit debitorē: vt. l. nuda ratio. j. de dona. z ibi dixi. tene menti.

Eniqz.

Qui stichū. Quero quō pōt istō eē q. dñs h. suū suū nō ha bebūt actōez. z sic v. q. nō possit repetere id q. d. h. u. debebat. z ea q. vidistis. s. e. l. si peculū. §. si. cut aut. Rūdeo h. u. h. nō ager h. suū cū actio de ficiat. s. h. s. ipō deficiēte dabit cuiq. peculū suū. ita dicit gl. z bñ q. glo. incipit z sic apud h. d. ē re manere. Itā glo. est posita in sequēti. §. z hoc si heres vult. als seruus nō possit agere p. tra bere dem pro eo q. d. h. u. debebat. sicut nō possit p. eo quod dñs deberet vt vidistis in. §. sicut autem.

Interdū. Que iducunt ad diminu. tiōez operant augmētū qn als dispositio nō possit h. re effectū. h. d. L. cor dat. l. p. cul. i. p. n. s. de usufruc. Cōtra hoc v. tex. exp. s. in. l. cū tale. §. falsaz. j. de p. d. i. z de. Ego rñdi ibi sic: ga illa dispositio pōt h. re effectū per se. grauauit enī ibi h. d. ē q. daret. iō l. z ticio nil sit legatū tñ h. s. dare pōt. h. h. nō h. z effectū illa di spositio nisi peculū sit legatū. grauauit enī huū

I pe culiū. §. si. cut autē de isto tex. vide no. per bal. m. l. si certis in vl. col. C. de pac. per bar. in. l. ger. rit. i. vl. col. de acqui. he re. p. bal. i. l. ii. C. an ser uus ex suo facto. et in auē. z oino. C. ne vxor pro marito. in vlti. col.

Eniqz d. s. in terdū. intel lectū huius tex. vide per 3mol. post bar. in. l. ex hac scriptu ra in punci. v. col. j. de dona. z in. l.

q. daret cētū ex peculio quē grauare nō pōt nisi peculū legauerit: ga nil h. z hu. Itā rō nō v. cō cludere: ga l. dñs nō leget peculū suo tñ nō pōt eū grauare eo mō quo h. d. legādo ei libertatez si h. d. v. alij cētū dederit z pōt ei pmissū de pe culio dare. nec tñ lex dicit q. videat ei legatū pe culio: vt. l. iij. §. si. s. de p. d. i. ob ca. z. l. iij. §. z pui. j. de sta. li. So. ex eo q. testator h. dixit q. centū daret h. d. v. alij vult q. libere possit dare de pe culio. z sic sibi v. legare: ga als dare nō possit i uito herede: vt. d. l. iij. §. si. s. de p. d. i. ob cau. Se quentem. §. declara vt in glo. z bene.

De quod seruo. Hic ē bon. casus z menti tenendus. Ex. §. sequenti.

Si cōseruū. No. i. hoc. §. vos sci tis q. i. actioe. l. acql. fit p. d. natio i. duplū h. negātē. illud ē v. p. i. p. d. natioe q. sit p. iudicē: s. qn ipa lex p. d. nat v. fieri p. d. natio h. p. h. tēte: v. h. nō negātē. z sic i. sim plū: vt. h. z. l. s. h. d. anū. §. s. h. q. ois. s. de pecul. z hoc tene mēti pp. statuta q. iponūt pena i. p. iu re: ga nūq. auget pena h. negātē: q. p. d. natio v. fieri tāq. p. tra nō negātē. z iō p. a i. negatōe nūq. auget. Ex. l. sequenti.

Statē statuto q. emēs oia bōa alicui. teneat ad debita z credita an sit aliqua via q. emptor non teneatur.

I peculū. In terra nra ē statutū q. q. eme rit oia bōa alicuius ad debitū z creditū teneat. est ne aliquod remediū ne emptor teneatur ad debita. Lerte sic q. emat oēs res singulariter. casus est hic no. z menti tenendus.

I quoqz. Hōne hoc ē cōtra regulā catonianā. Rūdeo h. loquit de legato scō suo. quo casu ce dit ab adita h. d. itate. quo casu regula catonia / na nō h. z locū. sec. putarē si eēt legatū scm. ex neo. Ex. l. sequenti.

An sciens vestimēta alicuius dicat offen dere in persona.

Inc inutile. Itā. l. ē gl. legis. i. s. e. C. Op. j. e. l. cū dñs. §. i. z q. d. ibi no. fo. itelligas. l. istaz qn fuit legat. hu. cū peculio. sec. si fuisset legatū peculū tñ. vel hu. z peculū copulatiue: vt. l. cū dñs. §. i. j. e. z. s. e. l. i. dixi in. l. aliter atqz. s. e. C. Quero qn legat. hu. vestit. in quo disse rat a legato hui. cū peculio. Dicit gl. q. post mor tem dñi mortuo suo vestis nō pōt peti: s. possit peti peculū. Itē vestes habent loco rez. coherētū. nō dico accessoriarū. sicut clauēs vel clau stra dom. Ego nō video q. ista lex possit aliter itelligi sustinēdo istā glo. q. isto mō. s. q. vestimē ta nō possint peti actione psonali: ga nō vident legata vestimēta: ga accedūt suo tanq. p. s. ei. s. rei vēdicatione bñ pnt peti vt coriuz z cornua: vt. l. mortuo. s. de le. ij. z i. hoc differt legatū serui vestiti z legatū hui. cū peculio. Et sic no. qn lega tur hu. itelligit legat. tāq. vestis sit coherēs ipm suo. Et h. m. hoc facit ad. q. an ille qui tāgit vesti mēta dicat offendere i. psona. Et dixi in. l. i. §. in hoc interdico. ff. de no. ope. nū. z est tex. in. l. i. de his qui deie. vel effu. C. Itē no. q. participiū vestitus. p. iungit accessorie in his rebus que cō suerunt accedere. dixi. s. ti. i. l. si cui. facit ad. l. istam. s. de po. l. i. §. que depositis. Ex. l. sequenti.

centurio. de yu. ga. z pu pil. p. imol. in. viij. col.

D. q. d. i. §. si cō seruū. No. i. tellectuz ad limitationez. l. s. negātē. ad. l. acql. et pro hoc est t. p. in. l. pa lam. §. h. z. v. ergo ē ē. s. d. ritu nup. et hoc dictū i. mita vt dixi in. l. heredi tate. j. ad. l. fal. Item vi dicit q. pena nō debe ret minui isto casu pp. p. s. l. eq. per predicta sic nec possit augeri p. ne gationē. qd sing. no. z se quif. bal. l. ea que. C. de condi. inde. d. I pe s. culuz. Ex. l. aure. sed in s. iuz facit multuz qd no. bar. in. l. nomen. §. filio. de leg. iij. z qd itē dixi. al le. dunc ter. Ro. in. suis no.

Inc inuti le. of fendere in p sona. Offen dere in vesti bus an sit of fendere in p sona. vide bar. in. l. lic tatio. j. d. pu blica.

q Tidam. op. q libellus. Mo. pro libellis. adde bar. in. d. l. i. r in. d. l. si cum nulla. r in. l. ij. §. si prius. de vulga. r pupil. b Tichus. nō pōt dicere. Quādo soluet pro inuito r ignozate repe. tat actiōe neg. ge. vide bal. in. auē. §. rogatus. ad trebel. r ibi doc. r in. auē. sed nouo. de ser. fugi. r bal. r imol. in. l. h. in. §. de. cōdi. insti. vide bal. in. l. h. C. d. ne go. ges. imo plus p̄soluit bar. q̄ si cō. dēnat. est di ues nec ve/ lit soluere nec ali. pote rit iudex fa. cere execu. tionez in bo nis ne inci. dat in penā. alleg. l. cum duobus. §. idem r̄ndet. el. ij. p̄ socio r hoc se quif pau. de ca. i. l. q̄uis. so. ma. An aut̄ soluet p̄ iur mo iuito vt eures repe. tat ista fuit qd̄ Guil. de qua i spe. in ti. de salario. §. h. v. qd̄ si infirm. lxxiii. vi. p̄uidē dū. in glo. r dic q̄ sic. qd̄ aut̄ i soluet̄e pro cōdēna. to ciuilit̄er t̄m. vide Jo. an. in. c. cuj cētuz. de fo. cōpe. in. vi. i nouella an possit repeti §. tertio. r r̄ q̄ sic. nā car cer ē spēs fer uitatis. r q̄ pōt iuit̄ libe rari a fuitu te. l. i. r. ij. de libe. cau. r se quif imol. d. pigno. ca. ex litteris. ibi Ja. de arc. i ducit in ar. ad. q. de filio si pater sol. uit taliā p̄ fi lio siue p̄ dē nationez an illud debeat cōputari in p̄tē illi. filii. vide bar. in auē. §. roga. tus. i pe. col. ad trebel. r vi de bar. in. l. si cū dotem. §. i. so. ma. r bar. in. l. o. i. mō. §. i. C. d. inof. te. r in auē. ex test. i. r. col. d. col. la. r bar. i. l. i. §. si impu be. j. de col. bo. r bal. in auē. si captiu. C. de epi. r cle. r bal. in. l. si cū dotez. §. i. in. fi. so. ma. bñ faē qd̄ no. bal. r imol. in. l. si ita legatū. de p̄di. r demon. p̄ bal. in. d. auē. si ca ptiu. r in. l. filie. C. fam. her. r vide bal. in. d. auē. si captiu. q̄ ē q̄rit in fratre soluente pro fratre p̄dēnato an possit repete. r bar. in. l. cū duo bus. §. idē papi. pro socio. r h. adde bal. in. l. i. C. ne fil. r pro pa. r in. l. cer tu. in. iii. col. C. fam. her. r in. l. filie. in. pe. col. e. ti. p̄ gui. de suza. in. q. in

Libellus an pcedat peto talē ad satisfaciendū cōpelli r cogi r ad predicta condemnari.

Quidā. Trāspōsitiō h̄boz legatū non vitiat. h. d. C. Mo. tex. ibi nec quicq̄ rē. C. Op. s. de iur. iur. l. quoties. i. r̄iso. So. ibi loquit in volūrate dubia vbi respiciat ordo. h. i volūrate certa. C. Itē op. de leg. ij. §. si q̄s. s. de vulga. r pupil. So. vt ibi. C. Quero dicit aduocat. in libello. peto talē ad satisfaciendū cōpelli r cogi r ad p̄dicta p̄dēnari. C. Op. q̄ libell. nō v̄z: q̄a p̄us petit executionēz q̄ sniam. Lōtra. l. i. C. de ex. re. iudi. r. l. si cū nul la. de re iudi. t̄i. iste tex. pbat q̄ valet ibi dum di cit r̄ndi in p̄iunctis. r pro hoc. §. de here. insti. l. talem. §. i. r. l. ij. §. sed r si q̄s. s. de vulg. r pupil.

Quero. S̄m̄ p̄ spēm i aliā trāssa taz d̄rogat. h. d. C. Mo. tex. ibi: neq̄z referre. C. Op. q̄ ācilla q̄ erat i peculio dēat cōicari vt ē neutri. vt. l. ticie textores i p̄n. s. de le. i. r. l. su. r̄urban. §. si. s. de le. iij. Dicit gl. h. generi p̄ spēm d̄rogat q̄si lega tū peculij sit spēs: h̄ legatū ācillaz sit gen. h̄ in p̄ris v̄trūq̄z erat gen. Et ista solutio pcedat o3 te ponere q̄ i peculio erat t̄m vna ācilla r nihil aliud. r sic peculū erat spēs quo ad legatū oiu3 ācillaz. h̄ si i peculio eēt̄ plura alia: tūc legatuz peculij eēt̄ vnū gen. p̄ se. r legatū ācillaz eēt̄ ali ud gen. S̄z itelligēdo q̄ v̄trūq̄z eēt̄ genus. dic ad p̄ris. ll. q̄ h̄ dicit ācillas suas. v̄i nō v̄f lega re illas q̄ s̄r i peculio: vt. l. fuos. §. si. s. de le. iij. r sic h̄bū suas. tollit p̄ris. C. Op. de. l. q̄sitū. §. si. s. de fū. i. r̄struc. vbi v̄f q̄ ācilla debeat ei cui est legatū peculū. R̄ndeo h̄bū suas postū in tex. tollit p̄rariū: q̄a i peculio v̄f eēt̄ vicari. q̄ nō v̄f eēt̄ su. vt. d. l. fuos. §. i. C. Ultio no. q̄ q̄i vni lega tur genus alteri spēs nō distinguit qd̄ pcedat. Ex. l. sequenti.

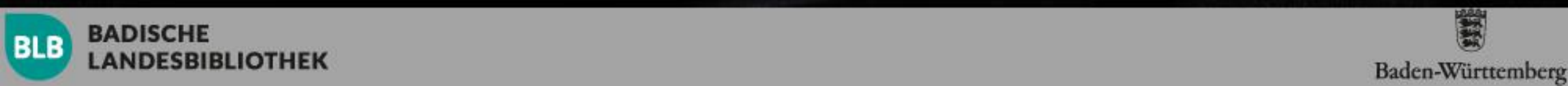
Solutus ḡnialr p̄ iuito aliquo oī eo q̄ tāgit p sonā vel liberta. ē vt vitā v̄f ciuitatē pōt repete re tāq̄ vtiliter gestū: ibi. Per h̄ac. Et an cū pater soluit p̄dēnationē pro filio debeat in eius partē imputari: ibi. Ja. de arc.

Tichus. Qd̄ d̄ns soluit p̄ vi cario quē i cā noxa li defēdit de ipsi vicarij peculio totū dēducat. r de peculio ordiarij vsq̄ ad estimationez vicarij. qd̄ nō ali. p̄ vicario soluit de ipsi vicarij peculio t̄m dēducat. de peculio ordiarij nullo mō. Itē ne mo ē i peculio sui ipsi. h. d. l. multuz notabilis r subtilis. Mo. tex. ibi: qd̄ eni rē. Itē no. tex. in fi. vbi v̄f q̄ certe ip̄e rē. C. Op. ad p̄n. r v̄f q̄ nō possit repeti nisi ea q̄ritas q̄ expediebat solui. p̄ illo p̄philo defēso: vt. l. viles. s. de peti. here. vbi d̄z fieri qd̄ ē vtili. Dicit gl. ibi p̄ueniat alius. hic ip̄emet p̄ quo ē solutū. An nō potes dicere nō vtilr gestū cū sit defēsus. hoc colligif ex dua bus gl. h̄ positus. vna incipit r si pl. alia incipit ip̄i ordinario. q̄s glo. signa q̄ s̄r valde notabiles r mēti tenēde. Per h̄ac. l. dico q̄ si fuit p̄dēna tus aliq̄ i mille r si nō solueret ap̄utef sibi pes

cipiē. qd̄ talis est filius. r bal. in tractatu de duobus fratri. dicit q̄ non cōputatur in partēz per. l. liber captus. C. de capti. r possi. reuer. r vide bar. in. l. frater a fratre. de p̄di. indebi. r vide ang. de arc. in malef. ver. dictum sempromium in fi. ver.

C fil. tenef. Quid aut̄ si pater se obligauit p̄ filio an debeat totū solui vt man. vt aliud d̄z fieri i p̄sona. mō aliq̄s amie soluit p̄dēnationē aio repetendi. iste dicit q̄ nō vult reddere: q̄a dicit meli. erat mibi q̄ pes apu raref q̄ q̄ tāta pecunia solueref. Lette nō pōt dicere vt ē tex. h̄ r gl. notabilis. Itē si aliq̄s fuit p̄dēnat. i cētū. r si nō solueret eēt̄ exbānit. h̄ ali q̄s soluit p̄ eo nō pōt dicef q̄ nō expediebat sol uere: q̄a pot. expediebat eēt̄ exbānitū: vt h̄. Jaz vides q̄n̄ sit trāsmutatō de vno d̄nio ad aliud n̄ pōt dicere non debuisti p̄ me soluere. sic r vbi sit trāslatio de vna ciuitate i aliā. ille p̄ quo sit solu tio ne fiat trāsmutatō de vna ciuitate in aliā nō pōt dicere nō potuisti soluere pro me. r hoc no. ḡnialr p̄ oī eo qd̄ tāgit p̄sonā vt libertatē vt vitaz vel ciuitatē q̄ ille p̄ quo soluit nō pōt dicere nō eēt̄ vtiliter gestū vt h̄. qd̄ tene mēti. Jaz. de arc. i ducit i ar. ad. q. de filio p̄ quo p̄ viuēs soluit cō dēnationē. an d̄z cōputari de p̄e sua. Et dicit h̄ est ar. q̄ sic. r nō dicit plus. nec aliq̄ doc. aliqd̄ di cūt. vt t̄i q̄ Dui. de cu. ponat h̄ac. q. s. de p̄di. i de. l. ff. a f̄e i h̄. §. alio casu loquit videte. Ad eui dētā sciat̄is q̄. l. cū duob. §. idē r̄ndit. s. p̄ so. loquit q̄n̄ fil. soluit post mortē p̄ris. h̄ n̄ra. q. lo quit q̄n̄ p̄ viuēs soluit p̄ eo. Pro cui. declara tiōe p̄mitte tria. q̄n̄q̄z fil. cōmisit maleficiū viuō p̄re. r t̄i nō ē p̄dēnat. nec soluta p̄dēnatio. q̄n̄q̄z viuō p̄re cōmisit maleficiū r ē p̄dēnat. t̄i n̄ ē so luta p̄dēna. q̄n̄q̄z viuō p̄re p̄dēnat. fuit r p̄dēna. fuit soluta p̄ p̄rez. P̄rio casu nec fil. nec p̄ te nef. Secō casu sine dubio ip̄se fil. tenef. p̄ p̄te sua excōputare vt illa talis obligatio ex delicto d̄ scēdēs nō d̄z v̄llo mō p̄rem vel ei. p̄rimoniū re spicere cui. p̄ditōem nō pōt lacere deteriorē: vt. l. si fil. C. de pac. r. l. p̄tra iuris. i. cū. l. se. s. de pac. q̄a actio ex maleficio non dat de peculio: vt. l. iij. §. si ex cā. s. de pecul. iō si filius hēbat pecu liū p̄fectiū bōa p̄ris nō poterunt exigi. h̄ si fil. hēbat peculū b̄i posset i peculio fieri executio. Rō q̄a actiōes q̄ defēdūt ex maleficio danf cō tra p̄rez de peculio: vt. l. iij. §. idē scribit. s. de pe cul. facit. l. r̄si p̄dēnatus. s. de noxa. Tertio cau aut fil. hēbat peculū p̄fectiū aut aduenticiū aut nullū. Si p̄fectiū de illo v̄f eēt̄ solutū. r de illo sit deductio: vt h̄. Si aduenticiū. tūc idez: q̄a de illo v̄f scā solutio: ut. l. nēseni. s. de neg. ges. Lū eniz p̄ fit legitim. admistrator: ut. l. i. C. de bo. ma. r. l. i. C. de bo. q̄ lib. i dubio admistrato rio noie v̄f soluere: ut. l. post mortē. s. q̄n̄ ex fac. tu. r. l. cū un. §. i. s. de admi. tu. Et si p̄dcā pe culia nō sufficiēt̄ idē ē qd̄ dicef statim q̄n̄ nullū h̄z peculū. Nā q̄n̄ nullū peculū hēbat. tūc dic̄ q̄ aut p̄ soluit ex necessitate: q̄a fideiussit p̄ filio v̄n̄ ex necessitate soluet. r tūc cōputabif in p̄tem ipsi filij. ar. s. fami. her. l. h̄r̄des. §. fil. Rō q̄a i necessitatib. nemo v̄f eēt̄ liberalis: ut. l. rē legatuz. j. de adi. le. r. l. cū qd̄. §. si. j. ad. l. fal. Aut soluit ex volūrate: q̄a p̄ eo nō fideiussit. nec p̄ statu tū ciuitatis cogebat. r tūc v̄f cā pietatis cōcede re nec a filio poterit repeti. ar. l. i. C. de neg. ge. r. l. is q. s. de neg. ge. Et facit ad p̄dcā. l. si fil.

de pte illi. si lū. vide bal. no. q̄ nō i. l. filie i pe. col. C. fam. her. per guil. de suza. i palle. q. r bal. in. d. l. liber. C. de capti. d. C. Tūc dic. vide oino q̄ dixi p̄ bal. i auē. ex testō in pe. col. de col. C. Sed nūqd̄ ficus possit agere §. patrez ad legitimam q̄ debet filio q̄ p̄dēnat. fuit ob delictuz. doct. in. l. si qua pena. s. de his q̄ sūt sul. tenent q̄ non. r ibi vi de bal. r bar to. in. l. i. §. si ipuber. j. de col. bo. r spe cu. i ti. d. exe cu. sentē. §. seq̄. v. qd̄ si fil. r vide albe. de ros. i tractatu sta. tutoz. in. iii. pte. i. q. r̄vi que incipit. itez q̄ro pul chram. q. et bal. i. l. si. §. i. i pe. col. d̄ vsur. rei iu. di. h̄ stat du biū si statu tuz p̄uideat legitima affi gnari: h̄ sit iniquuz h̄m bal. in. d. l. si qua pena. v̄trūq̄ p̄ d̄z assignare le gitimā d̄ bo nis t̄m que nūc h̄z an ēt de postea q̄. sius p̄clusio est q̄ t̄m de bonis q̄ erat t̄pe cōmissi criminis vel delicti p̄ ea que tāgunt i. l. certa for ma. C. de iu re fisci. li. r. p̄ doc. i. l. si ti. bi mandauē ro. §. is cui. §. man. r ac cedat ēt d̄cā iura d̄icētia inspici tem pus delicti. l. i. j. de pe. cū vulg. per doc. in. d. l. h̄ qua pena. Ad predicta adde quod glo. in rub. C. de decre. decurio. libro. r. tenef q̄ valet statutū quod pater tencaf soluere penam pro delicto filij. quā ad hoc allegat bal. in. l. i. C. ne filius pro pa. p̄ imol. r moder. in. l. cum filius in prin. j. de ver. obliga. Itē vide bal. in. l. lxx cornelia in prin. §. de vulga. r pupil. r quod no. bar. in dicto. §. si im puberi. r bal. in dicta auē. si captiu.

a Patrem solvere. Quod sequit bal. in. l. certu. in. ij. col. C. fami. ber. facit tex. in. l. sed tñ ideo. solu. ma. t. ibi Imol. t. etiam ibi pbat q solvere pro carcerato etiam si sit cõiuncta psona non presumit solutu animo do nandi: sed animo repetendi. t. ibi hoc etiam no. imol. quid in matre fra tre amico t. patre. vide bal. in dicta. l. liber.

b U3 do c minus .s. fil. huc tex. allegat bal. in rub. C. de v. sig. in ver. s. qd si testator.

c Sibi p iudicat. hoc dcm simpli. ceter refert t sequit ro. m. l. si moza in pe. col. so lu. matri.

d Nõ põt liberare. vtz fil. põt li. berare debi torea patrio adeo q ipso scõ herede si bi p iudicat. vide spec. in ti. de pac. s. pe. v. qd si filius. t. bar. i. l. fil. j. de solu. ego ali as tenui istã opt. hic nisi fil. dubitat. ket d vita pa tris p. l. nec nos. cuz ibi no. h allega tio. vel nisi patre volente fecisset libe ratione. l. fi. C. de pac. q bus casibus valebit libe ratio semp t noc. bit p re gulam. l. cõ vir. j. de vfu cap. nec pla cet opi. bar. in. d. l. filius. fa. quã seq imol. p. l. ser uo alieno. q t a q. q. sua diffinitio est ptra tex. l. d. l. cõ vir. v. scienti. i. i. cta .l. si funduz scieno. C. de eulc. t. no. et doc. l. d. l. cõ vir. fonte et attetari pos set indultice tale pem va lere fauore liberationis per. d. l. t. su uz. s. de pac. quã ita alle gat bar. i. l. stipulatio h nõ pcep. de ver. obli. ad fi. t. i. l. fi. ad fi. C. de pac. t. si vera esset opini. Dy. t. tuc eet vez in liberatiõ ti. luc. rõ. p. ut videt lo qui tex. i. d. l. t. suu. per

t qd ibi no. C. de neg. ge. Et p dicta sa qñ filius delinqt. t. sic ex suo delicto oportuit prem solue re. Si nõ ponamus eũ captũ a latruculis t. ab hostibus t. pater redimeret eũ: tuc videt facere officio pietatis. nec ex hoc filius teneret. vt. l. li. ber capt. C. de capti. t. postli. reuer. t. ita loquit quicquid dicat Duil. in dicta. l. frater a fratre.

s In seruo. C. Op. de. l. ij. s. con trariuz. s. de do. ple. So. ibi manumisit directo hic per fidei cõmissum. t. ista est vera solu.

c Am dominus. Facit .s. de pac. l. tres fratres. t. quod ibi no.

Testimeto. C. Op. q manumissio ne fuoz extinguit lega tũ peculij. vt. s. e. l. i. Glo. sol. notabiliter. C. s. tuc op. quõ põt actiõ ex testõ: qa manumitten do iter viuos vñ peculũ pcedere. vt. l. i. C. d. pe. ei. q. li. Rñdeo duob. mois. pmo hõ põt agi ac tiõ ex testõ: qa pñter pl. q actio inter viuos. vt. l. iij. s. fi. r. s. de le. iij. Vel dic q id qd dicit ma numittedo iter viuos peculũ vñ pcedere. vez e nisi alr. de peculio disposuerit. s. h alr disposuit i testõ. vñ manumittendo nõ vñ peculũ pcedere. Ex. s. sequenti.

C Filius familias an possit liberare pñnos debi tores t. an sibi preiudicet effecto patrefamilias.

Filius. In nullis dispositio circa spem factã iter viuos derogat generi .h. d. Cõtrariuz eet si in vltia volũtate dispositio spẽ eet inutilis. vt. l. fi. s. fi. de au. t. ar. le. t. no. in .l. iij. s. fi. s. de leg. i. t. dixi in. l. qñtu. s. pe. t. fi. s. ti. i. C. Altrio iste tex. facit ad. q. vtrũ filiusfamil. possit debitores pñs liberare. t. sic eo scõ pñfa. pñdicat sibi. Et vñ q sic. vt. h. t. l. fi. cõ optio. s. de op. le. t. l. iij. s. idẽ qñt: vt ait sabin. s. e. In pñariũ facit. l. i. s. qd ait pñor volũtate. j. quorũ lega. t. l. cõ ita. s. fi. s. de leg. ij. t. no. glo. in. l. nec nos. C. de capti. Ita dicit Dy. de ista qõne vñ ca sus in. l. t. suũ. s. s. t. h. q. s. t. s. de pac. Bre uiter puto si qdẽ fili. h. aliquã spem de pñti cõ tra debitores pñnos: qa sibi sũt obligati sub cõ ditiõne: tuc põt facere liberationẽ q eo scõ patre fa. sibi pñdicat: vt. l. t. suũ. s. sed t. si quis. s. de pac. t. l. ij. s. quod si in pñs in. fi. s. fo. ma. Si nõ nullã spẽ h. nisi succededi: tuc ista spes nõ attẽ dif. t. ab ista spe nõ põt liberare: qa nõ attẽ dif talis spes: vt. l. post emãcipationẽ. de li. lega. ad idẽ. l. i. s. qd ait pñor. j. quoz le. s. põt se obliga re: vt si hñs erit q nõ petet. s. hoc faciẽdo forte eet indign. hñditate pñs: vt. l. fi. C. de pac. t. l. g dã i. h. t. l. se. j. de do. t. j. s. h. q. vt idig. l. ij. i. fi.

s In sticho. Istam. l. declara vt dicit glo. t. c.

d Ominus. C. Op. de. l. cum qõ. C. de le. Solu. glo. ibi loquit qñ legauit eandẽ rẽ plu ries sub eadẽ appellatiõne h sub diuersis: qa pñ mo sub noie peculij. scõo sub noie vicarij spãr t ista e bona sol. p qua facit qd nõ. j. de sti. ser. l. ij. Dices tu. nõne cõ legat vicariũ istud e nomẽ pe culij. Rñdeo illud non est proprie peculũ: sed quedã demonstratio que respicit suum. Alij ali ter dicunt t. legunt hãc. l. alio modo de qua lec. non curo: quia non continet vtilitatem.

domi. in. c. qñuis. circa. iij. col. de pac. in. vj. vbi per lapum.

e Ominus sticho. s. seruis. No. mirabile tex. No. pro officiali qñ dy d findicari. Adde q dixi post bar. i. l. aurelius. s. gaus. de li. le. bar. t bal. in. l. obseruare. t. quod no. bal. t. imol. in. d. l. fi. seruis vetitus. f t Ici fili. Adde bar. in materia huius. l. in. l. quoties q dotis. fo. ma. t. quod dixi post bar. i. l. filie. C. fam. hercis. t. no. bar. i. l. si do nationis. C. de colla. t. d hoc tex. vide per bal. in. l. cõ vir. C. de fideicõ. t. m .l. ii. C. d. iof si. dona. t. p bal. in. l. filie i. vii. col. C. fami. ber. t in. l. filius. in .vi. col. c. ti. in ver. vlti. ruz quero. t. adde ter. i .l. pak. s. pa ter plurib. de le. ii. t. v de bar. i tra ctatu duozũ fratrum.

d Ominus sticho. Pri mo s

uus gessit negocia liberti. fo libert. de cedit t. instituit pñonũ p dimidia. tertio de cedit pñon. t. libertatẽ dedit suo sub pñditiõne si rõnes reddiderit de his q gessit in bonis liberti. qñto decessit suus redditus rõnibus t. reliqs solutis t. ad libertatez productis. Questio est an heres patroni teneat cedere actionẽ heredibus agey ribus cõtra debitores pro qbus soluit. Et dicit q tenet. ita ponit casum Dy. t. bene no.

Testameto codicillis.

Ad dñs dz seruo cõputat in peculio si talis erat dñi pñuetudo. h. d. C. Op. q talis scriptura seu pñuetudo nõ dz ispici: vt. l. cõ certũ. s. de vi. tri. t oleo lega. So. vt ibi. C. Itẽ op. de. l. peculũ. s. sicut. s. eo. So. hic propter consuetudinem.

Ex. s. sequenti.

C Si officialis non dz findicari ex forma statuti an possit findicari de eo q de bonis communis ad eum peruenit.

Seruis. Seruis quos testator iubet nõ debere scrutari t. sine inq sitioe eẽ eis nõ vñ legare peculũ nec reliq. h. d.

C No. mirabile tex. ad statutu qd dicit: q talis officialis non debeat findicari nec sup eũ ingri: q: vez est nisi p reliqs ex eo qd rem añisset penes eũ de bonis cõis: vt h. qd tene mēti. facit. l. fi. ser uis vetitus. s. de le. i. t. l. fi. qd rões. j. de li. le. t. l. aureli. s. i. e. ti. t. l. qdã de cede. s. de admi. tu. Ex. l. sequenti.

C Valet testm in quo pater assignat peculium filijs: s. non dicat iure institutionis. t. idẽ si relin quat iure falcidie.

Ici fili. Ad pñ p filio stipulat i pfectio peculio i du bio ei pcedere vt. h. d. e bõa lex t. mēti tenẽda. Ad hoc facit. l. qd fructuan. de acqui. re. do. vbi dñs dãdo suo vñ i dubio sibi pcedere in peculũ. t. hoc e vez qñ pñ ipse stipulat p filio tuc eni cõ nulla traditio vñ aliqd q p traditione fit iteruenerit vñ i peculũ pfectitiũ pcedere. facit. l. i. C. de castre. pecu. S. si pñ faceret filiu stipu lari: an tuc videret poti. donatio q peculũ pfe citiũ. Dic vt dixi. l. i. fi. pñ i. pñ. j. de dona. Ja. de are. dicit q si pñ assignat filijs suis peculium nec dicit iure institutiõis q testm vñ. S. qd si reliquit iure falcidie filio. Lerte valet acti diceret iure i stitutiõis. gl. est in. l. fi. patronus. s. i. j. de dona.

C De penu legata. Rubrica.

Ex. l. sequenti.

C An euertus pñditiõis pñstuat debitorẽ i mora: ibi. Quero. Et an p añ euertũ diei tacite vñ pñ se vñ añ li. pñsta. possit mora purgari vide in fi.

Xori. Si legatu penale inci pit a pñcedeti dispositio ne ipm legatu eẽ i pñstatiõne nõ in peti tiõne quo ad executiõis effectũ. t. mo ra põt purgari vsqz ad li. pñ. vel diez a testatore statutu siue legatu sit vnuz siue i años singulos .h. d. Diuidit. primo pñit thema t. q. Scõo rñ det qñ legatu eẽ vnũ. Tertio qñ legatu t. penus sũt i años singulos. Quarto qñ legatu eẽ i años

Vertical text in the right margin, likely a continuation of the main text or a separate column of commentary.

mmj

singulos penus est vna. scda ibi: si qdē. tertia ibi: q si in annos. quarta ibi: quid ergo. vsqz ad fi. **Quero** qñ legat penus et si nō fuerit datū aliqd nomine pene an sint plura legata vel vnū. **Dlo.** dicit hz nitas est. aut incipit a pcedenti pditione et est vnū legatū. hic est casus in. l. si penū in fi. j. qñ di. le. ce. et l. ita stipulatus. j. de ver. obli. Si nō incipit a pcedenti dispositioe duo sunt legata: vt .d. l. si penū in pn. sed qa vna pstatio sufficit qñqz videt vnū legatū: vt. l. cū sine pñitione. j. qñ di. le. ce. et ita debet intelligi. l. i. §. itē si ita in fi. §. j. ad. l. falcidiā. **Di** citur hz q sola pecunia est in obligatioe. qro vtrū penus ante moram sit in obligatioe ciuili et naturali. **Dlo.** q sic in. l. si penū. j. qñ di. le. ce. lz aliter qdā dicāt. j. ad. l. fal. l. i. §. itē si ita. et male. **Quero** vtrū ipsa penus possit peti. **Tex.** hz vñ dicere q nō. et hēs glo. in. l. i. §. item si ita. j. ad. l. fal. tangit in. l. si duo societate. §. pro so. **Cōtra** riuū. j. de ac. et obli. in. l. obligationū fere. §. si. so. aut quis vult petere penū quo ad effectū: vt ipsam inuito herede psequat et nō pōt: qa cū post litē pte. p mū legatū nouet per penalē stipulationē et in illa transfundat vt h. z. d. l. si penū. et l. i. §. itē si ita. j. ad. l. fal. pater: qa non pōt fieri pdenatio. et ita vñ intelligi h. sed qtrū ad effectū inducen de more vel nouationis pōt peti: vt. l. obligationū fere in fi. j. de ac. et ob. et qd ibi no. et ita dicit **Dldra.** et ita scripsi in. l. ita stipulatus in fi. j. de ver. ob. **Itē** dñ hz qz pōt soluere penū donec lis ptestet. qro vtrū post litē cōtestatā qz offerēdo penū liberef a pena pecuniaria. **Re** spōdeo aut lis est ptestata sup pecunia. et tūc post li. pte. amplius non admittit purgatio more: vt h. ibi cū eo lis de pecunia ptestet. ita vñ intelligi. l. si insulā. j. de n. obli. et l. si ita qz. §. seia. de n. obli. et qd ibi no. Sz si lis nō eēt cōtestata sup pecunia. tūc admitteret purgatio more eēt post litis ptestationē: qa reus qñcūqz offerēdo id qd petitur liberaf: vt insti. de ppe. et tēp. acti. in fi. et l. interdūz. j. de n. obli. lz glo. aliter ibi dicat. et nō bene. sed in hoc ē dñia: qa lite ptestata sup pecunia nō sufficeret sola oblatio: vt. l. sed et si alia die. §. de pñi. pecunia. Sed reqreref oblatio et pñignatio que hēret vim solutionis: vt insti. de ppe. et tēp. ac. §. si. et de hoc dixi in. l. si insulā. j. de n. ob. **Quero** dicat hic qz pōt purgari mora donec lis contestetur nisi aliud tps tē. quero exēplum qñ est statutū tēpus ex mēte testatoris dicit glo. qñ iussit aliquid dari de fructibus futuri anni. **Ista** glo. videt expresse cōtra opi. oium doc. dicentū qz euentus pditionis quem in mora nō cōstituit. ita tenent doc. in. l. in minoz. C. in qui. cau. in integ. resti. nō est ne. et **Guil.** de cu. in. l. qd te. §. si cer. pe. dixi in. l. quotiēs in diē. j. de n. obli. et l. ita stipulatus eo. ti. sed cōstat qz qñ legant fructus futuri anni obligatio est pditionalis: vt. l. i. in fi. j. de pñi. et demō. male ergo dicit ista glo. **Breui**ter vel dicamus qz ista glo. nō pōt fuit bonū exemplū. sed est ponendū per. l. nec semel. §. si in habitatione. j. qñ di. le. ce. vel sustinendo glo. dic qz hic fructus futuri nō fuerūt adiecti obligationi: sed executioni. et sic natiuitas obligationis nō differet: vt. l. qdā testō. §. de leg. i. et l. lucius. de ali. et ci. le. dixi plene in. l. in ter stipulante. §. sacra. j. de n. ob. et tūc ista glo. sine scrupulo pcedat. **Itē** dicat hic qz post litis cōtestationem purget mora. quero vtrum ante euentū diei expresse vel tacite vel ante litis ptesta. possit purgari mora. **Aidetur** qz nō: qa est adiecta pena ergo et. vt. l. magna. C. de cōtraben. et cōmit. stipu. **Cōtrariū** dico qz admittit purgatio qñ est adiecta pena tñ. secus si eēt adiecta dies et pena: vt ibi. **Fallit** in iudicijs sm materiam. l. et si post tres. **Sōm** hoc habetis hic quādo principalis dispositio est nouata per penalem admittit purgatio more ante litis pte. casus est hic. et nō qz si sit adiecta pena et dies expresse vel tacita non admittitur purgatio: vt hic.

Ex. §. sequenti.

Can sit differētia qñ legat penus singulis annis vel semel tñ. et cū legatū est annuū an admittat purgatio more vide in pncipio. **Et** an cū plures sunt pstationes statiz

cū est cessatū in vna cōmittat stipulatio penalis in omnibus: ibi. **Genio.** **Et** an ptractus bonofidei nouent persequentē stipulationē penale: ibi. **Ultimo.** **Et** an si statutum dicat qz si qz extraxerit sanguinē in platea amputet sibi manus nisi soluerit centū: vsqz ad quot tempus poterit illa soluere.

Quod si iānos. **Quero** vtrū sit differētia qñ pena ve penus debet singulis annis vel qñ semel tñ. **Dlo.** videt dicere qz nō in glo. que incipit. hz certe et. posita in pcedenti ver. **Illud** nō videt verū: nā quādo est vnicum tñ legatum admittit purgatio vsqz ad litis ptestationē. sed qñ est in singulos annos cū hēat diem non videt qz admittat purgatio propter diem: vt qdā habent hz ad ditionē **Dy.** sed nō credo **Dy.** dixisse: qa puro qz admittatur purgatio an litis ptesta. nā qd dicit qñ dies apponitur euentus diei cōstituit que in mora intellige de die apposita causa differēde solutionis. secus si causa multiplicande obligationis: vt in legato in singulos ānos. nā nō est pgruū qz eodē tpe oriat actio et mora pstatua: vt .l. qd dicimus. j. de soluti. et ideo admittit purgatio vsqz litis pte. vt hic nisi poneret appositā esse aliā diez causa differēde solutionis: vt si dico in annos singulos in pscbate: qa post euentū diei appositi cā differēde solutionis nō admittit purgatio. **Genio** ad quartaz prem et quero vtrū qñ sunt plures pstationes statiz cū est cessatum in vna cōmittat stipulatio penalis in oibus. **Breui**ter dic qñqz disponētes vt testator vel alij ptractēs apponūt dispositionē per noīa collectiua: vtputa si oīs pecunia data nō erit: tūc centuz dabis noīe pene. vel si sua quaqz die pecunia soluta nō erit tñ dabis que dicitio ē nomē collectiū: vt. l. hoc articulo. de here. insti. tūc nō cōmittit stipulatio nisi elapso toto tpe: vt. l. si necessaria. §. si annua in pn. §. s. de pig. ac. **Quqz** apponit dispositio stipulatiois penalis per sba distributiua: vt sic. si alia qua pecunia nō fuerit soluta termino suo tñ dabis noīe pene. tūc statim cū est cessatus in vna cōmittit stipulatio penalis in totū: vt. d. §. si annua in fi. **Quqz** est dubiu: qa vñ sba simplicibus: vt si solutū nō fuerit tñ dabis noīe pene. et tūc videt mens disponētis vt statim cōmittatur stipulatio penalis in totū. **H** est casus no. et mēti tenendus. **H** est qrtus casus indubitabilis qñ pena particulariter adijcā cuilibet particulari solutioni de quo sequit. §. qz si in annos. §. pxi. et l. lecta. §. si cer. pe. **Ulti**mo no. qz ex hoc reprobat op. **Dy.** et **Fran.** **Accur.** et **Guil.** in. l. pñia. §. de ac. emp. vbi dicit qz ptractus bonofidei non nouat per sequentē stipulationē penale. secus in ptractibus stricti iuris. hoc non videt vey: vt h. z. l. i. §. item si ita. j. ad. l. fal. et l. si penū. j. qñ di. le. ce. nāz scitis qz legata habēt naturā contractū bonofidei: vt. l. in minoz. C. in qui. ca. in inte. resti. nō est necessaria. et l. seia in fi. de do. causa mor. et tñ videtis qz per sequentē stipulationē nouant. qd plene examinavi in. l. ita stipulat in vltimis cōtrarijs. j. de n. ob. dic vt ibi dixi. **Quero** statutū dicit qz si aliqz extraxerit sanguinē in platea amputet sibi manus nisi soluerit centū. vsqz ad qtrū tēpus poterit soluere ista centum. **Dic** vt. l. itez veniunt. §. i. §. de peti. here. vbi innuit qz vsqz ad sententiam.

Ex. l. sequenti.

Saturum prohibens sagittamenta extrahi extra ciuitatem tempore guerre prohibet balistas extrahere.

Si penum. **Esculenta** et poculenta ad vsuz pñissimil. et amicorū ipsius indefinite legato penoz pñentur. spāle nō legatū ad ipsius vsuz restringit. et si arida penus legef nulla vasa cōprehendit. liquida nō vilia tñ vasa cōprehendit. et si legatū penoz extinguit et legatuz vasoz. h. d. **Mo.** tex. ibi esculenta vtrū ea que et. **Factū** est statutū tpe guerre qz non possunt extrahi sagittamenta de ciuitate vtrū baliste possint extrahi. **Aidetur** qz sic: qa non sunt sagittamenta. Sed cōtrarium est nitas:

C Mon ad mittit . per bar. et doc. l. si insulam in. iiii. colū. de ver. obli. et vide. j. p. xime.

C Quod si in ānos. statuz dicit. hoc statutuz est bononie. et vide bar. l. si quis quo qz. de here. insti. **U** pe q nū. vi de qd no. p istū tex. et in hac materia dixit bar. in .l. ita stipulatus. i. xj. colū. de v. ob.

mm iij

a **Et** qd
n liqde.
s. ite si qd
dicat lego.
Et vid bal.
in. l. in lega.
C. de lega.
b **Si** cui.
In isto. s. fi.
bes rex. fin.
gu. qualiter
exceptio de
clarat regu.
la. z ita ipm
vt singularē
allegat imo.
In. l. hio pre
rito. de iust.
testa. d. qd
materia vid
bar. de vsu.
fru. legato. f.
l. generali.
s. i. in. l. qd
tu. de fr. in
struc. z no. l.
c. in nostra.
de sepul. per
glo. doc. i. l.
in bis. de le.
gi. p. Dy. in
c. i. de reg.
tur. in. vi. z
per glo. l. i. i.
j. de re. iur.
z in. l. gene.
rali. s. i. s. al
leg. z qd ibi
bar. s. i. imo.
ibi. vbi etiaz
no. barto. et
barto. no. s.
doc. l. acti.
c. de tran.
fac. imo. i. l.
si ita legatu
in sn. d. le. i.
dic qd nedū
exceptio re.
stricit regu.
la. sed p eam
legatu restri
git vt h etia
si legatu an
nulletur: vt
ibi per illuz
ter. pbatur
contrariuz.
c **Eni**.
p qd cō
tineatur. Le
gatu factuz
vrori sue de
camera sua
qd p tinea.
adde bal. in
ru. C. d. s. fi.
C. de supel
lec. lega. ru.
d **Upel**
s **lex**
masa
rtias. Adde
bal. in. l. lega
tio. z ang. in
l. iiii. de le.
i. z vide in
l. i. proxima.
e **Upel**
s **lectili**.
s. i. de bis.
qz qd pnceps
de errore p
cipis z quo
et qd erret
pnceps i tu
re vide bal.
in. l. p scrip.
C. si s ius.
in. vii. colū.

quia pariter disponitur de sagittamentis z instrumento cum quo sagittamentum emittitur. tex. est hic. z vide qd per istuz tex. in hac materia dixi in. l. ita stipulatus. in. xij. col. j. de verborum obligatione.

Ex. l. sequenti.

¶ An parata ad vendendum veniant in legato.

¶ An quod liquide.

¶ Item si quis. **¶** No. rex. ibi vasa autem capit secum vbi penoris legatum venalia non cōprehendit. z si promiscue vtebat. tunc ad vsu annuū venalia continet. de hoc an ea que sunt causa vendendi veniant. habuistis in. l. codicillis. s. vrori. s. de vsu fruct. le. z. l. predia. s. de fun. instru. z. l. pediculis. s. item cum quereret. j. de auro z ar. le. z ideo si aliquis vult legare apothecā suā cum omnibus pānis dicat lego apothecā cum pānis siue sint venales siue nō. z ita de facto ego consuluisse recordor.

¶ Si ita. Urbis seu ciuitatis appellatio muris finitur. Roma z Verusum z similia cōtinentib⁹ edificijs. z hec adiectio urbana magis qualitātē q̄ locum significat. h. d. de hoc dixi in. l. ii. j. de verb. sig. z ibi plenissime dixi per hunc. s. est factuz. c. si ciuitas. c. de sen. excō. li. vj. vbi dicit qd si interdicta sit ciuitas vtrū sint interdicta suburbia. Dicatis vt ibi. z dixi plenissime in. d. l. ii. j. de ver. signi. Vide glo. que incipit idem ergo dico z si legauit ista glo. videt cōtra istum tex. qd si lego ea que sunt rome significat locus vt ea tantū que sūt rome veniāt: sed si lego penum urbanū videor significare qualitātē: vt omnis que vbiqz est veniat. si tamen sit vrbico vsui destinata: vt hic. z. j. ti. i. l. antepenul.

Ex. s. sequenti.

¶ Relatiuum quis vel qui an restringatur ad speciē precedentem vel genus.

¶ Si cui. **¶** Iste est valde notabilis z singularis. s. habes ergo hic qd relatiuum quis z qui: refertur ad genus z ad speciē exceptam. vel potes dicere qd h in dubio relatiuum refert magis ad genus legatū q̄ ad speciē exceptā: vt refertur magis ad penū q̄ ad vinū. **¶** Op. relatiuum debet restringere id tū ad qd refertur: vt. l. a filio. s. fi. j. de ali. z ci. le. sed hic ad vinū solū refertur ideo illud tū restringit. Sed cōtra: imo ad penū nō potest referri salua rōne recti sermonis: qd penus est generis feminini. z relatiuum ē generis neutri. **¶** Cōtra de. l. plautius. j. de au. z ar. leg. So. dictio penus est oīs generis: vt. s. l. pxi. s. nomē. z ideo debetis habere in tex. omne penū vt sit generis neutri. sed si habetis oēm penum dicatis qd dictio penum assumat diuersis modis. vno modo qd sit generis masculini z referat ad dictioēz oēs. alio modo qd sit generis neutri z referat ad relatiuum quod. **¶** Quero que est ratio qd istud relatiuum qd rome erit referat magis ad penum q̄ ad vinum. Dicit glo. qd in dubio debemus inspicere quod est minus: vt. l. in obscuris. j. de regu. iur. Contra istā rationē facit. l. in testamentis. j. de regu. iur. Glo. nō respōdet. alij doc. dicūt. ratio est ista qd quādo excipit vinum qd rome erit. istud vinum quod rome est. est quoddāz indiuiduū respectu penus. z quādo sequit enumeratio indiuiduoz restringit significationē generis: vt. l. cuz delationis. s. cui fundus. s. ti. i. sed nihil est dicere: qd enumeratio indiuiduorum restringit significationē speciē nō nominate p tēte sub genere nō aut restringit genus. als vt plene dixi in. l. q̄ sitū. s. pe. s. ti. i. ideo legatū vini nō venit q̄ restringit legatū penus. videtis hic potest esse ista ratio: qd in eadem oratione ponit aliqd dispositiue z aliqd exceptiue dispositiue oēm penuz. exceptiue preter vinum. vnde in dubio relatiuum debet referri ad id quod ponit dispositiue non ad id quod ponit exceptiue. ita loquitur hic. Contra hoc facit. l. si. s. ticia. j. de libe. leg. vbi in dubio verba debent intelligi esse posita demonstratiue non dispositiue. dubito circa hoc.

Ex. l. sequenti.

¶ Si testator legat camerā suā vrori qd legare uideat.

¶ Enum meam. **¶** Fac ista. l. ad id quod quotidie fit. legat testator uxori cameram suā. q̄ro quid contineatur illo legato. Breuiter non puto qd intelligatur camera. i. locus. sed intelligo. i. res ad cameraz paratas. unde vbiqz sint res si tamen ad cameraz sint parate veniunt in legato. arg. huius. l.

¶ De supellectili legata. Rubrica.

Ex. l. sequenti.

¶ Quecunqz continentur appellatione massaritarum continentur appellatione supellectilis.

¶ Appeller. **¶** Sedm cōmūne usuz in vulgari hodie supellectilem nō noiamus. sed appellamus massaritas in vulgari. uel supellectilia in literali. naz ista noia possunt ex usu mutari: ut. j. e. l. labeo. ideo q̄cūqz reperis p tineri appellatione supellectiliū p tinent appellatione massaritarū. unde si aliquis legat massaritas non continentur asinus z equus ut hic. Item qd appellatione supellectilis contineant massaritie. uidebitis. j. l. proxima.

Ex. l. sequenti.

¶ Appellatione massaritarū non comprehenduntur arma nec libri nec apta ad reponenduz z an appellatione supellectilis ueniat culcitra.

¶ Appellectili. **¶** Tex. ibi sūt qui recte ma appellatione massaritarum non cōprehendunt. Idem de rebus aptis ad reponenduz arma uel libros tene menti: quia sunt quotidiana. Itē in hac. l. in prin. habetis qd culcitra continetur appellatione supellectilis. Contrarium habuistis. j. de au. z argē. lega. l. argento. s. i. culcitra potest esse de his rebus de quibus pot dubitari an sit uestis: ut ibi. z an supellex: ut hic. sed cōmūnis usus loquendi non habet se ut contineatur appellatione supellectilis: ut hic.

Ex. s. sequenti.

¶ An error principis faciat ius.

¶ Sed de his. **¶** Op. de seipso ad seipsum. primo dicit qd nō debet inspicere materia. Secō dicit qd pgruum non est in supellectili. Sed distinguamus tēpora: ut hic dicit. Itē dicit hic qd error imperatoris facit ius. Contra ius nō potest per errorem pstitui: ut. l. quod nō rōne. s. de legi. So. l. y. uariat in so. in. l. i. C. que sit lon. cōsue. in quarto cōtrario. z in. l. consuetudinis. eo. ti. Finaliter Ja. de are. z idem se quitur Aldra. dicit multum bene iudicio meo. Quam doqz princeps uel alius qui habet ius p dendi lege errat in ipsa legis cōstitutione: qd in ueritate non intendit legē cōstituere: sed utitur tanq̄ sit iam cōstitutum. tunc nō facit ius talis error: qd deficit p sensus: ut. l. qd nō ratione. sm unā lec. s. de legi. Quis nō errat in pstitutione legis: sed in modo p dendi seu pstituenti legē. z tūc dicit aut errat in cā de preterito: qd dicit imperator qd sic fuit iam pstitutuz. sed errat per desuetudinē sublaram. ideo statuimus z c. z tūc error facit ius. tamen tali modo non est trahendū ad psequēs: ut. l. quod uero. s. de legi. sm aliam lec. ita possumus intelligere hunc tex. qd imperator statuit argentuz esse in supellectili credens sic. als est statutū cum non esset. si uero errat in causa de presenti: si quidez esset error talis qui faceret legis equitatem cessare: cessaret lex quia cessaret causa finalis. Si uero error talis cause nō faceret equitatem legis cessare: tunc ualet lex z error ius facit. hoc probatur in. l. qui in aliena. s. ubi. z. l. is qui putat. s. de acquiren. here. z ista est materia. pprie an error cōmūnis facit ius. Itē est alia materia an error cōmūnis habeatur pro ueritate. de qua tractat.

in l. barbarius. s. de offi. preto. z. l. si arbiter. C. de sen. sed uidetur q error unius no facit ius: s; error cois sic: ut legibus contrariis. So. hic est error principis quem oes debet sequi. Sed contra quo princeps errat: ut. l. oium. C. de testa. Respondeo non est uerisimile q erret sed errare potest. Vide glo. que incipit utebatur zc. ibi de iuris. om. iudi. l. si per errorem. sed ibi est error priuati. Item ibi. l. ornamentorum. So. dic ut ibi: quia ibi etiam est error priuati. no. bene.

Instrumenti. C. opp. q instrumentu

non est supellex: ut. l. labeo. s. i. j. e. So. id quod hic dicitur instrumenti zc. intellige. s. patrisa. non domus uel fundi: ut. s. e. l. i.

Ex. l. sequenti.

Que est ratio q cu testator uult augere legatu no statur eius uoluntati: sed cu uult minuere sic: ibi. Quero. Et an cois usus loquedi sit propria significatio: ibi. Dicit. Et quatu tepus regatur ad pbandu q tanto tepore populus usus est tali locutione. z qualiter debeat capitulari et qualiter testes debeant deponere ad probandu com usum: ibi. Quero. Et per quot psonas debeat probari cois usus: ibi. Sed quero si. Et qli ter debeat probari cois usus itelligedi uide i fi.

Abeo. Instrumenta domestica ad usum patrisa. depu

tata supellectilis legatu coprehedit ex ppria significatioe uocabuli z ea que possunt ex diuersis generibus cotineri ex usu testatis coplectuntur legato. sed in his q constat alia spem cotinere testatis usus no inspicit. h. d. Diuide hac. l. ponit eni primo quid sit supellex secundum labeonem. Secundo quid sit supellex secundum tiberonem. Tertio ponit dictuz feruij in his que possunt diuersis generibus contineri. Quarto ponit dictum tiberonis contradicentis feruio in uno membro sui. dicti. Quinto ponit dictum iurisconsulti auctoris huius. l. in quo tubero reprehenditur. z dicto feruij statur. secunda ibi: tubero. tertia ibi: sed de his. quarta ibi: idem tubero. quinta ibi: sed z si magno. C. In tex. ibi quare speciem zc. ad quem usum deputate sint secundum B. C. No. tex. ibi: non enim ex usu q comunis usus loquendi dat significationem rei.

C. No. etiam ibi ceterum. nemo estimandus est dixisse quod non etiam mente cogitauerit. Bie sed per usum patrisa. etiam in rebus quas constat alterius generis esse cuius metez habemus. ergo de uerbis non est curandum secundum tiberonem. C. opp. dicitur hic q argentum escarium est alterius generis q supellectilis. C. tra. j. l. prox. Solu. uere escarium non est alterius generis. immo de his de quibus dubitatur. et hoc uoluit hic iurisconsultus dum ponit exemplum de argento escario. C. Item opp. dicitur hic q de comuni usu non ex opinionibus singulorum debet inspicere. C. tra. opi. cuiusq; inspicat: ut. l. legato. j. e. z. l. gaius. s. argento. j. de au. et argen. le. Huius timore glo. magna loquitur hic multum bene z quasi non indiget additione aliqua. uide ipsam que incipit. s. proprie zc. z ibi aliter. dic ut ibi z bene. z ibi no. Quero que e ratio differentie quado uult augere. Respondeo q diminutio legati fit nuda uoluntate defuncti etia tacita: ut. l. iij. j. s. adi. lega. Sed dari nuda uoluntate non posset: q quado incognita sba exprimit remanet nuda uoluntas: ut. d. l. iij. So. ut. s. e. glo. C. Itē ibi. l. si quis in prin. So. ut. s.

quia ibi significatio uerbi aliquo modo poterat extendi ad id de quo sensit. Quero que sunt illa de quibus potest dubitari an sunt alteri generis uel no. Unum exemplū ponit hic de argento escario. aliud est in culcitra: ut. s. e. l. iij. in pri. cōiuncta. l. argento. s. i. j. de au. z ar. le. Item in trapetis: ut. s. e. l. de trapetio. cōiuncta. l. argento. s. i. j. de au. z arg. le. Dicitur hic non enim ex opinionibus zc. quero utru cois usus sit propria significatio uel impropria. Respondeo comunis usus pot esse idē cū propria significatioe z nil repugnat. z pot esse q aliud est propria significatio z aliud comunis usus loquedi: z tūc nō erit ppria sed figurata: ut. l. cū delationis. s. afinaz. s. de fun. instruc. z. h. d. glo. hic que incipit. s. proprio zc. Ex hoc q dicit figurata concluditur q non est propria. nam figura z imago non est pprie id quod figuratur: ut. l. iij. j. de iu. anul. aur. z. l. imaginaria. j. de reg. iur. Preterea populus non posset facere q uere alteretur propria significatio rei: ut. l. iij. s. de usufruc. earū rerū q usu cōsu. unde concludo q comunis usus loquedi nō est propria significatio sed figuratiua. z ista sunt uerba Ja. bu. in quadā sua disputatione z hoc est utile ad statuta que dicūt q debeant intelligi sūm propriam significationē. alias si tale statutū non reperiretur staremus cōi usui loquedi z recederetur a propria significatione: ut. l. libroruz. s. quod tamen cassius. s. de le. iij. Et pro huius declaratione habemus uidere tria. primo comunem usum loquendi. secundo com usum utendi. tertio com usum intelligendi. z uidetur idēz prima facie: z sunt multuz diuersa: ut. j. patebit. Quero ergo dum dico comunē usum loquedi seu utendi seu intelligendi quati teporis usus requiritur. Glo. hic multū no. uidetur dicere q requiritur usus longi teporis: ibi dum dicit. et sic usitata zc. qui usus sit per cursum longi teporis ut. l. de quibus. s. de legi. z. l. cōsuetudinis. C. q sit non cōsue. Circa comunē usum loquendi pone exemplum. Testator habēs multos equos legauit alicui palafrenos suos. dubitatur quid intelligatur appellatione palafrenorū suorū. Lerte debet declarari ex cōi usu loquendi. Ad declarandū aut comunē usum loquendi formabis articulum q a. x. annis citra z per ipm tempus comunis usus loquedi fuit in hac ciuitate unde est testator uel ubi testator cōuersabatur q equus talis cōditionis appellaret palafren. q aut dixi a. x. anis citra z p ipm tepus dixi ppter ea q. s. dixi: q ad hoc: ut cois usus cōstituat requirer usus logi tps qd dixi unū testator ē uel ubi cōuersabatur. pbat in. l. nūmis. s. d. le. iij. z. l. si suus pluriū. s. fi. s. d. le. i. S; qd dicit testis sup hoc articulo. rīdeo dicit cōtēta i articulo ha eē. Interrogat quō scit. Dicit q a p dictū tps i dicto loco audiuit equū talis cōditionis ab oib; tractantib; de hoc palafrenū uocari. qre dico audiuit. respondēo q rō testis d; pcludē id qd p sensū corporeū coprehēdit: ut. l. q testō. s. fi. s. de testa. z de his q i testa. delē. l. i. i. prin. z iō si testis interrogat quō scit. rīderet z diceret: q sic cōiter d; nec apponeret se audiuisse nihil cōcluderet: q nō testificat aliqd qd suo sensu p ciperet. facit qd no. Inno. in. c. cū cam. extra de testibus. C. Sed qro qd si testis interrogatus quō scit. Respondet q sic cōiter audiuit dicere z nō repetit dicto tepore uel i dicta ciuitate. pbat ne. Aides q non: lz enim pmo dixerit articulū uerū eē. tū in ratioe tepus z locus non uidef repetitus. ar. l. qui funduz. s. de cōtraben. emp. Crederem cōtrarium

.c. nonnulla. de. rescrip. in .c. cupietes. de elec. i. vi. z qd no. Jo. an. m. c. fundamēta. e. ti. fallunt tamē ista i statutis penalib; ut cōiter tencf in. v. rubrica. d. ope. no. nū. lz bar. ibi cōtra. adde no. per bar. i. l. i. de suis z legit. z quod no. bar. in. l. oēs populi. i. interpretatio ne declaratiua. de iusti. z iur. z. c. ex lic teris. el. i. de sponsa. et la. tuis bal. i. d. .l. oēs populi. z qd not. idē bal. in. l. nō dubiū. in. iij. col. C. d. leg. si tamen statutū debz itelligi pro. prie non recipit intel. ctū a cōi usu loquedi sūm bar. hic. z vi. de bal. in. d. .l. oēs populi. in. vi. col. z ibi dixi. z uide bar. i. l. cū delationis. s. afinaz. de fun. instruc. Et ois itellect; qui nō sonat in aurib; populi dicitur esse extrane; sūm bal. de pa. cōstan. in. v. sententiā. alias penas. col. xi. C. x. annis citra. not. q cōis usus p. batur p dē. niū. ad bal. in. l. ij. al. iij. C. si aduer. rē iu. z i. l. ij. in. pe. col. C. de digni. lib. xij. C. Rīdeo. dicit. uide qd no. bal. i. l. ij. C. si ad. uer. rē iudi. ubi p ista dicit q sufficit q quis se in cōi gesserit. ut patrisa. p. x. annos. C. Coprehē. dit. Itēz uidef sufficiens dicere hoc audiuisse a se nō sūm bar. in. l. si chor. s. l. de leg. iij.

Abeo. gi. ma. gna. et ista glo. alle. gat. p melio. ri de corpo. re iurisimo. in. l. si qd in. fundi. s. leg. i. C. Quero utru an cois usus loquendi sit ppria uel ipropria significatio. Adde bar. z doc. in rub. de ope. no. nūci. C. Cōi usui loquedi. In statuto stamus cōi usui loquendi. ad de glo. no. i

Wm

A De fal-
si. Adde qd
no. bal. in fi-
mili in. l. fi.
.C. de reb.
credi. i. prin-
b Ratione
supplere. no.
in redditiōe
rōnis testis.
intelligit re-
petitum tps
& loc. & ad-
de bar. i tra-
ctatu de te-
ste. que etiaz
refert bal. in
.l. edita. ad
fi. de eden. &
bal. in. l. nul-
la. s. de legi.
& in. l. testiu
& in. l. solam
.C. de testi. &
tex. & qd ibi
babetur. iij.
.q. ix. n. s. n. lo-
minus. & t3
ibi bal. in. d.
.l. testiu. C. s.
testi. in. viij.
col. h3 nico.
de ma. q. l3
testis dicat
nō recordor
de loco. l3 fit
interrogat:
fi probat: l3
glo. ibi tene-
at q. debeat
deponere de
loco. & istis
adde no. per
bar. post gl.
in. l. ij. de a-
qua plu. ar-
cē. & id quod
ibi dicit no.
bar. sequitur
bal. in. l. de q
bus. s. de le.
& in. l. apud
antiquos. C.
de fur.

salua meliori deliberatiōe: qd si rōnem dicti itel-
ligimus de alio loco uel tempore q̄ in dicto di-
xerit reperit q̄ dixerit diuersa & uaria: qd locus
& tempus diuersitatem inducit. & ideo debet pu-
niri pena falsi: ut. l. eos. j. de falsis. & l. qui. falsā
.C. de falsis. iō ne incidat in falsitate debem^o ra-
tionem supplere^o inquantū possumus: ut i. c. cū
tu. extra de testi. & in prima cōstitutione. C. s. in
quibus. **C** Secūdo quero de cōi usu utēdi quā-
ti tēporis dz esse. s. dictū est. & pone exemplum i
.l. quod si nolit. s. quia assidua. s. de edil. edic. &
.l. excepto. C. loca. & ibi ponuntur plura exēpla.
& C. de agri. & censu. l. dñs prediorū. li. xi. & l. si
prius. s. i. j. de aqua plu. ar. **A**rticulus formabi-
tur sic. q. a. x. annis citra: & per ipsū tēpus cōis
usus fuit in ciuitate ista q̄ ille qui emeret pānum
de lino haberet ad mensurā brachij maioris. q̄ li-
ter deponet testis. **R**espondeo dicit contenta i
articulo uera esse. interrogatus quō scit. dicit qd
sic uidit uti emētes & uendētes in dicta ciuitate
a. x. annis citra: & per ipsū tēpus. hic possent for-
mari. q. supradicte quas omitto: dic ut. s. **S**3
quero si interrogatur quot personas uidit uti.
quero de quot debeat deponere. **R**espondeo sta-
tur in arbitrio iudicis. nam si quidem est factum
quottidianū requirit q̄ talis usus sit fact^o a mul-
tis personis. sin uero non est factū ita quottidia-
nū nō requiritur factū multis personis: ut. l. cuz
quidā. s. quod dicitur. s. de acquiren. **H**ere. cuz
glo. que incipit: multorū opinio. & ibi dixi. & ad-
uerte quia oportet q̄ dictū testis cōcludat q̄ a
prima die qua uidit cōcurrerent isti. x. anni. & et
si poneret i articulo eēt cōsulte factuz: ut dicim^o
in materia que sit lōga cōsuetudo. **S**ed quid si
testis dicit se hoc uidisse a mille personis: sed de
nominibus nō recordatur. **R**espondeo sufficit: ut
.l. testiu. s. de testi. **T**ertio quero de cōi usu in
telligendi. de quo pone exemplum p. l. in usu. j.
de s̄bo. sig. ubi plurale ponitur pro singulari.
Item pone exemplum in vulgari sermone. si el
figliolo mio se moreffe: bona mea deueniant i ta-
lem. hec uerba secundū cōem usum intelligēdi in-
telliguntur. i. si filius meus decesserit sine liberis.
Articulus d̄bet formari q̄ a. x. annis citra. & per
ipsū tēpus cōis usus intelligēdi fuit q̄ talia s̄ba
si el figliolo mio se moreffe. intelligātur. i. si sine
liberis decesserit. **S**ed quid dicit testis. respon-
deo dicit contenta in articulo esse uera. & inter-
rogatus quō scit: dicit quia per dictuz totū tem-
pus in dicta ciuitate audiuit ab omnib^o homini-
bus loquentib^o de hoc q̄ ista uerba sic intellige-
bātur. ex hoc q̄ dicti homines dicebāt sic se itel-
ligere statim sequitur q̄ sic intelligebāt: quia ne-
mo dicit quōd mēte non agitauit: ut hic. & sic de
intellectu testificātur ex sensu corporeo. **E**x istis
tribus quādoq3 probat defuncti uolūtas: ut. l.
cū delationis. s. afnā. s. de fun. instru. **I**tez cū
lex dicat q̄ opinio oīuz sic est q̄ debet probari:
ut. l. si arbiter. s. de proba. quō probatur. **R**espon-
deo probando aliquid ex supra dictis probatur
cōis opinio.

Ex. l. sequenti.

C Si testator legat oē aurum & argentū qd ipse
h3 utrū debeat pecunia uide in fi.

Um quidam. **D**ec. l. tra-
ctat aliqn-
tulū de materia. l. quesitum. s. pe. s. de
fun. instruc. & est bene forte contrariū & breuiter
hoc intendit. **A**rgentū escarium & potoriū i ap-
pellatione supellectilis nō continētur nisi ex usu
patrisfa. illud significetur. hoc dicit. **C** Contra

banc. l. opp. quādo fundus & instrumētū legat
secundum opi. quā tenui uobis cedit instrumen-
tum fundi & patrisfa. & sic oē argentū escarium &
potoriū: ut. s. de fun. instru. l. quesitum. s. sed si
fundus. **D**icit glo. q̄ hic continetur instrumen-
tum patrisfa. sed quia adiecit & supellectili. uide-
tur uelle q̄ non cōtineatur aliud quod sit in su-
pellectili. istud non uidetur bene dictum: qd cū
enumeratio specierū adiecitur nomini nō uerbo
uel participio significatiuo tēporis. & iō restrin-
git genus: ut. l. si mancipia. s. de fun. instru. hic
autem adiecitur nomini. unde non restringit ge-
nus. **S**ed credo q̄ glo. bene dicat. & respondeo
ad contrarium: quia hic legauit domum cum oī
iure suo. i. domum cū oī instrumēto suo. s. dom^o.
unde i genere precedenti instrumenta patrisfa.
nō continebantur sed solum instrumenta dom^o.
Ite in specie. i. supellectili nō cōtinetur istud ar-
gentū escariū & potoriū merito non debet. arg.
ad hoc. s. de fun. instruc. l. uille. s. i. uel dic tenē-
do glo. que est. C. de uerbo. signi. l. i. que dicit le-
gando fundū & instrumentū non cōtinetur nisi
instrumentū fundi sub genere precedenti non cō-
tinetur merito non debetur. **C** Quero testator
legauit uxori oē aurum & argentū quod ipse ha-
bet. utrū debeat pecunia. **T**ex. est in. l. cuz au-
rū. i. prin. de au. & argē. le. cōcordat. l. quitus. s.
.i. e. ti. **E**x. l. sequenti.

C Que scripture autorū pbent.

Legata. **D**e his plenissime di-
xi uobis in. l. quesituz
.s. penul. s. de fun. instru. **C** Quero
vtrum scripture autorum probent. **D**ic quedaz
scripture & autoritates approbate ab impera-
tore uel summo pontifice. & istis est credendum:
ut autenticis: ut. l. i. s. si cer. pe. & l. leges. C. de le-
gi. **Q**uedaz sunt que nec improbate sunt nec re-
probate: & tunc subdistingue. aut pcedunt enū-
ciatiue & statur eis si reperitur q̄ antiqui steterūt
ut probatur in. l. celsus emolumenta. s. de proba.
& c. cum causam. extra de proba. quedā sunt
que procedunt determinando & decidendo: et
tūc uidendū quid studia teneant: & tūc eis credi-
tur: ut. l. septimo. s. de sta. ho. quedam sunt que
non approbantur a studijs nisi inquantū ratio-
ne probentur: ut sunt dicta magistralia: ut. l. i.
.s. de legi.

Ex. s. sequenti.

C Alienare uidetur qui pro tanta pecunia pi-
gnorat q̄ nō est uerisimile luiturum.

Supellectili. **D**ic est bonus ca-
sus. **C** No. q̄ quā-
do res est pignolata pro tāto precio q̄ debitor
non uult eam habere presumitur creditoris: ut
.l. antepe. in prin. s. de le. iij. & per hoc dicimus
prohibitus est aliquis alienare quibusdam per-
sonis si non alienat sed pignorat pro tāta pecu-
nia: q̄ non est uerisimile ipsum luiturum uidet
alienare: de hoc est in uisibus feudorū in. c. i. s.
ut libellario. quēadmo. feudum amit.

Uemadmodum.

De hoc in. l. urbana familia. de uerbo.
fig. & s. de le. iij. l. seruis urbanis.

Ex. l. sequenti.

C Massarie non debēt publicari cuz publica-
tur domus.

Undo. **U**idistis. s. de fun. in-
struc. l. ij. s. dotes.
C No. q̄ si debet publicari dom^o nō
tamen debent publicari massarie.

Legata
l. s. su-
pellecti-
li. uidef alie-
nare. No. ca-
sus q̄ qui pi-
gnorat uide-
tur alienare
& uide casuz
proprie in. l.
qui habebat
de lega. iij.

De ali. et ci. legatis.

Rubrica. li. x.

Dicitur est. s. de legatis in genere. Item in specie a titulo de an. le. usqz huc. Sed quia circa legata alimētorum occurrūt dubia. ideo ponitur hec rubrica.

Ex. l. sequenti.

Legato alimētorū cedit aqua uel estimatio ubi illa emitur et expensa haustus et portature si psona legatarij est nobilis. Et quid petere debet qui petit alimenta futura uide in prin. Et ubi alimenta prestari debeant uel in domo heredis uel legatarij et quis debeat soluere gabellam: ibi. Quero.

Alimēta.

Legato alimētorū cedit aqua que ē uenalis. hoc dicit. Querit glo. ubi sunt regiones ubi aqua uenundari solet. Bic ut i glo. Querit utrum debeat aqua uel estimatio ei.

et idē quero in oibus alimentis. et uidetur qd estimatio: ut. l. mela. §. quidā. j. e. In cōtrariū qd dbeatur species nisi pecunia specialiter sit legata: ut. l. cuz hi. §. si cui. s. de transac. et uidetur tex. C. de ero. mili. anno. l. i. li. xij. et. l. nulli. eo. ti. Respondeo uos scitis qd alimēta debent prestari mēstrua: ut. l. h. s. de libe. agno. et. j. e. l. pecunie. in fi. et ibi dicā. Quid ad ppositū quedā sunt qd si pro toto mense prestarentur corrūperentur: ut aqua carnes et similia. et in istis debetur estimatio nō species: ut. d. l. mela. §. quidā. j. eo. Quedā sunt que si soluerentur pro toto mense non corrūperentur: ut frumentū et tunc non debetur estimatio sed ipsa species: ut. l. cuz hi. §. si cui. s. de transac. sed debet solui pro toto mense: ut. d. l. nulli. et ex hoc babes quid petere debeas quādo petis alimenta futura. quid autē quādo petis preterita dicam in. l. libertis quos. §. i. j. ti. i. Querit uide qd debetur estimatio aque. quid de precio portature an ueniat i legato alimētorū. et idē de precio haustus. respondeo inspicienda est conditio personarū quibus legat. nam si legat nobili persone uenit. sed si legatur uni famule qd ipsamet potest portare: tūc nō debet precii portature: ut. l. pe. §. h. j. de cōdi. et demon. et. l. meua. §. h. s. de annu. le. Querit ubi debēt prestari alimēta. Ista questio pōt itelligi duobus modis. pmo an debeant prestari in loco ubi est heres. an ubi est legatarius. De quo est glo. in. l. cum hi. §. in causa. s. de trasac. ubi dicit qd dbet prestari ubi heres habet domicilium nisi aliud appareat ex voluntate testatoris pro quo. l. sed et si susceperit. in prin. s. de iudi. et. j. e. l. iij. et. l. ticia seio. in prin. s. de le. ij. facit. l. cū res. §. i. s. de le. i. et. l. qd legatū. cū sua glo. de iudi. Secūdo potest itelligi an heres debeat portare ad domū legatarij uel legatarij debeat ire ad domū heredis. Rūdeo quādoqz pro alimētis prestat pecunia: uel aliud qd in quo i portatione nulla est expensa: et tunc heres portabit ad domū legatarij: ut. l. itē illa. s. de consti. pe. quedā sunt in quorū portatiōe uenit sumptus: ut frumētū et ista debz heres dare i domo sua: et legatarius postea portabit: ut. l. puincialiū. in fi. de ero. mili. ano. C. li. xij. et. l. i. §. pe. s. de peri. et cō. rei ven. ubi emptor debet portare. et. s. de vi. tri. et ole. le. l. h. dānatus. et de quolibet ibi dixi. Querit quid de gabella: an debz soluere heres. respondeo quidā sunt gabelle que iponūtur p rebz quas heres habet necesse prestare: et tunc heres debet soluere gabellā: ut. l. cū plures. §. pe. s. loca. et ibi est tex. que dā gabelle iponūtur persone nō cōtēplatiōe rei: et tūc cū gabella nō sit de his qd prinēt ad alimēta nō debz heres prestare: ut. j. e. l. legatis. et ibi dicam qd no. et. l. hbo victus. j. de verbo. signi.

Ex. l. sequenti.

In alimētis pstantis due sunt obligatiōes vna psonalis alia realis. et an hōi deuolui sit directū uel cōe. Appellatiōe libertorū suorū

Quis.

cōtinētur serui legati: ut ma-

numittātur. Itē bona trāseunt ad quēlibet cuz onere alimētorū. hoc dicit. C. Op. extra glo. dicit hic qd appellatiōe libertorū suorū cōtinētur serui legati ut manumittātur. Lōtra de. l. si ita. j. ti. i. So. uerba quāuis sint pteriti uel presentis tēporis referunt ad futura in his que ex mera uolūtate testātis dependēt: ut. l. talis scriptura. in fi. s. de le. i. et ibi dixi. Lū ergo relinquere libertatē directo et per fideicommissum sit i potestate testantis. ergo et. Uel aliter dico qd hoc pnomē suus verificatur in eo qd est postea libertus si tēpore testamenti erat suus: qd tunc seruus erat: hō nō libertus. hoc pbat in tex. l. talē. §. h. s. de here. insti. Secūdo opp. et nūc intro glo. et uidetur qd sui postea manumissi nō ueniāt: ut. s. de le. iij. l. pater. §. duobz. So. glo. que incipit isti liberti et. hoc uerū ē in his qd sunt postea manumissi ex uolūtate testatoris. alias secus: ut dicit hic: hō bona sint ad fiscū deuoluta: tūc debēt alimēta. C. Op. de. l. h. s. de cōtraben. emp. So. glo. hic i successore uniuersali: ibi in singulari. ita dicit glo. uel aliter pōt dici: ut no. i. l. hacten. s. s. usufru. et. l. lucius. j. eo. Sed aduerte qd i alimētis sunt due obligatiōes. una psonalis. et illa nō trāsit cōtra singulares successores: ut. d. l. h. §. h. de cōtraben. emp. et ita loquit pma so. Alia est obligatiō realis et hypothecaria et illa trāsit cōtra quēcūqz successorē: ut no. in. l. lucius. j. e. et. l. gaius. de annu. le. et. d. l. h. de cōtraben. emp. et ita loquitur secunda so. Querit utrū hōi deuolui sit obliquū uel directū uel cōe. qd sit directū pbat in. l. h. infantī. C. de iure deli. ibi: deuolutas et. et in. l. de emācipa. C. de legit. here. In cōtrariū qd sit cōe pbat qd si testator dicit si talis heres me mortuatur bona mea deuoluantur in talem: tunc uidetur per regulam qd illud uerbū quod est aptū esse directum et obliquum est cōe: ut dicit glo. in hōi substituto in. l. precibus. C. de impu. et alijs substitu. et tex. in. l. iam hoc iure. s. de vul. et pu. et expressius insti. de pupil. substitui. §. finali. sed istud uerbum est huiusmodi. ergo et. ut hic patet in glo. que non curat utrū fiscus sit successor singularis uel uniuersalis. tene menti.

Ex. l. sequenti.

Diuisio iudicis et testatoris parificatur: ibi. Aduertatis. Et qui executores teneantur satisfacere: ibi. Opp. Et an alimenta perdantur per deportationē: ibi. Itē. Et quo iure alimenta petantur: ibi. Quero. Et cui cōpetat officium iudicis pro alimētis: ibi. Quero. Et an heredes eorum quibus legata sunt alimēta possint petere si ipsi non petierūt: ibi. Sed quero. Et coram quo iudice debent peti alimenta: ibi. Quero coram. Et cū heredes sunt diuersi fori coram quo debeat agitari causa alimentorum: ibi. Quero quid. Et an cum plures pluribus legant alimenta heredes possint facere diuisionem sine iudicis autoritate: ibi. Item. Et si ante statuto qd in causis damnorum datorū sufficiat probatio per iuramentum quicquid cām illam incidēt tangit potest per iuramentum pbari. Sed si statutū diceret qd in causa dānorū datorū sufficiat probatio dāni per iuramentum si scideret alia questio non posset pbari per iuramentū: ibi. Ex hoc. Et an sufficiat citare procuratorē: ut possit deueniri ad primū decretū: ibi. Ultimo. Et an uniuersitas possit iponere collectā pro debito et an possit cogi creare sindicū uide in fi.

Plent.

Si pluribus a pluribus alimēta debentur fiet diuisio prestationis: uel unus qui prestat eligitur. Item executor datiuus cogitur satisfacere. hoc dicit. lex mirabilis et singularis: licet et alibi de hoc fiat mentio. et diuiditur in tres partes. Primo ponit duo dicta. Secundo probat illa per unum rescriptum. Tertio probat per aliud rescriptum. secunda ibi: exemplum. tertia ibi: dominis. Aduertatis. nota qd diuisio testatoris et iudicis equiparatur. cōcor. l. ii. s. s. admi. tu. et. l. h. scr.

De ali. et ci. lega. Rubrica.

Ali-
o
menta
pōt
in-
telligi. Ad
bal. et imol. i
.l. cū fili. §.
h. de ob. ob.
In sriu pla-
cet opti. bar.
nisi alias le/
gati redde-
ret inutile p
.d. l. sed si su-
sciperit. §. i.
cū hō. de iu-
di. et sic rema-
net qd erit
differētia in-
ter legata ali-
mētorū et a-
lia legata vi-
de bar. in. d.
.l. itē illa. i. fi.
pri. et hic ad-
de imo. in. c.
iudicāte i. iij.
charta. d. te-
sta. p. ang. in
.l. cū h. §. vl-
ti. de trasac.
BQuid de
gabella. An
heres prestat
gabellā faci-
unt not. per
bal. i. l. acce-
ptā. in. xv. q.
C. de vltur. et
adde imol. i
.c. iudicāte i
.iij. charta. d.
testa.
CQuis
s onere
alimen-
torū. Et vid
bart. i. confi-
incip. quidā
sibi filio. i. ii.
col. et p imo.
et pau. de ca-
l. i. nihil. de
leg. i.
DDatiuus.
ADDE q
Jo. an. i ad-
di. ad spe. in
§. nunc ali-
qua s. h. dati
ui dicit qd ex-
ecutor si da-
tur a iudice
hō qd hic dicit
est qdā pui-
sio qd sit ptra
difficultatez
puenientem
ex pluralita-
te herediū il-
lius qui lega-
uerat.